

Nya regler om nödlidande kreditavtal och inkassoverksamhet

*Betänkande av Utredningen om hantering
och köp av vissa krediter*

Stockholm 2023



STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2023:3

SOU och Ds finns på regeringen.se under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför
Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på regeringen.se/remisser.

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2023

ISBN 978-91-525-0536-6 (tryck)

ISBN 978-91-525-0537-3 (pdf)

ISSN 0375-250X

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade den 23 juni 2021 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att utreda vissa frågor kring hantering och köp av krediter som har lämnats av ett kreditinstitut. Utredaren skulle föreslå de författningsändringar och andra åtgärder som behövs för att anpassa svensk rätt till ett nytt EU-direktiv med regler för verksamhet med hantering och köp av krediter, direktiv 2021:48. Utredningstiden förlängdes till den 9 januari 2023 genom direktiv 2022:14 och 2022:52.

Justitierådet Ann-Christine Lindeblad förordnades samma dag som särskild utredare och entledigades den 10 februari 2022. Den 25 februari 2022 förordnades lagmannen Eva-Lena Norgren som särskild utredare.

Som sakkunniga förordnades den 1 september 2021 kanslirådet Emma Kershaw, rättssakkunnige Robin Palmgren och departementssekreteraren Carolina Wahlström Hofgren. Robin Palmgren entledigades den 11 mars 2022 och samma dag förordnades rättssakkunniga Sofie Björklund som sakkunnig.

Som experter förordnades den 1 september 2021 rådgivaren Anders Dölling (Finansinspektionen), advokaten Fredrik Engström (Svensk Inkasso), avdelningsdirektören Hans Kärnlöf (Integritetsskyddsmyndigheten), biträdande chefen Fredrik Nordquist (Konsumenternas bank- och finansbyrå) och chefen Christian Sterner (SEB). Anders Dölling entledigades den 25 maj 2022 och samma dag förordnades riskexperten Tomas Lagerström (Finansinspektionen).

Som sekreterare anställdes den 23 juni 2021 juristen Johan Lycke, den 5 juli 2021 hovrättsassessorn Anna Berglund och den 2 december 2021 hovrättsassessorn Nina Nordengren. Johan Lycke entledigades den 29 mars 2022.

Utredningen, som antagit namnet Utredningen om hantering och köp av vissa krediter, överlämnar härmed sitt betänkande *Nya regler om nödlidande kreditavtal och inkassoverksamhet* (SOU 2023:3).

Utredningens uppdrag är därmed slutfört.

Stockholm i januari 2023

Eva-Lena Norgren

/Nina Nordengren

Innehåll

Sammanfattning	13
Summary	21
1 Författningsförslag	29
1.1 Förslag till lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.....	29
1.2 Förslag till lag om ändring i inkassolagen (1974:182)	48
1.3 Förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846).....	53
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer.....	55
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet.....	57
1.6 Förslag till förordning (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal	58
1.7 Förslag till förordning om ändring i inkassoförordningen (1981:956).....	61
1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister.....	63
1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1135) om misstankeregister.....	66
1.10 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen	70

1.11	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:975) med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten.....	72
2	Utredningens uppdrag och arbete	75
2.1	Analys av regeringens direktiv.....	75
2.1.1	Andra valmöjligheter	77
2.1.2	Konsekvensanalys och information	78
2.1.3	Jämförelse med andra länder	78
2.2	Utredningens arbete.....	78
2.3	Betänkandets disposition	79
3	Bakgrund.....	81
3.1	EU-direktivet.....	81
3.1.1	Direktivets bakgrund och syfte.....	81
3.1.2	Direktivets struktur	82
3.1.3	Tillämpningsområde och definitioner	82
3.1.4	Kreditförvaltare	85
3.1.5	Kreditförvärvare	93
3.1.6	Myndigheternas tillsyn och sanktioner	98
3.1.7	Skyddet för låntagare	102
3.1.8	Direktivets införlivande.....	105
3.2	Krediter enligt gällande svensk rätt	106
3.2.1	Krediter som lämnas av kreditinstitut	106
3.2.2	Konsumentkrediter.....	108
3.3	Förvärv och förvaltning av nödlidande krediter i Sverige i dag.....	109
3.4	Kreditförvaltning enligt svensk rätt	110
3.4.1	Inkassolagen	110
4	Vägval	113
4.1	Val av systematik och terminologi för att genomföra direktivet	113

4.2	Tillämpningsområdet.....	115
4.2.1	Analys av direktivet	115
4.2.2	Sambandet mellan direktivet och inkassoverksamhet	117
4.2.3	Bedömning av anpassning av inkassoverksamhet	120
4.3	Lagreglering.....	122
4.3.1	Utredningens bedömning	124
4.4	Utsträcka kraven till krediter som inte är nödlidande?	126
4.4.1	Kapitalkrav för kreditinstitut enligt tillsynsförordningen	127
4.4.2	Sambandet mellan det nya direktivet och tillsynsförordningen	128
4.4.3	Direktivets kapitaltäckningseffekter för kreditinstituten	129
4.4.4	Utredningens bedömning om krediter som inte är nödlidande	129
4.5	Utsträcka kraven till krediter som har utfärdats av andra aktörer än kreditinstitut?	131
4.6	Utsträcka kraven till kreditförvaltare på uppdrag av kreditinstitut?	131
4.7	Ska en fysisk person kunna vara kreditförvaltare?	133
5	Skyldigheter för kreditinstitut, kreditförvärvare och kreditförvaltare m.m.....	135
5.1	Kreditinstitut.....	135
5.2	Kreditförvärvarens skyldighet att utse kreditförvaltare eller annan.....	139
5.3	Särskilt om kreditförvärvare från ett tredje land.....	142
5.4	Avtalsförhållandet mellan en kreditförvärvare och en kreditförvaltare.....	144
5.5	Utkontraktering.....	146

5.6	Informationskrav för kreditförvärvaren och företrädaren.....	149
5.7	Annan lagstiftning	150
5.7.1	Särskilt om kreditförvärvare och valutaväxlingslagen.....	151
6	Skydd för låntagare	153
6.1	Uppdraget	153
6.2	Utredningens överväganden och förslag – förhållandet till konsumentkreditlagen	153
6.3	Utredningens överväganden om ändringar i konsumentkreditdirektivet	157
6.3.1	Ändringar av kreditavtalet	157
6.3.2	Rutiner och riktlinjer för betalningsanstånd och villkorsändringar	158
6.3.3	Harmonisering av konsumentkreditdirektivet....	161
6.4	Utredningens överväganden om förändringar i bolånedirektivet	162
6.5	Bakgrund om kommunikation med låntagaren	163
6.6	Bakgrund om frågan om att inneha medel.....	164
6.7	Jämförelse med inkassolagen	165
6.7.1	Kraven i inkassolagen.....	165
6.7.2	Likheter och skillnader	166
6.8	Utredningens överväganden och förslag – föreskrifter	167
6.9	Utredningens överväganden och förslag – kommunikation med låntagare	171
6.10	Utredningens överväganden och förslag – rätt att ta emot medel.....	174
6.11	Utredningens överväganden och förslag – klagomål.....	176
7	Gränsöverskridande kreditförvaltning	179
7.1	Inledning	179

7.2	Kreditförvaltares gränsöverskridande verksamhet.....	179
7.2.1	Reglerna i direktivet	179
7.2.2	Svenska kreditförvaltares verksamhet utomlands.....	180
7.2.3	Utländska kreditförvaltares verksamhet i Sverige	187
7.2.4	Verksamhet utanför EES.....	191
7.3	Tillsyn över statsgränserna	192
7.3.1	Reglerna i direktivet	192
7.3.2	Finansinspektionens uppgifter	192
8	Tillsyn	199
8.1	Uppdraget.....	199
8.2	Gällande tillsynsfördelning	200
8.3	Tidigare analyser om tillsynsfördelningen	201
8.4	Myndigheternas tillsyn	203
8.4.1	Finansinspektionen tillsyn	203
8.4.2	Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn	205
8.5	Utredningens förslag	206
8.5.1	Det delade tillsynsansvaret.....	206
8.5.2	Tillsynens syfte.....	209
8.5.3	Sammantagen bedömning	213
8.6	Genomförande i svensk rätt	217
8.6.1	Inledning	217
8.6.2	Tillsyn.....	218
8.6.3	Formella förutsättningar för tillstånd	220
8.6.4	Materiella tillståndskrav för kreditförvaltare	223
8.6.5	Register	228
8.6.6	Överklagande	228
8.6.7	Utredningsbefogenheter	230
8.6.8	Särskild sanktion för bristande samarbete?	232
8.7	Samarbete mellan myndigheter	233
8.7.1	Sekretess och tystnadsplikt.....	234

9	Ingripanden och sanktioner.....	235
9.1	Inledning.....	235
9.2	Bakgrund.....	235
9.3	Generell bestämmelse.....	238
9.4	Sanktionsavgifter för fysiska personer.....	238
9.5	Beloppsgränser för juridiska personer.....	239
9.6	Beloppsgränser för fysiska personer.....	241
9.7	Förfarandet.....	241
9.8	Omständigheter som ska beaktas vid val av sanktion.....	242
9.9	Kreditförvaltning utan tillstånd.....	243
9.10	Återkallelse av kreditförvaltares tillstånd.....	244
9.11	Kommunicering och överklagande.....	245
10	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	247
10.1	Ikraftträdande.....	247
10.2	Övergångsbestämmelser.....	248
10.2.1	Direktivet tillämpas inte på överlåtelser av kreditavtal före ikraftträdandet.....	248
10.2.2	Gällande tillstånd enligt inkassolagen m.m.	249
10.2.3	Ändringar i konsumentkreditlagen.....	250
11	Konsekvensanalys.....	253
11.1	Inledning.....	253
11.2	Förhållande till EU – rätten och alternativa förslag.....	255
11.3	Ekonomiska konsekvenser för staten och konsekvenser för företagen.....	255
11.3.1	Inledning.....	255
11.3.2	Finansinspektionens avgiftsfinansiering – bakgrund.....	256
11.3.3	Inkassolagen – bakgrund.....	258

11.3.4	Lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal – bakgrund.....	260
11.3.5	Finansinspektionens uppgifter	260
11.3.6	Konsekvenser för företagen.....	262
11.3.7	Utredningens bedömning – inkassolagen	264
11.3.8	Utredningens bedömning – lag om förvärv och förvaltning av nödlidande krediter	268
11.4	Konsekvenser för konsumenter.....	271
11.5	Övriga konsekvenser	271
12	Författningskommentar	273
12.1	Förslaget till lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.....	273
12.2	Förslaget till lag om ändring i inkassolagen (1974: 182)	309
12.3	Förslaget till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846).....	314
12.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer.....	316
12.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet	317
Bilagor		
Bilaga 1	Kommittédirektiv 2021:48	319
Bilaga 2	Kommittédirektiv 2022:14	329
Bilaga 3	Kommittédirektiv 2022:52	331
Bilaga 4	Kredithanteringsdirektivet	333
Bilaga 5	Swecos rapport del 1.....	371
Bilaga 6	Swecos rapport del 2.....	377
Bilaga 7	Jämförelsetabell.....	385

Sammanfattning

Bakgrund

Direktivet

I november 2021 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2167 av den 24 november 2021 om kreditförvaltare och kreditförvärvare och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU. Direktivet ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 29 december 2023.

Genom direktivet införs gränsöverskridande bestämmelser om bl.a. information och utökad tillsyn av förvärv och förvaltning av nödlidande krediter som beviljats av ett kreditinstitut. Direktivet reglerar i huvudsak kreditförvaltares och kreditförvärvares verksamhet. Förvaltning betyder i sammanhanget indrivning av betalning, omförhandling av lånevillkor, hantering av en låntagares klagomål eller information till en låntagare om förändring av ränta, avgift eller förfallen betalning. Med nödlidande krediter avses ett kreditavtal med ett betalningsdröjsmål på minst 90 dagar eller att det bedöms som osannolikt att kreditavtalet kommer att återbetalas.

Innebörden är att det är den s.k. sekundärmarknaden som regleras, medan kreditinstituts verksamhet som redan är reglerad faller utanför. Syftet är att skapa ett gemensamt regelverk för försäljning av bankers fordringar och för hur lånen ska hanteras efter en försäljning för att minska andelen nödlidande lån i banksektorn. Bakgrunden är den höga andelen nödlidande lån som belastade banksektorerna under den globala finanskrisen 2008.

Inkassolagen

Inkassoverksamhet avser indrivning av egen eller annans fordran. Ett bolag som driver in fordringar för annans räkning kan vara kreditförvaltare enligt direktivet. Den som övertar en fordran för indrivning kan vara kreditförvärvare. Det finns dock flera förutsättningar som behöver vara uppfyllda för att direktivets krav ska gälla. En förutsättning är att fordran behöver vara en nödlidande kredit som utfärdats av ett kreditinstitut inom EES. Direktivet uppställer heller inga krav om kreditförvaltaren eller kreditförvärvaren är ett kreditinstitut, kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter eller vissa redan reglerade förvaltnings- och investeringsbolag, eftersom direktivet endast reglerar sekundärmarknaden. Endast juridiska personer kan vara kreditförvaltare.

Sammantaget innebär dessa förutsättningar att endast en liten del av inkassoverksamheten berörs av direktivet. Utredningen har också uppskattat att endast cirka 10–20 större inkassobolag kommer att ägna sig åt kreditförvaltning i direktivets mening.

Ansvar för tillståndsprövningen och tillsynen över inkassolagen är delad, vilket har kritiserats under lång tid. Integritetsskyddsmyndigheten är ansvarig för tillståndsprövningen och tillsynen, men Finansinspektionen ansvarar om verksamheten bedrivs av ett kreditinstitut eller företag som kan jämföras med kreditinstitut. För närvarande är tillsynen också begränsad.

Utredningens uppdrag

Utredningen har två skilda uppdrag. Det första är att lämna förslag till lagändringar och andra åtgärder som krävs för att genomföra direktivet. Det andra är att utreda om tillståndsprövningen och tillsynen av kraven i inkassolagen kan samlas och i så fall lämna förslag om det.

Utredningens överväganden och förslag

Införlivning och förhållandet till inkassolagen

I regeringens direktiv anføres att utredaren bör använda den systematik och terminologi som används i svensk rätt och att enkelhet, överskådlighet och konsekvens bör eftersträvas.

Utredningen bedömer att det förutsätter en omfattande anpassning av direktivet såväl systematiskt som språkligt, eftersom den terminologi som används i hög grad skiljer sig från svensk rätt. En rak överföring av direktivets krav i svensk lag skulle kunna leda till en otydlig och svårtillgänglig lagstiftning.

Utredningen anser sammantaget att det är nödvändigt att anpassa direktivets bestämmelser till den systematik och terminologi som används i svensk rätt, men att detta ska ske med försiktighet så att innehållet precis återspeglas. Självfallet ska den svenska lagstiftningen inte avvika från direktivets innehåll. Det bör vidare vara tydligt vilka paragrafer som reglerar innehållet i de specifika artiklarna. Utredningens slutsats är vidare att detta bäst uppnås om kraven samlas i en särskild lag.

På grund av direktivets detaljrikedom finner utredningen också att en anpassning till svensk rättstradition förutsätter att vissa bestämmelser behöver framgå av förordning eller föreskrifter. En övergripande strategi är att sammanfatta innehållet i bestämmelserna i lag och att bemyndiga regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om detaljer. Härigenom uppnås en lagreglering av kraven, men att de utvecklas i föreskrifter.

Direktivet rör alltså bara en mindre del av inkassoverksamheten i stort, men ställer krav på tillsyn, tillstånd och information, som går utöver inkassolagens krav. Vissa krav ligger nära varandra, men skiljer sig i detaljer. En särskild komplikation utgör det förhållande att direktivets sanktionssystem skiljer sig från inkassolagens. Medan kredithanteringsdirektivet innehåller sanktionsavgifter utgörs inkassolagens sanktioner i huvudsak av böter eller fängelse. Sistnämnda kan vara en brist i sig med hänsyn till att inkassoverksamhet i huvudsak bedrivs av juridiska personer, men den frågan skulle behöva utredas i ett särskilt sammanhang, eftersom det faller utanför utredningens uppdrag. Enligt artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll gäller ett dubbelprövningsförbud, med innebörd att samma rättssubjekt inte ska prövas för samma sak två gånger. Innebörden är att

bestämmelser som kan ingå i sanktionsavgiftssystemet bör avkriminaliseras.

Eftersom sanktionssystemen inte går att samordna behöver skilda regler gälla för den delen av inkassoverksamheten som berörs av direktivet jämfört med övrig inkassoverksamhet. Särregler behöver gälla för den mindre delen av inkassoverksamheten som omfattas av direktivet.

Sammantaget föreslår utredningen att kredithanteringsdirektivets krav regleras samlat i en ny lag. Inkassoverksamhet som omfattas av direktivet undantas från inkassolagen och regleras i den nya lagen medan inkassolagen även fortsättningsvis ska gälla för inkassoverksamhet som inte omfattas av direktivet.

Tillstånd och tillsyn

Problemet med ett delat ansvar för tillsyn över inkassolagen förstärks genom tillkommande tillsynsuppgifter av kredithanteringsdirektivets krav. Direktivets syfte är att skapa ett gemensamt regelverk inom EES för att stärka den finansiella stabiliteten. Dessa uppgifter ligger förstås inom Finansinspektionens tillsyns- och kompetensområde och det är därför givet att Finansinspektionen behöver vara tillsynsmyndighet över det regelverket. En samlad tillsyn förutsätter därför att tillståndsprövningen och tillsynen över inkassolagen förs över till Finansinspektionen.

Utredningen anser också att inkassolagens frågor ligger närmare inspektionens ansvarsområde än Integritetsskyddsmyndighetens, vars uppgift är att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter. Inkassolagen är en skyddslagstiftning för såväl gäldenären som borgenären och skyddet för den personliga integriteten är bara ett av flera skyddsområden. I övrigt handlar det avseende gäldenären om att fordringar är förfallna, klart definierade och lagligt grundade samt att betalning med befriande verkan mot borgenären kan ske till den som driver in fordran. Till detta kommer skyddsregler för borgenärer om klientmedelsförvaltning och redovisningsskyldighet. Inkassoverksamhet är också en viktig del av finansmarknaden. Samtliga dessa frågor skiljer sig i hög grad från Integritetsskyddsmyndighetens fokus-

område. Den myndighet vars ansvarsområde ligger närmast dessa frågor är Finansinspektionen.

Inkassoverksamhet har också stor betydelse för konsumenter, varför låntagarskyddet är viktigt. Statistik från Svensk inkasso visar att den totala skulden hos inkassobolagen ökar. Gäldenärernas samlade kapitalskuld uppgick 2021 till 108 miljarder kronor, vilket är en ökning sen 2008 då den uppgick till 44 miljarder kronor. År 2021 var 1,4 miljoner gäldenärer registrerade i inkassobolagens register, varav 95 procent var privatpersoner. Antalet registrerade gäldenärer har ökat med 65 procent sedan 2014.

Mot bakgrund av det anförda är den bristande tillsynen inte tillfredställande. Utredningen föreslår därför att Finansinspektionen ska ha tillstånds- och tillsynsansvaret över såväl kredithanteringsdirektivets krav som inkassolagen i dess helhet. Syftet med förslaget är att förbättra tillståndsprövningen och tillsynen. Genom att flytta tillsynen till Finansinspektionen möjliggörs en samlad och förbättrad tillsyn. Därtill kommer utredningens förslag om utökade resurser att skapa än bättre förutsättningar.

Förslag till lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal

I lagen samlas samtliga krav som följer av kredithanteringsdirektivet. Den innehåller bl.a. ett tillståndskrav för kreditförvaltare, men inte för kreditförvärvare. Tillstånd för kreditförvaltare ska beviljas av Finansinspektionen om det bl.a. visats att företagets ledning och ägare med kvalificerat innehav är lämpliga. Ett tillstånd att vara kreditförvaltare är gränsöverskridande inom EES. Innebörden är att en svensk kreditförvaltare som har tillstånd av Finansinspektionen endast behöver genomföra ett anmälningförfarande innan verksamheten kan påbörjas i ett annat EES-land. På motsvarande sätt kan en utländsk kreditförvaltare från ett annat land inom EES utan tillståndsprövning i Sverige driva verksamhet som kreditförvaltare här. Finansinspektionen ska föra ett register över kreditförvaltare som har tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare och över utländska kreditförvaltare inom EES som bedriver verksamhet här i landet.

För vissa nödlidande kreditavtal som t.ex. konsumentkreditavtal finns det en skyldighet att utse en kreditförvaltare. Ett alternativ för

kreditförvärvaren är i stället att utse ett kreditinstitut eller ett jämställt institut för förvaltningen.

Kommunikationen med låntagare ska vara saklig och informationen tydlig och korrekt. Låntagares integritet ska respekteras och personuppgifter skyddas. Överläts kreditavtalet har låntagaren rätt till detaljerad information om bl.a. överlåtelsen, kreditförvärvaren och skulden. Låntagare får anföra klagomål till såväl kreditförvaltaren som Finansinspektionen.

När ett kreditinstitut eller en kreditförvärvare överlåter ett nödlidande kreditavtal ska förvärvaren få information om avtalet och avtalets säkerhet. Syftet är att förvärvaren ska kunna bedöma värdet av det nödlidande kreditavtalet. Även Finansinspektionen ska informeras löpande. Är det en kreditförvärvare med hemvist i ett annat EES-land än Sverige ska Finansinspektionen utan dröjsmål vidarebefordra informationen till behörig myndighet där.

Finansinspektionen ska ingripa om skyldigheter inte följs. För juridiska personer avser det överträdelser av samtliga skyldigheter enligt lag och föreskrifter och för kreditförvaltare tillkommer även att t.ex. interna instruktioner följs. För fysiska personer handlar det däremot om kvalificerade särskilt angivna överträdelser. Vidare krävs det för fysiska personer grov oaktsamhet eller uppsåt.

Finansinspektionen har möjlighet att kräva rättelse, återkalla tillstånd eller meddela beslut om anmärkning, varning, förbud eller sanktionsavgift.

Ekonomiska konsekvenser

Finansinspektionens tillståndsprovning och tillsyn är till stor del avgiftsfinansierad. Genom att Finansinspektionen föreslås ansvara för såväl inkassolagen som lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal skulle det även gälla för sådan verksamhet. För inkassoverksamhet är det en förändring, eftersom ansökan om tillstånd och tillsyn har varit kostnadsfri sedan lagen trädde i kraft 1974.

Konsultbolaget Sweco Aktiebolag har bedömt att en avgiftsfinansiering skulle kunna ha en negativ konkurrenspåverkan på företag där inkassoverksamheten enbart är en mindre del av verksamheten eller på små företag. Samtidigt har konsultbolaget även anfört att utredningens förslag kan ha positiva konsekvenser för konkur-

rensen, eftersom en utökad och förbättrad tillsyn bör medföra högre regelefterlevnad och därmed konkurrens på mer likvärdiga villkor.

Mot den angivna bakgrunden föreslår utredningen att vid bestämmandet av tillstånds- och tillsynsavgifter för inkassoverksamhet bör hänsyn tas till konsekvenser för företagen. Det kan åstadkommas på flera olika sätt. Inledningsvis föreslår utredningen att ett tillstånd att bedriva inkassoverksamhet ska gälla i tio år och inte som i dag i fem år, men att det självklart även som för närvarande kan återkallas om skäl föreligger. Ansökningsavgiften bör bestämmas till 4 000–6 500 kronor och differentieras beroende på inkassobolagets storlek eller om verksamhetsutövaren är en fysisk person. Avgiften skulle alltså bara behöva betalas vart tionde år. Tillsynsavgiften bör begränsas till 3 000–6 000 kronor om året. Första året ska avgiften vara 1 000 kronor. Även denna avgift bör differentieras.

Avgifterna bör framgå av förordning (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen och i förordning (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens. De ska beredas av Finansinspektionen i samråd med Ekonomistyrningsverket och branschföreträdare i gängse ordning.

Summary

Background

The directive

In November 2021, Directive (EU) 2021/2167 of the European Parliament and of the Council of 24 November 2021 on credit servicers and credit purchasers and amending Directives 2008/48/EC and 2014/17/EU was adopted. The Directive must have been implemented in the Member States by 29 December 2023.

The Directive introduces cross-border provisions on, inter alia, information and enhanced supervision of the purchase and servicing of NPLs (non-performing loans) granted by a credit institution. The Directive mainly regulates the activities of credit servicers and credit purchasers. In this context, servicing means recovering a payment, renegotiating credit terms, handling a borrower's complaint or informing a borrower of a change in interest, charges or overdue payment. NPLs refer to a credit agreement with overdue payment of at least 90 days, or where it is deemed unlikely that the credit will be repaid.

The effect is that what is known as the secondary market is regulated, while the activities of credit institutions that are already regulated are excluded. The aim is to create a common regulatory framework for the sale of bank debts and for the management of the loan after a sale in order to reduce the share of NPLs in the banking sector. The background is the high proportion of NPLs that burdened the banking sectors during the global financial crisis of 2008.

The Swedish Debt Recovery Act

Debt recovery activities refer to the recovery of your own or someone else's debt. A company that recovers debts on behalf of others can be a credit servicer under the Directive. A party that takes over a debt for recovery can be a credit purchaser. However, there are several conditions that need to be met for the requirements of the Directive to apply. A precondition is that the debt must be an NPL issued by a credit institution within the EEA. The Directive also does not impose any requirements if the credit servicer or the credit purchaser is a credit institution, a creditor or an intermediary for consumer credit or certain already regulated servicing and investment companies, as the Directive only regulates the secondary market. Only legal entities can be credit servicers.

Taken together, these preconditions mean that only a small part of the debt recovery sector is affected by the Directive. The inquiry has also estimated that only about 10–20 major debt recovery agencies will be involved in credit servicing within the meaning of the Directive.

Responsibility for authorisation and supervision of the Debt Recovery Act is divided, which has long been a point of criticism. The Swedish Authority for Privacy Protection is responsible for authorisation and supervision, but the Swedish financial supervisory authority Finansinspektionen is responsible if the activities are carried out by a credit institution or a company that can be equated with a credit institution. At present, supervision is also limited.

The inquiry's remit

The inquiry has two separate remits. The first is to propose the amendment of legislation and other measures necessary to implement the Directive. The second is to investigate whether authorisation and supervision of the requirements of the Debt Recovery Act can be combined and, if so, to make proposals to that effect.

The inquiry's considerations and proposals

Incorporation in and relationship with the Debt Recovery Act

The Government's terms of reference state that the inquiry chair should use the method and terminology used in Swedish law, and that simplicity, clarity and consistency should be sought.

The inquiry considers that this requires comprehensive adaptation of the Directive, both in terms of method and linguistically, as the terminology used differs greatly from Swedish law. The straightforward transposition of the Directive's requirements into Swedish law could lead to ambiguous and inaccessible legislation.

Overall, the inquiry considers that it is necessary to adapt the provisions of the Directive to the method and terminology used in Swedish law, but that this should be done with caution so that the content is accurately reflected. It goes without saying that Swedish legislation should not deviate from the content of the Directive. Furthermore, it should be clear which sections regulate the content of the specific articles. Furthermore, the inquiry concludes that this is best achieved by grouping the requirements in a separate law.

Due to the level of detail in the Directive, the inquiry also finds that adaptation to Swedish legal tradition requires that certain provisions need to be set out in an ordinance or regulations. An overall approach is to summarise the content of the provisions in law and to authorise the Government or the authority designated by the Government to issue provisions on the details. This achieves legal regulation of the requirements while ensuring that they are detailed in provisions.

The Directive therefore only affects a small part of the debt recovery sector as a whole, but imposes requirements for supervision, authorisation and information that go beyond the requirements of the Debt Recovery Act. Some requirements are similar to each other but differ in the details. A particular complicating factor is that the Directive's sanction system differs from that of the Debt Recovery Act. While the Credit Management Directive provides for pecuniary penalties, the Debt Recovery Act's sanctions are mainly fines or imprisonment. The latter may be a shortcoming in itself, given that debt recovery activities are mainly carried out by legal entities, but this issue would need to be examined in a specific context, as it falls outside the remit of the inquiry. Under Article 4 of Protocol No. 7 to the European Convention on Human Rights, there is a prohibit-

tion of double jeopardy, which means that the same person or entity shall not be tried twice for the same offence. The implication is that provisions that can be included in the pecuniary penalty system should be decriminalised.

As the sanctioning systems cannot be coordinated, different rules need to apply to the portion of the debt recovery activities affected by the Directive, compared to other debt recovery activities. Specific rules need to apply to the minor portion of debt recovery activities covered by the Directive.

Overall, the inquiry proposes that the requirements of the Credit Management Directive be regulated in a single new act. Debt recovery activities covered by the Directive will be excluded from the Debt Recovery Act and regulated in the new act, while the Debt Recovery Act will continue to apply to debt recovery activities not covered by the Directive.

Authorisation and supervision

The problem of shared supervisory responsibility for the Debt Recovery Act is reinforced by the additional supervisory tasks required in the Credit Management Directive. The aim of the Directive is to create a common regulatory framework within the EEA to strengthen financial stability. These tasks are naturally within Finansinspektionen's area of supervision and expertise, and it is therefore obvious that Finansinspektionen needs to be the supervisory authority for this regulatory framework. Comprehensive supervision therefore requires that authorisation and supervision of the Debt Recovery Act be transferred to Finansinspektionen.

The inquiry also considers that the issues raised by the Debt Recovery Act are closer to Finansinspektionen's area of responsibility than to that of the Swedish Authority for Privacy Protection, whose task is to work to ensure that people's fundamental rights and freedoms are protected in connection with the processing of personal data. The Debt Recovery Act is protective legislation for both the debtor and the creditor, and the protection of privacy is only one of several areas of protection. In other respects, the debtor must have debts that have fallen due, are clearly defined and are based in legislation, and payment may be made to the party recovering the debt

with the effect of discharging the debtor from liability to the creditor. In addition, there are rules protecting creditors on client account management and the duty to maintain accounting records. Debt recovery activities are also an important part of the financial market. All of these issues are very different from the focal area of the Swedish Authority for Privacy Protection. The government agency whose area of responsibility is closest to these issues is Finansinspektionen.

Debt recovery activities also have a major impact on consumers, which is why debtor protection is important. Statistics from Svensk Inkasso (the Swedish trade organisation for debt recovery agencies) show that the total debt owed to debt recovery agencies is increasing. Debtors' total debt in 2021 amounted to SEK 108 billion, an increase since 2008, when it amounted to SEK 44 billion. In 2021, 1.4 million debtors were registered in the debt recovery agencies' registers, 95 percent of whom were individuals. The number of registered debtors has increased by 65 percent since 2014.

In light of the above, the lack of supervision is not satisfactory. The inquiry therefore proposes that Finansinspektionen have authorisation and supervisory responsibility for both the requirements of the Credit Management Directive and the Debt Recovery Act as a whole. The aim of the proposal is to improve authorisation and supervision. Moving supervision to Finansinspektionen will enable better, more comprehensive supervision. In addition, the inquiry's proposals for increased resources will lay even better foundations.

Draft legislation on the purchase and servicing of non-performing credit agreements

The legislation brings together all the requirements of the Credit Management Directive. It includes an authorisation requirement for credit servicers, but not for credit purchasers. A credit servicer's authorisation must be granted by Finansinspektionen if it has been shown, for example, that the company's management and owners with qualifying holdings are suitable. Authorisation to be a credit servicer has cross-border validity within the EEA. This means that a Swedish credit servicer that has been authorised by Finansinspektionen only needs to complete a notification procedure before starting business in another EEA country. Similarly, a foreign credit servicer from another country within the EEA can operate as a credit servicer

in Sweden without being authorised here. Finansinspektionen must keep a register of credit servicers authorised to operate as credit servicers and of foreign credit servicers within the EEA who operate in Sweden.

For certain non-performing credit agreements, such as consumer credit agreements, there is an obligation to appoint a credit servicer. An option available to the credit purchaser is to instead appoint a credit institution or equivalent institution for the servicing.

Communication with borrowers must be factual and information must be clear and accurate. Borrower privacy must be respected and personal data protected. If the credit agreement is transferred, the borrower has the right to detailed information on the transfer, the credit purchaser and the debt, for example. Borrowers may lodge complaints with both the credit servicer and Finansinspektionen.

When a credit institution or a credit purchaser transfers a non-performing credit agreement, the purchaser must be informed of the agreement and the collateral for the agreement. The purpose is to enable the purchaser to assess the value of the non-performing credit agreement. Finansinspektionen must also be informed on an ongoing basis. If the credit purchaser is domiciled in an EEA country other than Sweden, Finansinspektionen must forward the information to the competent authority there without delay.

Finansinspektionen must intervene if obligations are not met. For legal entities, this refers to breaches of all legal and regulatory obligations, and for credit servicers, it also includes compliance with internal instructions, for example. For natural persons, on the other hand, it is a question of serious, specifically defined offences. Furthermore, in the case of natural persons, there must be evidence of gross negligence or intent.

Finansinspektionen has the possibility to request rectification, withdraw authorisation or issue a complaint, warning, prohibition or pecuniary penalty.

Economic impact

Finansinspektionen's authorisation and supervision is largely financed by fees. By proposing that Finansinspektionen be responsible for both the Debt Recovery Act and the Act on the purchase and ser-

ving of non-performing credit agreements, this would also apply to such activities. This entails a change for debt recovery activities, as the application for authorisation and supervision has been free of charge since the Act entered into force in 1974.

The consulting firm Sweco Aktiebolag has estimated that fee-based financing could have a negative competitive impact on companies for which debt recovery is only a minor part of their business, or on small companies. At the same time, the consultancy has also argued that the inquiry's proposals may have positive consequences for competition, as increased and improved supervision should lead to greater compliance and thus competition on a more level playing field.

Against this background, the inquiry proposes that the consequences for companies should be taken into account when determining the authorisation and supervision fees for debt recovery activities. This can be achieved in several different ways. Initially, the inquiry proposes that authorisation to carry out debt recovery activities should be valid for ten years and not, as at present, for five years, but that it can naturally be revoked if there are grounds for doing so, as it can be at present. The application fee should be set at SEK 4,000 to SEK 6,500 and differentiated according to the size of the debt recovery agency or whether the operator is a natural person. The fee would therefore only have to be paid every ten years. The supervision fee should be limited to SEK 3,000–6,000 per year. The fee should be SEK 1,000 in the first year. This fee should also be differentiated.

The fees should be set out in the Ordinance (2001:911) on fees for the examination of cases by Finansinspektionen and in the Ordinance (2007:1135) on annual fees for the financing of Finansinspektionen's operations. They must be prepared by Finansinspektionen in consultation with the Swedish National Financial Management Authority and industry representatives in the usual manner.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller för kreditförvärvares och kreditförvaltares verksamhet med förvärv eller förvaltning av nödlidande kreditavtal som har beviljats av ett kreditinstitut inom EES.

Vidare omfattas tillhandahållares och företrädares verksamhet med sådana kreditavtal.

För kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter finns det bestämmelser i 3 kap. 2 §, 4 kap. 1, 2, 4 och 5 §§, 6 kap. 1 och 2 §§ samt 7 kap. 1 och 4 §§.

2 § I denna lag avses med

1. **kreditförvärvare**: en fysisk eller juridisk person, med undantag för kreditinstitut, som inom ramen för sin näringsverksamhet förvärvar ett nödlidande kreditavtal,

2. **kreditförvaltare**: en juridisk person, som inom ramen för sin näringsverksamhet inom EES bedriver kreditförvaltning för en kreditförvärvares räkning avseende ett nödlidande kreditavtal med undantag för kreditinstitut, kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter enligt punkt 8 och förvaltnings- eller investeringsbolag enligt punkt 12.

3. **kreditförvaltning**: att vidta en eller flera av följande åtgärder avseende ett kreditavtal:

- a) indrivning av betalningar från en låntagare för en kreditgivare,
- b) omförhandling av villkoren med en låntagare enligt kreditförvärvarens instruktioner,
- c) hantering av en låntagares klagomål mot ett kreditavtal, eller
- d) hantering av information till en låntagare om förändring av ränta, avgift eller förfallen betalning.

4. **företrädare:** en fysisk eller juridisk person med hemvist eller säte inom EES, som företräder en kreditförvärvare från ett tredje land,

5. **tillhandahållare:** en fysisk eller juridisk person som för en kreditförvaltare utför kreditförvaltningsverksamhet.

6. **nödlidande kreditavtal:** ett kreditavtal med ett betalningsdröjsmål på minst 90 dagar eller att det bedöms som osannolikt att kreditavtalet kommer att återbetalas,

7. **kreditinstitut:** bank- eller kreditmarknadsföretag enligt lag (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

8. **kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter:** kreditgivare och kreditförmedlare som har tillstånd av Finansinspektionen att bedriva verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om krediter till konsumenter,

9. **kredithanteringsdirektivet:** Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2167 av den 24 november 2021 om kreditförvaltare och kreditförvärvare och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU,

10. **EES:** Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

11. **behörig myndighet:** en utländsk myndighet i ett annat land inom EES, som har utsetts enligt kredithanteringsdirektivet,

12. **förvaltnings- och investeringsbolag:** förvaltare av alternativa investeringsfonder som har tillstånd i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/010, förvaltningsbolag eller investeringsbolag som har tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) under förutsättning att investeringsbolaget inte har utsett ett förvaltningsbolag enligt det direktivet för den fond som det förvaltar, och

13. **medelstort företag:** företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år.

Verksamhet som inte omfattas av lagen

3 § Lagen gäller med undantag av vad som följer av 1 § tredje stycket inte för verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt annan lagstiftning eller för motsvarande utländsk verksamhet.

Vidare gäller lagen inte heller för Kronofogdemyndighetens och advokaters verksamhet.

Annan lagstiftning

4 § För kreditförvärvare och företrädare finns bestämmelser i konsumentkreditlagen (2010:1846) och för filialer till utländska företag finns bestämmelser i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

2 kap. Kreditförvaltare

Tillstånd

1 § Den som vill bedriva verksamhet som kreditförvaltare ska ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen. Av ansökan ska framgå om tillståndet ska omfatta rätt att ta emot medel av låntagaren.

2 § Till en ansökan om tillstånd ska fogas

1. registreringsbevis,
2. bolagsordning eller stadgar eller reglemente samt andra interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten,
3. uppgifter om ägare,
4. uppgifter om tillhandahållare enligt 7 §, och
5. övriga handlingar som åberopas till stöd för ansökan.

3 § Om en ansökan inte uppfyller kraven i 2 § eller föreskrifter om dem ska Finansinspektionen senast inom 45 dagar förelägga sökanden att komplettera ansökan. Följs inte föreläggandet får ansökan avvisas.

4 § En kreditförvaltare ska ges tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare, om:

1. säte eller huvudkontor finns i Sverige,
2. styrelseledamöter, verkställande direktör och ersättare är lämpliga,
3. ägare med kvalificerat innehav är lämpliga, och
4. det finns styrformer, kontrollmekanismer och interna regler som säkerställer låntagares och kreditgivares rättigheter.

Tillstånd att ta emot medel från en låntagare förutsätter att medlen hålls avskilda hos ett kreditinstitut.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för tillstånd.

5 § Finansinspektionen ska besluta om tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare och rätt att ta emot medel för den som uppfyller villkoren enligt 4 § och föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag. I annat fall ska ansökan avslås med en motivering.

Beslut ska meddelas inom 90 dagar efter det att fullständig ansökan kommit in till inspektionen.

6 § Finansinspektionen ska föra ett register över kreditförvaltare som har tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare enligt denna lag och över kreditförvaltare med tillstånd från behörig myndighet i annat EES-land som bedriver verksamhet här i landet.

Regeringen får meddela föreskrifter om register.

Tillhandahållare

7 § En kreditförvaltare får ge en tillhandahållare i uppdrag att bedriva kreditförvaltningsverksamhet för kreditförvaltaren. Uppdraget ska lämnas i ett skriftligt avtal och får inte avse hela verksamheten. I avtalet ska tillhandahållaren åta sig att följa tillämplig lag. Kreditförvaltaren ska underrätta Finansinspektionen och behöriga myndigheter före avtalsslutet.

Avtalet mellan kreditförvaltaren och tillhandahållaren påverkar inte förvaltarens skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller avtalsförhållanden med kreditförvärvaren.

En tillhandahållare får inte ta emot medel från låntagaren.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelse till behöriga myndigheter.

8 § Kreditförvaltaren ska bevara avtalet och instruktioner av betydelse till tillhandahållaren under en tid om tio år.

3 kap. Låntagare

Information

1 § Kommunikationen med låntagare ska vara saklig och informationen tydlig och korrekt. Låntagares integritet ska respekteras och personuppgifter ska skyddas.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) samt i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

2 § Kreditinstitut, kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter som överlåter ett nödlidande kreditavtal ska informera låntagaren om

1. överlåtelsen,
2. kreditförvärvarens eller i förekommande fall företrädarens namn och adress,
3. skuldbeloppet,
4. tillämplig lag,
5. ansvarig myndighet, och
6. i förekommande fall, kreditförvaltarens eller tillhandahållarens namn och adress.

Informationen ska lämnas före första inkassoåtgärden eller på låntagarens begäran. Den ska vara tydlig och överlämnas i varaktig form.

Motsvarande gäller för en kreditförvärvare eller företrädare som överlåter krediten vidare.

3 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om information enligt 1 och 2 §§.

Låntagarens betalning till kreditförvaltaren

4 § En betalning av låntagaren till kreditförvaltaren är gällande mot kreditförvärvaren. Låntagaren ska erhålla ett kvitto i varaktig form av kreditförvaltaren.

Klagomål och anmälan om brister

5 § Låntagare får anföra klagomål till kreditförvaltaren, som ska handlägga dem utan kostnad för låntagaren. Klagomålen och åtgärderna ska registreras av kreditförvaltaren.

6 § Låntagare får anmäla brister i kreditförvärvares, kreditförvaltarens och tillhandahållares handläggning till Finansinspektionen. Anmälan ska behandlas skyndsamt.

Information om anmälningsförfarandet ska publiceras på inspektionens hemsida.

4 kap. Kreditinstitut m.m. och kreditförvärvare

Kreditinstitut m.m.

1 § Kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter ska före en överlåtelse av ett nödlidande kreditavtal lämna en kreditförvärvare nödvändig information om kreditavtalet och säkerhet som ställts för kreditavtalets fullgörande.

2 § Kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter som överlåter ett nödlidande kreditavtal ska informera Finansinspektionen om kreditförvärvarens eller företrädarens

1. namn och adress,
2. ledning och ägare, samt

3. nödvändig information om kreditavtalet och säkerhet som ställts för kreditavtalets fullgörande.

Informationen ska lämnas halvårsvis. Om den avser en kreditförvärvare med hemvist i ett annat EES-land än Sverige ska Finansinspektionen utan dröjsmål lämna informationen samt andra nödvändiga uppgifter till behörig myndighet där.

3 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i information enligt 1–2 §§ och får även om det behövs besluta att informationen i 2 § ska lämnas kvartalsvis.

Kreditförvärvare

4 § Kreditförvärvare med säte, hemvist eller huvudkontor i ett EES-land ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut eller en kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter för att förvalta nödlidande konsumentkreditavtal.

Andra nödlidande kreditavtal än konsumentkrediter får även förvaltas av kreditförvärvaren eller förvaltnings- eller investeringsbolag.

5 § Kreditförvärvare som inte har säte, hemvist eller huvudkontor i ett EES-land ska i ett skriftligt avtal utse en företrädare som har det. Företrädaren ansvarar för kreditförvärvarens skyldigheter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Företrädaren ska som en kreditförvärvare i 4 § utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut eller en kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter, men då för nödlidande kreditavtal där låntagaren är en fysisk person eller ett företag som inte är större än medelstort.

Andra nödlidande kreditavtal än de som anges i andra stycket får även förvaltas av företrädaren eller förvaltnings- eller investeringsbolag.

6 § Uppdraget till kreditförvaltaren ska beskrivas i ett kreditförvaltningsavtal.

Beskrivningen ska innehålla uppgifter om ersättning, kreditförvaltarens företrädesrätt mot låntagaren, åtagande att följa tillämplig

lag samt krav på en rättvis och omsorgsfull behandling av låntagaren och information till kreditförvärvaren om en tillhandahållare utses.

Kreditförvaltaren ska bevara följande handlingar av betydelse under en tid om tio år:

1. Kreditgivarens instruktioner till kreditförvärvaren,
2. kreditförvaltningsavtalet, och
3. kreditförvaltarens skriftväxling med kreditförvärvaren och låntagaren.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avtalet.

7 § Kreditförvärvare eller företrädare som utser kreditförvaltare, kreditinstitut, kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter eller förvaltnings- eller investeringsbolag för förvaltning av ett nödlidande kreditavtal ska informera Finansinspektionen om uppdraget och lämna namn och adress till den som utsetts. Informationen ska lämnas senast dagen när uppdraget börjar gälla. Motsvarande gäller för ändring av förvaltare.

Finansinspektionen ska i förekommande fall utan dröjsmål vidarebefordra informationen till behörig myndighet i det EES-land där krediten beviljades och där förvaltaren har sitt säte eller huvudkontor.

8 § Kreditförvärvare eller företrädare som överlåter ett nödlidande kreditavtal ska informera Finansinspektionen om den nye kreditförvärvarens eller företrädarens

1. namn och adress,
2. ledning och ägare, samt
3. nödvändig information om kreditavtalet och säkerhet som ställts för kreditavtalets fullgörande.

Informationen ska lämnas halvårsvis. Om den avser en kreditförvärvare med hemvist i annat EES-land än Sverige ska Finansinspektionen utan dröjsmål lämna informationen samt andra nödvändiga uppgifter till behörig myndighet där.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om informationens innehåll och får även om det behövs besluta att den ska lämnas kvartalsvis.

5 kap. Gränsöverskridande kreditförvaltning

Anmälan om gränsöverskridande verksamhet

1 § En kreditförvaltare med tillstånd enligt denna lag som avser att bedriva verksamhet i ett annat EES-land genom att där inrätta filial eller annars erbjuda och tillhandahålla tjänster, ska anmäla det till Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas.

Anmälan ska innehålla uppgift om kreditförvaltarens eller företrädarens namn, adress och språkkunskap, om tillståndet omfattar rätt att ta emot medel från låntagare och om de åtgärder som vidtagits för att säkerställa att verksamheten följer tillämplig lag.

Om uppgifterna ändras, ska kreditförvaltarens skriftligen underrätta Finansinspektionen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om uppgifter som en anmälan eller en underrättelse ska innehålla.

Finansinspektionens handläggning

2 § Finansinspektionen ska inom 45 dagar från det att en fullständig anmälan eller uppgift om ändring enligt 1 § togs emot vidarebefordra den till den behöriga myndigheten i värdlandet. Inspektionen ska samtidigt meddela kreditförvaltarens att en sådan underrättelse har lämnats och snarast om vilken dag värdlandet har bekräftat mottagandet. Om så inte sker, ska Finansinspektionen underrätta sökanden om skälen för detta.

Om kreditförvaltningen ska avse en kredit som har beviljats i ett tredje land, ska Finansinspektionen inom den tid som anges i första stycket underrätta den behöriga myndigheten också i det landet.

När verksamheten utomlands får påbörjas

3 § Kreditförvaltarens får påbörja eller ändra sin verksamhet i värdlandet tidigast när den behöriga myndigheten där har bekräftat mottagande av Finansinspektionens underrättelse enligt 2 §, eller två månader från dagen för en sådan underrättelse.

Kreditförvaltare med tillstånd från ett annat EES - land

4 § En kreditförvaltare med tillstånd från behörig myndighet i ett annat EES – land får utan tillstånd enligt denna lag driva verksamhet som kreditförvaltare i Sverige genom att antingen inrätta filial här eller genom att från sitt hemland erbjuda och tillhandahålla tjänster.

Verksamheten får endast avse sådan kreditförvaltning som omfattas av tillståndet i hemlandet och denna lag.

Finansinspektionen ska snarast bekräfta mottagandet av uppgifter om en utländsk kreditförvaltares verksamhet i Sverige som vidarebefordrats från en behörig myndighet i kreditförvaltarens hemland.

När verksamheten i Sverige får påbörjas

5 § Verksamheten får påbörjas eller ändringarna verkställas här tidigast när kreditförvaltaren har tagit emot ett meddelande från den behöriga myndigheten i sitt hemland om att Finansinspektionen har bekräftat mottagande av en underrättelse om verksamhet här, eller två månader från dagen för den behöriga myndighetens underrättelse till Finansinspektionen.

Kap. 6 Tillsyn och avgifter

Finansinspektionens tillsyn

1 § Finansinspektionen utövar tillsyn över kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare och tillhandahållare. Tillsynen omfattar att verksamheten bedrivs enligt denna lag och andra författningar som reglerar verksamheten.

För verksamhet som bedrivs av kreditförvaltare ska Finansinspektionen också utöva tillsyn över att verksamheten bedrivs enligt bolagsordning eller stadgar eller reglemente samt andra interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten.

Finansinspektionen har även tillsyn över att kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter uppfyller sina skyldigheter enligt 3 kap. 2 § och 4 kap. 1, 2, 4 och 5 §§.

2 § Finansinspektionen får genomföra inspektioner i kreditförvaltarens samt i kreditförvärvarens och företrädares lokaler.

Kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare, tillhandahållare, kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter ska lämna de upplysningar och ge tillgång till det underlag som Finansinspektionen begär. Detsamma gäller den som är anställd i en verksamhet som drivs av någon som avses i detta stycke.

Finansinspektion får förelägga de som omfattas av andra stycket att lämna upplysningar och tillhandahålla underlag. Föreläggandet får förenas med vite.

Samarbete och utbyte av information

3 § Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter i EES-länderna i den utsträckning som följer av kredithanteringsdirektivet.

Efter begäran från en behörig myndighet ska Finansinspektionen, inom ramen för sin befogenhet, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt kredithanteringsdirektivet. Myndigheten får också närvara vid en inspektion som utförs av Finansinspektionen.

Avgifter till Finansinspektionen

4 § Finansinspektionen får ta ut avgifter för tillsyn och tillståndsprövning enligt denna lag.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter.

7 kap. Ingripanden och sanktioner

Finansinspektionens ingripanden

1 § Om kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare, tillhandahållare, kreditinstitut eller kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar verksamheten får Finansinspektionen ingripa.

För kreditförvaltare får Finansinspektionen även ingripa om en kreditförvaltare inte har bedrivit verksamheten enligt bolagsord-

ning, stadgar, reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten.

Finansinspektionen får utfärda ett föreläggande att inom en viss tid vidta rättelse eller besluta om verkställighetsförbud, anmärkning eller varning. Är det en juridisk person får Finansinspektionen även besluta om sanktionsavgift.

2 § Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i en kreditförvaltares styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, om kreditförvaltaren

1. inte uppfyller kraven i 2 kap. 4 § första stycket fjärde punkten eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 kap. 4 § tredje stycket,

2. har tillåtit en styrelseledamot, verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, att åta sig uppdraget trots att kraven i 2 kap. 4 § första stycket andra punkten eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 kap. 4 § tredje stycket inte är uppfyllda,

3. tar emot och innehar medel från låntagare när detta inte är tillåtet eller underlåter att efterleva de krav som ställs i 3 kap. 4 §, eller

4. inte uppfyller kraven i 2 kap. 8 §, 3 kap. 5 §, 4 kap. 6 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av 4 kap. 6 §.

Ett ingripande enligt första stycket får endast ske om kreditförvaltarens överträdelse är allvarlig och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

3 § Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i en kreditförvärvares styrelse eller är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem, om kreditförvärvaren inte uppfyller kraven i 4 kap. 4, 5, 7 eller 8 §§.

Ett ingripande enligt första stycket får endast ske om kreditförvärvarens överträdelse är allvarlig och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Detsamma gäller för en kreditförvärvare som är en fysisk person.

4 § Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i ett kreditinstituts, en kreditgivares eller en kreditförmedlares av konsumentkrediter styrelse eller är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem, om kreditinstitutet, kre-

ditgivaren eller kreditförmedlaren inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 eller 2 §§ eller föreskrifter som meddelats med stöd av 4 kap. 3 §.

Ett ingripande enligt första stycket får endast ske om kreditinstitutets, respektive kreditgivarens eller kreditförmedlarens överträdelse är allvarlig och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

5 § Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i en tillhandahållares styrelse eller är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem om tillhandahållaren begår en allvarlig överträdelse av tillämplig lag och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Detsamma gäller för en tillhandahållare som är en fysisk person.

6 § Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i en företrädares styrelse eller är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem om företrädarkaren inte uppfyller kraven i 4 kap. 5, 7 eller 8 §§, överträdelsen är allvarlig och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Detsamma gäller för en företrädare som är en fysisk person.

7 § Innan sanktion enligt detta kapitel beslutas, ska Finansinspektionen bereda personen tillfälle att yttra sig.

8 § Vid val av sanktion ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått.

Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens art och inträffade eller potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar.

Finansinspektionen får avstå från ett ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om den juridiska personen vidtagit rättelse eller om den fysiska personen har verkat för rättelse, eller om annan myndighet har vidtagit åtgärder som bedöms tillräckliga.

9 § Utöver det som anges i 8 § ska i försvårande riktning beaktas om personen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan dem.

I förmildrande riktning ska beaktas om personen har underlättat Finansinspektionens utredning eller avbrutit eller försökt avbryta

överträdelsen genast efter det att den uppmärksammats av Finansinspektionen.

10 § Om någon som ingår i en kreditförvaltares styrelse, är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem inte uppfyller de krav för tillstånd som anges i 2 kap. 4 § första stycket andra punkten eller föreskrifter meddelade med stöd av 2 kap. 4 § tredje stycket, får Finansinspektionen förelägga kreditförvaltaren att vidta rättelse inom högst tre månader. Följs inte föreläggnandet får Finansinspektionen återkalla kreditförvaltarens tillstånd.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen utse en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess kreditförvaltaren utsett en ny styrelseledamot, verkställande direktör eller ersättare.

11 § Finansinspektionen får återkalla tillståndet för en kreditförvaltare med tillstånd enligt denna lag, om

1. tillståndet erhållits genom falska uppgifter eller på annat otillbörligt sätt,

2. verksamheten inte har påbörjats inom ett år efter det att tillstånd beviljats,

3. kreditförvaltaren förklarar sig avstå från tillståndet,

4. kreditförvaltaren har under en sammanhängande tid av ett år inte bedrivit verksamhet,

5. kraven för tillstånd är inte längre uppfyllda, eller

6. kreditförvaltaren har begått en allvarlig överträdelse av tillämplig lag eller bolagsordning, stadgar, reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten.

Återkallas tillståndet ska Finansinspektionen i förekommande fall omgående underrätta behörig myndighet i det EES-land krediten beviljades och behörig myndighet i värdlandet.

12 § Om tillståndet för en kreditförvaltare med tillstånd enligt denna lag återkallas får Finansinspektionen bestämma hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Ingripanden efter underrättelse

13 § Om en behörig myndighet i ett annat EES-land underrättar Finansinspektionen om att en kreditförvaltare med tillstånd enligt denna lag har överträtt föreskrifter för verksamheten, ska Finansinspektionen inom två månader från underrättelsen pröva om det finns skäl för åtgärd enligt 1, 2, 7–9 samt 11 och 12 §§.

Finansinspektionen ska inom samma tid underrätta den behöriga myndigheten om vilka åtgärder som vidtagits. Har inga åtgärder vidtagits ska skälen för det anges.

Ingripanden mot kreditförvaltare med tillstånd från annan myndighet

14 § Om det finns skäl att anta att en kreditförvaltare med tillstånd från behörig myndighet från annat EES-land åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen, ska Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten och begära åtgärder.

Om kreditförvaltaren efter en underrättelse enligt första stycket inte vidtar rättelse, eller om det behövs ett omedelbart ingripande för skydd av låntagare, får Finansinspektionen förelägga kreditförvaltaren att fullgöra sina skyldigheter eller förbjuda kreditförvaltaren att fortsätta verksamheten i Sverige.

Finansinspektionen ska informera den behöriga myndigheten om beslut enligt andra stycket.

Ingripanden mot kreditförvaltare utan tillstånd

15 § Om någon bedriver verksamhet som kreditförvaltare enligt denna lag utan tillstånd får Finansinspektionen förelägga denne att upphöra med verksamheten. Om tillstånd skulle ha sökts i Sverige får Finansinspektionen även informera om 16 §.

Finansinspektionen får förelägga den som driver verksamheten att lämna de upplysningar som inspektionen behöver för att bedöma om lagen är tillämplig för viss verksamhet.

Finansinspektionen får även besluta om sanktionsavgift.

Om tillstånd skulle ha sökts i ett annat EES-land får ett föreläggande enligt denna paragraf riktas mot såväl kreditförvaltaren som den som företräder förvaltaren i Sverige.

16 § Om ett föreläggande enligt 15 § första stycket inte följs ska allmän domstol, efter ansökan av Finansinspektionen, besluta om likvidation. I dessa fall tillämpas bestämmelserna i 25 kap. 10, 25, 28–44, 46 och 47 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 17 kap. 17–19, 23–42, 44 och 45 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Beslut om likvidation ska dock inte meddelas om det under ärendets handläggning visas att verksamheten har upphört.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

Sanktionsavgift

17 § Sanktionsavgiften för en juridisk person ska fastställas till högst det högsta av

1. tio procent av företagets omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår,

2. två gånger den vinst som företaget gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller

3. ett belopp motsvarande fem miljoner euro.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 euro.

Om överträdelsen har skett under första verksamhetsåret eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får den uppskattas.

18 § Sanktionsavgiften för en fysisk person ska fastställas till högst det högsta av

1. ett belopp motsvarande fem miljoner euro, eller

2. två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

19 § När sanktionsavgiftens storlek fastställs, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 8 och 9 §§ samt till personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen gjort till följd av regelöverträdelsen.

Sanktionsföreläggande

20 § Sanktionsavgifter mot fysiska personer handläggs av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande och innebär att den fysiska personen föreläggs att inom en viss tid godkänna en sanktionsavgift.

När föreläggandet har godkänts, gäller det som ett domstolsavgörande som fått laga kraft. Ett godkännande som görs efter den tid som angetts i föreläggandet är utan verkan.

21 § Ett sanktionsföreläggande ska innehålla uppgift om

1. den fysiska person som föreläggandet avser,
2. överträdelsen och omständigheterna till grund för överträdelsen,
3. tillämplig lag, och,
4. sanktionsavgiften.

Föreläggandet ska också innehålla en upplysning om att ansökan om sanktionsavgift kan komma att ges in till domstol, om föreläggandet inte godkänns i tid.

22 § Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts i tid, får Finansinspektionen ansöka hos domstol om att sanktionsavgift ska beslutas. En sådan ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om ingripande mot den juridiska personen för samma överträdelse.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

23 § En överträdelse för en fysisk person är preskriberad om inte sanktionsföreläggandet har delgetts personen två år efter det överträdelsen ägt rum.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift

24 § Sanktionsavgiften ska betalas till Finansinspektionen inom trettio dagar efter det att sanktionsföreläggandet godkänts eller den längre tid som anges i föreläggandet.

25 § Finansinspektionens beslut att påföra sanktionsavgift får verkställas utan föregående dom eller utslag om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 24 §.

26 § Om sanktionsavgiften inte betalas inom den tid som anges i 24 §, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

27 § En sanktionsavgift preskriberas om verkställighet inte har skett inom fem år från det att sanktionsföreläggandet godkändes.

28 § Sanktionsavgiften tillfaller staten.

Vite

29 § Föreläggande eller förbud enligt detta kapitel får förenas med vite.

8 kap. Överklagande

1 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2 § Om Finansinspektionen inte meddelat beslut i ett ärende om tillstånd inom tidsfristen som anges i 2 kap. 5 § får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls. En sådan begäran ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om inspektionen inte inom tre månader från det att en sådan förklaring lämnats av domstol meddelat beslut ska ansökan anses ha avslagits.

3 § Om Finansinspektionen inte lämnar över en underrättelse som avses i 5 kap. 3 § första stycket till behörig myndighet inom den tidsfrist som föreskrivs där, får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls. En sådan begäran ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om inspektionen inte inom tre månader från det att en sådan förklaring har lämnats av domstol lämnat över en underrättelse, ska begäran anses ha avslagits.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
2. Lagen gäller inte verksamhet med kreditavtal som överlåtits före ikraftträdandet.

1.2 Förslag till lag om ändring i inkassolagen (1974:182)

Härigenom föreskrivs dels att 1–4§§, 10 a §, 13–15 §§ och 19 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 16 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller indrivning av egen eller annans fordran genom krav eller annan inkassoåtgärd (inkassoverksamhet). Med inkassoåtgärd förstås åtgärd som innebär annan påtryckning på gäldenären än angivande av tid för betalning eller uppgift om att fordringen, om den inte betalas, kommer att överlämnas till någon annan för inkasso.

Beträffande enskilda personers indrivning av egna eller närståendes fordringar och dödsboms indrivning av egna fordringar tillämpas lagen endast om fordringen har uppkommit i näringsverksamhet eller har övertagits för indrivning. Som närstående till en indrivare anses den som är gift med indrivaren eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till indrivaren eller är besvägrad med honom eller henne i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon samt den som på annat sätt står indrivaren personligen särskilt nära.

Lagen gäller *ej* Kronofogdemyndighetens verksamhet.

Lagen gäller *inte* Kronofogdemyndighetens verksamhet. *Den omfattar inte heller kreditförvaltares, kreditförvärvares, företrädares och tillhandahållares verksamhet enligt lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.*

2 §

Inkassoverksamhet som avser indrivning av fordringar för någon annans räkning eller fordringar som har övertagits för indrivning, får bedrivas endast

Inkassoverksamhet som avser indrivning av fordringar för någon annans räkning eller fordringar som har övertagits för indrivning, får bedrivas endast

efter tillstånd av *Integritetsskyddsmyndigheten*.
 efter tillstånd av *Finansinspektionen*.

Om inkassoverksamheten utgör ett underordnat led i en annan verksamhet och inte någon av verksamheterna utgör näringsverksamhet, eller om inkassoverksamheten bedrivs av ett företag för ett annat företag inom samma koncern, behövs tillstånd endast ifall då inkassoverksamheten avser fordringar som tillkommer eller har övertagits från någon som inte utan tillstånd enligt denna lag hade kunnat driva in fordringarna.

Tillstånd behövs inte för inkassoverksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn eller av advokater.

Tillstånd behövs inte för inkassoverksamhet som bedrivs av advokater, kreditinstitut eller företag som kan jämföras med kreditinstitut.

3 §

Tillstånd får meddelas endast om verksamheten kan antas bli bedrivna på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

Tillstånd får meddelas för en tid av högst tio år i sänder. Tillståndet får förenas med föreskrift om hur verksamheten skall bedrivnas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet.

Tillstånd får meddelas för en tid av högst tio år i sänder. Tillståndet får förenas med villkor om hur verksamheten ska bedrivnas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet.

4 §

Inkassoverksamhet skall bedrivnas enligt god inkassosed. Därvid skall iakttas att gäldenär ej vållas onödig skada eller olägenhet eller utsättes för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd.

Inkassoverksamhet ska bedrivnas enligt god inkassosed. Därvid ska iakttas att gäldenär inte vållas onödig skada eller olägenhet eller utsättes för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om god inkassosed.

10 a §

Register som avser gäldenärer och som används i tillståndspliktig inkassoverksamhet får överlåtas eller upplåtas till någon annan endast efter medgivande av *Integritetsskyddsmyndigheten*.

Den som upphör med tillståndspliktig inkassoverksamhet eller som avser att flytta en sådan verksamhet till ett annat land eller att kassera ett register som avser gäldenärer och som används i sådan verksamhet ska anmäla detta till *Integritetsskyddsmyndigheten*. *Myndigheten* beslutar i sådana fall hur register som berörs av åtgärden ska hanteras.

Register som avser gäldenärer och som används i tillståndspliktig inkassoverksamhet får överlåtas eller upplåtas till någon annan endast efter medgivande av *Finansinspektionen*.

Den som upphör med tillståndspliktig inkassoverksamhet eller som avser att flytta en sådan verksamhet till ett annat land eller att kassera ett register som avser gäldenärer och som används i sådan verksamhet ska anmäla detta till *Finansinspektionen*. *Inspektionen* beslutar i sådana fall hur register som berörs av åtgärden ska hanteras.

13 §

Integritetsskyddsmyndigheten utövar tillsyn över *efterlevnaden av denna lag*. *Myndighetens* tillsyn omfattar dock inte verksamhet som bedrivs av *företag under Finansinspektionens tillsyn eller av advokater*.

Tillsynen ska utövas så, att den inte vållar större kostnader eller olägenheter än som är nödvändigt.

Finansinspektionen utövar tillsyn över *att denna lag följs*. *Inspektionens* tillsyn omfattar dock inte verksamhet som bedrivs *av advokater*.

14 §

Integritetsskyddsmyndigheten har rätt att göra inspektion hos den som bedriver inkassoverksamhet och att ta del av samtliga handlingar som rör verksamheten.

Finansinspektionen har rätt att göra inspektion hos den som bedriver inkassoverksamhet och att ta del av samtliga handlingar som rör verksamheten.

Den som bedriver verksamheten ska lämna de upplysningar om verksamheten som *Integritetsskyddsmyndigheten* begär för sin tillsyn.

Om den som bedriver verksamheten underlåter att ge tillgång till en handling eller att lämna en upplysning i fall som avses i denna paragraf, får *myndigheten* förelägga vite.

Den som bedriver verksamheten ska lämna de upplysningar om verksamheten som *Finansinspektionen* begär för sin tillsyn.

Om den som bedriver verksamheten underlåter att ge tillgång till en handling eller att lämna en upplysning i fall som avses i denna paragraf, får *inspektionen* förelägga vite.

15 §

Om *Integritetsskyddsmyndighetens* tillsyn föranleder det, kan *myndigheten* meddela *föreskrifter* om hur inkassoverksamheten ska bedrivas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet att bedriva inkassoverksamheten. *Föreskrifter* om hur inkassoverksamheten ska bedrivas får förenas med vite.

Om den som har fått tillstånd att bedriva inkassoverksamhet åsidosätter någon bestämmelse i denna lag eller *föreskrift* som har meddelats med stöd av lagen och inte vidtar rättelse, eller om förutsättningarna för tillståndet i övrigt inte längre är uppfyllda, får *Integritetsskyddsmyndigheten* återkalla tillståndet.

Om *Finansinspektionens* tillsyn föranleder det, kan *inspektionen* meddela *villkor* om hur inkassoverksamheten ska bedrivas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet att bedriva inkassoverksamheten. *Villkor* om hur inkassoverksamheten ska bedrivas får förenas med vite.

Om den som har fått tillstånd att bedriva inkassoverksamhet åsidosätter någon bestämmelse i denna lag eller *villkor* som har meddelats med stöd av lagen och inte vidtar rättelse, eller om förutsättningarna för tillståndet i övrigt inte längre är uppfyllda, får *Finansinspektionen* återkalla tillståndet.

16 §

Finansinspektionen får ta ut avgifter för tillsyn och tillståndsprovning enligt denna lag.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter.

19 §

Integritetsskyddsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Justitiekanslern får föra talan för att ta till vara allmänna intressen.

Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Justitiekanslern får föra talan för att ta till vara allmänna intressen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av beslut om föreläggande av vite.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
 2. För kreditavtal som överlåtits före ikraftträdandet gäller 1 § i den äldre lydelsen.
 3. Tillstånd som beslutats enligt äldre bestämmelser gäller fortfarande. För verksamhet som bedrivs av kreditförvaltare gäller dock tidigare beslut om tillstånd längst till och med den 29 juni 2024 eller när tillstånd för kreditförvaltning beslutats, om den tidpunkten infaller tidigare.
 4. Ansökningar om tillstånd som har gjorts hos Integritetsskyddsmyndigheten före ikraftträdandet men ännu inte avgjorts ska överlämnas till Finansinspektionen.

1.3 Förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)

Härigenom föreskrivs att det i konsumentkreditlagen (2010:1846) ska införas två nya paragrafer, 16 a och 20 d §§, och närmast före 16 a och 20 d §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ändring av kreditavtalet

16 a §

Kreditavtalet får ändras endast om det har avtalats och under de förutsättningar som anges i 5 §.

Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ändring i kreditavtalet innan den börjar gälla. Underrättelsen ska innehålla information om

1. ändringarna och, i förekommande fall, att konsumentens samtycke till ändringarna krävs,

2. när ändringarna börjar gälla, och

3. möjligheterna att lämna klagomål till tillsynsmyndigheten avseende ändringarna.

Särskilda bestämmelser om ändring av ränta och avgifter finns i 17–19 §§.

*Rutiner och riktlinjer för
betalningsanstånd och andra
åtgärder vid
betalningsförsummelse*

20 d §

En kreditgivare ska ha rutiner och riktlinjer för att, innan det görs en ansökan om verkställighet som har sin grund i en förfallen avbetalning enligt kreditavtalet, överväga

1. om konsumenten ska ges skäligt anstånd med avbetalningen,

2. om krediten helt eller delvis kan avbetalas med medel som konsumenten får genom att ingå en ny kredit, eller

3. om en ändring ska göras i kreditavtalet för att underlätta konsumentens möjligheter att avbetala enligt avtalet.

Vid övervägandena ska kreditgivaren beakta konsumentens personliga omständigheter och återbetalningsförmåga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:160) att 3 § ska ha följande lydelse.

3 §

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,

5. för börser och clearingorganisationer 12 kap. 9 § och 19 kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden,

6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,

10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter, *och*

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, *och*

13. för utländska kreditförvaltare 5 kap. 4 och 5 §§ lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet att 2 § ska ha följande lydelse:

2 §

En fysisk eller juridisk person som avser att ägna sig åt valutaväxling i väsentlig omfattning eller annan finansiell verksamhet ska ansöka om registrering hos Finansinspektionen. Ansökan behöver inte göras av

1. företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 6, 8, 9 och 11–13 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, *och*

2. fysiska eller juridiska personer som bedriver försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

1. företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 6, 8, 9 och 11–13 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,

2. fysiska eller juridiska personer som bedriver försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, *och*

3. *creditförvärvare som avses i 1 kap. 2 § lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.*

Finansinspektionen ska registrera personer som kommit in med ansökan, om

1. det finns skäl att anta att verksamheten kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen, och

2. kravet på ägare och ledning i 3 § första stycket är uppfyllt.

Den som har blivit införd i registret ska tas bort ur registret när ett beslut om föreläggande enligt 7, 9 eller 11 § att upphöra med verksamheten har fått laga kraft. Ett finansiellt institut ska också tas bort ur registret om det anmäler att det inte längre ägnar sig åt verksamhet som omfattas av lagen eller om det på något annat sätt framgår att registreringsplikt inte längre gäller.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

1.6 Förslag till förordning (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i 4–10 §§ är meddelade med stöd av 2 kap. 6 § lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

Bemyndigandena i 11 § är meddelade med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen, 2 kap. 4 och 7 §§, 3 kap. 3 §, 4 kap. 3, 6 och 8 §§ samt 5 kap. 1 § samma lag.

Bestämmelsen i 12 § är meddelad med stöd av 4 kap. 3 och 8 §§ samma lag.

2 § Denna förordning gäller vid tillämpning av lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

Registerfrågor m.m.

3 § Finansinspektionen är personuppgiftsansvarig för det register som förs enligt 2 kap. 6 § lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

4 § I fråga om personuppgifter ska registret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. den information Finansinspektionen behöver för att fullgöra sina uppgifter enligt lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal, och

2. information till allmänheten om kreditförvaltare som har registrerats.

5 § I registret ska uppgifter antecknas för varje kreditförvaltare som har tillstånd enligt lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal och för kreditförvaltare med tillstånd från ett land inom EES som driver verksamhet här i landet.

6 § I fråga om kreditförvaltare som har tillstånd enligt lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal ska registret innehålla uppgifter om

1. namn,
2. organisationsnummer eller motsvarande identitetsuppgift,
3. postadress och telefonnummer,
4. namn på de personer i ledande befattning som ansvarar för kreditförvaltningsverksamheten,
5. datum för registrering,
6. tillståndet omfattar rätt till medelshantering enligt 2 kap. 5 § samma lag, och
7. de länder inom EES som kreditförvaltaren driver verksamhet i enligt 5 kap. 1 och 3 §§ samma lag.

7 § Om Finansinspektionen återkallar en kreditförvaltares tillstånd, ska Finansinspektionen utan dröjsmål ta bort kreditförvaltaren ur registret.

8 § I fråga om en kreditförvaltare med tillstånd från behörig myndighet i ett annat EES-land ska registret innehålla de uppgifter som Finansinspektionen har fått enligt 5 kap. 4 § lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

Om Finansinspektionen får en underrättelse från behörig myndighet från ett annat EES-land om att kreditförvaltarens tillstånd har återkallats, ska inspektionen utan dröjsmål ta bort kreditförvaltaren ur registret.

10 § Finansinspektionen ska publicera registret på sin hemsida. Förändringar i registret ska publiceras utan dröjsmål.

Bemyndiganden m.m.

11 § Finansinspektionen får i fråga om lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal meddela närmare föreskrifter om krav för ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 2 § och föreskrifter om

1. villkor för tillstånd enligt 2 kap. 4 §,
2. underrättelse enligt 2 kap. 7 §,

3. information till låntagaren enligt 3 kap. 1 och 2 §§,
4. information till kreditförvärvare, Finansinspektionen och behörig myndighet i annat EES-land enligt 4 kap. 1, 2 och 8 §§,
5. kreditförvaltningsavtal enligt 4 kap. 6 §, och
6. uppgifter om anmälan eller underrättelse enligt 5 kap. 1 §.

12 § Finansinspektionen får besluta att information till inspektionen enligt 4 kap. 3 och 8 §§ lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal om det behövs ska lämnas kvartalsvis i stället för halvårsvis.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.

1.7 Förslag till förordning om ändring i inkassoförordningen (1981:956)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkassoförordningen (1981:956) att 1, 4, 4 a och 6 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Ansökan enligt inkassolagen (1974:182) om tillstånd att bedriva inkassoverksamhet eller om medgivande att överlåta eller upplåta register som avser gäldenärer och som används i tillståndspliktig inkassoverksamhet görs hos *Integritetsskyddsmyndigheten*.

Ansökan enligt inkassolagen (1974:182) om tillstånd att bedriva inkassoverksamhet eller om medgivande att överlåta eller upplåta register som avser gäldenärer och som används i tillståndspliktig inkassoverksamhet görs hos *Finansinspektionen*.

4 §

Är ansökan ofullständig, ska *Integritetsskyddsmyndigheten* förelägga sökanden att inom viss tid komplettera handlingarna, med en upplysning om att ärendet annars kan avgöras i befintligt skick.

Är ansökan ofullständig, ska *Finansinspektionen* förelägga sökanden att inom viss tid komplettera handlingarna, med en upplysning om att ärendet annars kan avgöras i befintligt skick.

4 a §

I ett ärende om tillstånd att bedriva inkassoverksamhet ska beslut meddelas inom sex månader efter det att en fullständig ansökan kom in till *Integritetsskyddsmyndigheten*. Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet, får handläggningstiden vid högst ett tillfälle förlängas med högst tre månader. Sökanden ska informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den

I ett ärende om tillstånd att bedriva inkassoverksamhet ska beslut meddelas inom sex månader efter det att en fullständig ansökan kom in till *Finansinspektionen*. Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet, får handläggningstiden vid högst ett tillfälle förlängas med högst tre månader. Sökanden ska informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den

ursprungliga tidsfristen har gått ut. ursprungliga tidsfristen har gått ut.

I 8 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden finns bestämmelser om att ett mottagningsbevis ska skickas till sökanden när en fullständig ansökan har kommit in och om innehållet i ett sådant bevis.

Ett beslut om att förlänga handläggningstiden får inte överklagas.

6 §

Integritetsskyddsmyndigheten får meddela föreskrifter om verkställigheten av inkassolagen.

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om verkställigheten av inkassolagen *och om god inkassosed enligt 4 § inkassolagen.*

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.

2. För ansökan om tillstånd som gjorts hos Integritetsskyddsmyndigheten före ikraftträdandet men ännu inte avgjorts räknas tidsfristen i 4 a § från det att ansökan kommit in till den myndigheten.

1.8 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1134) om belastningsregister

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1999:1134) om belastningsregister att 12 § och 16 f § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

Uppgifter ur belastningsregistret om brott mot 3, 4, 6, 8–11, 14 eller 15 kap. brottsbalken eller mot skattebrottslagen (1971:69) eller lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott ska, om brotten lett till någon annan påföljd än böter, lämnas ut om det begärs av

1. Fastighetsmäklarinspektionen, vid en redbarhets- och lämplighetsprövning av en fastighetsmäklare enligt fastighetsmäklarlagen (2021:516), *eller*

2. Kammarkollegiet, i fråga om den som myndigheten vid prövning enligt förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare avser att auktorisera.

Till Fastighetsmäklarinspektionen ska även uppgifter ur belastningsregistret om brott mot 4 kap. 18 § fastighetsmäklarlagen lämnas ut vid den prövning som avses i första stycket 1.

Uppgifter ur belastningsregistret om brott mot 3, 4, 6, 8–11, 14 eller 15 kap. brottsbalken eller mot skattebrottslagen (1971:69) eller lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott ska, om brotten lett till någon annan påföljd än böter, lämnas ut om det begärs av

1. Fastighetsmäklarinspektionen, vid en redbarhets- och lämplighetsprövning av en fastighetsmäklare enligt fastighetsmäklarlagen (2021:516),

2. Kammarkollegiet, i fråga om den som myndigheten vid prövning enligt förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare avser att auktorisera, *eller*

3. *Finansinspektionen, vid en lämplighetsprövning enligt lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.*

¹ Senaste lydelse 2021:522.

Om påföljden även avser något annat brott än de som anges i första och andra styckena, ska också uppgifter om det brottet lämnas ut.

Sådana uppgifter som avses i 3 § 3–5 lagen (1998:620) om belastningsregister får inte lämnas till en myndighet som har rätt att få uppgifter enligt denna paragraf.

16 f §²

Uppgifter ur belastningsregistret om brott mot 8–11, 14 eller 15 kap. brottsbalken eller mot skattebrottslagen (1971:69), lagen (1985:354) om förbud mot juridiskt eller ekonomiskt biträde i vissa fall, bidragsbrottslagen (2007:612), lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott, lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden eller mot terroristbrottslagen (2022:666) eller motsvarande äldre lag ska, om brotten lett till någon annan påföljd än penningböter, lämnas ut om det begärs av Finansinspektionen, i fråga om den som myndigheten lämplighetsprövar enligt

1. lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet,
2. lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
3. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
4. lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
5. lagen (2010:751) om betaltjänster,
6. försäkringsrörelselagen (2010:2043),
7. lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
8. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
9. lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,
10. lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,
11. lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

12. lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

12. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, eller

13. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, eller

² Senaste lydelse 2022:695.

13. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012.

Om den påföljd som dömts ut även avser något annat brott än de som anges i första stycket, ska också uppgifter om det brottet lämnas ut.

Sådana uppgifter som avses i 3 § 3–5 lagen (1998:620) om belastningsregister får inte lämnas ut till Finansinspektionen när myndigheten har rätt att få uppgifter ur belastningsregistret enligt denna paragraf.

14. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.

1.9 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1999:1135) om misstankeregister

Häri genom föreskrivs i fråga om förordningen (1999:1135) om misstankeregister att 4 § ska ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §³

Uppgift om misstanke om brott för vilket åtal har väckts, ska lämnas om det begärs av

1. Justitiekanslern, i fråga om den som ansöker om ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder,

2. Kriminalvården, i fråga om den som myndigheten avser att anställa eller anlita som

a) övervakare,

b) förtroendemän enligt lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. eller fängelseförordningen (2010:2010),

c) personutredare enligt lagen om särskild personutredning i brottmål, m.m.,

d) biträde enligt 6 § andra stycket lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll eller 33 § fängelseförordningen,

e) kontrollör enligt 3 kap. 4 § förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder, eller

f) särskild koordinator enligt 8 § lagen (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning,

3. Kriminalvården, när uppgiften behövs för prövning av en fråga enligt fängelselagen (2010:610), häkteslagen (2010:611), lagen om intensivövervakning med elektronisk kontroll, lagen om särskild personutredning i brottmål, m.m. eller lagen om verkställighet av ungdomsövervakning,

4. en övervakningsnämnd eller Kriminalvården, i ärenden om övervakning, i fråga om den som ärendet gäller,

5. Riksbanken, i fråga om den som banken avser att anställa som bevaknings- eller transportpersonal,

6. en statlig eller kommunal myndighet som beslutar om anställning av personal inom psykiatrisk sjukvård, vård av utvecklings-

³ Senaste lydelse 2022: 2022:1678.

störda, vård av barn och ungdom eller tvångsvård av missbrukare, i fråga om den som myndigheten avser att anställa eller anlita som uppdragstagare,

7. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap eller en kommun, i fråga om den som myndigheten eller kommunen lämplighetsprövar enligt 19 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,

8. en socialnämnd, i ärenden om

a) att utse kontaktperson eller kontaktfamilj enligt 3 kap. 6 b § socialtjänstlagen (2001:453) för en person som inte har fyllt 21 år,

b) vårdnad om barn, barns boende, umgänge med barn, medgivande att ta emot barn m.m. enligt 5 kap. 2 §, 6 kap. 6, 6 a och 8–10 §§ socialtjänstlagen,

c) adoption enligt 6 kap. 12–16 §§ socialtjänstlagen,

d) åtgärder enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, eller

e) att utse särskild handläggare enligt 9 § lagen om verkställighet av ungdomsövervakning,

9. Transportstyrelsen, i fråga om den som myndigheten vid lämplighetsprövning

a) enligt luftfartslagen (2010:500) och luftfartsförordningen (2010:770) överväger att ge certifikat eller tillstånd, eller

b) enligt 4 § lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg, 2 kap. 2 § järnvägsmarknadslagen (2022:365), 3 kap. 3 och 7 §§ järnvägssäkerhetslagen (2022:367) eller 4 kap. 2 och 5 §§ lagen (2022:368) om nationella järnvägssystem överväger att ge tillstånd,

10. Finansinspektionen, i fråga om den som myndigheten lämplighetsprövar enligt

a) lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

b) lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

c) lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

d) lagen (2010:751) om betaltjänster,

e) försäkringsrörelselagen (2010:2043),

f) lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

g) lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

h) lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

i) lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

j) lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag,

k) lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande krediter,

k) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, eller

l) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 av den 4 juli 2012 om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister, eller

l) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012,

m) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012,

11. Fastighetsmäklarinspektionen, vid en redbarhets- och lämplighetsprövning av en fastighetsmäklare enligt fastighetsmäklarlagen (2021:516),

12. Kammarkollegiet, i fråga om den som myndigheten vid prövning enligt förordningen (1985:613) om auktorisation av tolkar och översättare avser att auktorisera,

13. Revisorsinspektionen, i fråga om den som myndigheten vid lämplighetsprövning enligt revisorslagen (2001:883) överväger att auktorisera eller godkänna,

14. Skatteverket, för prövning av upplagshavare, skatteupplag och registrerade varumottagare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller lagen (1994:1776) om skatt på energi, skattebefriade förbrukare enligt lagen om alkoholskatt eller lagen om skatt på energi samt lagerhållare enligt lagen om tobaksskatt, lagen om skatt på energi eller lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter,

15. Totalförsvarets plikt- och provningsverk och Försvarsmakten, i fråga om dels totalförsvarspliktiga som skrivs in eller är inskrivna för värnplikt enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, dels de som Försvarsmakten avser att anta eller som är antagna till militär utbildning inom myndigheten,

16. Försvarsmakten, i fråga om den som myndigheten avser att anställa för tjänstgöring i internationella militära insatser,

17. Läkemedelsverket, i fråga om den som myndigheten överväger att ge tillstånd enligt 2 kap. 1 § lagen (2009:366) om handel med läkemedel eller lagen (1992:860) om kontroll av narkotika,

18. Kronofogdemyndigheten, för utredning i ärenden enligt skuldsaneringslagen (2016:675) eller lagen (2016:676) om skuldsanering för företagare, i fråga om den som ärendet gäller,

19. Riksgäldskontoret, i fråga om den som myndigheten överväger att betala ut ersättning till enligt lagen (1999:158) om investerarskydd, och

20. Rättsmedicinalverket, när uppgiften behövs för prövning enligt häkteslagen av om ett besök eller elektronisk kommunikation kan tillåtas eller ska kontrolleras.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.

1.10 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen att 4 § ska ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §⁴

Myndigheten ska fullgöra de uppgifter som ska skötas av behörig myndighet enligt

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 345/2013 av den 17 april 2013 om europeiska riskkapitalfonder,

2. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013 av den 17 april 2013 om europeiska fonder för socialt företagande, och

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004, i fråga om efterlevnaden av sådana regler som myndigheten har tillsyn över.

Myndigheten ska vara behörig myndighet och kontaktpunkt enligt

1. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, i den ursprungliga lydelsen, och

2. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång

1. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, i den ursprungliga lydelsen,

2. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång

⁴ Senaste lydelse: 2021:1271

till betalkonto med grundläggande funktioner, i den ursprungliga lydelsen.

till betalkonto med grundläggande funktioner, i den ursprungliga lydelsen, och

3. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2167 av den 24 november 2021 om kreditförvaltare och kreditförvärvare och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU.

Myndigheten ska, i fråga om ett sådant referensvärde som avses i artikel 20.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1011 av den 8 juni 2016 om index som används som referensvärden för finansiella instrument och finansiella avtal eller för att mäta investeringsfonders resultat, och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU och förordning (EU) nr 596/2014, informera regeringen ifall någon av de händelser som anges i artikel 23c.1 a–d har inträffat och lämna förslag på en eller flera ersättningar för det referensvärdet. Innan myndigheten lämnar ett sådant förslag till regeringen, ska den beakta tillgängliga rekommendationer om ersättningen för ett referensvärde och samråda med Riksbanken och andra berörda parter som myndigheten finner lämpliga.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.

1.11 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:975) med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2007:975) med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten att 2 a § ska ha följande lydelse:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §⁵

Myndigheten är tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt kreditupplysningslagen (1973:1173) och inkassolagen (1974:182).

Myndigheten är tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt kreditupplysningslagen (1973:1173).

Myndigheten är tillsynsmyndighet enligt

– artikel 51.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning),

– lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och andra föreskrifter som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679,

– artikel 41.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF,

– lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter,

– lagen (2021:1171) om behandling av personuppgifter vid Försvarmakten och lagen (2021:1172) om behandling av personuppgifter vid Försvarets radioanstalt, och

– artikel 15.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/681 av den 27 april 2016 om användning av passageraruppgifts-

⁵ Senaste lydelse: 2021:1210.

samlingar (PNR-uppgifter) för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra terroristbrott och grov brottslighet.

Myndigheten ska delta i Europeiska dataskyddsstyrelsens arbete.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2024.

2 Utredningens uppdrag och arbete

2.1 Analys av regeringens direktiv

Regeringen beslutade den 23 juni 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag, se *bilaga 1*, att lämna förslag till lagändringar och andra åtgärder som krävs för att genomföra ett nytt EU-direktiv, kredit-
hanteringsdirektivet,¹ se *bilaga 4*. I uppdraget ingår att analysera hur svensk rätt förhåller sig till kredithanteringsdirektivet och utredningen kan också överväga andra närliggande frågor.

Det anges att flera bestämmelser i kredithanteringsdirektivet är frivilliga att genomföra, att det finns möjlighet att välja mellan olika lösningar och att det går att utsträcka tillämpningsområdet. I de fallen ska utredaren i den utsträckning det behövs belysa olika alternativ för att genomföra direktivet och redovisa för- och nackdelar. Om utredaren bedömer att det finns anledning att gå längre än vad direktivet föreskriver ska det motiveras med en analys som tar hänsyn till EU-rätten.

Nedanstående frågor ska uppmärksammas särskilt.

En första fråga utredningen behöver ta ställning till är hur direktivet ska genomföras i svensk rätt. Vid utformningen av förslagen bör utredaren använda den systematik och terminologi som används i svensk rätt. Samtidigt bör det enkelt gå att överblicka hur direktivet har genomförts. Enkelhet, överskådlighet och konsekvens bör eftersträvas. Utredningen bör också beakta att kredithanteringsdirektivet i viss utsträckning bygger på tidigare unionsrättsakter inom finansmarknadsområdet, som genomförts genom bl.a. lag (2018:1219) om försäkringsdistribution och lag (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2167 av den 24 november 2021 om kreditförvaltare och kreditförvärvare och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU.

Direktivet berör endast nödlidande lån som ursprungligen beviljats av ett kreditinstitut. Samtidigt skulle det kunna leda till praktiska problem om direktivets regelverk endast tillämpades på nödlidande lån som lämnats av en bank, eftersom överlåtelser av sådana krediter ofta sker tillsammans med andra typer av krediter. Vidare kan det förekomma att låntagaren reglerar utestående fordran med följd av att krediten inte är nödlidande längre, dvs. kreditens karaktär kan variera över tid. Krediten kan också ha lämnats av annan aktör än ett kreditinstitut. Sammantaget lyfts alltså såväl frågan om krediter som inte är nödlidande och krediter som lämnats av annan aktör än ett kreditinstitut. Det finns därför skäl att särskilt analysera möjligheten för medlemsländerna att utsträcka tillämpningsområdet helt eller delvis till alla krediter.

Utredningen ska vidare analysera val av tillsynsmyndighet för det nya regelverket. Det finns tre olika myndigheter som utövar tillsyn över frågor av relevans för direktivet, dvs. Finansinspektionen, Integritetsskyddsmyndigheten och Konsumentverket. Det bör dock inte vara aktuellt att ge Konsumentverket ett övergripande tillsynsansvar, eftersom direktivet inte är begränsat till konsumentkrediter. Utredningen ska redovisa för- och nackdelar med olika alternativ vid valet av tillsynsmyndighet.

Utredningen ska också särskilt se över tillsynsansvaret för inkassolagen (1974:182), inkassolagen, som för närvarande är delat mellan Integritetsskyddsmyndigheten och Finansinspektionen. Det ska övervägas om tillsynsansvaret kan samlas hos en myndighet och i så fall ska utredningen lämna de förslag som behövs för att genomföra en sådan förändring. En ny ordning ska vara kostnadseffektiv, skapa goda förutsättningar för samarbete med svenska och utländska myndigheter och kunna hantera intressekonflikter. Utredningen ska presentera en konsekvensanalys för de olika alternativ som övervägts och redovisa för- och nackdelar. Om förslaget inte är nödvändigt för att genomföra direktivet ska det utformas så att det är möjligt att ändra tillsynsansvaret för inkassolagen vid separat tidpunkt.

Därutöver behöver utredningen även analysera hur inkassolagen förhåller sig kraven enligt kredithanteringsdirektivet och därefter bestämma hur ny lagstiftning enligt direktivet ska förhålla sig till inkassolagen. Det kan handla om att helt eller delvis inarbeta befintliga inkassoregler i en ny lagstiftning om kredithantering eller att inarbeta de nya reglerna i befintlig lagstiftning.

Slutligen anges i regeringens direktiv också att vid genomförandet av direktivet bör inriktningen vara att konsument- och låntagarskyddet inte ska försvagas om det inte finns mycket starka skäl. Mera närliggande skulle i stället vara att låntagarskyddet förstärks. Vid bedömningen av i vilken utsträckning låntagarskyddet ska skärpas genom de valmöjligheter direktivet erbjuder ska utredningen särskilt överväga behovet av ett ökat låntagarskydd, proportionaliteten i de föreslagna åtgärderna och eventuella kostnader för berörda aktörer. Exempelvis är det ett villkor för att beviljas tillstånd för kredithanteringsverksamhet att kredithanteraren har tillräckliga rutiner för att säkerställa låntagarens rättigheter. Medlemsstaterna har också stor frihet att själva bestämma vilka materiella regler som ska gälla vid t.ex. inkassoverksamhet. Här behöver utredningen analysera i vilka avseenden låntagarskyddet behöver förstärkas.

Sammantaget pekar direktivet därmed på fem särskilda frågor som ska uppmärksammas.

2.1.1 Andra valmöjligheter

Utöver vad som särskilt påpekas i regeringens direktiv finns det också andra valmöjligheter i kredithanteringsdirektivet. En sådan är om även fysiska personer ska kunna vara kreditförvaltare. Enligt kredithanteringsdirektivet är det i första hand juridiska personer som kan vara kreditförvaltare, men medlemsstaterna kan bestämma att även fysiska personer kan vara kreditförvaltare, men att dessa inte får bedriva gränsöverskridande verksamhet. De fysiska personerna ska omfattas av en nationell reglerings- och tillsynsordning (artikel 17.4 och skäl 17).

En annan valmöjlighet avser sanktionsavgifter. Till skillnad från sanktionsbestämmelserna i de direktiv som rör de finansiella företagen finns i kredithanteringsdirektivet inga regler om minimi- eller maxnivåer för sanktionsavgifterna. I stället måste sådana nivåer föreslås av utredningen.

2.1.2 Konsekvensanalys och information

Utredningen ska redovisa de konsekvenser som följer av kommittéförordningen (1998:1474), kommittéförordningen. I regeringens direktiv betonas vidare särskilt att om ett förslag innebär att en myndighets kostnader ökar ska finansieringsförslag lämnas, vilket bl.a. innebär att förslag om att samla tillsynen över inkassolagen vid en myndighet ska förenas med förslag till finansiering.

Vidare ska utredaren i den utsträckning det är lämpligt inhämta synpunkter från berörda myndigheter, organisationer och företag samt hålla sig informerad om relevant arbete i Regeringskansliet.

2.1.3 Jämförelse med andra länder

Utredningen ska följa genomförandet i andra nordiska stater och övriga stater som bedöms vara av intresse. De nordiska stater som utöver Sverige är medlemmar i EU är Danmark och Finland, varför arbetet i dessa två länder skulle vara intressanta för en jämförelse. I maj 2022 skickade utredningen därför frågor till Justitiedepartementet i Finland respektive Danmark. Arbetet med införlivningen av direktivet hade dock då ännu inte påbörjats varken i Danmark eller i Finland. Utredningen har därför dragit den slutsatsen att en jämförelse under utredningstiden inte är möjlig att genomföra.

2.2 Utredningens arbete

Utredningen påbörjade sitt arbete i juni 2021. En expertgrupp har bistått utredningen och fem expertmöten har genomförts. Vidare har utredningen haft skriftväxling med experterna. Därutöver har utredningen haft bilaterala möten med Finansinspektionen, Svensk Inkasso och Justitiedepartementet. Konsultbyrån Sweco Aktieföretag (Sweco) har bistått arbetet med konsekvensanalysen.

2.3 Betänkandets disposition

I kapitel 1 finns utredningens författningsförslag. Kapitel 2–4 är inledande kapitel som utgör en grund till betänkandets övriga delar. Detta kapitel 2 innehåller en analys av uppdraget och en beskrivning av arbetet. Kapitel 3 är en bakgrundsbeskrivning av kredithanteringsdirektivets syfte och innehåll samt svensk gällande rätt om krediter. I kapitel 4 tar vi ställning till de vägval regeringen anger i sina direktiv, se avsnitt 2.1. I kapitel 5–9 analyserar vi kredithanteringsdirektivets innehåll och hur detta ska genomföras i svensk rätt. I första delen av kapitel 8 analyserar vi och lämnar förslag om vilken myndighet som ska utöva tillsyn över kraven enligt kredithanteringsdirektivet och inkassolagen. Kapitel 10 tar ställning till ikraftträdandet av författningsförslagen och kapitel 12 kommenterar dem. I kapitel 11 återfinns konsekvensanalysen. Bilaga 1–3 innehåller kommittédirektiv, bilaga 4 kredithanteringsdirektivet, bilaga 5 och 6 Swecos rapporter och bilaga 7 en jämförelsetabell mellan kredithanteringsdirektivets krav och utredningens förslag till införlivning i svensk rätt.

3 Bakgrund

3.1 EU-direktivet

3.1.1 Direktivets bakgrund och syfte

Kredithanteringsdirektivet, *bilaga 4* är ett led i arbetet med att stärka EU:s ekonomiska och monetära union. Direktivet syftar till att hantera den höga andel av s.k. nödlidande lån som har belastat banksektorerna i flera av EU:s medlemsstater till följd av den globala finanskris som under 2008 spred sig över världens finansmarknader. Det nya direktivet utgör en av flera delar i ett åtgärdspaket för att motverka problem med nödlidande lån, som kommissionen lade fram 2018.

Det är främst kreditinstitutens och medlemsstaternas ansvar att hantera nödlidande lån, men det har också bedömts vara en angelägenhet för unionen, eftersom det förekommer betydande spridningseffekter från medlemsstater med höga nivåer av nödlidande lån till EU:s ekonomi som helhet, innefattande den finansiella stabiliteten i samtliga medlemsstater.¹ I sammanhanget kan emellertid nämnas att nivån av nödlidande lån i den svenska banksektorn är bland de lägsta i EU.²

För att minska belastningen av nödlidande lån på banksektorn syftar det nya direktivet till att utveckla och reglera sekundärmarknaden för nödlidande lån.

Kredithanteringsdirektivet syftar till att uppnå en effektiv och ändamålsenlig hantering av bankkrediter – innefattande ett högt skydd för låntagarna – som kan minska andelen nödlidande lån i banksektorn och förebygga risken för att sådana lån byggs upp på nytt i framtiden. Medlemsstaternas regelverk ska därför harmoniseras när det gäller verksamhet med förvaltning eller köp av krediter som ursprungligen har lämnats av kreditinstitut.

¹ Se skäl 1 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

² Se faktaPM 2017/18:FPM69 s. 3.

3.1.2 Direktivets struktur

Syftet med kredithanteringsdirektivet framgår av artikel 1. Där anges att direktivet fastställer en gemensam ram med krav för *kreditförvärvare* av ett nödlidande kreditavtal som utfärdats av ett kreditinstitut i unionen och för *kreditförvaltare* som agerar för en kreditförvärvares räkning avseende ett sådant kreditavtal.

Kredithanteringsdirektivet kan alltså sägas bestå av två huvudsakliga delar. Den ena delen innehåller regler om verksamhet med *förvaltning av nödlidande krediter* som har lämnats av ett kreditinstitut. Den andra delen innehåller regler om verksamhet med *förvärv av nödlidande krediter* som har lämnats av kreditinstitut.

Direktivet är uppdelat på flera avdelningar. Avdelning I innehåller syfte, tillämpningsområde och definitioner (artiklarna 1–3). Avdelning II behandlar kreditförvaltare (artiklarna 4–14) och avdelning III behandlar kreditförvärvare (artiklarna 15–20). Avdelning IV innehåller bestämmelser om tillsyn och sanktioner, som berör både kreditförvaltare och kreditförvärvare (artiklarna 21–23). I avdelning V finns bestämmelser om skyddsåtgärder för låntagare och om samarbetskyldighet mellan tillsynsmyndigheter (artiklarna 24–26). Genom avdelning VI ändras konsumentkreditdirektivet³ (artikel 27) och bolånedirektivet⁴ (artikel 28). Härfter följer direktivets sista avdelning VII med slutbestämmelser om bl.a. införlivandet av direktivet (artiklarna 29–34).

Innebörden av direktivets enskilda artiklar beskrivs i följande avsnitt.

3.1.3 Tillämpningsområde och definitioner

Tillämpningsområde (artikel 2)

Direktivet ska tillämpas på *kreditförvärvare* av ett nödlidande kreditavtal som utfärdats av ett kreditinstitut i unionen och på *kreditförvaltare* som agerar på uppdrag av en kreditförvärvare avseende ett

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010.

sådant kreditavtal (artikel 2.1). Definitionen av ett nödlidande kreditavtal finns i artikel 3. Vi återkommer till denna.

Undantag för vissa aktörer

Bestämmelserna i direktivet ska dock inte tillämpas på förvaltning eller förvärv som utförs av ett kreditinstitut i EU (artikel 2.5 a i och 2.5 c). Det beror på att kreditinstituten bedriver kreditförvaltningsverksamhet som en del av sin normala verksamhet; de har samma skyldigheter i fråga om krediter som de själva har utfärdat och i fråga om krediter som de har köpt från ett annat kreditinstitut. Att tillämpa direktivet på kreditförvaltnings- eller kreditköpsverksamhet som bedrivs av kreditinstitut skulle därmed utgöra en omotiverad dubbelreglering⁵.

Inte heller ska direktivets bestämmelser tillämpas på förvaltning som utförs av en förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare), av ett fondbolag eller av en annan kreditgivare än ett kreditinstitut som står under tillsyn av en behörig myndighet enligt konsumentkreditdirektivet⁶ eller bolånedirektivet⁷ (artikel 2.5 a ii och iii).

Förvaltning av kreditavtal som inte har utfärdats av kreditinstitut omfattas inte heller, såvida de inte har ersatts av ett kreditavtal som utfärdats av ett kreditinstitut (artikel 2.5 b).

Från tillämpningsområdet för kreditförvaltare får dessutom undantas förvaltning som utförs av vissa aktörer som en del av deras yrkesverksamhet enligt definitionen i svensk rätt, såsom utmätningsmän (artikel 2.6).

Direktivet ska inte påverka viss annan reglering

Det nya direktivet ska inte påverka nationell lagstiftning och allmänna principer om avtalsrätt, krediträtt eller skyddet för konsumenter och låntagare (artikel 2.2).

⁵ Se skäl 23 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

⁶ Artikel 20 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG.

⁷ Artikel 35 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010.

Om det är ett specialföretag för värdepapperisering som är kreditförvärvare, ska direktivet inte påverka nationell rätt om förvaltningen av kreditgivarens rättigheter, så länge den nationella rätten inte påverkar konsumentskyddsnivån enligt kredithanteringsdirektivet, konsumentkreditdirektivet och bolånedirektivet samt säkerställer att de behöriga myndigheterna får nödvändiga uppgifter från kreditförvaltarna (artikel 2.4).

Från direktivets tillämpningsområde undantas slutligen också de överlåtelser av kreditavtal som ägt rum före den 30 december 2023 (artikel 2.5 d). Frågor om ikraftträdande och övergångsbestämmelser för de nya reglerna behandlas i kapitel 10.

Definitioner (artikel 3)

I artikel 3 anges definitionerna i direktivet av begreppen *kreditinstitut*, *kreditgivare*, *låntagare*, *kreditavtal*, *kreditförvaltningsavtal*, *kreditförvärvare*, *kreditförvaltare*, *tillhandahållare av kreditförvaltning*, *kreditförvaltningsverksamhet*, *hemmedlemsstat*, *värmedlemsstat*, *konsument* och *nödlidande kreditavtal*.

Några av begreppen kan beröras närmare redan här:

Begreppet *hemmedlemsstat* används för både förvaltare och förvärvare. För kreditförvaltare avses den medlemsstat där dess säte eller huvudkontor är beläget. För kreditförvärvare avses den medlemsstat där förvärvaren eller dess företrädare har sitt hemvist eller säte, eller där förvärvaren har sitt huvudkontor (artikel 3.10).

Begreppet *värmedlemsstat* används bara för förvaltare och avser den medlemsstat (annan än hemmedlemsstaten) där en kreditförvaltare har etablerat en filial eller utför kreditförvaltningsverksamhet och – under alla omständigheter – den medlemsstat där låntagaren har sitt hemvist, säte eller huvudkontor (artikel 3.11).

Ett *nödlidande kreditavtal* är ett kreditavtal som klassificerats som en nödlidande exponering enligt artikel 47a i förordning (EU) nr 575/2013.⁸ Den artikeln är mycket utförlig och tämligen komplicerad. I artikel 47a.3 anges vilka exponeringar som ska klassificeras som nödlidande. En av dessa är (a) den exponering för vilken ett fallissemang anses ha inträffat i enlighet med artikel 178 i samma

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

förordning. Även den artikeln är utförlig men återges inte här i sin helhet. Det framgår dock sammanfattningsvis av artikel 178.1 att fallissemang med avseende på en viss gäldenär ska anses föreligga när någon eller båda av följande situationer har uppstått:

- a) Institutet anser att det är osannolikt att gäldenären kommer att betala sina kreditförpliktelser helt och hållet, utan att institutet tillgriper åtgärder som att realisera säkerheter.
- b) Någon av gäldenärens väsentliga kreditförpliktelser gentemot institutet är förfallen till betalning sedan mer än 90 dagar.

Vi återkommer till innebörden av nödlidande krediter i avsnitt 4.2 och 4.4 samt i författningskommentaren.

3.1.4 Kreditförvaltare

I direktivet finns bestämmelser om auktorisation av kreditförvaltare, om deras verksamhet och om gränsöverskridande kreditförvaltning.

En kreditförvaltare är en juridisk person (undantaget kreditinstitut) som förvaltar och verkställer ett nödlidande kreditavtal för en kreditförvärvares räkning och som utför minst en av följande kreditförvaltningsverksamheter (artiklarna 3.8 och 3.9):

- Framställer återkrav enligt nationell rätt (vidtar inkassoåtgärder),
- Omförhandlar villkoren för kreditavtalet enligt de instruktioner som lämnats av kreditförvärvaren, om denna inte är en kreditförmedlare enligt definitionen i konsumentkreditdirektivet eller bolånedirektivet,
- Hanterar låntagares klagomål,
- Informerar låntagaren om förändringar av räntor, avgifter eller förfallna betalningar enligt kreditavtalet.

Tillstånd för kreditförvaltare (artiklarna 4–9)

Innan en kreditförvaltare påbörjar sin verksamhet krävs tillstånd av en behörig myndighet i hemmedlemsstaten (artikel 4).

Krav för att tillstånd ska beviljas (artikel 5)

För att tillstånd att vara kreditförvaltare ska beviljas uppställs särskilda krav på både sökanden, som ska vara en juridisk person,⁹ och dess styrelseledamöter. Om det finns personer med ett kvalificerat innehav i sökanden gäller vissa krav även för dem.

Om kraven – som återges nedan – inte är uppfyllda, ska tillstånd nekas (artikel 5.3).

Krav på styrelseledamöterna: Styrelseledamöterna ska ha ett tillräckligt gott anseende. Att så är fallet kan de påvisa genom att inte förekomma i belastningsregistret eller i något annat motsvarande nationellt register avseende brott med anknytning till egendom, ekonomisk verksamhet, penningtvätt, ocker, bedrägeri, skattebrott, brott mot tystnadsplikt eller mot fysisk integritet, eller andra lagöverträdelser som rör företag, konkurs, insolvens eller konsumentskydd. Mindre förseelser ska inte ha någon betydelse för bedömningen av anseendet.

Styrelseledamöterna ska också ha varit transparenta och samarbetsvilliga i sina tidigare mellanhavanden med myndigheter. Huruvida så är fallet ska bedömas på grundval av den information som den behöriga myndigheten har tillgång till eller kännedom om. Om sådan information inte finns tillgänglig eller om kännedom saknas, ska kravet anses vara uppfyllt.¹⁰ Styrelseledamöterna får inte vara föremål för insolvensförfarande eller tidigare ha försatts i konkurs, såvida inte rättigheterna har återställts enligt nationell lagstiftning (artikel 5.1 a och b). Här bör anmärkas att direktivets krav inte riktar sig mot den juridiska personen. Det framstår emellertid som självklart att motsvarande ska gälla för den juridiska person som ansöker om tillstånd.

Styrelsen som helhet ska ha adekvat kunskap och erfarenhet för att bedriva verksamheten på ett ansvarsfullt vis (artikel 5.1 c).

⁹ Med ”juridisk person” avses här ett bolag som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen. Med ”bolag” avses bolag enligt civil- eller handelslagstiftning, inbegripet kooperativa sammanslutningar och andra offentligrättsliga eller privaträttsliga juridiska personer, med undantag av sådana som inte drivs i vinstsyfte, (jfr artikel 54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt).

¹⁰ Se skäl 27 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

Krav på personer med kvalificerat innehav: En person som har ett kvalificerat innehav¹¹ i sökanden måste på sätt som motsvarar styrelseledamöterna påvisas ha ett tillräckligt gott anseende när det gäller förekomst i brottsregister och insolvensförfarande (artikel 5.1 d). Europeiska bankmyndigheten ska utfärda riktlinjer när det gäller kraven på personer som har ett kvalificerat innehav (artikel 5.2).

Krav på sökanden: Sökanden ska ha inrättat robusta styrformer och interna kontrollmekanismer som säkerställer att låntagarens rättigheter respekteras och att regleringen om skydd av personuppgifter efterlevs (artikel 5.1 e). Vidare ska sökanden säkerställa att låntagarna behandlas rättvist och omsorgsfullt; hänsyn ska tas till deras ekonomiska situation och vid behov ska de hänvisas till skuldrådgivning eller sociala tjänster (artikel 5.1 f). Sökanden ska också ha interna förfaranden för registrering och handläggning av låntagares klagomål (artikel 5.1 g) samt adekvata rutiner för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism (artikel 5.1 h). Slutligen ska sökanden omfattas av krav i nationell rätt på rapportering och offentliggörande (artikel 5.1 i).

Härutöver kan medlemsstaterna som förutsättning för tillstånd att vara kreditförvaltare behöva uppställa ytterligare krav på sökanden när det gäller rätten att ta emot och inneha medel från låntagare (se artikel 6, som behandlas nedan).

Rätt att ta emot och inneha medel (artikel 6)

Medlemsstaterna ska avgöra om kreditförvaltare ska ha rätt att ta emot och inneha medel från låntagare i kreditförvärvarens ställe (artikel 6.1).

I så fall ska som ytterligare förutsättning för tillstånd att vara kreditförvaltare krävas att denne har ett separat konto i ett kreditinstitut för hantering av mottagna medel. Medlemsstaterna ska också se till att medel som tas emot för annans räkning hålls åtskilda och skyddade i förhållande till förvaltarens borgenärer, att låntagaren kan

¹¹ Med ”kvalificerat innehav” avses direkt eller indirekt ägande i ett företag, där innehavet representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller samtliga röster eller möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av detta företag. (Se artikel 4.1.36 i förordning (EU) nr 575/2013, till vilken artikel 5 1.d i kredithanteringsdirektivet hänvisar.

betala till kreditförvaltaren med befriande verkan samt att kreditförvaltaren ger låntagaren kvitto på inbetalda medel (artikel 6.2).

Det ska framgå av kreditförvaltarens tillståndsansökan om denne har för avsikt att ta emot betalning för kreditgivarens räkning (artikel 6.3).

Om kreditförvaltarens hemmedlemsstat inte medger rätt att ta emot och inneha medel, har förvaltaren inte heller rätt att göra det i en värdmedlemsstat, även om det är tillåtet där.¹²

Förfarandet för ansökan om tillstånd (artikel 7)

Varje medlemsstat ska inrätta ett förfarande för ansökan om tillstånd att vara kreditförvaltare. En sådan ansökan ska ges in till en behörig myndighet, som medlemsstaten ska utse, och åtföljas av vissa i direktivet närmare angivna handlingar som gäller bl.a. sökandens identitet och kriterierna för tillstånd (artikel 7.2).

Direktivet uppställer vissa tidsfrister för handläggningen av tillståndsansökan:

Myndigheten ska bedöma om ansökningen är fullständig eller ej inom 45 arbetsdagar från det att den mottagits (artikel 7.3). Inom 90 arbetsdagar från det att en fullständig ansökan mottagits, ska myndigheten meddela ett motiverat beslut att bevilja eller avslå ansökan (artikel 7.4).

Ett avslagsbeslut ska gå att överklaga till domstol. Sökanden ska också ha rätt att klaga hos domstol om den behöriga myndigheten inte fattar beslut i rätt tid. (artikel 7.5).

Tillståndet kan återkallas (artikel 8)

Ett beviljat tillstånd att vara kreditförvaltare ska kunna återkallas av den behöriga myndigheten om kreditförvaltaren antingen

1. inte utnyttjar tillståndet inom 12 månader från att det beviljats,
2. fransäger sig tillståndet,
3. inte har bedrivit verksamhet som kreditförvaltare under mer än 12 månader,

¹² Se skäl 29 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

4. har beviljats tillståndet på grundval av oriktiga uppgifter eller genom andra otillbörliga metoder,
5. inte längre uppfyller kraven för att tillstånd ska kunna beviljas, eller
6. allvarligt åsidosätter tillämpliga regler.

Om tillståndet återkallas för en kreditförvaltare som bedriver gränsöverskridande verksamhet, ska hemmedlemsstaten genast underrätta värdmedlemsstaten om det.¹³ Om krediten beviljades i en annan medlemsstat än hem- eller värdmedlemsstaten, ska även den staten underrättas.

Register över kreditförvaltare med tillstånd (artikel 9)

I varje medlemsstat ska föras register över alla kreditförvaltare som har tillstånd att tillhandahålla tjänster på dess territorium, oavsett var kreditförvaltaren har sin hemmedlemsstat.¹⁴

Registret ska göras tillgängligt för allmänheten på de behöriga myndigheternas webbplats och uppdateras regelbundet. Om ett tillstånd har återkallats, ska det utan dröjsmål föras in i registret.

Europeiska bankmyndigheten ska utarbeta riktlinjer för inrättandet av sådana register och vilken information som ska ingå där.

Kreditförvaltarens verksamhet (artiklarna 11 och 12)

Avtalsförhållandet mellan kreditförvärvare och kreditförvaltare (artikel 11)

Om en kreditförvärvare inte själv utför sin kreditförvaltningsverksamhet, ska den utföras av en kreditförvaltare på grundval av ett kreditförvaltningsavtal med kreditförvärvaren (artikel 11.1). Ett sådant avtal ska omfatta en detaljerad beskrivning av den kreditförvaltningsverksamhet som ska utföras, ersättningen eller sättet för att beräkna ersättningen till kreditförvaltaren, uppgifter om i vilken utsträckning kreditförvaltaren kan företräda kreditförvärvaren i för-

¹³ Se även om myndigheternas samarbete vid gränsöverskridande kreditförvaltning i artikel 14.

¹⁴ Jfr artikel 13 om gränsöverskridande kreditförvaltning, särskilt om registrering i p. 7.

hållande till låntagaren, ett åtagande från parterna att följa den unionsrätt och nationella rätt som är tillämplig på kreditavtalet samt en klausul med krav på en rättvis och omsorgsfull behandling av låntagarna (artikel 11.2).

Vidare måste ett sådant avtal innehålla krav på kreditförvaltaren att underrätta kreditförvärvaren innan eventuell utkontraktering sker (artikel 11.3, se även artikel 12). Slutligen ska kreditförvaltaren dokumentera och bevara kreditförvaltningsavtalet, relevant korrespondens med låntagaren och kreditförvärvaren samt de instruktioner som kreditförvärvaren har lämnat, under minst fem år och högst tio år från den dag avtalet upphör att gälla (artikel 11.4). Dessa handlingar och uppgifter ska kreditförvaltaren på begäran tillhandahålla behörig myndighet (artikel 11.5).

Om kreditförvaltare utkontrakterar sin verksamhet (artikel 12)

En kreditförvaltare kan uppdra åt annan – ”en tillhandahållare av kreditförvaltning” – att utföra verksamhet som normalt sett ankommer på kreditförvaltaren själv. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltaren i sådant fall förblir fullt ansvarig för efterlevnaden av den nationella reglering som genomfört kredithanteringsdirektivet i nationell rätt.

Vid utkontraktering ska följande villkor gälla:

- Kreditförvaltaren och uppdragstagaren ska ingå ett skriftligt uppdragsavtal, varigenom uppdragstagaren åtar sig att följa de bestämmelser som är tillämpliga på kreditavtalet.
- Kreditförvaltaren ska ha direkt tillgång till alla relevanta uppgifter om de utkontrakterade tjänsterna.
- Kreditförvaltaren ska ha den sakkunskap och de resurser som krävs för att kunna bedriva verksamheten när utkontrakteringen upphör.

Utkontraktering påverkar inte

- Kreditförvaltarens avtalsförhållande med och skyldigheter gentemot kreditförvärvare eller låntagare.
- Förutsättningarna för tillstånd att vara kreditförvaltare.

- Behöriga myndigheters tillsyn över kreditförvaltaren.

Kreditförvaltare får inte utkontraktera all verksamhet samtidigt. Inte heller får verksamheten utkontrakteras på sätt som kan komma att försämra förvaltarens internkontroller eller verksamhetens kontinuitet och sundhet. Uppdragstagare ska inte ha rätt att ta emot och inneha medel från låntagare (artikel 12.1 och 12.5, se även artikel 6).

Kreditförvaltaren ska informera behöriga myndigheter i hem- och värdmedlemsstaterna innan utkontraktering sker (artikel 12.2). Slutligen ska kreditförvaltaren dokumentera och bevara utkontrakteringsavtalet och de instruktioner som lämnats till uppdragstagaren, under minst fem eller högst tio år från den dagen då avtalet upphör att gälla, (artikel 12.3). Dessa uppgifter ska kreditförvaltaren och uppdragstagaren på begäran tillhandahålla behörig myndighet (artikel 12.4).

Gränsöverskridande kreditförvaltning (artiklarna 13 och 14)

Kreditförvaltare får tillhandahålla tjänster i ett värdland (artikel 13)

En kreditförvaltare som har fått tillstånd i sitt hemland ska ha rätt att på grundval av detta tillstånd tillhandahålla de tjänster som omfattas av tillståndet i hela unionen, dvs. i ett eller flera värdländer. Förvaltaren omfattas emellertid av det som föreskrivs för verksamheten i värdlandets nationella rätt enligt kredithanteringsdirektivet. Som exempel kan det vara tillåtet i hemlandet, men inte i värdlandet, att ta emot och inneha medel från låntagare (artikel 13.1). Kreditförvaltaren har i så fall rätt att hantera betalningar i hemlandet, men inte i värdlandet.¹⁵

En kreditförvaltare som avser att tillhandahålla sina tjänster i ett värdland, ska lämna vissa i direktivet närmare angivna uppgifter om den planerade verksamheten till den behöriga myndigheten i hemlandet (artikel 13.2), som inom 45 arbetsdagar ska meddela uppgifterna till den behöriga myndigheten i värdlandet, som snarast ska bekräfta mottagandet. Hemlandet ska därefter lämna viss information till kreditförvaltaren samt, i förekommande fall, vidarebefordra uppgifterna till behörig myndighet i den stat där krediten beviljades (artikel 13.3.).

¹⁵ Se skäl 29 och 34 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

Så snart den behöriga myndigheten i värdlandet har bekräftat mottagandet av uppgifterna, får kreditförvaltaren börja tillhandahålla sina tjänster där. Om bekräftelsen uteblir får kreditförvaltaren ändå börja tillhandahålla sina tjänster i värdlandet två månader efter att uppgifterna meddelats dit (artikel 13.5.).

Samma förfarande gäller om kreditförvaltaren ändrar någon av de uppgifter som denne ska lämna enligt punkten 2 (artikel 13.6).

Om den behöriga myndigheten i hemlandet underlåter att meddela kreditförvaltarens uppgifter till värdlandet, ska en kreditförvaltare ha rätt att överklaga hos domstol (artikel 13.4).

Kreditförvaltare som bedriver verksamhet inom en medlemsstats territorium ska registreras i den staten (artikel 13.7 och artikel 9).

Hur gränsöverskridande kreditförvaltning ska övervakas (artikel 14)

Direktivet föreskriver ett delat tillsynsansvar över de kreditförvaltare som bedriver gränsöverskridande verksamhet. Det behöver därmed inrättas samarbeten mellan de behöriga myndigheterna i kreditförvaltarens hem- respektive värdland. Myndigheterna i de båda länderna – och, i tillämpliga fall, i det land där krediten beviljades – ska samarbeta nära när de utför sina respektive uppgifter, särskilt vid kontroller, utredningar och inspektioner på plats av en förvaltares verksamhet i värdlandet (artikel 14.4).¹⁶

Den övergripande fördelningen av ansvar och befogenheter mellan myndigheterna ska vara följande.

I *hemlandet* ska myndigheten granska och utvärdera hur förvaltaren kontinuerligt efterlever regelverket samt ha befogenhet att övervaka, utreda och ålägga förvaltaren administrativa sanktioner eller avhjälpande åtgärder; om så sker ska värdlandet, och i förekommande fall det land där krediten beviljades, underrättas om vidtagna åtgärder. Om myndigheten behöver genomföra en inspektion på plats av verksamheten i värdlandet, ska den begära hjälp av värdlandet att utföras i enlighet med de regler som gäller där, (artikel 14.1–3 och 5).

Om myndigheten har fått bevisning från värdlandet om att kreditförvaltaren inte efterlever gällande rätt jämte begäran om att vidta åtgärder, ska värdlandet underrättas om de åtgärder som vidtas, eller

¹⁶ Se även artikel 26 om samarbete och informationsutbyte mellan behöriga myndigheter.

få ett motiverat beslut om varför inga åtgärder vidtas, senast inom två månader från att begäran inkom (artikel 14.11).

I *värdlandet* ska myndigheten ha rätt att besluta vilka åtgärder som är mest lämpliga att vidta för att uppfylla en begäran om hjälp från hemlandet. Om myndigheten genomför en inspektion på plats på begäran av hemlandet, ska resultatet av inspektionen snarast meddelas den staten. Myndigheten får även på eget initiativ genomföra kontroller, inspektioner och utredningar av förvaltarverksamhet som bedrivs där. Om sådana genomförs beträffande en utländsk förvaltare, ska resultaten snarast meddelas förvaltarens hemland.

Om myndigheten har bevis för att kreditförvaltaren inte efterlever tillämpliga bestämmelser för verksamheten, ska bevisningen överlämnas till hemlandet med begäran att den vidtar åtgärder. Detta påverkar emellertid inte värdlandets utrednings- och sanktionsbefogenheter enligt nationell rätt (artikel 14.6–9).

Om kreditförvaltaren fortsätter med överträdelserna och inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för rättelse eller om det brådskar med hänsyn till låntagarnas kollektiva intressen, ska värdlandet ha rätt att, efter underrättelse till hemmedlemstaten, ålägga förvaltaren administrativa sanktioner och vidta vissa ytterligare åtgärder utan hinder av vad som redan kan ha påförts förvaltaren i hemlandet (artikel 14.12).

Slutligen ska även myndigheten i *landet där krediten beviljades* – om det är en annan stat än hem- eller värdlandet – vidarebefordra eventuell bevisning om kreditförvaltarens överträdelser till hemlandet (artikel 14.10).

3.1.5 Kreditförvärvare

En *kreditförvärvare* är en fysisk eller juridisk person (undantaget kreditinstitut) som förvärvar – köper – ett nödlidande kreditavtal inom ramen för sin handels-, närings-, eller yrkesverksamhet (artikel 3.6).

Direktivet kräver inte tillstånd för att vara kreditförvärvare. Eftersom dessa förvärvare inte utfärdar några nya krediter utan endast köper en befintlig kredit på egen risk har de bedömts inte ge upphov till några tillsynsproblem eller någon egentlig systemrisk. Det är emellertid enligt direktivet av vikt att slå vakt om tillämpningen av EU:s regler och att de nationella reglerna om konsumentskydd fortsätter att tillämpas, liksom att låntagarnas rättigheter kvarstår enligt det

ursprungliga kreditavtalet.¹⁷ Detta kommer till konkret uttryck bl.a. genom att en förvärvare av nödlidande kreditavtal som ingåtts med konsumenter är skyldig att utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut, eller ett annat institut som står under tillsyn för förvaltningsverksamhet med den aktuella krediten. Om kreditförvärvaren i ett sådant fall ändå vill utföra förvaltningsverksamheten själv, fordras tillstånd att vara kreditförvaltare.¹⁸

Kreditgivarens informationsskyldighet (artikel 15)

Information till kreditförvärvaren

Ett kreditinstitut ska inför överlåtelse av ett nödlidande kreditavtal tillhandahålla en presumtiv förvärvare information som är nödvändig för att kunna bedöma kreditavtalets värde och sannolikheten för att få ersättning enligt avtalets värde (artikel 15.1).

Rapportering till behöriga myndigheter

Kreditinstitut som överlåter nödlidande kreditavtal ska varje halvår lämna uppgifter till dels behörig myndighet i den stat där låntagaren har sitt hemvist, dels den myndighet som utsågs att vara behörig vid genomförandet av artikel 4 i direktiv 2013/36/EU; i Sverige är det Finansinspektionen.¹⁹

Rapporteringsskyldigheten omfattar uppgifter om kreditförvärvarens identitet samt uppgifter om de nödlidande kreditavtalen, däribland om det sammanlagda utestående saldot för och värdet av de överlåtna avtalen, antalet överlåtna avtal, om det är konsumentkrediter och vilken typ av tillgång som i förekommande fall utgör säkerhet för krediten (artikel 15.2).

¹⁷ Se skäl 40 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

¹⁸ Se skäl 42 och 44 i ingressen till kredithanteringsdirektivet samt artikel 17.1.

¹⁹ Ang. genomförandet i Sverige av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG, se prop. 2013/14:228 (Förstärkta kapitaltäckningsregler), se även 1 kap. 4 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, varav framgår att Finansinspektionen är behörig myndighet enligt tillsynsförordningen och värdepappersbolagsförordningen och utövar tillsyn över att förordningarna och denna lag följs.

De myndigheter som är behöriga mottagare av ovan nämnda information får kräva att kreditinstituten lämnar den kvartalsvis i stället för halvårsvis (artikel 15.3). Den myndighet som mottar informationen ska snarast underrätta behörig myndighet i kreditförvärvarens hemmedlemstat om den information som mottagits samt den eventuella ytterligare information som bedöms nödvändig för att myndigheterna ska kunna utföra de uppgifter som följer av kredithanteringsdirektivet (artikel 15.4).

Bestämmelserna i artikel 15 ska tillämpas i enlighet med det skydd för personuppgifter som följer av dataskyddsförordningen (EU) 2016/679²⁰ och förordning (EU) nr 2018/1725²¹ (artikel 15.5).

Europeiska bankmyndigheten ska föreslå datamallar (artikel 16)

Det kan noteras att Europeiska bankmyndigheten (EBA) ska utarbeta förslag till tekniska genomförandestandarder – datamallar – som kreditinstituten ska använda för att tillhandahålla information om kreditavtalet till en kreditförvärvare enligt ovan.

Kreditförvärvarens skyldigheter (artiklarna 17–20)

Kreditförvärvare i unionen ska för förvaltningen av ett nödlidande konsumentkreditavtal utse ett kreditinstitut, en kreditgivare som står under tillsyn enligt reglerna i konsumentkreditdirektivet eller bolånedirektivet, eller en kreditförvaltare. Med kreditförvaltare avses enligt direktivet en juridisk person (artikel 3.8 och 5). Medlemsstaterna får dock tillåta att kreditförvärvare anlitar fysiska personer för kreditförvaltningen. I så fall ska dessa omfattas av en nationell reglerings- och tillsynsordning och de ska inte ha rätt att bedriva gränsöverskridande verksamhet som kreditförvaltare enligt direktivet (artikel 17.4).

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

²¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG.

Beträffande kreditförvärvare i tredje land gäller motsvarande som för kreditförvärvare i unionen. Dess företrädare²² ska utse en av ovan nämnda aktörer för förvaltningen av det nödlidande kreditavtalet. Skyldigheten är emellertid mer omfattande och gäller de nödlidande krediter som ingåtts med antingen fysiska personer (konsumenter och egenföretagare) eller mikroföretag, små eller medelstora företag.²³

Dessa krav får utvidgas till att omfatta andra kreditavtal (artikel 17.1).

Medlemsstaterna ska säkerställa att den aktör som kreditförvärvaren utser för förvaltningen uppfyller vissa av kreditförvärvarens i punkten närmare angivna skyldigheter (artikel 17.5).

Medlemsstaterna ska inte uppställa fler krav för ett förvärv av ett nödlidande kreditavtal än de som följer av kredithanteringsdirektivet, konsumenträtt, avtalsrätt, civilrätt eller straffrätt (artikel 17.2). Direktivet påverkar inte nationella befogenheter i fråga om kreditregister eller möjligheten att begära information om kreditavtalet och dess prestation från kreditförvärvare (artikel 17.3).

När kreditförvärvare anlitar annan för förvaltningen (artikel 18)

En kreditförvärvare som anlitar en annan aktör (ett kreditinstitut eller en kreditförvaltare) för att utföra kreditförvaltningsverksamhet avseende det förvärvade kreditavtalet, ska underrätta behörig myndighet i sin hemmedlemsstat om aktörens identitet och adress senast den dag då kreditförvaltningsverksamheten inleds. Detsamma gäller om förvärvaren anlitar något annat institut eller någon annan förvaltare (artikel 18.1 och 18.2).

Myndigheten som mottar uppgifterna ska snarast vidarebefordra den till myndigheterna i värdmedlemsstaten, i medlemsstaten där krediten beviljades och i den nya kreditförvaltarens hemmedlemsstat (artikel 18.3).

²² Kreditförvärvare från tredje land är skyldiga att utse en företrädare som har hemvist eller är etablerad i unionen (artikel 19).

²³ Enligt definitionen i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag.

Rapporteringskyldighet vid vidareöverlåtelser av nödlidande kreditavtal (artikel 20)

Den handel med kreditavtal som direktivet behandlar avser kreditavtal som ursprungligen utfärdats av ett kreditinstitut. Detta hindrar alltså inte att en förvärvare av ett sådant kreditavtal i sin tur säljer det vidare till en annan förvärvare. Det kan alltså förekomma att ett kreditavtal överlåts i flera led. Rapporteringskyldigheten vid kreditförvärvares vidareöverlåtelser är i princip densamma som gäller för kreditinstituten vid initiala överlåtelser av nödlidande krediter (se artikel 15.2).

En kreditförvärvare som överlåter ett nödlidande kreditavtal ska varje halvår lämna uppgifter till den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten. Rapporteringskyldigheten omfattar uppgifter om den nya kreditförvärvarens identitet och uppgifter på aggregerad nivå om de nödlidande kreditavtalen, däribland om det sammanlagda utestående saldot för och värdet av de överlåtna avtalen, antalet överlåtna avtal, om det är konsumentkrediter och vilken typ av tillgång som i förekommande fall utgör säkerhet för krediten (artikel 20.1).

De myndigheter som är behöriga mottagare av denna information får kräva att kreditförvärvaren lämnar den kvartalsvis i stället för halvårsvis (artikel 20.2).

Myndigheten som mottar uppgifterna ska snarast vidarebefordra dem till behöriga myndigheter i värdmedlemsstaten och i den nya förvärvarens hemmedlemsstat (artikel 20.3).

Kreditförvärvare från tredje land ska utse en företrädare (artikel 19)

Direktivet innehåller vissa särskilda bestämmelser om företrädare för kreditförvärvare som inte har hemvist eller är etablerade i unionen. Bestämmelserna syftar till att säkerställa konsumenternas möjligheter att göra gällande sina rättigheter och myndigheternas möjligheter att utöva tillsyn.²⁴

När en aktör från tredje land förvärvar ett kreditavtal ska denne skriftligen utse en företrädare som har hemvist eller är etablerad i EU. Företrädaren ska vara fullt ansvarig för de skyldigheter som kreditförvärvaren har enligt direktivet. Företrädaren ska också vara den

²⁴ Se även skäl 47 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

aktör som behörig myndighet kontaktar, utöver eller i stället för förvärvaren.

3.1.6 Myndigheternas tillsyn och sanktioner

Tillsyn (artiklarna 21 och 22)

Behörig myndighet ska utses

Medlemsstaterna ska utöva tillsyn över kreditförvaltare (och deras eventuella uppdragstagare) och kreditförvärvare (och deras eventuella företrädare) för att säkerställa att de efterlever regelverket (artikel 21.1 och 21.2). En eller flera behöriga myndigheter ska utses att utföra de uppgifter som följer av direktivets genomförande i nationell rätt. Om mer än en myndighet utses, ska deras respektive uppgifter fastställas och en av dem utses att vara kontaktpunkt för det gränsöverskridande samarbetet. (artikel 21.3 och 21.4.)

Myndighetens befogenheter

Medlemsstaterna ska säkerställa att en behörig myndighet kan få tillgång till den information som krävs för att utreda efterlevnaden av regelverket, vidta avhjälpande åtgärder och ålägga administrativa sanktioner. Medlemsstaterna ska också se till att en behörig myndighet har nödvändiga resurser och befogenheter samt den expertis och operativ kapacitet som krävs för uppgifterna. (artikel 21.5 och 21.6.) Nödvändiga befogenheter innefattar att bevilja, neka eller återkalla tillstånd att vara kreditförvaltare, att förbjuda någon av kreditförvaltningsverksamheterna, att genomföra inspektioner på plats eller skrivbordskontroller, att ålägga administrativa sanktioner eller vidta andra avhjälpande åtgärder, att se över kreditförvaltares utkontrakteringsavtal, att kräva att kreditförvaltare under vissa förutsättningar avsätter en styrelseledamot eller den verkställande direktören, att kräva att kreditförvaltare justerar sina interna styrformer, kontrollmekanismer eller policyer, samt att begära in mer information om en överlåtelse av ett kreditavtal (artikel 22.1 och 22.2).

Myndigheterna ska utvärdera kreditförvaltare

Myndigheterna ska utvärdera hur kreditförvaltare uppfyller direktivets krav att ha adekvata interna förfaranden och kontrollmekanismer, i den omfattning som medlemsstaterna själva fastställer (artikel 22.3 och 22.4). Vid utvärderingen ska myndigheterna i kreditförvaltarens hem- respektive värdmedlemsstat och, i förekommande fall, myndigheten i den medlemsstat där krediten beviljades, utbyta nödvändig information (artikel 22.6).

Om det anses behövt eller på begäran ska myndigheten i hemmedlemsstaten meddela resultatet av utvärderingen till värdmedlemsstaten och, i förekommande fall, till den stat där krediten beviljades. Eventuella sanktioner mot förvaltaren eller andra åtgärder som vidtagits ska dock alltid meddelas (artikel 22.5).

När det gäller kreditförvaltare och deras uppdragstagare samt kreditförvärvare och deras företrädare som inte fullgör sina skyldigheter, ska medlemsstaterna säkerställa att myndigheterna på ett tidigt stadium kan gripa in med krav på dem att vidta nödvändiga åtgärder för rättelse (artikel 22.7).

Sanktioner (artikel 23)

Medlemsstaterna ska införa bestämmelser om sanktioner och andra åtgärder och se till att dessa blir verkningsfullt utförda. I direktivet räknas upp när sådana bestämmelser åtminstone ska tillämpas, nämligen enligt följande (artikel 23.1 och 23.3):

Beträffande *kreditförvaltare*, om denne:

- Åsidosätter förutsättningarna för att uppdra åt annan att utföra kreditförvaltningsverksamhet, eller om uppdragstagaren allvarligt överträder tillämpliga bestämmelser (artikel 23.1 a).
- Har otillräckliga styrformer och interna kontrollmekanismer för tryggheten av låntagarnas rättigheter och efterlevnaden av bestämmelser om skydd av personuppgifter (artikel 23.1 b).
- Har en otillräcklig policy för en korrekt behandling av låntagarna (artikel 23.1 c).

- Har otillräckliga interna förfaranden för att säkerställa en korrekt registrering och handläggning av låntagarnas klagomål (artikel 23.1 d).
- Tillåter någon att vara styrelseledamot trots att denne inte uppfyller direktivets krav för det (artikel 23.1 i).
- Underlåter att följa bestämmelserna om att ha förfaranden för hantering av låntagares klagomål (artikel 23.1 j).
- Tar emot betalning från låntagare när det inte är tillåtet (artikel 23.1 l).
- Underlåter att följa nationella bestämmelser om de närmare förutsättningarna för att ta emot betalning från låntagare (artikel 23.1 m).

Beträffande *kreditförvärvare*, om denne:

- Underlåter att lämna föreskriven information i samband med att denne anlitar annan för förvaltningen av kreditavtalet eller vidareförsäljer kreditavtalet (artikel 23.1 e).
- Åsidosätter bestämmelser om att utse ett kreditinstitut eller en kreditförvaltare för förvaltningen ett konsumentkreditavtal (artikel 23.1 f).
- Åsidosätter bestämmelser om att utse en företrädare som har hemvist eller är etablerad i unionen (artikel 23.1 g).

Beträffande *kreditinstitut*, om detta:

- Underlåter att följa bestämmelserna om information inför överlåtelse av ett nödlidande kreditavtal (artikel 23.1 h).

Beträffande *samtliga dessa aktörer* är det dessutom motiverat med åtgärder och sanktioner om de inte hanterar sina kontakter med låntagarna i enlighet med artikel 10 (artikel 23.1 k).

Bestämmelserna om sanktioner och andra åtgärder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande och åtminstone innefatta (artikel 23.2):

- Återkallelse av kreditförvaltares tillstånd.

- Föreläggande att upphöra med och avhjälpa överträdelsen.
- Administrativa sanktionsavgifter.

I direktivet anges också vilka omständigheter som ska beaktas vid valet av sanktion och vid fastställandet av sanktionsavgiftens storlek (artikel 23.4), nämligen sammanfattningsvis:

- Överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet.
- Graden av ansvar hos den som är ansvarig för överträdelsen.
- Överträdarens finansiella ställning sett till total omsättning eller årsinkomst.
- Storleken på de vinster som gjorts eller förluster som undvikits till följd av överträdelsen.
- Förluster som tredje part orsakats genom överträdelsen, om de går att fastställa.
- Graden av överträdarens samarbete med behörig myndighet.
- Eventuella tidigare överträdelser.
- Överträdelsens faktiska eller möjliga effekter på det finansiella systemet.

Om det är en juridisk person som begår överträdelsen, ska medlemsstaterna säkerställa att bestämmelserna om sanktioner och andra åtgärder kan tillämpas på styrelsen eller de andra fysiska personer som enligt nationell lagstiftning ska hållas ansvariga (artikel 23.5).

Den som utreds för en överträdelse ska få möjlighet att yttra sig innan myndigheten beslutar att ålägga denne en sanktion eller åtgärd. Myndighetens beslut ska vara motiverat och kunna överklagas (artikel 23.6 och 23.7).

Medlemsstaterna har möjlighet att avstå från att införa regler om administrativa sanktioner för överträdelser som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt nationell rätt. En medlemsstat som gör på det sättet ska meddela kommissionen de relevanta straffrättsliga bestämmelserna (artikel 23.8.).

Samarbete mellan behöriga myndigheter (artikel 26)

Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter i olika medlemsstater samarbetar över nationsgränserna när det är nödvändigt för att de ska kunna utöva sina respektive befogenheter enligt de nationella bestämmelser som följer av genomförandet av kredithanteringsdirektivet. I samarbetet ska ingå att myndigheterna på begäran snarast förser varandra med de uppgifter som är nödvändiga för uppdraget (artikel 26.1 och 26.2). Medlemsstaterna ska vidta de administrativa och organisatoriska åtgärder som behövs för att underlätta samarbetet. Europeiska bankmyndigheten ska främja samarbetet och underlätta informationsutbytet mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna (artikel 26.5 och 26.6).

Sekretess och tystnadsplik

En myndighet som mottar uppgifter som omfattas av sekretess ska endast använda dem i syfte att fullgöra sitt uppdrag enligt de nationella bestämmelser som följer av kredithanteringsdirektivet. För informationsutbytet mellan myndigheterna ska tystnadsplikt gälla²⁵ (artikel 26.3). Alla personer som arbetar eller har arbetat för behöriga myndigheter, inklusive revisorer och experter som är verksamma för myndigheternas räkning, ska omfattas av kravet på tystnadsplikt (artikel 26.4).

3.1.7 Skyddet för låntagare

Allmänt om konsumentskyddet

Kredithanteringsdirektivet ska inte påverka det skydd som unionsrätten tillförsäkrar konsumenter eller de nationella reglerna till skydd för konsumenter varigenom unionsrätten har införlivats. Det innebär att en överlåtelse av ett kreditavtal till en kreditförvärvare inte på något sätt ska påverka det konsument- eller låntagarskydd

²⁵ Enligt artikel 76 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU.

som följer av unionsrätten eller nationell rätt.²⁶ Kreditförvärvare och kreditförvaltare bör alltså följa den rätt som är tillämplig på det ursprungliga kreditavtalet och låntagaren bör behålla den skydds nivå som tillhandahålls där.²⁷

Inte heller ska kredithanteringsdirektivet påverka tillämpningen av unionsrätten såvitt avser tillämplig lag för avtalsförpliktelser och behörighet. Där finns bl.a. bestämmelser om lagval vid konsumentavtal, som innebär att ett sådant avtal som huvudregel ska vara underkastat lagen i det land där konsumenten har sin vanliga vistelseort. Där finns också bestämmelser om behörighet vid tvister om konsumentkreditavtal, som innebär att en konsument får väcka talan mot den andra avtalsparten vid domstolen för den ort där konsumenten har hemvist, oberoende av var den andra parten har hemvist och att talan mot en konsument av den andra avtalsparten endast får väckas vid domstolarna i den medlemsstat där konsumenten har hemvist.²⁸

Låntagare ska inte få sämre villkor när deras kreditavtal överläts från ett kreditinstitut till en kreditförvärvare. Kredithanteringsdirektivet hindrar inte att medlemsstaterna tillämpar strängare bestämmelser för att skydda låntagarna.²⁹ Som en del av regleringen till skydd för låntagare införs genom kredithanteringsdirektivet vissa ändringar i konsumentkreditdirektivet och bolånedirektivet (artikel 27 och 28). Dessa behandlas i kapitel 6.

Kontakten med låntagarna och uppgifter om överlåtelser, m.m. (artikel 10)

Både kreditförvaltare och kreditförvärvare ska i sina kontakter med låntagarna agera rättvist och professionellt, lämna korrekt och tydlig information, skydda låntagarnas personuppgifter samt kommunicera med låntagarna på ett sätt som inte är otillbörligt (artikel 10.1).

²⁶ Artikel 2.2 och skäl 21 samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet m.m., Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal m.m. samt Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligen villkor i konsumentavtal.

²⁷ Skäl 55 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

²⁸ Skäl 19 i ingressen till kredithanteringsdirektivet samt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser samt artikel 17.1 b, 18.1 och 18.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

²⁹ Skäl 52 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

Information till låntagaren

När ett nödlidande kreditavtal har förvärvats, ska förvärvaren eller förvaltaren före det att indrivning påbörjas, samt därutöver på låntagarens begäran, lämna information till låntagaren. Informationen ska vara klar och tydlig, lämnas i läsbar och varaktig form och innehålla uppgifter om bl.a. följande (artikel 10.2):

- Datum för överlåtelsen,
- Förvärvarens respektive förvaltarens identitet och kontaktuppgifter,
- Förvaltarens tillstånd för verksamheten (i form av bevis för tillståndet),
- En kontaktpunkt från vilken låntagaren vid behov kan få information,
- De belopp som låntagaren är skyldig vid tidpunkten för meddelandet, med uppgift om vad som utgör kapital, räntor eller andra tillåtna avgifter,
- En förklaring om att all före överlåtelsen tillämplig rätt på kreditavtalet fortsätter att vara tillämplig,
- Namn på och kontaktuppgifter till den behöriga myndigheten i den medlemsstat där låntagaren har sin hemvist och till vilken låntagaren kan lämna in klagomål.

Vid alla efterföljande kontakter med låntagaren ska lämnas information om den kontaktpunkt till vilken låntagaren kan vända sig för information. Om en ny kreditförvaltare utses ska låntagaren få uppgift om dennes identitet och bevis för dennes tillstånd (artikel 10.3).

Kraven på information enligt denna artikel påverkar inte de ytterligare informationskrav som kan finnas i tillämplig unionsrätt eller nationell rätt om konsumentskydd och finansiella tjänster (artikel 10.4).

Låntagares klagomål (artikel 24)

Både kreditförvaltare och myndigheter ska inrätta förfaranden för att hantera låntagares klagomål. Direktivet uppställer vissa ramar för detta.

Kreditförvaltarens hantering av klagomål

Kreditförvaltare ska inrätta och upprätthålla ett effektivt och transparent förfarande för hanteringen av låntagares klagomål. Låntagares klagomål ska registreras av kreditförvaltaren, liksom vilka åtgärder som vidtagits med anledning av klagomålet. Behandlingen av klagomål ska vara kostnadsfri för låntagarna (artikel 24.1 och 24.2).

Myndigheternas hantering av klagomål

De behöriga myndigheterna ska inrätta och offentliggöra ett förfarande för att hantera och utan dröjsmål behandla låntagares klagomål för kreditförvärvare, kreditförvaltare eller deras uppdragstagare (artikel 24.3).

Skyddet för personuppgifter (artikel 25)

All behandling av personuppgifter som sker med anledning av kredithanteringsdirektivet ska utföras i enlighet med det dataskydd som föreskrivs i förordningarna (EU) 2016/679³⁰ och (EU) 2018/1725.³¹

3.1.8 Direktivets införlivande

Medlemsstaterna ska tillämpa de nya reglerna från och med den 30 december 2023. Överlåtelse av kreditavtal som äger rum dessförinnan omfattas inte av direktivet. De som redan bedriver kredit-

³⁰ "GDPR"; Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

³¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG.

förvaltningsverksamhet enligt hittillsvarande nationell rätt ska ha rätt att fortsätta med det under ytterligare sex månader även utan tillstånd enligt de nya reglerna (artikel 32.2 och 2.5 d).

Frågor om ikraftträdande och övergångsbestämmelser behandlas i kapitel 10.

3.2 Krediter enligt gällande svensk rätt

3.2.1 Krediter som lämnas av kreditinstitut

I det följande presenteras översiktligt vilka aktörer som utgör kreditinstitut enligt svensk rätt och hur deras verksamhet regleras.

Kreditinstitut

Kreditinstitutens verksamhet regleras huvudsakligen i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (LBF). Med kreditinstitut avses en bank- eller ett kreditmarknadsföretag. Som huvudregel krävs det tillstånd från Finansinspektionen för att få driva bank- och finansieringsrörelse (2 kap. 1 § LBF).

Vad som utgör finansieringsrörelse enligt 1 kap. 4 § LBF motsvarar kredithanteringsdirektivets definition av kreditinstitut, nämligen ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning.³²

Kreditinstitutens verksamhet

Det näringsrättsliga regelverket för kreditinstituten i LBF innefattar bl.a. bestämmelser om verksamheten (7 kap.) och bestämmelser om hantering av krediter (8 kap.), däribland om kreditprövning och dokumentation.

Ett kreditinstitut får bara driva finansiell verksamhet eller verksamhet som har ett naturligt samband med den. Finansiell verksam-

³² Jfr artikel 3.1 i kredithanteringsdirektivet, som hänvisar till definitionen av kreditinstitut i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

het får innefatta bl.a. att lämna och förmedla kredit, t.ex. i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller fordringar. Ett kreditinstitut kan också förvärva fordringar (7 kap. 1 § LBF).

Förvärv av krediter

Ett kreditinstitut som förvärvar en fordran som utfärdats av en annan aktör gör det inom ramen för sin ordinarie verksamhet. Det finns inga särskilda bestämmelser i LBF i fråga om vad ett kreditinstitut ska iaktta inför eller i samband med ett sådant förvärv eller om hur en förvärvad kredit ska hanteras.

Uppdragsavtal om finansiella tjänster

Ett kreditinstitut får uppdra åt någon annan att utföra sådana finansiella tjänster som utgör finansiell verksamhet enligt 7 kap. 1 § LBF. I så fall ska institutet anmäla det till Finansinspektionen och ge in uppdragsavtalet. I lagen uppställs villkor för ett sådant uppdragsavtal (6 kap 7 § LBF) och de kompletteras av Finansinspektionens föreskrifter.³³

Begreppet ”kreditförvaltning” enligt det nya direktivet omfattar den sortens verksamhet på en kreditgivares vägnar som ett kreditinstitut i dag kan uppdra åt en annan aktör, dvs. tredje man, att utföra enligt LBF. Det uppställs inget krav på tillstånd för tredje man i LBF för att denne ska få åta sig ett uppdrag att utföra sådan verksamhet för uppdragsgivarens räkning, och där finns heller inga särskilda bestämmelser som reglerar uppdragstagarens verksamhet inom ramen för uppdragsavtalet.

Kreditförvaltning enligt det nya direktivet innefattar dock också sådan verksamhet som enligt svensk rätt är tillståndspliktig som inkassoverksamhet enligt inkassolagen. Vi återkommer till det i avsnitt 3.4.1 nedan och i kapitel 4.

³³ Se 10 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut.

Finansinspektionen har tillsyn över kreditinstituten och deras uppdragstagare

Finansinspektionen har tillsyn över kreditinstituten, inklusive de utländska kreditinstitut som driver finansiell verksamhet genom filial i Sverige, under förutsättning att de hör hemma inom EES och driver finansieringsrörelse i det landet. Tillsynen omfattar både själva rörelsen samt institutens ägare och ledning. Finansinspektionen ska därvid samarbeta och utbyta information med andra myndigheter, Europeiska bankmyndigheten och vissa andra organ inom EES (13 kap. 2–6 a §§ LBF).

Finansinspektionens ingripanden

Finansinspektionen ska ingripa mot kreditinstitut som åsidosätter sina skyldigheter och, under vissa förutsättningar, mot en styrelseledamot eller verkställande direktör.

Ingripande mot ett institut kan ske genom att Finansinspektionen förelägger institutet att vidta åtgärd för att komma till rätta med situationen, meddelar förbud att verkställa ett beslut eller gör en anmärkning. Vid allvarlig överträdelse ska institutets tillstånd återkallas eller varning meddelas, om det är tillräckligt. Detsamma gäller om institutet har fått sitt tillstånd genom att lämna falska uppgifter eller på annat otillbörligt sätt.

Ingripande mot en fysisk person kan ske antingen genom beslut att personen under viss tid inte får vara styrelseledamot, verkställande direktör eller ersättare för någon sådan, eller genom beslut om sanktionsavgift. Frågor om ingripande mot en fysisk person tas upp av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande. (15 kap. 1 §, 1 a §, 3 § p. 7 och 9 a § LBF.)

3.2.2 Konsumentkrediter

Kreditinstituten får inom ramen för sin verksamhet lämna och förmedla konsumentkrediter samt förvärva fordringar (7 kap. 1 § p. 2 och 3 LBF).

Konsumentkreditlagen (2010:1846), konsumentkreditlagen, gäller krediter som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument.

I lagen uppställs krav på näringsidkaren att lämna information till konsumenten och att dokumentera kreditavtalet jämte konsumentens till avtalet knutna rättigheter (bl.a. 8 och 14 §§). Där finns även bestämmelser om förutsättningarna för att ändra räntesatser, avgifter för krediten och om kreditgivarens skyldighet att underrätta konsumenten inför ändring (17–19 §§). Om en kreditgivare överlåter sina rättigheter enligt kreditavtalet, får konsumenten göra samma invändningar mot den nye kreditgivaren som hen vid överlåtelsen kunde göra mot överlåtaren (28 §).

Delat tillsynsansvar

Tillsynsansvaret enligt konsumentkreditlagen är delat mellan Konsumentverket och Finansinspektionen. Konsumentverket utövar tillsyn över verksamhet som inte står under tillsyn av Finansinspektionen (55 § första stycket). Kreditinstitutens verksamhet står alltså under Finansinspektionens tillsyn även i den del som avser institutens hantering av konsumentkrediter. Det innebär att Finansinspektionen svarar för en betydande del av tillsynen på konsumentkreditmarknaden.

3.3 Förvärv och förvaltning av nödlidande krediter i Sverige i dag

Verksamhet som utgör förvärv och förvaltning av nödlidande krediter, i kredithanteringsdirektivets mening, bedrivs i dag i relativt stor omfattning i Sverige. Förvärvare av krediter är framför allt de större inkassoföretagen, eller bolag som ingår i samma koncern som ett inkassoföretag. Hos de större inkassobolagen och deras koncernbolag ligger i dag förvärvade krediter till ett sammanlagt värde om cirka 30 miljarder kronor. Därutöver finns stora volymer av krediter som har förvärvats av särskilda portföljbolag, vars syfte renodlats till att enbart förvärva krediter. Deras verksamhet är inte begränsad till sådana krediter som avses i kredithanteringsdirektivet – dvs. krediter lämnade av kreditinstitut – men vissa företag är specialiserade på just sådana krediter. Det rör sig om 10–20 större inkassobolag och koncerner som ägnar sig åt denna verksamhet.

De krediter som överläts på detta sätt är en delmängd av de krediter som kredithanteringsdirektivet definierar som nödlidande. I typfallet gäller det krediter där kredittagaren under en längre tid inte har fullgjort sina förpliktelser varpå kreditinstitutet har sagt upp krediten till omedelbar betalning. I detta skede samlas dessa krediter i en portfölj och säljs till en kreditförvärvare. Det är alltså fråga om en delmängd av kreditinstitutets, i direktivets mening, nödlidande krediter som blir föremål för försäljning. Försäljningen av en kreditportfölj sker ofta genom ett auktionsliknande förfarande där flera potentiella kreditförvärvare lämnar bud och kreditinstitutet säljer till högstbjudande. När väl försäljningen har skett underrättas kredittagaren om att förvärvaren har tagit över krediten. Någon ytterligare kontakt eller något informationsutbyte mellan kreditinstitutet och kreditförvärvaren sker därefter i princip inte, varken beträffande enskilda krediter eller på aggregerad nivå.

Kreditförvärvaren gör därefter en bedömning av de olika krediter som ingår i portföljen för att bestämma vilka åtgärder som ska vidtas. Om förvärvaren själv är ett inkassobolag vidtas inkassoåtgärder för att driva in krediten. Om förvärvaren är ett s.k. portföljbolag vars enda syfte är att äga krediter, anlitas ett inkassobolag, antingen inom den egna koncernen eller externt, för att driva in krediterna, dvs. förvalta krediterna i direktivets bemärkelse. I de fall portföljen består av krediter med kredittagare i olika länder anlitas inkassobolag i respektive land.

3.4 Kreditförvaltning enligt svensk rätt

Kredithanteringsdirektivets bestämmelser om kreditförvaltare motsvaras delvis av reglerna i inkassolagen. Nedan följer därför en översikt över den lagen.

3.4.1 Inkassolagen

Inkassoverksamhet

Inkassolagen gäller indrivning av egen eller annans fordran genom krav eller annan inkassoåtgärd; detta kallas för inkassoverksamhet. Med inkassoåtgärd avses en åtgärd som innebär annan påtryckning

på gäldenären än att ange tid för betalning eller uppgift om att en obetald fordring kommer att överlämnas till annan för inkasso (1 §). En borgenär kan alltså sända ut enkla betalningspåminnelser till en gäldenär utan att det blir fråga om inkassoverksamhet i lagens mening. Vilka påtryckningar som medför att en betalningsanmaning utgör en inkassoåtgärd är inte fastslaget men kan exempelvis vara att borgenären hotar med rättsliga eller exekutiva åtgärder eller med att säga upp ett avtal.³⁴

Tillstånd

Inkassoverksamhet kräver tillstånd från Integritetsskydds-myndigheten. Detta gäller både fysiska och juridiska personer och är straff-sanktionerat.

Tillstånd behövs dock inte för s.k. egeninkasso eller koncern-inkasso, dvs. inte för den som enbart driver in fordringar som har uppstått i den egna verksamheten eller inom den egna koncernen. Fordringar som har övertagits för indrivning kräver tillstånd. Inte heller behövs tillstånd för inkassoverksamhet som drivs av ett företag under Finansinspektionens tillsyn, eller av advokater (2 § första och tredje stycket).

God inkassosed m.m.

Inkassoverksamhet ska bedrivas enligt god inkassosed. Det innebär att se till att gäldenären inte vållas onödig skada eller olägenhet, liksom att gäldenären inte utsätts för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd (4 §). Den som bedriver inkassoverksamhet kan annars bli ersättningskyldig för skada (18 §). En inkassoåtgärd bör inte vidtas om det är sannolikt att fordran inte är lagligen grundad eller annars framstår som obefogad (8 §). Vad som avses med god inkassosed framgår närmare av Integritetsskyddsmyndighetens allmänna råd³⁵ samt av uttalanden från Svensk Inkassos etiska nämnd, Inkassonämnden. Krav mot en gäldenär ska framställas skriftligt med tydlig information om vissa uppgifter som anges i lagen (5 §).

³⁴ Se prop. 1980/81:10 s. 142 f.

³⁵ Se Integritetsskyddsmyndighetens (f.d. Datainspektionens) allmänna råd om tillämpning av inkassolagen (reviderad i september 2011).

Betalning

Gäldenärens betalning till den som har i uppdrag att driva in fordringen, gäller också mot borgenären (9 §). Pengar som ett inkassoföretag tar emot för borgenärens räkning ska som huvudregel hållas avskilda och redovisas för denne (10 §).

Bestämmelser om att gäldenären ska ersätta borgenärens kostnad för vissa åtgärder finns i lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m.

Tillsyn

Integritetsskyddsmyndigheten har tillsynsansvaret över inkassolagen, med undantag för inkassoverksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn (13 §).

4 Vägval

I detta kapitel ska utredningen lämna sina övergripande överväganden och förslag. Det handlar om frågor om vägval som också lyfts särskilt i regeringens direktiv, se avsnitt 2.1, Som framgår anger regeringen i direktivet fem särskilda frågor om vägval. Tre av dem, frågorna om val av systematik och terminologi för att genomföra direktivet, inkassolagens förhållande till kraven enligt direktivet och en möjlig utökning av det tvingande tillämpningsområdet i direktivet ska analyseras i detta kapitel. Slutsatserna kommer sedan att ligga till grund för utredningens fortsatta överväganden. Vidare kommer även frågan om fysiska kreditförvaltare att analyseras. De övriga två mer omfattande frågorna kommer i stället att behandlas i separata kapitel. Analysen om ett utökat låntagarskydd kommer att redovisas i kapitel 6 och övervägandena och förslag om val av tillsynsmyndighet kommer att återfinnas i kapitel 8.

Frågan om minimi- och maxinivåer för sanktionsavgifter kommer att framgå av kapitel 9.

4.1 Val av systematik och terminologi för att genomföra direktivet

Kredithanteringsdirektivet är, liksom andra EU-direktiv, bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås, men överlåter åt staterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet (artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt). Det innebär att Sverige inte är bunden av direktivets terminologi och systematik utan avgörande är att det avsedda resultatet uppnås vid genomförandet.

I regeringens direktiv anförts att vid utformningen av förslagen bör utredaren använda den systematik och terminologi som används

i svensk rätt och att enkelhet, överskådlighet och konsekvens bör eftersträvas.

Enligt utredningens uppfattning innebär det att det skulle krävas en omfattande anpassning av kredithanteringsdirektivet såväl systematiskt som språkligt, eftersom den terminologi som används i hög grad skiljer sig från svensk rätt. Exempelvis används i den svenska översättningen av direktivet termen auktorisation, medan svensk rätt genomgående i stället hänvisar till tillstånd. Bestämmelserna i artiklarna är också betydligt mer detaljerade och ordrika än vad som följer av svensk lagstiftningsteknik. I t.ex. den centrala artikeln 10.1 anges om krav på information bl.a. att medlemsstaterna ska kräva att kreditförvärvare och kreditförvaltare i sina kontakter med låntagare handlar i god tro, rättvist och professionellt, tillhandahåller information som inte är vilseledande, otydlig eller felaktig och kommunicerar på ett sätt som inte utgör trakasserier, tvång eller otillbörlig påverkan. I svensk rätt är traditionen i stället att använda sig av samlingstermer och att positivt uttrycka hur informationen ska uttryckas i stället för att exemplifiera med vad den inte ska innehålla. Ett mer traditionellt svenskt förhållningssätt skulle t.ex. kunna vara att ange att informationen ska vara korrekt och lättillgänglig.

Det anförda innebär att en rak överföring av direktivets krav i svensk lag skulle kunna leda till en otydlig och svårtillgänglig lagstiftning. Samtidigt anger dock regeringen i sina direktiv att det bör gå att enkelt kunna överblicka hur direktivet har genomförts och att utredningen bör beakta att kredithanteringsdirektivet i viss utsträckning bygger på tidigare unionsrättsakter inom finansmarknadsområdet.

Sammantaget är det utredningens slutsats att det är nödvändigt att anpassa direktivets bestämmelser till den systematik och terminologi som används i svensk rätt, men att detta ska ske med försiktighet så att innehållet precis återspeglas. Självfallet ska den svenska lagstiftningen inte avvika från direktivets innehåll. Det bör vidare vara tydligt vilka paragrafer som reglerar innehållet i de specifika artiklarna. Ledning ska också sökas i annan lagstiftning som tidigare genomfört finansiella unionsakter. På grund av direktivets detaljrikedom finner utredningen också att en anpassning till svensk rätts tradition förutsätter att vissa bestämmelser behöver framgå av föreskrifter. En strategi är att sammanfatta innehållet i bestämmelserna i lag och att bemyndiga regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om detaljer. En strategi är att

sammanfatta innehållet i bestämmelserna i lag och att bemyndiga regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om detaljer. Härigenom uppnås en lagreglering av kraven, men att de utvecklas i föreskrifter.

Ett vidare sätt att genomföra en mer direktivnära lagstiftning skulle vara om det var möjligt att samla direktivets krav i ett sammanhang, alltså i en ny lag. I många avseenden är det också fråga om helt nya krav och bestämmelser, t.ex. krav på särskilt tillstånd för den som hanterar nödlidande krediter och krav på sanktioner mot den som bryter mot reglerna. Alternativet är att genomföra kredithanteringsdirektivet genom att göra så små justeringar som möjligt i befintliga svenska lagregler. Gällande lagstiftning som i första hand har beröringspunkter med kredithanteringsdirektivet är inkassolagen. Nedan kommer sambanden att analyseras. Utredningen återkommer därefter till en slutsats om kraven enligt direktivet kan samlas i en ny lag eller om det ska ske genom justeringar i befintliga lagstiftningar.

4.2 Tillämpningsområdet

4.2.1 Analys av direktivet

Kreditförvärvare är en fysisk eller juridisk person som förvärvar ett nödlidande kreditavtal inom ramen för sin verksamhet. Ett kreditinstitut kan inte vara en kreditförvärvare i direktivets mening (artikel 3.6). Med kreditinstitut avses ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning.¹

Kreditförvaltare är en juridisk person som inom sin affärsverksamhet förvaltar ett nödlidande kreditavtal för en kreditförvärvares räkning och som utför kreditförvaltningsverksamhet. Med kreditförvaltningsverksamhet avses insamling eller indrivning av lån, omförhandling av lån, hantering av klagomål och information till låntagare (artikel 3.8 och 3.9). Direktivet ska inte tillämpas om kreditförvaltning utförs av ett kreditinstitut som är etablerat inom unionen, en

¹ Artikel 3.1 och artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

förvaltare av alternativa investeringsfonder,² förvaltningsbolag eller ett investeringsbolag³ eller ett annat institut än ett kreditinstitut⁴ (artikel 2.5.a). Här skulle alltså föreligga en skillnad i definitionen för kreditförvärvare respektive kreditförvaltare. En kreditförvärvare kan inte vara ett kreditinstitut i direktivets mening, medan undantaget är större för kreditförvaltare, eftersom direktivet inte omfattar kreditförvaltning av kreditinstitut som är etablerat inom unionen, en förvaltare av alternativa investeringsfonder, förvaltningsbolag, investeringsbolag eller ett annat institut som står under tillsyn enligt artikel 20 § i konsumentkreditdirektivet eller enligt artikel 35 i bolånedirektivet. Artikel 20 i konsumentkreditdirektivet är genomfört i Sverige genom 55 § konsumentkreditlagen, som anger att Konsumentverket utövar tillsyn över att lagen följs, men att verkets tillsyn inte omfattar verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen, undantagen verksamhet som står under Finansinspektionens tillsyn enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Tillsynen avser krediter som lämnas eller förmedlas av en näringsidkare till en konsument (1 kap. 1 § konsumentkreditlagen).

Artikel 35 i bolånedirektivet är genomförd genom 5 kap. 1 och 2 §§ LVB, som bl.a. anger att Finansinspektionen har tillsyn över att kreditgivare och kreditförmedlares verksamhet drivs enligt lagen. Det innebär att ett annat institut betyder kreditgivare och kreditförmedlare som har tillstånd av Finansinspektionen att bedriva verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter till konsumenter (5 kap. 1 § och 1 kap. 1 § LVB). Det handlar om dels svenska aktiebolag, svensk ekonomisk förening eller ett svenskt försäkringsföretag som uppfyller förutsättningar för

² Ett krav är att förvaltaren är auktoriserad eller registrerad i enlighet med direktiv 2011/61/EU, Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010.

³ Ett krav är att bolaget auktoriserats i enlighet med direktiv 2009/65/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (omarbetning), förutsatt att investeringsbolaget inte har utsett ett förvaltningsbolag enligt det direktivet för den fond som det förvaltar.

⁴ Annat institut behöver vara ett institut som står under tillsyn av behörig myndighet i enlighet med artikel 20 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (konsumentkreditdirektivet) eller Europaparlamentets och artikel 35 i rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (bolånedirektivet).

tillstånd (2 kap. 1 och 2 §§ LVB), dels om utländska kreditgivare och kreditförmedlare 2 kap. 7 och 3 kap. 6 och 7 §§ LVB).

Sammantaget handlar annat institut därmed om kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter.

För att betraktas som kreditförvaltare enligt definitionen i artikel 3.8 krävs det alltså att kreditförvaltningen sker på uppdrag av en kreditförvärvare. Om däremot en kreditförvaltare i sin tur ger annan i uppdrag att utföra kreditförvaltningsverksamhet så blir uppdragstagaren inte att betrakta som kreditförvaltare utan ansvaret kvarstår för uppdragsgivaren och det är den personen som ska ha tillstånd. Detta följer av artikel 12 som avser s.k. utkontraktering. En uppdragstagare som för en kreditförvaltare utför kreditförvaltning är alltså inte kreditförvaltare utan enligt direktivet tillhandahållare av kreditförvaltningsverksamhet.

Utredningen kommer nedan under avsnitt 4.6 att analysera om direktivets tillämpningsområde även ska avse kreditförvaltning på uppdrag av ett kreditinstitut.

Som framgått ska kreditförvaltaren vara en juridisk person. Medlemsländerna får dock också tillåta att kreditförvärvare anlitar fysiska personer för förvaltning av kreditavtal, dvs. kreditförvaltare och dessa ska omfattas av nationell reglerings- och tillsynsordning, men en fysisk person får inte utföra kreditförvaltningsverksamhet i annan medlemsstat (artikel 17.4 och skäl 17), se vidare avsnitt 4.7.

4.2.2 Sambandet mellan direktivet och inkassoverksamhet

Direktivet påverkar inkassoverksamhet enligt inkassolagen, eftersom den verksamheten kan utgöra kreditförvaltning. Vidare kan förvärv av en kredit för indrivning ett kreditförvärv enligt direktivet utgöra sådan verksamhet.

Inkassoverksamhet avser indrivning av egen eller annans fordran (1 § inkassolagen). En aktör som driver in fordringar för annans räkning kan vara kreditförvaltare enligt direktivet, eftersom definitionen av en kreditförvaltare är en juridisk person som inom ramen för sin verksamhet förvaltar och verkställer rättigheter för en kreditförvärvares räkning och som utför t.ex. indrivning från låntagaren (artikel 3.8 och 3.9). Medlemsländerna får besluta att även fysiska personer kan vara kreditförvaltare, se avsnitt 4.7.

Det krävs att det är ett kreditinstitut inom unionen som utfärdat kreditavtalet ursprungligen, eftersom direktivet endast omfattar krediter som utfärdats av ett kreditinstitut som är etablerat inom unionen (artikel 2.1.a).⁵ Vidare är en förutsättning att det sedan förvärvats av en kreditförvärvare (som inte är ett kreditinstitut och inte heller kreditförvaltare) och därefter lämnats vidare till ny aktör för indrivning. Denne nye aktör får inte heller vara ett kreditinstitut, förvaltare av alternativa investeringsfonder, förvaltningsbolag, investeringsbolag eller annat institut,⁶ eftersom direktivet inte ska tillämpas på förvaltning av dessa kategorier enligt artikel 2.5.a. Innebörden är att t.ex. om ett kreditinstitut direkt lämnar över en fordran till ett inkassobolag så är det bolaget inte kreditförvaltare, eftersom ett kreditinstitut inte kan vara kreditförvärvare. Vidare får uppdraget inte heller ha lämnats av en kreditförvaltare, eftersom uppdragstagaren, i det här fallet inkassobolaget, då inte räknas som kreditförvaltare utan som tillhandahållare av kreditförvaltning. Slutligen får inkassobolaget inte vara ett kreditinstitut, förvaltare av alternativa investeringsfonder, förvaltningsbolag, investeringsbolag eller annat institut. Med annat institut avses alltså kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter. Inkassobolag som enligt direktivet kan vara att betrakta som kreditförvaltare står i dag under tillsyn av IMY, eftersom Finansinspektionen endast har tillsyn över kreditinstitut som inom ramen för sin kreditverksamhet driver in lån.

Vidare kan inkassoverksamhet utgöra ett kreditförvärv enligt direktivet om det handlar om en fordran som övertagits för indrivning. Enligt gällande rätt kräver förvärv av en fordran för inkassoverksamhet inte tillstånd av Finansinspektionen. Enligt LBF kräver förvärv av fordringar sådant tillstånd endast om förvärvet sker i finansieringssyfte (1 kap. 4 § LBF). Utanför det begreppet faller förvärv för indrivning som utgör tillståndspliktig inkassoverksamhet.⁷

Med kreditförvärvare avses alltså enligt direktivet fysisk eller juridisk person som inte är ett kreditinstitut som förvärvat ett kreditavtal inom sin verksamhet som utfärdats av ett kreditinstitut (artikel 2.1 och 3.). Det betyder att en fysisk eller juridisk person som förvärvat en fordran enligt ett kreditavtal som utfärdats av ett kreditinstitut för att därefter driva in det betraktas som kreditförvärvare

⁵ Som kommer att redovisas i avsnitt 4.5 kan dock tillämpningsområdet utökas till andra krediter, vilket utredningen dock inte föreslår.

⁶ För definition av "annat institut", se fotnot 4.

⁷ Prop. 2002/03:139, del 2, s. 152.

enligt direktivet. Även här handlar det då om inkassoverksamhet som står under tillsyn av IMY, eftersom Finansinspektionens tillsyn av inkassoverksamhet avser kreditinstitut och dessa inte är kreditförvärvare enligt direktivet.

En vidare förutsättning är dock att det handlar om en nödlidande kredit. Kravet i inkassolagen om god inkassosed kräver att en fordran är förfallen till betalning innan inkassoåtgärder vidtas,⁸ men för att definieras som nödlidande kredit enligt direktivet krävs det att betalningsdröjsmålet är minst 90 dagar eller att det bedöms som osannolikt att lånet kommer att återbetalas. Ett nödlidande kreditavtal är ett kreditavtal som klassificerats som en nödlidande exponering enligt artikel 47a i förordning (EU) nr 575/2013. I artikel 47a.3 anges vilka exponeringar som ska klassificeras som nödlidande. En av dessa är den exponering för vilken ett fallissemang anses ha inträffat i enlighet med artikel 178 i samma förordning. Det framgår sammanfattningsvis av artikel 178.1 att fallissemang med avseende på en viss gäldenär ska anses föreligga när någon eller båda av följande situationer har uppstått:

- a) Institutet anser att det är osannolikt att gäldenären kommer att betala sina kreditförpliktelser helt och hållet, utan att institutet tillgripes åtgärder som att realisera säkerheter.
- b) Någon av gäldenärens väsentliga kreditförpliktelser gentemot institutet är förfallen till betalning sedan mer än 90 dagar.⁹

Innebörden är alltså det finns en absolut tidpunkt s.k. ”backstopp” efter ett betalningsdröjsmål på minst 90 dagar, men att krediten kan vara nödlidande tidigare vid en bedömning om att det är osannolikt att lånet kommer att betalas tillbaka. En sådan bedömning kan göras innan en betalning är förfallen. Som utredningen utvecklar i avsnitt 4.4 saknar medlemsländerna möjlighet att definiera nödlidande krediter mer inskränkt, dvs. det går inte att i svensk lag bestämma att en kredit måste vara förfallen för att definieras som nödlidande.

Kreditförvaltning kan också handla om annat som saknar samband med inkassoverksamhet som omförhandling av lån, hantering av klagomål och information till låntagaren (artikel 3.9).

⁸ Tillämpning av inkassolagen, Datainspektionens allmänna råd s. 15.

⁹ SE även artikel 3.13 i kredithanteringsdirektivet.

En skillnad mellan kreditförvaltning och kreditförvärv enligt direktivet och inkassoverksamhet enligt inkassolagen är därmed att direktivet endast avser kreditavtal som utfärdats av ett kreditinstitut inom unionen, dvs. lån, betalningsansånd eller liknande finansieringsform (artikel 3.4). Inkassoverksamhet kan avse olika fodringar, såsom t.ex. betalning för köp av vara. Därutöver handlar det om olika dröjsmål.

En annan skillnad är att även fysisk person kan få tillstånd av IMY att driva inkassoverksamhet enligt inkassolagen, medan huvudregeln är att kreditförvaltare endast kan vara juridiska personer, se vidare 4.7.

Som framgår av avsnitt 3.3 är de nödlidande krediter som överläts på detta sätt ofta krediter där kredittagaren under en längre tid inte har fullgjort sina förpliktelser. Försäljningen av en kreditportfölj sker ofta genom ett auktionsliknande förfarande och kreditinstitutet säljer till högstbjudande. Kreditförvärvaren gör därefter en bedömning av de olika krediter som ingår i portföljen för att bestämma vilka åtgärder som ska vidtas. Om förvärvaren själv är ett inkassobolag vidtas inkassoåtgärder för att driva in krediten. I de fall förvärvaren är ett s.k. portföljbolag vars enda syfte är att äga krediter anlitas ett inkassobolag, antingen inom den egna koncernen eller externt, för att driva in krediterna. I de fall portföljen består av krediter med kredittagare i olika länder anlitas inkassobolag i respektive land. Det skulle röra sig om 10–20 större inkassobolag som ägnar sig åt denna verksamhet.

4.2.3 Bedömning av anpassning av inkassoverksamhet

Sammantaget innebär det som framkommit att endast en mindre del av inkassoverksamheten i stort berörs av direktivets krav, men att den delen behöver anpassas. Det handlar då om följande anpassning i fem olika situationer.

En juridisk person, som bedriver inkassoverksamhet på uppdrag av en kreditförvärvare av ett nödlidande lån som utfärdats av ett etablerat kreditinstitut inom unionen omfattas av direktivet som kreditförvaltare.¹⁰ Här skulle det handla om de 10–20 större inkassobolag som driver in fodringar på uppdrag av de s.k. portföljbolagen, som skulle vara att betrakta som kreditförvärvare. Inkassobolagen skulle då vara kreditförvaltare i direktivets mening och det skulle gälla långt-

¹⁰ Den juridiska personen får dock inte vara ett kreditinstitut eller motsvarande.

gående tillsyns- och tillståndskrav. Vidare gäller krav om information till myndighet, se vidare avsnitt 5.6.

En särskild fråga som uppkommer i det sammanhanget är om det innebär någon skillnad om inkassobolaget ingår i samma koncern som kreditförvärvaren. Som framgår av beskrivningen ovan under avsnitt 4.2.2 om vem som i praktiken utför den här verksamheten, anlitar de s.k. portföljbolagen för indrivning ibland ett inkassobolag inom den egna koncernen och ibland ett externt inkassobolag. Definitionen av kreditförvaltare i artikel 3.8 är en juridisk person som inom sin affärsverksamhet förvaltar och verkställer rättigheter och skyldigheter för en kreditförvärvare. Utredningens slutsats är därför att det är tillräckligt att ett eget bolag får i uppdrag att driva in ett lån och att det därmed skulle sakna betydelse om kreditförvärvaren och inkassobolaget ingår i samma koncern, inkassobolaget är ändå att betrakta som en kreditförvaltare. Samtidigt kan noteras att s.k. koncerninkasso, dvs. indrivning av fordringar åt bolag som ingår i den egna koncernen i inkassolagen jämställs med egeninkasso, vilket inte behöver tillstånd enligt inkassolagen.¹¹

Om det i stället handlar om en fysisk eller juridisk person, som förvärvar en nödlidande kredit som utfärdats av ett etablerat kreditinstitut inom unionen för att därefter driva in det, är personen kreditförvärvare enligt direktivet.¹² Här skulle det i praktiken handla om inkassobolag som förvärvar nödlidande krediter för att själv driva in dem. Det innebär tillsynskrav och krav om informationsutbyte mellan kreditgivare och kreditförvärvare och mellan dessa och behörig myndighet, men som huvudregel behöver inkassobolaget inte tillstånd. Det ingår gränsöverskridande informationsutbyte.

Därtill kommer att om det handlar om en konsumentkredit ska en kreditförvaltare utses som sköter förvaltningen, vilket då förutsätter tillstånd (artikel 17.1.a). Alternativt behöver den kreditförvärvare som själv vill utföra förvaltningsverksamheten tillstånd som kreditförvaltare (skäl 44). Inkassoverksamhet betraktas då som förvaltning. Innebörden blir att indrivning av en förvärvad nödlidande konsumentkredit som utfärdats av ett kreditinstitut förutsätter tillstånd för kreditförvaltning.¹³

¹¹ DIFS 2011:1.

¹² Personen får dock inte vara ett kreditinstitut.

¹³ Enligt artikel 17.1 kan dock även ett kreditinstitut eller annat institut sköta förvaltningen för kreditförvärvaren, vilket dock saknar betydelse för analysen av inkassobolag. För definition av annat institut se fotnot 4.

Slutligen skulle det även kunna handla om en fysisk eller juridisk person, som på uppdrag av en kreditförvaltare får i uppdrag att driva in ett nödlidande kreditavtal, t.ex. ett inkassobolag. Detta bolag skulle då inte vara att betrakta som en kreditförvaltare utan en tillhandahållare av kreditförvaltning. Inkassobolaget skulle inte behöva ett tillstånd, utan här skulle uppdragsgivarens tillstånd att vara kreditförvaltare gälla. Inkassobolaget skulle dock omfattas av tillsyn och det skulle gälla särskilda informationskrav för det.

Den inkassoverksamheten som inte omfattas av kredithanteringsdirektivet kommer även fortsättningsvis att behöva vara reglerad. En fråga är om det förhållande att en del av inkassoverksamheten behöver anpassas utgör skäl för en ändrad tillsynsfördelning, se vidare avsnitt 8.5. En annan lagteknisk fråga är om inkassolagen ska integreras med ny lagstiftning utifrån kredithanteringsdirektivet eller om det finns skäl för åtskilda lagar, se nedan.

4.3 Lagreglering

Utredningens förslag: Kredithanteringsdirektivets krav ska särregleras i en särskild lag.

Inkassoverksamhet som bedrivs av aktörer som är kreditförvaltare, kreditförvärvare eller företrädare för kreditförvärvare samt tillhandahållare av kreditförvaltning ska som en följd undantas från inkassolagen, men lagen ska även fortsättningsvis gälla för inkassoverksamhet som inte omfattas av direktivet.

Som framgått berör direktivet bara en mindre del av inkassoverksamheten i stort. Direktivet ställer för denna mindre del som redan redovisats krav på tillsyn, tillstånd och information, som går långt utöver inkassolagens krav.

Därutöver finns det även andra skillnader. En särskild komplikation utgör det förhållande att direktivets sanktionssystem skiljer sig från inkassolagen. Medan kredithanteringsdirektivet innehåller sanktionsavgifter utgörs inkassolagens sanktioner i huvudsak av böter eller fängelse. Böter och fängelse kan endast ådömas fysiska personer, medan sanktionsavgifter enligt direktivet bör avse såväl fysiska som juridiska personer (artikel 23.2), eftersom det saknas ett undantag för fysiska personer i artikeln. Enligt uppgift från IMY och

Svensk Inkasso används sanktionen böter och fängelse i praktiken inte. Styrmedel från IMY:s sida är i första hand i stället tillståndsprovningen, se vidare kapitel 8 och 11.

Enligt artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll gäller ett dubbelprövningsförbud, med innebörd att samma rättssubjekt inte ska prövas för samma sak två gånger. Regeringen har i olika lagstiftningsärenden ansett att det skulle stå i strid med förbudet om böter eller fängelse och sanktionsavgifter påförs för samma gärning, varför bestämmelser som kan ingå i sanktionsavgiftssystemet bör avkriminaliseras.¹⁴ Kredithanteringsdirektivet ger också möjlighet att inte fastställa administrativa sanktioner för överträdelser som är straffbelagda, men det måste i så fall anmälas till kommissionen (artikel 23.8).

Det finns även andra mindre skillnader. I t.ex. 10 § inkassolagen regleras hantering av inkasserade medel med innebörd att huvudregeln är att medel som inkasserats för annans räkning ska hållas avskilda, men med möjligheter till undantag. Artikel 6 i kredithanteringsdirektivet ställer upp särskilda villkor som ligger nära inkassolagens bestämmelser, men samtidigt finns det skillnader. En skillnad består i att bestämmelsen i inkassolagen innehåller möjlighet till undantag från skyldigheten att sätta in medlen hos ett kreditinstitut. Dels gäller kravet enbart inkassoverksamhet som inte är av tillfällig natur, dels finns ett undantag för den som har ett annat fortlöpande uppdrag från en borgenär att uppbära medel för dennes räkning med innebörd att parterna kan komma överens om avvikelser från kravet på att hålla medlen avskilda. I direktivet finns inga sådana undantag. Vidare ställer artikeln även krav om att dessa medel skyddas mot borgenärer särskilt i händelse av insolvens, vilket saknas i inkassolagen. Slutligen innehåller artikel 6 även krav om kvitto till låntagare vid betalning, vilket inte heller finns i inkassolagen. Artikel 6 kan därför inte genomföras i svensk rätt genom en hänvisning till inkassolagen. Dessa andra skillnader är närmre analyserade i kapitel 6 om låntagarskydd.

¹⁴ Prop. 2017/18:165, s. 58 ff.

4.3.1 Utredningens bedömning

Det finns olika alternativ för en lagreglering. En möjlighet är att samla kredithanteringsdirektivets krav i en särskild lag. Kredithanteringsdirektivet reglerar i huvudsak kreditförvaltare och kreditförvärvare, men det finns även exempelvis viss reglering om information som riktar sig mot kreditinstitut, se vidare kapitel 5. Dessa instituts verksamhet är reglerad i LBF och LVB. Eftersom informationskraven för kreditinstituten har ett nära samband med övriga krav i direktivet menar utredningen att även detta lämpligen skulle kunna regleras i en särskild lag.

Det skulle då innebära att den delen av inkassoverksamheten som berörs av direktivet regleras i den nya lagen, medan övrig inkassoverksamhet även fortsättningsvis skulle följa av inkassolagen, som då skulle gälla tillsammans med denna nya lag. Ett alternativ skulle kunna vara att låta den mindre delen av inkassoverksamheten som omfattas av direktivet regleras särskilt i inkassolagen. Avgörande är dock relevanta skillnader mellan inkassolagen och kraven i kredithanteringsdirektivet.

Ett möjligt samordningsbehov har sin grund i att det kommer att finnas aktörer som bedriver inkassoverksamhet som till viss del omfattas av kredithanteringsdirektivet och till viss del faller utanför. Så bör t.ex. vara fallet för de 10–20 större inkassobolagen som skulle driva in nödlidande kreditavtal på uppdrag av portföljbolagen, se avsnitt 4.2.2.

Som framgått berör direktivet bara en mindre del av inkassoverksamheten i stort, men innehåller långtgående krav om t.ex. tillsyn och tillstånd som går långt utöver inkassolagens krav. Det framstår inte som ändamålmässigt att överföra de långtgående tillsyn- och tillståndskraven på all inkassoverksamhet.

Det framstår inte heller som möjligt att samordna sanktionerna. En samordning skulle t.ex. innebära att överväga sanktionsavgifter även för juridiska personer som bedriver annan inkassoverksamhet än sådan som omfattas av direktivet. Det kan vara så att en sådan ändring kan vara ändamålmässig att analysera, eftersom det i dag i inkassolagen i huvudsak saknas sanktioner för juridiska personer, men frågan skulle behöva utredas, vilket skulle behöva ske i särskild ordning, eftersom utredningens uppdrag är begränsat till en samordning av tillsyn.

En sammantagen slutsats är att det behöver gälla skilda regler för den delen av inkassoverksamheten som berörs av direktivet jämfört med övrig inkassoverksamhet. Särregler behöver gälla för den mindre delen av inkassoverksamheten som omfattas av direktivet. Dessa särregler berör flera olika centrala delar av inkassolagen, i form av långtgående krav, annat sanktionssystem och särskilda bestämmelser om att ta emot medel. Det framstår som om skillnaderna är för stora för att det ska vara meningsfullt att reglera inkassoverksamheten i en lag. Direktivets krav skiljer sig i många och viktiga avseenden från inkassolagens krav.

Det bästa alternativet är därför enligt utredningen att kredithanteringsdirektivets krav regleras samlat i en ny lag. Som en följd skulle den nya lagen då reglera den del av inkassoverksamheten som bedrivs av kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare samt tillhandahållare. Gällande inkassolag skulle även fortsättningsvis reglera den övriga inkassoverksamheten. Det innebär att inkassoverksamhet som bedrivs av aktörer som är kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare eller tillhandahållare ska undantas från inkassolagen och regleras i den nya lagen medan inkassolagen även fortsättningsvis ska gälla för inkassoverksamhet som inte omfattas av direktivet.

För den aktör som bedriver inkassoverksamhet som endast delvis omfattas av direktivet kan det självklart innebära en olägenhet med särskilda krav för del av verksamheten i form av särskilda krav om information. Innebörden blir också för inkassoverksamhet att den del som bedrivs av kreditförvaltare kräver en särskild tillståndsprövning enligt den nya lagen medan annan inkassoverksamhet förutsätter tillstånd enligt inkassolagen. Förfarandet kommer dock att underlättas av att utredningen föreslår att Finansinspektion kommer att vara ansvarig för tillståndsprövningen och tillsynen för båda lagarna, se vidare kapitel 8.

Som framgått inledningsvis utövar Konsumentverket tillsyn över konsumentkreditlagen, som omfattar krediter som en näringsidkare lämnar, erbjuder eller förmedlar en konsument. Tillsynen omfattar dock inte verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen. Innebörden blir att med förslaget att Finansinspektionen ska utöva tillsyn över kredithanteringsdirektivets krav i dess helhet och inkassolagen att detta faller utanför Konsumentverkets tillsyn.

4.4 Utsträcka kraven till krediter som inte är nödlidande?

Utredningens förslag: Kraven i kredithanteringsdirektivet ska enbart gälla nödlidande krediter. Om en nödlidande kredit upphör att vara nödlidande under förvaltningen ska kreditförvaltaren ha möjlighet att fortsätta att förvalta krediten.

Direktivets krav gäller för nödlidande krediter. Med nödlidande krediter avses krediter som gäldenären inte klarar av att betala i enlighet med vad som avtalats. Om betalningarna ligger efter med mer än 90 dagar, eller om det bedöms som osannolikt att lånet kommer att återbetalas kan det vara en nödlidande kredit, se avsnitt 4.2.2. Som framgått av avsnitt 2.1 kan dock medlemsländerna utsträcka direktivets krav även till krediter som inte är nödlidande (skäl 18). Regeringen anger i sina direktiv som skäl för en utsträckning att överlåtelser av krediter ofta sker samlat för olika kredittyper. Vidare pekas på att en nödlidande kredit kan upphöra att vara nödlidande på grund av betalning, dvs. kreditens karaktär kan variera över tid. Av skäl 12 följer att om nödlidande krediter upphör att vara nödlidande under kreditförvaltningsprocessens gång bör kreditförvaltarna ha möjlighet att fortsätta sin verksamhet.

Definitionen av nödlidande kreditavtal skiljer sig från svensk banksed, eftersom med nödlidande lån enligt gällande banksed endast avses lån som är uppsagda till betalning. Om även lån som inte är uppsagda till betalning skulle definieras som nödlidande krediter riskerar det enligt uppgift att skapa begreppsförvirring i bankerna.

Enligt utredningens bedömning ger skäl 18 i direktivet inte medlemsländerna möjlighet att inskränka definitionen av vad som utgör en nödlidande kredit, dvs. det är inte möjligt att exempelvis begränsa nödlidande lån och därmed kraven enligt direktivet till exempelvis uppsagda krediter. En sådan långtgående tolkning skulle enligt vår bedömning strida mot direktivets syfte som är att upprätta en övergripande strategi för problematiken kring nödlidande lån och förhindra spridningseffekter mellan medlemsländerna (skäl 1).

4.4.1 Kapitalkrav för kreditinstitut enligt tillsynsförordningen

Särskilda kapitalkrav gäller för kreditinstitut och kraven hänger samman med den definition av nödlidande exponeringar som används i kredithanteringsdirektivet.

Den verksamhet som banker bedriver med utlåning medför särskilda risker för oväntade förluster. För att säkerställa att kreditinstituten har förutsättningar att klara av sådana förluster, uppställs vissa kapitalkrav. Kapitalkraven regleras på flera nivåer och återfinns i EU:s regelverk, i svensk lagstiftning och i Finansinspektionens föreskrifter.¹⁵

En del av kapitalkravet utgörs av ett grundläggande kapitalbaskrav. Detta beräknas enligt de regler och modeller som finns i artikel 36 i EU:s tillsynsförordning 575/2013¹⁶ (tillsynsförordningen).

Kapitalbasen¹⁷ delas in i olika kategorier, bl.a. i primärkapital,¹⁸ där det i sin tur ingår kärnprimärkapital. Där anges också vilka avdrag som kreditinstituten ska göra från posterna i kärnprimärkapitalet. Ett sådant avdrag är summan av otillräcklig täckning för nödlidande exponeringar (artikel 36.1m). Vad som utgör en nödlidande exponering framgår av artikel 47a. För varje separat sådan ska instituten fastställa vilket belopp som ska dras av, enligt den närmare beräkning som anges i artikel 47c.

Nämnda artiklar om avdrag för nödlidande exponeringar ingår alltså i regelverket om hur kreditinstituten ska beräkna kapitaltäckningen. Just dessa artiklar infördes i tillsynsförordningen genom en förordning¹⁹ 2019 om ändring vad gäller minsta förlusttäckning för nödlidande exponeringar. Dessa nya krav på avdrag från kapitalbasen, om institutens nödlidande exponeringar inte täcks av avsättningar, skulle utgöra en enhetlig säkerhetsspärr för alla institut i unionen.²⁰

¹⁵ <https://www.fi.se/sv/bank/kapitalkrav-for-svenska-banker>.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

¹⁷ Kapitalbas definieras som summan av primärkapital och supplementärkapital (artikel 4.1 118 i tillsynsförordningen).

¹⁸ Ett instituts primärkapital består av summan av kärnprimärkapital och övrigt primärkapital för kapitaltäckningsändamål (artikel 25 i tillsynsförordningen).

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/630 av den 17 april 2019 om ändring av förordning (EU) nr 575/2013 vad gäller minsta förlusttäckning för nödlidande exponeringar.

²⁰ Se skäl 5 i ingressen till förordning (EU) 2019/630.

De aktuella artiklarna infördes som ett led i arbetet med att motverka de problem med nödlidande exponeringar som belastat banksektorn inom EU sedan finanskrisen 2008, vilket leder in på det särskilda samband som råder mellan kredithanteringsdirektivet och tillsynsförordningen.

4.4.2 Sambandet mellan det nya direktivet och tillsynsförordningen

Kredithanteringsdirektivet och tillsynsförordningens regler om avdrag från kapitalbasen för nödlidande exponeringar går båda tillbaka till rådets och kommissionens handlingsplan för att minska antalet nödlidande exponeringar i unionen och förhindra att sådana byggs upp på nytt i framtiden.²¹ Tillsynsförordningens reglering ska ge kreditinstituten incitament att hantera sina nödlidande lån i ett tidigt skede. Genom kredithanteringsdirektivet ska kreditinstitutens möjligheter att sälja nödlidande lån förbättras.²²

I konkret bemärkelse är sambandet mellan kredithanteringsdirektivet och tillsynsförordningen sådant att det för båda regelverken är artikel 47a i tillsynsförordningen som definierar vad som är en nödlidande exponering.

Vid tillämpning av kredithanteringsdirektivet är definitionens funktion att avgränsa direktivets obligatoriska tillämpningsområde (se artikel 2.1 och artikel 3.13 i kredithanteringsdirektivet).

Kreditinstituten måste emellertid förhålla sig till samma definition vid den beräkning av kapitalbasen som ska ske enligt tillsynsförordningen, dvs. kreditinstituten måste veta vilka av bankens utställda krediter som är nödlidande.

Det innebär att kreditinstituten redan i dag – och oavsett om Sverige skulle utvidga tillämpningsområdet för kredithanteringsdirektivet i svensk rätt till att gälla fler krediter än nödlidande – måste ha kännedom och kontroll över vilka krediter som utgör nödlidande exponeringar enligt definitionen i artikel 47a i tillsynsförordningen.

²¹ Se skäl 1 och 4 i ingressen till förordning (EU) 2019/630.

²² Se skäl 6 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

4.4.3 Direktivets kapitaltäckningseffekter för kreditinstituten

Syftet med kredithanteringsdirektivet är, som framgått, att avlasta bankerna från nödlidande krediter genom att ge bankerna bättre förutsättningar att sälja sådana krediter eller möjlighet att anlita en aktör för att förvalta dem. Detta ska dels frigöra personella resurser hos bankerna, dels ge ett sådant finansiellt resultat för bankerna att de hamnar i ett kapitaltäckningsmässigt bättre läge.

Kredithanteringsdirektivets nya regelverk kan alltså förväntas få vissa effekter på institutens kapitaltäckning. Om en bank säljer en nödlidande kredit till en kreditförvärvare, så tillhör den inte längre banken, som därmed inte behöver göra avdrag för den nödlidande krediten vid beräkning av kapitalbasen enligt tillsynsförordningen. Och om en bank anlitar en kreditförvaltare, kan den nödlidande krediten under förvaltningen övergå till att bli presterande; en presterande kredit ska inte dras av vid beräkning av kapitalbasen.

4.4.4 Utredningens bedömning om krediter som inte är nödlidande

Fråga är då om tillämpningsområdet för de nya reglerna varigenom kredithanteringsdirektivet ska genomföras i svensk rätt bör utvidgas till att omfatta fler krediter än nödlidande krediter.

Som utgångspunkt bör särskild vikt fästas vid att direktivets miniminivå för nödlidande krediter definieras på ett sätt som är av grundläggande betydelse för kreditinstitutens verksamhet och som är gemensamt för unionen, också utöver kredithanteringsdirektivets tillämpningsområde. Det särskilda sambandet mellan kredithanteringsdirektivet och tillsynsförordningen talar enligt vår uppfattning i sig för att tillämpningsområdet för kredithanteringsdirektivet bör begränsas till nödlidande krediter.

Till detta kommer att direktivet grundar en rätt för kreditförvaltare att tillhandahålla sina tjänster i andra medlemsstater. Det måste antas att förståelsen för och tillämpningen av medlemsstaternas nationella regelverk underlättas av enhetliga definitioner av tillämpningsområdet i de olika staterna. Även det talar för att bestämma det svenska tillämpningsområdet för det nya regelverket i enlighet med direktivet.

Vidare måste kreditinstituten redan i dag, på grund av tillsynsförordningen, kunna särskilja nödlidande och presterande krediter i verksamheten.

Av det sagda följer att ett utvidgat tillämpningsområde av kredit-
hanteringsdirektivet i Sverige inte kan förväntas medföra några betydande förenklingar för kreditinstituten vid försäljning av kreditportföljer som innehåller en blandning av nödlidande och fungerande krediter. De nödlidande krediterna måste ju kunna särskiljas även om Sverige skulle tillämpa det nya regelverket på övriga krediter. Mot den bakgrunden skulle ett regelverk som omfattar alla krediter i stället närmast innebära en ökad regelbörda i samband med försäljning av fungerande krediter på den svenska kreditmarknaden. Detta framstår inte som motiverat.

Aktörerna på kreditmarknaden kommer alltså att behöva förhålla sig till kredithanteringsdirektivets definition av nödlidande lån även om svensk rätt skulle definiera tillämpningsområdet på något annat sätt. Detta skulle innebära två parallellt gällande definitioner vid tillämpningen av svensk rätt, vilket vore en komplicerande faktor.

Inte heller är det självklart hur en inhemsk och från direktivet avvikande definition av tillämpningsområdet lämpligen skulle kunna formuleras. För ett regelverk som ska vara harmoniserat mellan medlemsstaterna är det en fördel om den definierande terminologin finns på unionsrättslig nivå och inte utgör en inhemsk konstruktion. En möjlig alternativ lösning, om tillämpningsområdet skulle utvidgas, vore att använda en för unionen och kreditinstituten gemensam definition ur tillsynsförordningen. Vi har emellertid inte funnit någon passande sådan.

Sammantaget bedömer vi att det inte finns juridiska eller andra till den svenska kreditmarknaden hänförliga skäl som tillräckligt motiverar att utvidga tillämpningsområdet till fler krediter än nödlidande krediter. Vår slutsats är därmed att ett nytt svenskt regelverk om kreditförvärvare, kreditförvaltare, och företrädare för kreditförvärvare samt tillhandahållare av kreditförvaltning liksom direktivet, bör begränsas till nödlidande krediter. En sådan utformning av de tvingande svenska reglerna hindrar inte att aktörerna tillämpar samma förfarande vid exempelvis överlåtelse av en kreditstock som innehåller både nödlidande krediter och andra krediter. Vidare ska en kreditförvaltare ha möjlighet att fortsätta att förvalta en kredit som under förvaltningen genom betalning inte längre är nödlidande.

4.5 Utsträcka kraven till krediter som har utfärdats av andra aktörer än kreditinstitut?

Utredningens förslag: Kraven begränsas till krediter som har beviljats av kreditinstitut.

Enligt kredithanteringsdirektivet ska regelverket omfatta krediter som har utfärdats av kreditinstitut (artikel 2.1). Även de krediter som först har utfärdats av en annan kreditgivare, men som sedan ersätts av ett kreditavtal som utfärdats av ett kreditinstitut, omfattas alltså av direktivets tillämpningsområde (artikel 2.5 b).

Det är för dessa krediter som det på unionsnivå har ansetts vara motiverat att utveckla sekundärmarknaden i medlemsländerna. Som även det har utvecklats i avsnitt 2.1 har dock medlemsländerna möjlighet att utsträcka direktivets krav till krediter som lämnats av annan aktör än ett kreditinstitut.

Vi har inte kunnat identifiera några behov på nationell nivå som talar för ett utvidgat tillämpningsområde i Sverige i detta avseende. Om direktivets regler skulle tillämpas även på krediter som har utfärdats av andra aktörer skulle det i stället innebära en ökad inhemsk regelbörda i Sverige utan att det följer några fördelar på unionens sekundärmarknad för krediter i allmänhet, som hade kunnat vara fallet om den EU-gemensamma regleringen hade omfattat också andra typer av krediter. Därför bedömer vi att ett nytt regelverk inte heller i denna del bör gå längre än vad direktivet kräver.

4.6 Utsträcka kraven till kreditförvaltare på uppdrag av kreditinstitut?

Utredningens förslag: Kraven ska gälla kreditförvaltning som utförs på uppdrag av kreditförvärvare. Kreditförvaltning på uppdrag av kreditgivare ska inte omfattas av direktivets krav.

Kreditförvaltare som agerar på uppdrag av en kreditgivare som själv utfärdat krediten, dvs. på uppdrag av ett kreditinstitut, faller utanför direktivets tillämpningsområde (se artikel 2.1a). Direktivets reglering omfattar alltså bara kreditförvaltare som agerar för en kreditför-

värvares räkning. Att så är fallet när det gäller kreditinstitutens utkontraktering av kreditförvaltningsverksamhet avseende både fungerande och nödlidande kreditavtal, till kreditförvaltare eller andra tredje parter, beror enligt direktivet på att kreditinstituten redan måste följa de tillämpliga reglerna för utkontraktering.²³

Fråga är då om det finns anledning att utvidga tillämpningsområdet för kreditförvaltare i svensk rätt så att motsvarande regler ska gälla också för förvaltning för en *kreditgivares* räkning. Även om kreditinstitutens verksamhet redan är reglerad, så finns det artiklar i kredithanteringsdirektivet som gäller förvaltarnas skyldigheter gentemot kreditförvärvare; ett sådant exempel är artikel 6 som gäller förvaltarens rätt att ta emot medel för förvärvarens räkning.

Det är emellertid bara överlåtelse – inte förvaltning – av en nödlidande kredit som har omedelbar betydelse för kreditinstitutets kapitaltäckning. Effekten av att en nödlidande kredit lämnas för förvaltning påverkar inte kapitaltäckningen annat än om den så småningom upphör att vara nödlidande; denna förändring av kreditens karaktär kan dock ske oberoende av om banken har anlitat en kreditförvaltare enligt direktivet eller inte. Betydelsen av ett utvidgat tillämpningsområde av direktivet i detta avseende är på så sätt begränsad. Strukturen på direktivets regelverk är också sådan att andrahandsmarknaden för nödlidande lån ska utvecklas genom att kreditinstituten ska kunna sälja sina nödlidande krediter till kreditförvärvare, som i sin tur ska kunna anlita kreditförvaltare för hanteringen av dessa krediter. Avsikten med detta är alltså att bankerna ska kunna minska sin andel nödlidande lån genom att sälja lånen.

Ett utvidgat tillämpningsområde av regleringen i svensk rätt skulle alltså utgöra en omotiverad dubbelreglering, eftersom kreditgivarna – dvs. kreditinstituten – redan i dag måste följa tillämpliga regler för utkontraktering. Det skulle också föra med sig att de bolag som i dag med stöd av inkassolagen hanterar blandade kreditportföljer som bara till en mindre del innehåller fordringar som har utfärdats av och ägs av kreditinstitut, skulle behöva söka tillstånd att vara kreditförvaltare enligt det nya regelverket. Detta är inte motiverat utan bör tvärtom undvikas.

Mot denna bakgrund bedömer vi att den nya regleringen av kreditförvaltare i svensk rätt bör motsvara direktivets tillämpningsområde, dvs. inte utvidgas.

²³ Se skäl 23 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

4.7 Ska en fysisk person kunna vara kreditförvaltare?

Utredningens förslag: Endast juridiska personer ska kunna vara kreditförvaltare.

Som framgått kan en fysisk person bedriva inkassoverksamhet, medan det enligt direktivet i första hand är juridiska personer som kan vara kreditförvaltare. Som också redovisats kan dock medlemsstaterna bestämma att även fysiska personer kan vara kreditförvaltare (skäl 17), men att dessa inte får bedriva gränsöverskridande verksamhet. De fysiska personerna ska omfattas av en nationell reglerings- och tillsynsordning (artikel 17.4).

En första fråga är om det finns ett behov av att även låta fysiska personer vara verksamma i enbart Sverige som kreditförvaltare. Det som skulle kunna tala för detta är att även fysiska personer enligt gällande lag kan bedriva inkassoverksamhet. Som framgår av avsnitt 8.4.2 handlar det dock i huvudsak om aktiebolag som bedriver inkassoverksamhet. Som vi redovisat ovan under avsnitt 4.2.2 kommer det i praktiken också vara större inkassobolag som kommer att ägna sig åt kreditförvaltningsverksamhet. Enligt utredningens uppfattning framstår det med hänsyn till om att det oftast handlar om stora värden som framöver kommer att kräva en omfattande tillståndsprocess också som rimligt. Som framgått krävs det tillstånd för juridiska personer att vara kreditförvaltare med långgående krav för att tillstånd ska beviljas. Det handlar dels om att ägare och ledare ska vara lämpliga, dels att de finns tillräckliga kontrollmekanismer som säkerställer såväl låntagares som kreditgivarens rättigheter. Därtill kommer att sanktionsavgifter kommer att gälla som sanktion vid överträdelse. Som kommer att framgå av kapitel 9 kan sådana även utgå för fysiska personer, som t.ex. är styrelseledamöter i ett bolag, men det ska likväl beaktas att konsekvenserna för en fysisk person kan bli långtgående. Slutligen skulle en fysisk person alltså också sakna möjlighet att arbeta gränsöverskridande.

Sammantaget menar utredningen att det saknas skäl för att tillåta även fysiska personer att vara kreditförvaltare i Sverige. Utredningen menar också med hänsyn till att verksamheten är tillståndsbelagd att det inte blir möjligt för fysiska personer att kringgå lagstiftningen.

5 Skyldigheter för kreditinstitut, kreditförvärvare och kreditförvaltare m.m.

I detta kapitel ska kreditinstituts, kreditförvärvares och kreditförvaltares skyldigheter analyseras och rollfördelningen dem emellan belysas. Vidare ska tillhandahållares och företrädares ansvar analyseras. I avsnitt 5.1 behandlas kreditinstitut, i 5.2–5.4 kreditförvaltare och kreditförvärvare. Tillhandahållares skyldigheter följer av avsnitt 5.5 och företrädares av 5.6. Skyldigheter som avser skydd för låntagare kommer dock att behandlas särskilt i kapitel. 6 och gränsöverskridande verksamhet särskilt i kapitel. 7.

5.1 Kreditinstitut

Utredningens förslag: Kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter ska före överlåtelse av ett nödlidande kreditavtal lämna en kreditförvärvare information om kreditavtalet och säkerhet som ställts för kreditavtalets fullgörande. Informationen ska med hänsyn till banksekretessen begränsas till nödvändiga uppgifter.

Vidare har de vid överlåtelse av ett nödlidande kreditavtal en skyldighet att underrätta Finansinspektionen om kreditförvärvarens eller företrädares namn, adress, ledning och ägare samt lämna nödvändig information om kreditavtalet och avtalens säkerhet. Informationen ska som huvudregel lämnas halvårsvis. Avser informationen en kreditförvärvare med hemvist i annat EES-land än Sverige ska Finansinspektionen utan dröjsmål vidarebefordra denna samt lämna andra nödvändiga uppgifter till behörig myndighet.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i informationen och får även om det behövs besluta att informationen ska lämnas kvartalsvis.

Med kreditgivare avses enligt definitionerna i artikel 3.2 ett kreditinstitut som utfärdat en kredit eller en kreditförvärvare. Med kreditinstitut avses ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning.¹

Artikel 15 ger kreditinstitut en informationsplikt om nödlidande krediter. Det handlar dels om information till den framtida förvärvaren, dels om information till Finansinspektionen. Som framgått av avsnitt 4.3.1 är det utredningens bedömning att kredithanteringsdirektivets krav ska samlas i en särskild lag. Det gäller därmed även krav mot kreditinstitut, även om dessa i huvudsak regleras i LBF.

I artikel 15.1 regleras skyldigheten att informera förvärvaren. Det anges att kreditinstitut ska tillhandahålla information om kreditgivarens rättigheter enligt avtalet, enligt avtalet i sig och i tillämpliga fall om säkerheten. Informationen ska lämnas minst en gång, antingen under den inledande fasen eller senare, men före överlåtelsen. Självfallet är det också möjligt att informera vid flera tillfällen. Det framgår av skäl 36 i direktivet. Enligt utredningens bedömning är det tillräckligt att det av lag följer att informationen ska ges före överlåtelsen. Syftet är att den eventuella förvärvaren ska kunna göra en egen bedömning av värdet av kreditgivarens rättigheter enligt avtalet eller avtalet i sig och sannolikheten att få ersättning enligt avtalets värde.

Av artikel 16 följer att Europeiska bankmyndigheten ska utarbeta förslag till tekniska genomförandestandarder för att ange de mallar som ska användas av kreditinstitut för att ge information till kreditförvärvare.

Enligt utredningens uppfattning är det tillräckligt att det av lag följer att information ska ges om avtalet och säkerheten, eftersom kreditgivarens rättigheter följer av avtalet. Av artikeln följer att information om säkerhet bara skulle behöva ges i tillämpliga fall. Utredningen menar att tillämpliga fall inte behöver anges särskilt, saknas det säkerhet bör det framgå och den informationen skulle täckas genom

¹ Artikel 3.1 och artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

information om säkerhet. Med hänsyn till förslaget om tekniska genomförandestandarder bör Finansinspektionen ges möjlighet att meddela föreskrifter om denna information.

Av sista bisatsen i 15.1 framgår att informationen som lämnas av ett kreditinstitut ska skyddas och att affärsuppgifternas ska förbli konfidentiella. I 1 kap. 10 § LBF första meningen anges att enskildas förhållanden till kreditinstitut inte obehörigen får röjas. Detta är den s.k. banksekretessen. Den omfattar såväl handlingssekretess som tystnadsplikt. Samtliga uppgifter som rör en bankkunds mellanhavanden med banken, oavsett om de är dokumenterade eller inte, är alltså underkastade banksekretessen. Vidare omfattas alla relationer mellan bank och kund. Den består även för tidigare kunds förbindelser med banken. Med begreppet ”enskilda” i paragrafen avses såväl fysiska som juridiska personer. Avgörande är vidare att banksekretessen innebär att den endast reglerar *obehörigt* röjande. Innebörden är att ett röjande som följer av lag inte är obehörigt.² I 1 kap. 10 § sista stycket erinras också om att det finns bestämmelser i 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) som innebär att tystnadsplikten inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

En sammantagen slutsats av det anförda är att det av utredningens förslag till lag bör följa att den information som ska lämnas ska med hänsyn till banksekretessen begränsas till nödvändiga uppgifter. Detta bör inte bara gälla uppgifter mellan kreditinstitut och kreditförvärvare utan även den information som kreditinstitut lämnar till Finansinspektionen. Banksekretessen har förstås även bäring här, även om kredithanteringsdirektivet hänvisar till sekretess specifikt i artikel 15.1 och inte i artikel 15.2.

Rapporteringskyldigheten till Finansinspektionen som följer av artikel 15.2 omfattar uppgifter om kreditförvärvarens identitet samt uppgifter om de nödlidande kreditavtalen, däribland om det sammanlagda utestående saldot för och värdet av de överlåtna avtalen, antalet överlåtna avtal, om det är konsumentkrediter och vilken typ av tillgång som i förekommande fall utgör säkerhet för krediten. Informationen ska enligt artikeln lämnas på halvårsbasis, men myndigheten får bestämma att kreditinstitutet ska lämna informationen kvartalsvis i stället om den anser det nödvändigt, bl.a. utifrån ett stort antal överlåtelser under en krisperiod (artikel 15.3).

² Prop. 2002/03:139 del 2 s. 479.

Utredningen föreslår att det av förslag till lag övergripande framgår att dessa uppgifter ska lämnas, men att det följer att de närmare detaljerna ska följa av föreskrifter. Föreskrifterna får också närmare precisera när informationen ska lämnas.

Om kreditförvärvaren har hemvist i ett annat land ska medlemsstaterna också säkerställa att myndigheten, dvs. Finansinspektionen för Sveriges del, utan dröjsmål underrättar behörig myndighet i kreditförvärvarens hemmedlemstat om den information som mottagits samt den eventuella ytterligare information som bedöms nödvändig för att myndigheterna ska kunna utföra de uppgifter som följer av kredithanteringsdirektivet (artikel 15.4). Det krävs enligt utredningens uppfattning en särskild bestämmelse om information till annan behörig myndighet, trots att det i 3 kap. 6 a § LBF redan finns en generell bestämmelse om att Finansinspektionen, i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i EU, i sin tillsynsverksamhet ska samarbeta och utbyta information med bl.a. behöriga myndigheter. Med behörig myndighet avses dock här den myndighet som utövar tillsyn över kreditinstitut, jämför definitionen i 1 kap. 5 § 4 LBF. Den myndighet som ska utöva tillsyn över kredithanteringsdirektivets krav behöver dock inte nödvändigtvis vara samma myndighet som utövar tillsyn över kreditinstitut, se kapitel 8. Därtill kommer förstås att utredningens förslag utgår från att samtliga krav enligt direktivet samlas i en ny lag.

För att genomföra artikel 15.4 behövs därför en bestämmelse som i enlighet med artikeln ålägger inspektionen att lämna information till behöriga myndigheter enligt kredithanteringsdirektivet.

Av artikel 15.5 följer att alla informationskrav ska tillämpas i enlighet med förordningarna 2016/679³ och 2018/1725.⁴ Förordningarna är analyserade i avsnitt 6.4 och 6.8. Som framgår där föreslår utredningen att skyddet för integritet och personuppgifter inte behöver specificeras i lag, eftersom det finns gällande lagstiftning i form av GDPR-förordningen med kompletterande lagstiftning och utredningen föreslår att det ges en hänvisning i lagen till det. Någon sär-

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG.

skild bestämmelse därutöver för att genomföra artikel 15.5 behövs därför inte.

5.2 Kreditförvärvarens skyldighet att utse kreditförvaltare eller annan

Utredningens förslag: En kreditförvärvare med säte, hemvist eller huvudkontor i ett EES-land ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut eller en kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter för att förvalta nödlidande konsumentkrediter.

Andra nödlidande krediter får även förvaltas av kreditförvärvaren eller ett förvaltnings- eller investeringsbolag.

I detta avsnitt ska beskrivas vem som får förvalta en nödlidande kredit för en kreditförvärvare med säte, hemvist eller huvudkontor i ett EES-land. För nödlidande kreditavtal som förvärvats av en kreditförvärvare som inte uppfyller dessa anknytningskrav gäller särskilda regler som kommer att beskrivas i avsnitt 5.3.

En kreditförvärvare är en fysisk eller juridisk person som förvärvar ett nödlidande kreditavtal inom ramen för sin verksamhet. Det krävs inget tillstånd för att få bedriva verksamhet som kreditförvärvare, däremot gäller vissa andra krav för kreditförvärvaren, som kommer att beskrivas i detta kapitel. När det gäller informationskrav för kreditförvärvare mot låntagare framgår det särskilt av kapitel 6 som avser låntagarskydd.

Det framgår av skäl 40 till direktivet att anledningen till att det inte krävs tillstånd för kreditförvärvare är att kreditförvärvarna köper befintliga nödlidande krediter på egen risk, varför deras bidrag till systemriskerna skulle vara försumbara.

Direktivet handlar utöver om kreditförvärvarens skyldigheter i hög grad om kreditförvaltning, dvs. vissa specifika åtgärder mot låntagaren. Dessa är indrivning, omförhandling av villkoren, hantering av klagomål eller hantering av information till låntagare om förändring av räntor, avgifter eller förfallna betalningar. För kreditförvaltaren gäller ett tillståndskrav.

Direktivet ska enligt artikel 2.1 tillämpas på kreditförvaltare som agerar på uppdrag av en kreditförvärvare avseende ett nödlidande kreditavtal som utfärdats av ett kreditinstitut.

En kreditförvärvare kan som huvudregel själv bedriva kreditförvaltning av den nödlidande kredit som förvärvats. Detta kräver alltså inte ett tillstånd. Om däremot en kreditförvärvare vill anlita annan för att bedriva sådan kreditförvaltningsverksamhet finns det enligt direktivet en reglering. En kreditförvärvare som inte själv vill vidta ovanstående åtgärder mot en låntagare ska alltså som huvudregel utse en kreditförvaltare för att bedriva dessa åtgärder.

Kreditförvaltaren behöver vara en juridisk person som alltså har tillstånd att bedriva kreditförvaltning, vilket i sig förutsätter att vissa krav är uppfyllda, se vidare kapitel 8. Det står vidare klart att en kreditförvärvare kan utse ett kreditinstitut eller kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter. Det följer av artikel 2.5.a som anger att direktivet inte ska tillämpas på förvaltning som utförs ett kreditinstitut eller annat institut. Som framgår av avsnitt 4.2.1 avses med annat institut kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter.

Skälet till att dessa inte omfattas av direktivet och därmed kan bedriva kreditförvaltning utan tillstånd enligt denna lag är att det för kreditinstitut och motsvarande redan finns tillståndskrav och en reglering, se skäl 23 i direktivet.

I artikel 17.1.a, som behandlas i detta avsnitt och 17.1.b, som analyseras i nästa, finns det dock särskilda bestämmelser för vissa nödlidande krediter.

I 17.1.a anges det att en kreditförvärvare med hemvist eller huvudkontor i unionen *ska* anlita en kreditförvaltare, ett kreditinstitut eller en kreditgivare/kreditförmedlare av konsumentkrediter för kreditförvaltning av ett nödlidande kreditavtal som ingås med konsumenter. Det finns alltså för förvaltning av nödlidande *konsumentkrediter* en skyldighet för kreditförvärvaren att anlita en kreditförvaltare eller sådana förvaltare som inte omfattas av kraven i direktivet.

En slutsats skulle då kunna vara att när det gäller nödlidande kreditavtal med konsumenter får kreditförvärvaren inte själv bedriva kreditförvaltning. Här finns det dock i sin tur en reglering, vilket följer av skäl 44 där det framgår att den kreditförvärvare som själv vill bedriva kreditförvaltning när det finns en skyldighet att utse en kreditförvaltare själv är att betrakta som kreditförvaltare och då behöver tillstånd för det. Innebörden är att kreditförvaltning av nödlidande konsumentkrediter alltid förutsätter tillstånd om inte kreditförvaltningen bedrivs av ett kreditinstitut eller kreditgivare/kre-

ditförmedlare av konsumentkrediter, där det alltså redan finns tillståndskrav enligt andra regelverk.

En fråga blir vad som då gäller för nödlidande krediter som inte är konsumentkrediter, eftersom artikel 17.1.a endast omfattar konsumentkrediter. För dessa bör det enligt utredningens bedömning gälla att en kreditförvärvare utan tillstånd som kreditförvaltare kan vidta åtgärder mot en låntagare. Om kreditförvärvaren vill anlita annan behöver detta vara en kreditförvaltare med tillstånd eller ett kreditinstitut, eller en kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter. Det anförda behöver av tydlighetsskäl framgå av lag.

Det som dock i hög grad är oklart är vad som gäller för de förvaltnings- och investeringsbolag som anges i artikel 2.5.a.ii. Som utredningen också redovisat i avsnitt 4.2.1 avses förvaltare av alternativa investeringsfonder som har tillstånd i enlighet med direktiv 2011/61,⁵ eller förvaltningsbolag eller investeringsbolag som har tillstånd enligt 2009/65/EG⁶ och förutsatt att investeringsbolaget inte har utsett ett förvaltningsbolag enligt det direktivet för den fond som det förvaltar. Av artikel 2.5.a.ii följer att direktivet inte ska tillämpas på förvaltning av dessa bolag. Samtidigt är dessa inte omnämnda som alternativ för att förvalta konsumentkrediter i artikel 17.1 som kreditinstitut och andra jämställda institut är. Det ska vidare noteras att dessa bolag inte heller omnämns i artikel 18.1 som avser information om förvaltning till myndighet, se vidare avsnitt 5.6.

Utredningen föreslår sammantaget att det framstår som rimligt att dessa bolag inte får förvalta konsumentkrediter, eftersom det uttryckligen av artikel 17 framgår att det är det som avses. Motsvarande gäller för vissa nödlidande krediter där kreditförvärvaren inte har säte, hemvist eller huvudkontor i ett EES-land och som behandlas i nästa avsnitt. Däremot menar utredningen med hänsyn till att det klart av artikel 2.1.a.ii följer att kreditförvaltning av dessa bolag inte omfattas av direktivets krav att dessa bolag bör kunna förvalta andra nödlidande krediter än de som omfattas av artikel 17.1 och 17.2. Även detta bör i tydlighetens namn följa av lag. Efter denna slutsats framstår det också som rimligt att behöriga myndigheter får

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (omarbetning).

information om förvaltning av dessa förvaltnings- och investeringsbolag på samma sätt som myndigheter får information om förvaltning av kreditinstitut som inte heller omfattas av direktivet. Utredningen kommer därför att föreslå även det i avsnitt 5.6., trots att detta inte följer av 18.1.

Utredningen har i kapitel 4 föreslagit att kraven i kredithanteringsdirektivet enbart ska avse nödlidande krediter, men om en nödlidande kredit upphör att vara nödlidande under förvaltningen ska kreditförvaltaren ha möjlighet att fortsätta att förvalta krediten. Som framgår där anges det i skäl 12 i direktivet att om nödlidande krediter upphör att vara nödlidande under kreditförvaltningsprocessens gång bör kreditförvaltarna ha möjlighet att fortsätta sin verksamhet. Detta kräver enligt utredningens bedömning inga särskilda åtgärder. Som framgått måste en nödlidande konsumentkredit förvaltas av en kreditförvaltare med tillstånd eller kreditinstitut eller motsvarande, medan andra nödlidande krediter även kan förvaltas av en kreditförvärvare utan tillstånd eller vissa förvaltningsbolag- eller investeringsbolag. När krediten inte längre är nödlidande upphör dessa skyldigheter, men möjligheten kvarstår självfallet att låta exempelvis kreditförvaltaren förvalta krediten. Detta uppfyller enligt utredningens bedömning direktivets krav och är tillräckligt.

Slutligen följer av artikel 17.4 att medlemsstaterna får tillåta att kreditförvärvare anlitar fysiska personer för kreditförvaltning, som dock endast får bedriva verksamhet i den egna medlemsstaten. Utredningen har i avsnitt 4.7 föreslagit att endast juridiska personer ska kunna vara kreditförvaltare.

5.3 Särskilt om kreditförvärvare från ett tredje land

Utredningens förslag: En kreditförvärvare som inte har säte, hemvist eller huvudkontor i ett EES-land ska i ett skriftligt avtal utse en företrädare som har det. Företrädaren ansvarar för kreditförvärvarens skyldigheter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Företrädaren ska som en kreditförvärvare i avsnitt 5.2 utse kreditförvaltare eller kreditinstitut eller jämställt institut, men då för nödlidande krediter där låntagaren är en fysisk person eller ett företag som inte är större än medelstort.

Andra nödlidande krediter får även förvaltas av företrädaren eller förvaltnings- eller investeringsbolag.

I artikel 17.1 b. och i artikel 19 anges vad som gäller för en kreditförvärvare från ett tredje land, dvs. för förvärvare som inte har säte, hemvist eller huvudkontor inom unionen. Av artikel 19.1 följer att denne ska skriftligen utse en företrädare som har säte, hemvist eller huvudkontor inom unionen. Det anges inte närmare vad som avses med att skriftligen utse i artikeln. Enligt utredningens bedömning krävs det att ett avtal upprättas mellan kreditförvärvaren och företrädaren med formkrav att det dokumenteras skriftligen.

I direktivet saknas krav för kreditförvärvaren, det följer inte av definitionen som för kreditförvaltare att förvärvaren ska vara etablerad inom unionen, se förslag till 1 kap. 2 §. Den begränsning som finns för lagens tillämpningsområde är också bara att lagen gäller för kreditförvärvare med förvärv eller förvaltning av en nödlidande kredit som utfärdats av ett kreditinstitut inom EES, se förslag till 1 kap. 1 §. Utredningen anser att unionen i lagen bör ersättas med EES, eftersom det av direktivet följer att det har betydelse för EES. Som vidare följer av definitionen i 1 kap. 2 § kan en företrädare vara en fysisk eller juridisk person. Sen följer det av artikel 19.2 att företrädaren ska kontaktas utöver eller i stället för kreditförvärvaren av de behöriga myndigheter och att företrädaren ska vara ansvarig för efterlevnaden av skyldigheterna i direktivet. Utredningen föreslår att det av lag ska följa att företrädaren ska ansvara för skyldigheter enligt lagen och föreskrifter. Detta täcker enligt utredningens bedömning även skyldigheten att kommunicera med myndigheter, varför det inte behöver anges särskilt.

I artikel 17.1.b anges sedan att företrädaren på samma sätt som anges för kreditförvärvare med anknytning till EES ovan i avsnitt 5.2 att det i vissa fall finns en skyldighet att utse en kreditförvaltare, kreditinstitut eller motsvarande. Här är dock till skillnad från skyldigheten för kreditförvärvare med anknytning att kravet inte är begränsat till konsumentkrediter. I stället gäller skyldigheten en vidare grupp av låntagare. Det gäller en skyldighet att utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut eller kreditgivare/kreditförmedlare av konsumentkrediter om låntagaren är en fysisk person. Här avses uttryckligen enligt direktivet konsumenter och egenföretagare. Med egenföretagare bör då för svenska förhållanden avses en fysisk person med enskild

firma. Vidare avses mikroföretag och små och medelstora företag enligt definitionen i artikel 2 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/36/EG.⁷

Av artikel 17.1.b följer också att företrädaren själv kan vara ett kreditinstitut eller kreditgivare/kreditförmedlare av konsumentkrediter, varför då det förstås inte gäller en skyldighet att utse sådana bolag. I konsekvensens namn och på samma sätt som angetts för kreditförvärvare i avsnitt 6.2 bör förstås företrädaren också själv kunna ha tillstånd som kreditförvaltare och då inte behöva utse en sådan.

Slutligen anges i artikel 17.1.b sista stycket också att värmedlemslandet får utvidga kravet till andra kreditavtal. I avsnitt 4.4–4.6 har utredningen gjort den bedömningen att det saknas anledning att utvidga kraven till andra krediter.

5.4 Avtalsförhållandet mellan en kreditförvärvare och en kreditförvaltare

Utredningens förslag: Uppdraget ska beskrivas i ett avtal.

Beskrivningen ska innehålla uppgifter om ersättning, kreditförvaltarens företrädesrätt mot låntagaren, åtagande att följa tillämplig lag, krav på bemötande av låntagaren och krav på underrättelse av kreditförvärvaren.

Kreditförvaltaren ska bevara kreditgivarens instruktioner till kreditförvärvaren, kreditförvaltningsavtalet och kreditförvaltarens skriftväxling med kreditförvärvaren och låntagaren under en tid om tio år.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avtalet.

Av artikel 11.1 i direktivet följer att om en kreditförvärvare inte själv utför kreditförvaltningsverksamhet ska medlemsländerna säkerställa att en kreditförvaltare tillhandahåller sina tjänster för förvaltning och verkställighet i ett kreditförvaltningsavtal med kreditförvärvaren. Detta uppfylls enligt utredningens bedömning om krav att anlita kreditförvaltare.

⁷ Kommissionens rekommendation 2003/361 EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003 s. 36).

I artikel 11.2 anges sedan vad ett sådant kreditförvaltningsavtal ska innehålla. Det är en detaljerad beskrivning av den verksamhet som ska utföras, ersättningsnivån och hur den beräknas, uppgifter om i vilken utsträckning kreditförvaltaren kan företräda kreditförvärvaren gentemot låntagaren, ett åtagande om att följa tillämplig unionsrätt och nationell rätt avseende kreditgivarens rättigheter enligt avtalet och konsument- och dataskydd och krav på en rättvis och omsorgsfull behandling av låntagaren. Utredningen föreslår att det övergripande av lagen följer vad avtalet ska innehålla och att Finansinspektionen ges möjlighet att precisera kraven i föreskrifter.

Därutöver ska det i avtalet enligt 11.3 i avtalet anges att kreditförvaltaren underrättar kreditförvärvaren innan någon del av verksamheten utkontrakteras. Med utkontraktering avses att kreditförvaltaren i sin tur anlitar annan för att bedriva kreditförvaltningsverksamhet, se vidare om det avsnitt 5.5.

Det finns också krav om dokumentation och arkivering. Av artikel 11.4 följer att kreditförvaltaren ska dokumentera och bevara vissa uppgifter i minst fem från det att kreditförvaltningsavtalet upphört att gälla eller under preskriptionstiden i hemmedlemsstaten, dock alltid högst i 10 år. Eftersom huvudregeln i svensk rätt enligt 2 § preskriptionslagen (1981:130) är tio år, föreslår utredningen att uppgifterna ska bevaras i tio år. De uppgifter som omfattas av skyldigheten är kreditförvaltningsavtalet, skriftväxling med kreditförvärvaren och låntagaren och instruktioner från kreditgivaren till kreditförvärvaren. Handlingarna ska vara av betydelse.

Slutligen anges i artikel 11.5 att medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltaren på begäran tillhandahåller dessa uppgifter. Detta är redan reglerat i förslaget till en generell bestämmelse i 6 kap. 2 § i lagen. Där anges det att bl.a. kreditförvaltare är skyldig att lämna upplysningar och tillhandahålla underlag. Ytterligare åtgärder är därmed inte nödvändiga.

5.5 Utkontraktering

Utredningens förslag: En kreditförvaltare får ge en tillhandahållare i uppdrag att bedriva kreditförvaltningsverksamhet för förvaltarens räkning.

Uppdraget ska lämnas i ett skriftligt avtal och får inte avse hela verksamheten. I avtalet ska tillhandahållaren åta sig att följa tillämplig lag.

Avtalet mellan kreditförvaltaren och tillhandahållaren påverkar inte förvaltarens skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller avtalsförhållanden med kreditförvärvaren. En tillhandahållare får inte ta emot medel från låntagaren. Kreditförvaltaren ska bevara avtalet och instruktioner av betydelse till tillhandahållaren under en tid om tio år.

Före avtalslutet ska kreditförvaltaren underrätta Finansinspektionen och i förekommande fall behöriga myndighet i annat EES-land.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelse till behöriga myndigheter.

Bestämmelser om utkontraktering finns i princip i all lagstiftning för tillståndspliktiga finansiella företag. För t.ex. kreditinstitut finns en bestämmelse i 6 kap. 7 § LBF och för värdepappersinstitut en motsvarande i 8 kap. 22 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

En tillhandahållare är som anges i definitionen i förslag till lag i 1 kap. 2 § punkt 5 en fysisk eller juridisk person som för en kreditförvaltare utför kreditförvaltningsverksamhet. Som utvecklats i avsnitt 4.2.1 krävs det enligt direktivet att en kreditförvaltare för att betraktas som en sådan får sitt uppdrag av en kreditförvärvare. Om däremot en kreditförvaltare ger annan i uppdrag att utföra kreditförvaltningsverksamhet är uppdragstagaren inte kreditförvaltare utan tillhandahållare och uppdraget benämns som utkontraktering. I det fallet behåller också kreditförvaltaren ansvaret för kreditförvaltningsverksamheten.

I artikel 12.1.b anges att det är förbjudet att samtidigt utkontraktera all kreditförvaltningsverksamhet till en tillhandahållare. Detta skulle kunna tolkas på olika sätt. En tolkning kan vara att en kreditförvaltare bara får ge tillhandahållare i uppdrag att förvalta en del av verksamheten. En annan kan vara att hela verksamheten får utkon-

trakteras, bara det inte sker vid ett tillfälle. Slutligen skulle också kunna avses att utkontraktering av hela verksamheten är möjlig, också vid ett tillfälle, men att det måste ske till mer än en tillhandahållare. På engelska anges att ”the outsourcing to a credit service provider of all credit servicing activities at the same time is forbidden”. Syftet skulle enligt skäl 31 vara att utkontrakteringen inte bör leda till otillbörliga operationella risker. Sammantaget bedömer utredningen att den rimligaste tolkningen är att utkontraktering inte får ske av hela verksamheten vid ett tillfälle. Artikel 12.1.a ställer vidare upp som villkor för utkontraktering, bl.a. att uppdragsavtalet ska ingås skriftligt. Utredningen föreslår därför att det av detta avtal ska framgå att uppdraget inte avser hela verksamheten, då blir det inte möjligt att utkontraktera hela verksamheten vid ett avtalstillfälle.

Av artikel 12.1 framgår också att medlemsstaterna ska säkerställa att när en kreditförvaltare använder en tillhandahållare för kreditförvaltningsverksamhet ska kreditförvaltaren förbli ansvarig för alla skyldigheter som följer av direktivet. Vidare följer av 12.1.c–12.1.e andra förutsättningar som också definierar rollfördelningen mellan kreditförvaltaren och tillhandahållaren. Detta behöver följa av lag. Utredningen föreslår att det anges att avtalet mellan kreditförvaltaren och tillhandahållaren inte påverkar kreditförvaltarens skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller kreditförvaltarens avtalsförhållanden med kreditförvärvaren. Enligt utredningens bedömning täcker en sådan övergripande reglering kraven i 12.1, och 12.1.c–12.1.e.

Av 12.1.c följer att avtalsförhållanden mellan kreditförvaltaren och kreditförvärvaren och kreditförvaltarens skyldigheter mot kreditförvärvaren och låntagaren inte ändras av avtalet med tillhandahållaren. Här menar utredningen att kreditförvaltarens skyldigheter mot kreditförvärvaren följer av lag, föreskrift eller avtal och skyldigheterna mot låntagaren följer av lag eller föreskrifter. Det saknas ett avtalsförhållande mellan kreditförvaltaren och låntagaren, varför det alltså i förslaget inte behöver hänvisas till avtal med låntagaren.

I 12.1.d föreskrivs det att en kreditförvaltares efterlevnad av kraven i sitt tillstånd enligt artikel 5.1 inte påverkas av utkontraktering av viss kreditförvaltningsverksamhet och i 12.1.e att utkontrakteringen inte heller hindrar myndigheterna från att bedriva tillsyn över kreditförvaltare enligt artikel 14 och 21.

De båda kraven har enligt utredningen ett nära samband. I artikel 5.1 anges villkoren för att en kreditförvaltare ska få tillstånd, vilket utredningen föreslår en reglering av i 2 kap. 4 § och i föreskrifter. Artikel 21 reglerade den grundläggande tillsynen som ska bedrivas av Finansinspektionen. Utredningen har i sitt förslag till 6 kap. 1 § föreslagit att Finansinspektionen har tillsyn över bl.a. kreditförvaltare och även tillhandahållare av kreditförvaltning. Tillsynen omfattar att verksamheten drivs enligt den lagen och föreskrifter samt andra författningar som reglerar verksamheten. Artikel 21 reglerar den gränsöverskridande tillsynen som sedan är genomförd genom förslaget i 6 kap. 3 §. Genom hänvisning till utredningens förslag till lag och föreskrifter är alltså kraven genomförda.

Av artikel 12.5 följer att en tillhandahållare inte får ta emot medel av låntagaren, vilket också bör följa uttryckligen av lag.

På samma sätt som redovisats ovan under 5.3 om artikel 11 finns det även i artikel 12 ett krav om dokumentation och bevarande av relevanta handlingar under en tid om högst tio år. Av samma skäl som ovan föreslår utredningen en tid om tio år och att Finansinspektionen i denna del ges möjlighet att meddela föreskrifter. Genom denna skyldighet om att bevara handlingar menar utredningen också att artikel 12.1.f och 12.1.g om att kreditförvaltaren ska ha tillgång till alla relevanta uppgifter och att kreditförvaltaren efter att avtalet upphört att gälla ska ha sakkunskap och resurser för att bedriva kreditförvaltningsverksamhet. Därutöver anges i artikel 12.4 att kreditförvaltaren och tillhandahållaren på begäran tillhandahåller tillsynsmyndigheten dessa uppgifter. På samma sätt som redovisats ovan under 6.3 är detta redan reglerat i förslaget till 6 kap. 2 § i lagen. Där anges det att såväl kreditförvaltare som tillhandahållare är skyldiga att lämna upplysningar och tillhandahålla underlag. Ytterligare åtgärder är därmed inte nödvändiga.

Slutligen innehåller artikeln även informationskrav. I 12.2 anges att kreditförvaltaren ska informera tillsynsmyndigheten i hemmedlemsstaten och i tillämpliga fall även myndigheten i värdmedlemsstaten innan avtalet ingås, vilket även det behöver lagregleras.

Sammanfattningsvis är genom denna lagreglering det övergripande kravet i artikel 12.1 sista stycket om att utkontraktering inte får leda till att kvalitén i kreditförvaltningen försämras uppfyllt.

5.6 Informationskrav för kreditförvärvaren och företrädaren

Utredningens förslag: En kreditförvärvare eller företrädare om sådan utsetts, som utser en kreditförvaltare, kreditinstitut, kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter eller förvaltnings- och investeringsbolag för kreditförvaltning ska informera Finansinspektionen om uppdraget och förvaltarens namn och adress senast den dag uppdraget börjar gälla. Motsvarande gäller för ändring av sådan förvaltare.

Finansinspektionen ska utan dröjsmål vidarebefordra informationen till behörig myndighet i det EES-land krediten beviljades och där förvaltaren har sitt säte, eller huvudkontor.

En kreditförvärvare eller en företrädare om sådan utsetts, som överlåter ett nödlidande kreditavtal ska underrätta Finansinspektionen om den nye kreditförvärvarens eller företrädarens namn, adress, ledning, ägare samt lämna nödvändig information om kreditavtalet och avtalets säkerhet. Avser informationen en kreditförvärvare med hemvist i annat EES-land än Sverige ska Finansinspektionen utan dröjsmål vidarebefordra denna samt lämna annan nödvändig information till behörig myndighet inom EES.

Informationen ska lämnas halvårsvis, eller kvartalsvis om myndigheten anser det nödvändigt.

Närmare bestämmelser om kreditförvärvares och företrädares information till Finansinspektionen ges i föreskrifter.

Av artikel 18.1 följer ett krav om att underrätta Finansinspektionen om en kreditförvärvare eller en företrädare anlitar kreditförvaltare, kreditinstitut eller ett jämställt institut. Det ska noteras att det saknas krav om information till Finansinspektionen om uppdraget ges till ett förvaltnings- eller investeringsbolag, som i och för sig bara är möjligt för andra krediter än konsumentkrediter. Utredningen har ovan i avsnitt 5.2 att dessa ändå i fullständighetens namn ska omfattas av informationskravet. Motsvarande ska gälla för ändringar. Sedan ska Finansinspektionen vidarebefordra informationen till behöriga myndigheter där krediten beviljades samt kreditförvaltarens hemmedlemsstat.

Artikel 20 innehåller krav om information till Finansinspektionen från kreditförvärvaren eller företrädaren om sådan utsetts. Information ska lämnas om det nödlidande kreditavtalet överläts vidare till ny kreditförvärvare. Då gäller samma krav om information till Finansinspektionen från kreditförvärvaren eller företrädaren som gäller för kreditinstitut när de överlåter en nödlidande kredit till en kreditförvärvare. Det kravet återfinns i artikel 15.2 och är redovisat ovan i avsnitt 5.1. Utredningen föreslår motsvarande förslag för kreditförvärvare eller företrädare.

Det kan noteras att även om kravet om information är samma för kreditförvärvare när krediten vidareöverläts som när kreditinstitutet ursprungligen överlåter kreditavtalet till en kreditförvärvare finns det en annan skillnad. Ett kreditinstitut behöver även enligt artikel 15.1 och som framgår ovan under 5.1 lämna information till en möjlig kreditförvärvare. Ett sådant motsvarande krav saknas för kreditförvärvare vid vidareöverlåtelse. Från Finansinspektionen har anförts att ett motsvarande sådant krav borde även gälla för en kreditförvärvare som överlåter till en annan kreditförvärvare. Utredningen menar dock att det är osäkert om skillnaden beror på ett förbiseende. Som analyserats ovan i avsnitt 5.2 anges i skäl 40 i ett annat sammanhang att kreditförvärvares bidrag till systemriskerna skulle vara försumbara.

5.7 Annan lagstiftning

Medlemsstaterna ska enligt artikel 17.2 säkerställa att kreditförvärvare inte är föremål för ytterligare administrativa krav avseende förvärv av nödlidande kreditavtal än enligt lagen som införlivar direktivet och vad som följer av konsumenträtt, avtalsrätt, civilrätt och straffrätt. Däremot ska medlemsstaterna säkerställa att lagstiftning om verkställighet av avtal, konsumentskydd, låntagares rättigheter, kreditgivning, banksekretess och straffrätt fortsätter att gälla för kreditförvärvaren. Av artikel 17.5 följer sedan att motsvarande ska gälla för kreditförvaltare eller kreditinstitut eller motsvarande. I artikel 17.3 anges uttryckligen också att direktivet inte påverkar nationella befogenheter om kreditregister. Utredningen menar att genom samla direktivets krav i en särskild lag uppnås att administrativa krav för kreditförvärvaren och kreditförvaltaren endast följer av denna.

Däremot kommer förstås annan materiell lagstiftning som t.ex. straffrätt fortsätta att gälla för dem. När det särskilt gäller konsumentskydd och låntagarskydd följer det av kapitel 6. Banksekretess och kreditupplysningslagen (1973:1173) behandlas i avsnitt 6.1. Det ska när det gäller register också noteras att Överskultsättningsutredningen även har i uppdrag att föreslå ett system för skuldregister, om inte starka skäl talar emot det. Utredningen bedömer därför att de anförda kraven i denna del, med undantag av vad som anføres nedan om kreditförvärvare och valutaväxlingslagen inte kräver åtgärder.

5.7.1 Särskilt om kreditförvärvare och valutaväxlingslagen

Utredningens förslag: För kreditförvärvare som omfattas av lagstiftning om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal ska inte registreringskravet i lag (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet gälla.

Vad särskilt gäller förhållandet mellan kreditförvärvare och lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet, (valutaväxlingslagen) noteras att den som avser att ägna sig åt ”annan finansiell verksamhet” ska ansöka om registrering hos Finansinspektionen enligt 2 § nämnda lag. Med finansiell verksamhet avses, såvitt här är av intresse, yrkesmässig verksamhet som består i att medverka till finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (se 1 § p. 2 nämnda lag och 7 kap. 1 § andra stycket p. 3 LBF). Mot bakgrund av som anförts ovan att det inte är tillåtet att ålägga kreditförvärvare av nödlidande krediter ytterligare krav bör klargöras att kreditförvärvare som omfattas av lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal inte omfattas av registreringsplikten i valutaväxlingslagen. Det bör ske genom ett tillägg i 2 § andra stycket valutaväxlingslagen.

6 Skydd för låntagare

6.1 Uppdraget

Kredithanteringsdirektivet erbjuder flera olika valmöjligheter för att genomföra bestämmelser om konsument- och låntagarskydd. Vid genomförandet av dessa bestämmelser bör utredningen enligt regeringens direktiv överväga om skydden kan förstärkas. Utredningen ska särskilt överväga behovet av ett ökat låntagarskydd, proportionaliteten i de föreslagna åtgärderna och eventuella kostnader för berörda aktörer. Exempel på skydd som anges i regeringens direktiv är att kredithanteraren har tillräckliga rutiner för att säkerställa låntagarens rättigheter. Därutöver nämns särskilt att medlemsstaterna har stor frihet att själva bestämma vilka materiella regler som ska gälla vid t.ex. inkassoverksamhet, se vidare avsnitt 2.1.

Kredithanteringsdirektivet ställer i hög grad krav på information. Här handlar det såväl om information till låntagare som information till tillsynsmyndigheten eller kreditgivare. I detta kapitel kommer krav om information till låntagare att behandlas, medan övriga informationskrav är analyserade i kapitel 5.

6.2 Utredningens överväganden och förslag – förhållandet till konsumentkreditlagen

Utredningens förslag: I första kapitlet i förslag till ny lag tas in en hänvisning till att bestämmelser för kreditförvärvare även finns i konsumentkreditlagen.

Av artikel 2.2 framgår att direktivet inte ska påverka avtalsrättsliga eller civilrättsliga principer enligt nationell rätt i fråga om överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal och inte heller

påverka det skydd som beviljas konsumenter eller låntagare enligt förordningarna (EG) nr 593/2008¹ och (EU) nr 1215/2012,² direktiven 93/13/EEG,³ 2008/48/EG,⁴ 2014/17/EU⁵ samt de nationella bestämmelserna varigenom dessa direktiv införlivas. Inte heller ska direktivet påverka andra relevanta bestämmelser i unionsrätten och nationell rätt om konsumentskydd och låntagarrättigheter.

Innebörden av artikeln är att kredithanteringsdirektivet varken ska påverka civilrättsliga regler i svensk rätt om överlåtelse av en kreditgivares fordran eller om konsument- och låntagarskydd enligt unionsrätten eller svensk rätt.

När det gäller de specifika förordningar och direktiv som det hänvisas till i artikeln är det i första hand direktiven 2008/48/EG (Konsumentkreditdirektivet)⁶ och 2014/17/EU (Bolånedirektivet)⁷ som är relevanta. De två förordningar som det hänvisas till är av mer generell betydelse. Den första förordningen berör avtalsförpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikter och den andra om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Direktiv 93/13/EEG avser oskäliga villkor i konsumentavtal, som genomförts genom lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden. Lagen innehåller både marknadsrättsliga och civilrättsliga bestämmelser som reglerar hur skäligheten i konsumentavtalsvillkor som inte förhandlats individuellt ska bedömas och hur sådana avtalsvillkor som

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I). Förordningen ska tillämpas på avtalsförpliktelser på privaträttens område i situationer som innebär lagkonflikt.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

³ Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG.

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010.

bedömts oskäligen ska beivras.⁸ Direktivet har dock ändrats genom ett nytt direktiv 2019/2161/EU,⁹ vilket genomförts i svensk rätt.¹⁰

Konsumentkreditdirektivet avser konsumentkreditavtal och är i svensk rätt genomfört genom konsumentkreditlagen. Syftet med direktivet är att harmonisera vissa delar av medlemsstaternas lagar om kreditavtal för konsument (artikel 1). Konsumentkreditlagen gäller kredit som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument. Lagen innehåller också bestämmelser om vissa särskilda skyldigheter för kreditförmedlare (1 §).

Som framgått tidigare i detta betänkande reglerar kredithanteringsdirektivet i grunden inte kreditgivning, eftersom direktivet endast berör sekundärmarknaden. I stället berör direktivet *kreditförvärvare*, dvs. någon som förvärvar ett nödlidande kreditavtal som utfärdats av ett kreditinstitut eller *kreditförvaltare*, som agerar på uppdrag av en kreditförvärvare avseende en kreditgivares rättigheter enligt ett sådant nödlidande kreditavtal. Här handlar det om indrivning, omförhandling, hantering av klagomål och information (artiklarna 2.1 och 3.9).

En kreditgivare är enligt konsumentkreditdirektivets definitioner en fysisk eller juridisk person som lämnar eller förbinder sig att lämna en kredit inom ramen för sin närings- eller yrkesverksamhet (artikel 3 b). I konsumentkreditlagens 2 § anges att med en kreditgivare avses den som lämnar krediten *eller övertar den ursprungliga kreditgivarens fordran*. Det betyder att definitionen är vidare i lagen än i direktivet med innebörd att i lagen innefattas även den som övertar den ursprungliga kreditgivarens fordran. Skälet till denna definition förklaras i propositionen med att definitionen av kreditgivare överförs oförändrad från tidigare lag. En av utgångspunkterna för det svenska genomförandet av konsumentkreditdirektivet var att ansluta till den terminologi och systematik som fanns i den tidigare konsumentkreditlagen (1992:830) när det var möjligt.¹¹ Av 28 § följer också uttryckligen att om kreditgivaren överlåtit sina rättigheter enligt kreditavtalet får konsumenten mot den nye kreditgivaren göra samma invändningar som han eller hon vid överlåtelser kunde göra mot överlåtare.

⁸ Kommittédirektiv Dir. 2020:13, s. 4.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/2161 av den 27 november 2019 om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, 2005/29/EG och 2011/83/EU vad gäller bättre upprätthållande och modernisering av unionens konsumentskyddsregler.

¹⁰ Prop. 2021/22:174.

¹¹ Prop. 2009/10:242, s. 87 och 33.

Bolånedirektivet avser konsumentkreditavtal om bostadsfastighet. Direktivet är i svensk rätt införlivat genom konsumentkreditlagen och genom LVB, som alltså avser yrkesmässig verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om bostadskrediter till konsumenter. Skälet till detta genomförande var att när konsumentkreditdirektivet tidigare genomfördes var utgångspunkten att de nya reglerna skulle gälla också för kreditavtal som faller utanför konsumentkreditdirektivets tillämpningsområde, om inte särskilda skäl talade emot det. Även de avtal om bostadskrediter som undantogs från det direktivets tillämpningsområde kom därför att omfattas av konsumentkreditlagens generella tillämpningsområde.¹² Konsumentkreditlagen gäller därför även för bostadskrediter (1 kap. 1 § LVB), men det finns bestämmelser i konsumentkreditlagen, som är undantagna för bostadskrediter, se 4 § fjärde stycket. Här anges som huvudregel att flera centrala bestämmelser, bl.a. om information, betalningsplan och ångerrätt inte gäller för en bostadskredit.

Bolånedirektivet innehåller såväl civil- och marknadsrättsliga, som näringsrättsliga delar. När det senare skulle införlivas genomfördes de civilrättsliga och marknadsrättsliga delarna genom ändringar i konsumentkreditlagen och de näringsrättsliga i en ny lag, LVB.¹³

Sammantaget betyder detta att en *kreditförvärvare* som förvärvar ett nödlidande konsumentkreditavtal som utfärdats av kreditinstitut är att betrakta som en kreditgivare enligt konsumentkreditlagen, och att den lagens regler kan tillämpas. Det innebär att en kreditförvärvare träffas av kraven på bl.a. god kreditgivningssed (6 §) och dokumentation (14 §) samt de särskilda reglerna om räntehöjningar, räntetak och avgifter (17–19 a §§). Om det inte är en bostadskredit kan även reglerna om ångerrätt bli tillämpliga. Reglerna har även betydelse för *kreditförvaltaren*, eftersom de agerar på en kreditförvärvares uppdrag. En hänvisning bör därför tas in i den nya lagens 1 § om att bestämmelser för kreditförvärvare även finns i konsumentkreditlagen.

¹² Prop. 2009/10:242 s. 33.

¹³ Prop. 2015/16:197 s. 62.

6.3 Utredningens överväganden om ändringar i konsumentkreditdirektivet

Som framgått ovan är konsumentkreditdirektivet i svensk rätt genomfört genom konsumentkreditlagen. Genom artikel 27 i kredithanteringsdirektivet görs vissa ändringar i konsumentkreditdirektivet. Det handlar dels om att det införs två nya artiklar, 11.a och 16.a, dels om att artikel 22.1 ändras. Utredningen behöver mot den bakgrunden ta ställning till om konsumentkreditlagen behöver ändras.

6.3.1 Ändringar av kreditavtalet

Utredningens förslag: Ett kreditavtal ska få ändras endast om detta har avtalats och under de förutsättningar som anges i 5 § konsumentkreditlagen. Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ändring i kreditavtalet innan den börjar gälla. Underrättelsen ska innehålla information om ändringarna och, i förekommande fall, att konsumentens samtycke till ändringarna krävs, när ändringarna börjar gälla, och möjligheterna att lämna klagomål till tillsynsmyndigheten avseende ändringarna.

Genom det nya direktivet förs en ny artikel in i konsumentkreditdirektivet (artikel 11a). Av artikeln framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att kreditgivaren innan bestämmelserna och villkoren i ett kreditavtal ändras lämnar information till konsumenten. Informationen ska innehålla en tydlig beskrivning av de föreslagna ändringarna och, i tillämpliga fall, av behovet av konsumentens samtycke, eller av de ändringar som införts genom lagstiftning. Tidsplanen för genomförandet av ändringarna ska också framgå av informationen. Vidare ska informeras om möjligheten till klagomål om ändringen, när det i så fall ska ske och namn och adress till den myndighet som klagomål kan lämnas till.

Ett kreditavtal kan enligt allmänna avtalsrättsliga grundsatsar ändras genom att parterna gemensamt kommer överens om att avtalet ska ändras. Ett kreditavtal kan även innehålla bestämmelser om rätt för kreditgivaren att göra vissa ändringar i de villkor som framgår av kreditavtalet. För att sådana avtalsvillkor ska vara gällande mot

konsumenten krävs att de inte står i strid med lagens tvingande konsumentsskyddsregler och andra avtalsrättsliga regler.

I samband med att reglerna om informationsskyldighet rörande ränta fördes in i konsumentkreditlagen tydliggjordes att räntesatsen får ändras endast om det har avtalats (se prop. 2009/10:242 s. 105). När nya regler om informationsskyldighet om ändringar av kreditavtalet nu förs in i samma lag, framstår det som ändamålsenligt att på motsvarande sätt föreskriva att ändringar får ske endast om detta har avtalats med den begränsning att ändringar av kreditavtalet endast kan ske under de förutsättningar som anges i 5 § konsumentkreditlagen. Som anges ovan ska medlemsstaterna enligt artikel 11a i direktivet säkerställa att kreditgivaren innan en ändring sker i kreditavtalet lämnar viss information. Eftersom det saknas bestämmelser i svensk rätt med motsvarande innehåll, bör en bestämmelse om att kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ändring i kreditavtalet innan den börjar gälla tas in i lagen. Informationen bör avse ändringarna och, i förekommande fall, att konsumentens samtycke till ändringarna krävs. Av informationen bör även framgå när ändringarna börjar att gälla samt vilken möjlighet konsumenten har att framställa klagomål avseende ändringarna.

Artikel 11a ställer inte något krav på i vilken form informationen ska lämnas. När det gäller information som lämnas i andra avseenden – innan ett kreditavtal ingås och vid ränteändring – ställer både konsumentkreditdirektivet och konsumentkreditlagen upp krav på i vilken form informationen ska lämnas. I dessa fall anges i konsumentkreditlagen att information ska lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form. Då konsumentkreditdirektivet innehåller fullharmoniserade bestämmelser bör dock en motsvarande skyldighet vid ändring av kreditavtalet inte tas in i lagen.

6.3.2 Rutiner och riktlinjer för betalningsanstånd och villkorsändringar

Utredningens förslag: En kreditgivare ska ha rutiner och riktlinjer för att göra vissa överväganden innan en ansökan om verkställighet som har sin grund i en förfallen avbetalning enligt kreditavtalet görs. I rutinerna och riktlinjerna ska kreditgivaren överväga om konsumenten ska ges skäligt anstånd med avbetal-

ningen, om krediten helt eller delvis kan avbetalas med medel som konsumenten får genom att ingå en ny kredit eller om en ändring ska göras i kreditavtalet för att underlätta konsumentens möjligheter att avbetala enligt avtalet.

Vid övervägandena ska kreditgivaren beakta konsumentens personliga omständigheter och återbetalningsförmåga.

Ytterligare en artikel som förs in i konsumentkreditdirektivet är artikel, 16a. Den anger att medlemsstaterna ska kräva att kreditgivare har adekvata riktlinjer och förfaranden så att de när så är lämpligt gör sitt yttersta för att medge skäliga anstånd innan verkställighetsförfaranden inleds. Sådana anståndsåtgärder ska bl.a. beakta konsumentens omständigheter och får bl.a. bestå av refinansiering av ett kreditavtal eller ändring av villkor. Som exempel på villkorsändringar anges förlängning av kreditavtalets löptid, ändring av typen av kreditavtal, betalningsanstånd, ändring av räntesatsen, betalningsuppskov, delbetalningar, valutaomräkningar, partiell skuldavskrivning och skuld-konsolidering. De angivna åtgärderna påverkar inte tillämpningen av nationella regler och det föreskrivs inte att medlemsstaterna föreskriver alla dessa åtgärder i sin nationella rätt.

I de fall kreditgivaren har rätt att påföra konsumenten avgifter på grund av betalningsförsummelse får medlemsstaterna bestämma att dessa inte får överstiga kreditgivarens kostnad. Medlemsstaterna får dock tillåta kreditgivare att påföra konsumenten ytterligare avgifter i händelse av betalningsförsummelse, men i så fall ska ett tak fastställas.

Av skäl 56 till den nya artikeln framgår att hänsyn bör tas till Europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer från 2015¹⁴ och 2018¹⁵ samt Europeiska centralbankens (ECB) riktlinjer från 2017.¹⁶ Dessa riktlinjer riktar sig mot kreditgivare och ansvariga myndigheter, vilket i Sverige är Finansinspektionen. Vidare anges att det vid beslut om anståndsåtgärder ska tas hänsyn till konsumentens personliga omständigheter, särskilt om kreditavtalet är säkrat genom bostadsfastighet som är konsumentens huvudsakliga bostad. Om det efter utmätning kvarstår skulder bör medlemsstaterna säkerställa levnadsvillkor

¹⁴ Riktlinjer av den 19 augusti 2015 om försenad betalning och utmätning.

¹⁵ Riktlinjer av den 31 oktober 2018 om hantering av nödlidande exponeringar och exponeringar av anstånd.

¹⁶ Riktlinjer till bankerna om nödlidande lån av mars 2017.

som uppfyller minimikrav samt införa åtgärder för att underlätta återbetalning samtidigt som långsiktig överskuldssättning undviks. Medlemsstaterna bör också uppmana kreditgivare att vidta rimliga åtgärder för att få bästa möjliga pris för utmätt fastighet.

Frågan är om den nya direktivsregleringen kräver att det föreslås nya regler i svensk rätt.

Det kan konstateras att det i konsumentkreditlagen och LVB saknas bestämmelser om en kreditgivares ställningstagande till anstånd och andra ändringar i kreditavtalet för att underlätta för en konsument som inte kan fullgöra sina skyldigheter enligt kreditavtalet. Det finns visserligen särskilda bestämmelser i konsumentkreditlagen om en uppsägningstid om fyra veckor när en kreditgivare kräver betalning i förtid. Uppsägningstiden fungerar i praktiken som ett anstånd, men innebär inte någon skyldighet för kreditgivaren att ha riktlinjer och rutiner för att överväga frågan i någon vidare bemärkelse. Regleringen avser också bara krav på förtidsbetalning.

I artikel 16a.1.b i direktivet anges olika åtgärder som kan övervägas av kreditgivaren. Samtliga åtgärder som nämns syftar inte till att ge konsumenten anstånd med betalningen i strikt mening utan avser bl.a. att skulden kan sättas ned eller att räntan sänks. Uppräkningen är endast exemplifierande. I artikel 16a.2 föreskrivs att förteckningen i punkt 1.b inte påverkar tillämpningen av regler i nationell rätt och inte kräver att medlemsstaterna föreskriver alla dessa åtgärder i sin nationella rätt. En isolerad läsning av denna punkt och av skäl 56 skulle kunna uppfattas som att själva anståndsåtgärderna måste lagregleras. Enligt utredningen ligger det dock närmare till hands att förstå den samlade regleringen i punkterna 1 och 2 på det sättet det krävs att medlemsstaterna föreskriver att kreditgivaren har en ordning för att ta ställning till i vart fall vissa av de åtgärder som nämns i punkterna 1.a och 1.b. Det framstår som rimligt att kreditgivaren har rutiner och riktlinjer för att överväga även andra åtgärder än regelrätta betalningsanstånd och att detta kommer till uttryck i lagtexten. Det är dock inte nödvändigt att i lagtext ange vilka villkorsändringar som en kreditgivare måste överväga. Utredningen föreslår därför att en kreditgivare ska ha rutiner och riktlinjer för att, innan det görs en ansökan om verkställighet som har sin grund i en förfallen avbetalning enligt kreditavtalet, överväga om konsumenten ska ges skäligt anstånd med betalningen eller om en ändring ska

göras i kreditavtalet för att underlätta konsumentens möjligheter att fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet.

I artikel 16a.3 anges att i fall där kreditgivaren har rätt att fastställa och påföra konsumenten avgifter på grund av betalningsförsummelsen kan medlemsstaterna bestämma att dessa avgifter inte får vara högre än vad som är nödvändigt för att ersätta kreditgivaren för de kostnader som denne ådragit sig till följd av betalningsförsummelsen. Det framgår vidare av artikel 16.a.4 att medlemsstaterna får tillåta kreditgivare att påföra konsumenten ytterligare avgifter i händelse av betalningsförsummelse. I sådana fall ska medlemsstaterna fastställa ett tak för sådana avgifter. Det kan konstateras att punkterna har samma lydelse som i punkterna 2 och 3 i artikel 28 i bolånedirektivet. Dessa är redan genomförda i svensk rätt och omfattar konsumentkrediter. I 18 § konsumentkreditlagen anges att avgift får tas ut endast om avtalats och om de avser kostnader som kreditgivaren haft för krediten. Avgiften får endast höjas om det är avtalat och om det är motiverat utifrån ökade kostnader. I lagen (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m. föreskrivs även ett tak för de avgifter som får tas ut vid betalningsförsummelse. Några ytterligare åtgärder för att genomföra punkterna 3 och 4 i artikel 16a i svensk rätt behövs därför inte.

6.3.3 Harmonisering av konsumentkreditdirektivet

Slutligen görs en ändring av artikel 22.1 i konsumentkreditdirektivet. Enligt den ursprungliga lydelsen av den artikeln får medlemsstaterna inte ha bestämmelser som skiljer sig från direktivet. Denna bestämmelse är redan genomförd i svensk rätt i enlighet med vad som anges ovan. Artikeln kommer att omfatta även de nya reglerna i artikel 11a och artikel 16a. Av en ny andra mening i artikel 22 framgår dock att artikel 16a.3 och artikel 16a.4 inte hindrar medlemsstaterna från att behålla eller införa strängare bestämmelser för att skydda konsumenterna. I artikel 16a.3 och artikel 16a.4 finns regler om bestämmande av avgifternas storlek vid betalningsförsummelse och om ytterligare avgifter och ett avgiftstak. Det finns exempel där svensk rätt går längre än vad som föreskrivs i dessa artiklar i syfte att skydda konsumenterna. Av 19 a § andra stycket konsumentkreditlagen framgår t.ex. att en konsument som är i dröjsmål med betalning av

en högkostnadskredit inte är skyldig att betala någon annan ersättning med anledning av dröjsmålet än dröjsmålsränta. Det finns alltså inget hinder mot sådana regler som är mer förmånliga för konsumenten. Det krävs därför inga ändringar i svensk rätt med anledning av den nya meningen i artikel 22.

6.4 Utredningens överväganden om förändringar i bolånedirektivet

På motsvarande sätt som det görs ändringar i konsumentkreditdirektivet görs det även ändringar i bolånedirektivet genom kredit-
hanteringsdirektivet. Det handlar om att det införs två nya artiklar, 27 a och 28 a, samt att artikel 28 ändras.

Av den nya artikel 28a, framgår att om kreditgivarens rättigheter enligt ett kreditavtal eller avtalet i sig överläts till en tredje part ska konsumenten ha rätt att göra gällande samma invändningar gentemot den nya fordringsägaren som konsumenten kunde ha gjort gentemot den ursprungliga kreditgivaren, inklusive kvittningsrätt när detta medges i den berörda medlemsstaten. Konsumenten ska också underrättas om överlåtelsen såvida inte den ursprungliga kreditgivaren i överenskommelse med den nya fordringsägaren fortfarande handhar krediten gentemot konsumenten.

Den nya artikeln i 28a har samma lydelse som konsumentkreditdirektivets artikel 17 som redan är genomförd genom 28 § konsumentkreditlagen. Det finns alltså redan regler i svensk rätt som motsvarar den nya artikel 28a i bolånedirektivet. Några ytterligare regler om detta krävs inte.

Den nya artikel 27 och den reviderade artikel 28 i bolånedirektivet har samma lydelse som artikel 16a och artikel 11a i konsumentkreditdirektivet. I avsnitt 6.3 lämnas förslag på hur nyssnämnda regler ska genomföras i svensk rätt. Eftersom dessa ändringar föreslås föras in i konsumentkreditlagen som, i enlighet med vad som angetts ovan, omfattar bostadskrediter som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument bedömer utredningen att några ytterligare regler än vad som föreslås i avsnitt 6.3 inte krävs.

6.5 Bakgrund om kommunikation med låntagaren

Artikel 10 i kredithanteringsdirektivet innehåller olika bestämmelser om skydd för låntagare. I artikel 10.1 finns allmänna bestämmelser om hur kreditförvaltare och kreditförvärvare ska kommunicera med låntagare. Det anges att medlemsstaterna ska kräva att kreditförvaltare och kreditförvärvare i sina kontakter med låntagare handlar i god tro, rättvist och professionellt, tillhandahåller information som inte är vilseledande, otydlig eller felaktig, respekterar och skyddar låntagarnas personuppgifter och integritet samt kommunicerar med låntagarna på ett sätt som inte utgör trakasserier, tvång eller otillbörlig påverkan.

När det gäller personuppgifter anges i artikel 25 att behandling av personuppgifter inom ramen för direktivet ska genomföras i enlighet med förordningarna (EU) 2016/679 och 2018/1725.¹⁷ Förordningen 2016/679 (GDPR) ersatte 2018 den svenska personuppgiftslagen och skapade ett enhetligt regelverk inom EU för behandling av personuppgifter. Förordningen innehåller regler om hur myndigheter, företag och andra får behandla personuppgifter och stärkte skyddet och rättigheterna för den som får sina personuppgifter behandlade. Den är direkt tillämplig i Sverige, men kräver att svenska författningar anpassas för att säkerställa både att förordningen får ett effektivt genomslag och att svensk rätt inte strider mot förordningen. Det finns en svensk lag som kompletterar förordningen, lag (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Förordningen 2018/1725 innehåller regler för hur EU:s institutioner, organ och byråer i sin tur bör behandla personuppgifter och reglerna anpassas i sin tur till bl.a. GDPR.

I artikel 10.2 finns bestämmelser om information till en låntagare efter överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal till en kreditförvärvare. Den som är skyldig att lämna informationen är kreditförvärvaren eller kreditinstitutet alternativt annat institut, eller kreditförvaltaren om sådan utsetts.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG.

Den information som ska lämnas är i första hand kontaktuppgifter. Det ska lämnas information om kreditförvärvarens, kreditinstitutets eller motsvarande instituts identitet och kontaktuppgifter. Om en kreditförvaltare eller en tillhandahållare av kreditförvaltning utsetts ska uppgifter om deras kontaktuppgifter och identitet lämnas och för kreditförvaltare även bevis om tillstånd. Det ska finnas en framträdande uppgift om vilken kontaktuppgift som kan användas för att få mer information. Vidare ska informationen innehålla namn, adress och kontaktuppgifter till behörig myndighet där låntagaren kan lämna in ett klagomål.

Därutöver ska informationen innehålla uppgift om den överlåtelse som ägt rum och datum för den samt information om skuldbeloppet i form av kapital, ränta och avgifter. Slutligen ska det finnas en förklaring om att relevant rätt, särskilt beträffande verkställighet av avtal, konsumentskydd, låntagarskydd och straffrätt gäller. Informationen ska lämnas skriftligen eller i en annan bestående form och vara lättillgänglig.

Informationen ska lämnas till låntagaren efter överlåtelsen av kreditavtalet och alltid före första skuldindrivning. Vidare ska informationen även lämnas på låntagarens begäran. Därutöver gäller särskilt enligt artikel 10.3 att den framträdande uppgiften om vilken kontaktuppgift som låntagaren ska använda för ytterligare information ska lämnas vid varje kontakt med låntagaren. Har en kreditförvaltare utsetts ska uppgifter om dennes identitet och kontaktuppgifter samt bevis om tillstånd lämnas vid första kontakten med låntagaren efter det att kreditförvaltaren utsetts.

Slutligen anges i artikel 10.4 att bestämmelserna i 10.2 och 10.3 inte hindrar ytterligare krav om kommunikation i annan unionsrätt eller i nationell rätt. Som framgått tidigare innehåller konsumentkreditlagen krav om information för konsumenter.

6.6 Bakgrund om frågan om att inneha medel

Medlemsstaterna ska enligt artikel 6.1 i kredithanteringsdirektivet avgöra om kreditförvaltare ska få ta emot och inneha medel från låntagare i kreditförvärvarens ställe.

I så fall ska kreditförvaltaren ha ett separat konto i ett kreditinstitut för hantering av mottagna medel. Medlemsstaterna ska också se

till att medel som tas emot för annans räkning hålls avskilda och att nationell rätt skyddar dem i förhållande till förvaltarens borgenärer, att låntagaren kan betala till kreditförvaltaren med befriande verkan samt att kreditförvaltaren ger låntagaren kvitto på inbetalda medel. Kvittot ska lämnas i pappersform eller i annan varaktig form (artikel 6.2). Det ska framgå av en ansökan om tillstånd för kreditförvaltning om förvaltaren inte har för avsikt att ta emot betalning för kreditgivarens räkning (artikel 6.3).

Om kreditförvaltarens hemmedlemsstat inte medger rätt att ta emot och inneha medel, har förvaltaren inte heller rätt att göra det i en värdmedlemsstat.¹⁸

6.7 Jämförelse med inkassolagen

6.7.1 Kraven i inkassolagen

Kraven i artikel 10 och i artikel 6 påminner i stor utsträckning om inkassolagens krav på hur inkassoverksamhet ska bedrivas, dvs. vad som utgör god inkassosed. En särskild fråga blir hur dessa krav ska förhålla sig till varandra. Till utredningen har anförts att det skulle kunna vara en fördel om det skulle vara möjligt att låta kravet om god inkassosed gälla även för sådan inkassoverksamhet som kommer att omfattas av direktivets krav, eftersom det har utvecklats en omfattande praxis för vad som utgör god inkassosed. Vad som utgör god inkassosed kommer till uttryck i såväl IMY:s allmänna råd vid tillämpningen av inkassolagen samt den branschsedvänja som utvecklats i Svensk Inkassos etiska nämnd, Inkassonämnden.

God inkassosed tar i första hand sikte på förhållandet mellan den som bedriver inkassoverksamhet och gäldenären, men den omfattar även inkassoföretagets handlande gentemot uppdragsgivaren. Som analyserats i avsnitt 6.5 handlar skyddsbestämmelserna i kredithanteringsdirektivet för gäldenären om olika saker, varav skyddet för den personliga integriteten är ett.

Det anges särskilt i paragraf 4 § inkassolagen om god inkassosed att gäldenären inte ska vållas onödig skada eller olägenhet eller utsättas för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd. Vidare innefattas också i begreppet att krav mot gäldenär ska fram-

¹⁸ Artikel 13.1 och skäl 29.

ställas skriftligt och att kapital, ränta och ersättning för kostnader ska anges separat (5 § inkassolagen). Rättslig åtgärd får som huvudregel inte vidtas förrän gäldenären tillställts krav och att inkassoåtgärd inte bör vidtas om det föreligger sannolika skäl för att fordran inte är lagligt grundad eller annars framstår som obefogad (6–8 §§ inkassolagen). Den betalning som gäldenären erlägger till den som har uppdrag att driva in fordran är gällande mot borgenären (9 § inkassolagen). Därutöver innefattar begreppet god inkassosed alltså även skydd för den personliga integriteten. I 10 a § inkassolagen finns en bestämmelse om register i inkassoverksamhet och i 11 § om tystnadsplikt i inkassoverksamhet. Slutligen innefattar god inkassosed även inkassoföretagets handlande gentemot uppdragsgivaren. Denne bör hållas underrättad, vid behov ska instruktioner inhämtas och uttryckligt samtycke bör inhämtas från huvudmannen i vissa situationer. Detta är dock inte lagfäst, men det som är uttryckligen reglerat är bestämmelser om klientmedelsförvaltning och redovisningsskyldighet (10 §). Här anges det att medel som har inkasserats för annans räkning ska hållas avskilda. De ska också utan dröjsmål sättas in på räkning i bank eller motsvarande, men det gäller inte om medlen som uppburits är av tillfällig natur och avser endast enstaka fodringar. Vidare gäller att om den som ska driva in en fordran också har ett annat fortlöpande uppdrag av borgenären att i väsentlig omfattning uppbära medel för dennes räkning utan skyldighet att hålla dessa medel avskilda, kan parterna skriftligen överenskomma om undantag från första stycket. Medel som har inkasserats för annans räkning ska utan dröjsmål redovisas till denne, om inte annat har avtalats.

6.7.2 Likheter och skillnader

Kravet i 4 § inkassolagen om att gäldenären inte ska vållas onödig skada eller olägenhet eller utsättas för otillbörliga påtryckningar motsvarar i hög grad vad som anges i artikel 10.1.a och 10.1.d. På samma sätt motsvaras inkassolagens krav på innehåll och tydlighet i den information som gäldenären ska få (5 §) i stor utsträckning av kraven i artikel 10.2. Någon exakt överensstämmelse mellan artikel 10 i direktivet och 4 och 5 §§ i inkassolagen är det dock inte fråga om. Direktivets bestämmelser är, särskilt vad gäller informationskraven, mer detaljerade och innehåller krav som inte direkt går att

utläsa ur inkassolagens bestämmelser, t.ex. uppgift om när fordran överläts, namn på behörig myndighet och tidpunkt när informationen ska lämnas.

Det finns även andra mindre skillnader. I t.ex. 10 § inkassolagen regleras hantering av inkasserade medel med innebörd att huvudregeln är att medel som inkasserats för annans räkning ska hållas avskilda, men med möjligheter till undantag.

Artikel 6 ställer upp särskilda villkor om att ta emot medel som ligger nära inkassolagens bestämmelser, men samtidigt finns det skillnader. En skillnad består i att bestämmelsen i inkassolagen innehåller möjlighet till undantag från skyldigheten att sätta in medlen hos ett kreditinstitut. Dels gäller kravet enbart inkassoverksamhet som inte är av tillfällig natur, dels finns ett undantag för den som har ett annat fortlöpande uppdrag från en borgenär att uppbära medel för dennes räkning med innebörd att parterna komma överens om avvikelser från kravet på att hålla medlen avskilda. I direktivet finns inga sådana undantag. Vidare ställer artikeln även krav om att dessa medel skyddas mot borgenärer särskilt i händelse av insolvens, vilket saknas i inkassolagen. Slutligen innehåller artikel 6 även krav om kvitto till låntagare vid betalning, vilket inte heller finns i inkassolagen.

6.8 Utredningens överväganden och förslag – föreskrifter

Utredningens förslag: Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om god inkassosed i 4 § inkassolagen. I inkassolagen görs en åtskillnad mellan föreskrifter och villkor med innebörd att föreskrift enbart används när det är fråga om normgivning. Som en följd ändras ”föreskrift” i 3 och 15 §§ till villkor.

Som framgått av kapitel 4 ska kredithanteringsdirektivets krav särregleras i en särskild lag. Inkassoverksamhet som bedrivs av kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare eller tillhandahållare ska som en följd undantas från inkassolagen, men lagen ska även fortsättningsvis gälla för inkassoverksamhet som inte omfattas av direktivet. Det betyder att en liten del av den nuvarande inkassoverksamheten inte kommer att regleras av inkassolagen utan av en ny lag. Utredningens

slutsats är som analyserats i kapitel 4 att skillnaderna mellan inkassolagen och direktivets krav är för stora för att det ska vara möjligt att låta direktivets krav följa av inkassolagen. Till utredningen har dock framförts att innebörden av god inkassosed i inkassolagen bör gälla för även den delen av inkassoverksamheten som omfattas av direktivets krav, eftersom innebörden utvecklats i rättspraxis under lång tid.

Det skulle då förutsätta att kraven i direktiven i denna del genomfördes genom en hänvisning till relevanta bestämmelser i inkassolagen. Innebörden av god inkassosed definieras dock genom ett stort antal paragrafer i inkassolagen. Som framgått tidigare, se ovan anges grundprincipen om god inkassosed i 4 § inkassolagen och ges ett detaljerat innehåll genom 5–11 §§. Som framgått ovan finns det också skillnader mellan direktivets krav i artikel 10 och artikel 6 jämförda med inkassolagens 4–11 §§. Som också det framgått tidigare kan Sverige ha ett starkare skydd för låntagare än vad som följer av direktivet, men inte ett svagare. Det innebär t.ex. att kraven i direktivet om t.ex. längre gående informationskrav måste följas. Sammantaget menar utredningen att det inte är möjligt att reglera direktivets krav om kommunikation och rätt att inneha medel genom en hänvisning till bestämmelserna om god inkassosed. Däremot kommer bestämmelserna i inkassolagen förstås fortsätta att gälla för inkassoverksamhet som inte berörs av direktivet och därmed inte regleras i den särskilda lagen.

Svensk Inkasso har pekat på att begreppet god inkassosed i 4 § inkassolagen utvecklats genom allmänna råd från IMY,¹⁹ vilket haft stor betydelse i praktiken. Dessa allmänna råd tillämpas genomgående i branschen. De innehåller detaljerade bestämmelser om t.ex. tidsfrister. Det vore därför en förlust om dessa inte längre skulle komma att gälla för såväl inkassoverksamhet som verksamhet som regleras i en särskild lag om direktivets krav av kredithantering. Det finns samtidigt skäl att se över dem.

Allmänna råd är regler som till skillnad från föreskrifter inte är bindande för vare sig myndigheter eller enskilda. I stället är allmänna råd generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende. Samtidigt kan de ändå i mycket hög grad styra utvecklingen.²⁰ Det

¹⁹ <https://www.imy.se/globalassets/dokument/ovrigt/allmanna-rad-inkasso---datainspektionen.pdf> inhämtat 2022-09-07.

²⁰ Myndigheternas Föreskrifter, Handbok i författningsskrivning, Ds 1998:43 s. 25 och s. 34.

behövs inget särskilt bemyndigande för att en myndighet ska få besluta allmänna råd för sitt område. Även om det inte krävs något särskilt bemyndigande bör sådana regler dock meddelas endast om myndigheten efter noggrant övervägande finner att de behövs.²¹ Däremot krävs det förstås ett bemyndigande för att få meddela föreskrifter.

Utredningen föreslår i kapitel 8 att tillsynen för verksamhet enligt inkassolagen förs över från IMY till Finansinspektionen. Det betyder enligt utredningens bedömning att IMY inte längre kan besluta om allmänna råd om inkassoverksamhet, eftersom det inte längre utgör myndighetens ansvarsområde. Tidigare meddelande allmänna råd kan inte heller uppfattas som generella rekommendationer.

För ny lagstiftning om direktivets krav om kredithantering av nödlidande kreditavtal gäller samma av flera olika skäl. Som redovisats skiljer sig kraven i direktivet i detaljer från inkassolagens bestämmelser, varför lagstiftningen inte kan ansluta sig till inkassolagens bestämmelser utan behöva utformas annorlunda i en särskild lag. Det betyder förstås att allmänna råd för inkassolagen inte kan ha relevans för det regelverket. Vidare föreslår utredningen i kapitel 8 att Finansinspektionen ska vara tillsynsmyndighet även för denna verksamhet. IMY har inget ansvar för den verksamheten och har heller aldrig haft det.

Samtidigt kan det förstås vara angeläget att den praxis som växt fram för begreppet god inkassosed i 4 § inkassolagen kan bevaras och även framöver ha stöd i allmänna råd eller föreskrifter i första hand för inkassolagen. Det är förstås viktigt att upprätthålla ett gott konsumentskydd.

Den bedömningen kommer framöver Finansinspektionen att göra som vid behov kan meddela inte bara allmänna råd utan föreskrifter för verksamhet enligt inkassolagen. Utredningen föreslår därför att Finansinspektionen ges möjlighet att meddela föreskrifter om 4 § inkassolagen, vilket förutsätter en lagändring. Inkassolagen saknar för närvarande bemyndiganden för regeringen. Däremot anges det i 3 § att beslut om tillstånd som meddelas av IMY får förenas med föreskrift om hur verksamheten ska bedrivas och om skyldighet att anmäla ändring. Av 15 § inkassolagen följer att om myndighetens tillsyn föranleder det kan IMY meddela föreskrifter om hur inkasso-

²¹ Prop. 1983/84:119 s. 7 och Myndigheternas Föreskrifter, Handbok i författningsskrivning, Ds 1998:43 s. 34.

verksamhet ska bedrivas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet att bedriva inkasso-verksamheten. Här har utredningen noterat att det som benämns som föreskrift i 3 och 15 §§ inte är att betrakta som föreskrifter utan bör rätteligen benämnas som villkor. Lagrådet har i andra sammanhang anfört att ”föreskrift” enbart bara användas när det är fråga om normgivning. När det i stället handlar om villkor som knyts till ett tillstånd bör i stället det begreppet användas.²² Utredningen föreslår med hänsyn härtill att ”föreskrift” i 3 och 15 §§ ersätts med villkor.

Svensk Inkasso har därutöver uppgett att branschföreningen avser att framöver själv utarbeta riktlinjer och rekommendationer rörande god inkassosed i syfte att branschen även i framtiden ska arbeta inom ramen för tydliga och seriösa etiska principer.

Vidare följer det av 6 § inkassoförordningen (1981:956) att IMY får meddela föreskrifter om verkställigheten av inkassolagen. Att det finns en sådan bestämmelse i förordningen utan stöd i inkassolagen beror på att det redan följer direkt med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen att regeringen har rätt att meddela verkställighetsföreskrifter.²³ Med verkställighetsföreskrift avses dels tillämpningsföreskrifter av administrativt slag, dels föreskrifter som kompletterar en lag utan att tillföra den något väsentligt nytt.

Sammantaget betyder det anförda att det av inkassolagen bör följa att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om god inkassosed enligt 4 § inkassolagen och att det i inkassoförordningen anges att Finansinspektionen får meddela inte bara verkställighetsföreskrifter utan även sådana föreskrifter. Syftet är att möjliggöra att ett gott konsumentskydd bevaras, vilket också är i linje med regeringens direktiv.

När det sedan slutligt gäller ny lagstiftning om kredithantering av nödlidande krediter kan förstås tidigare allmänna råd om god inkassosed vara av intresse för de paragrafer som ligger nära inkassolagens bestämmelser. Det får ankomma på Finansinspektionen att göra den bedömningen. Som framgår av utredningens förslag till ny lag och förordning finns det för området låntagarskydd och information också förslag till bemyndigande för Finansinspektionen.

²² Prop. 1989/90:119 s. 80 och prop. 1996:97:65 s. 39 ff.

²³ Prop. 2006/07:115 s. 349.

6.9 Utredningens överväganden och förslag – kommunikation med låntagare

Utredningens förslag: Kommunikation med låntagare ska vara saklig och informationen tydlig och korrekt. Vidare ska låntagares integritet respekteras och personuppgifter skyddas. Detta ska gälla för inte bara kreditförvärvare och kreditförvaltare utan även företrädare för kreditförvärvare, tillhandahållare samt kreditinstitut respektive kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter.

Skyddet för integritet och personuppgifter behöver inte specificeras i lag, eftersom det finns gällande lagstiftning i form av GDPR-förordningen med kompletterande lagstiftning. Det föreslås att det ges en hänvisning i lagen till det.

Av lag ska också följa att överlåtaren, dvs. i första hand kreditinstitutet eller kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter ska informera låntagaren om överlåtelse av ett nödlidande kreditavtal. Överlåter kreditförvärvaren eller företrädaren kreditavtalet vidare åvilar skyldigheten denne i egenskap av överlåtare. Informationen ska lämnas före den första inkassoåtgärden eller på låntagarens begäran.

Informationen ska avse kreditförvärvarens eller företrädarens namn och adress, skuldbeloppet, tillämplig lag samt om ansvarig myndighet. Informationen ska vara tydlig och överlämnas i varaktig form och i förekommande fall ska också information lämnas om kreditförvaltarens, eller tillhandahållares namn och adress.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om information.

Utredningen slutsats är som framgått tidigare att informationskraven som följer av artikel 10 i direktivet ska följa av en särskild lag som även omfattar inkassoverksamhet som bedrivs av kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare eller tillhandahållare. Informationskravet som det utformats i 10.1 skulle enligt sin ordalydelse endast beröra kreditförvaltare och kreditförvärvare. Samtidigt innehåller 10.1 övergripande och allmänna krav, som sedan specificeras i artikel 10 i övrigt. Det framkommer också senare i artikeln att information även kan lämnas av kreditinstitut eller kreditgivare/kreditförmedlare av

konsumentkrediter. Rimligen bör också företrädare och tillhandahållare kommunicera med låntagaren. Utredningen finner därför skäl att utsträcka de allmänna kraven om kommunikation till samtliga dessa. Därutöver ska de gälla för kreditinstitut och kreditgivare och kreditförmedlare för konsumentkrediter. Med hänsyn till att kraven är allmänt hållna bör det inte finnas någon invändning mot det. Att kravet i direktivet inte omfattar kreditinstitut eller kreditgivare/kreditförmedlare framstår också som ett förbiseende eller att motsvarande krav redan gäller för dem. Det kan också vara så att med kreditförvärvare och kreditförvaltare avses i sammanhanget också företrädare och tillhandahållare.

När det gäller de allmänna kraven som återfinns i artikel 10.1 är det utredningens slutsats att dessa allmänna krav behöver samlas och renodlas. Ordalydelsen i direktivet skiljer sig i denna del i hög grad från hur krav brukar uttryckas i svensk rätt. Det handlar om att vissa uttryck beskriver samma sak, varför några blir överflödiga. Vidare känns krav om att informationsgivaren ska vara i god tro som främmande och svårt att tillämpa. Slutligen brukar krav i svensk rätt beskrivas positivt dvs. det brukar anges vad informationen ska innehålla, inte vad den inte ska innehålla.

Utifrån det anförda föreslår utredningen att det anges i förslag till lag anges att kommunikationen med låntagare ska vara saklig och informationen tydlig och korrekt. Vidare ska låntagares integritet respekteras och personuppgifter skyddas. Vi menar att en sådan förenkling inte innebär en ändring i sak, men gör kraven tillgängliga.

Kraven om integritet och personuppgifter behöver enligt utredningens uppfattning inte specificeras, eftersom det finns gällande lagstiftning på plats i form av GDPR-förordningen med kompletterande svensk lagstiftning som kommer att omfatta verksamheten. Ytterligare lagstiftningsförslag i denna del är därmed överflödiga.

Som framgått innehåller artikel 10.2 detaljrika krav om information till låntagaren vid överlåtelse av krediten. Det är inte specificerat vem som ska lämna informationen, det anges att det kan vara antingen överlåtaren, eller kreditförvärvaren eller kreditförvaltaren för fall det finns en sådan. När det gäller överlåtaren hänvisas till kreditinstitut eller kreditgivare alternativt kreditförmedlare av konsumentkrediter (artikel 10.2 hänvisar här till artikel 2.5.1 och 2.5.3).

Det skulle betyda att ansvarsfördelningen mellan dessa är oklar, att det skulle krävas överenskommelser mellan dem om ansvarsför-

delningen. Med hänsyn till att medlemsstaterna enligt artikel 23.1.k ska fastställa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder för underlåtenhet att uppfylla informationskravet framstår detta inte som rättssäkert. Utredningens förslag är att det i svensk rätt slås fast vem som ansvarar för att information ges till låntagaren. Vid valet framstår det som lämpligt att det är kreditinstitutet eller kreditgivare/kreditförmedlare av konsumentkrediter som vid överlåtelsen har ansvaret för att informera låntagaren. Överlåtare är den som låntagaren ha en relation med och dennes meddelanden kommer därför att lättare uppmärksammas jämfört med meddelanden från en okänd aktör. Det ska noteras att samma avvägning gjordes för konsumentkreditlagen. Även i konsumentkreditdirektivet finns det ett krav om information till konsumenten vid överlåtelse av avtalet, men det sägs inte vem som ska åläggas skyldigheten att informera konsumenten. I propositionen till konsumentkreditlagen anges att det förefaller naturligt att ålägga den ursprungliga kreditgivaren skyldigheten, eftersom det är denne som har haft kontakten med konsumenten dittills.²⁴ Skyldigheten anges i 28 § konsumentkreditlagen.

Utredningen föreslår att det av ett förslag till lag framgår övergripande att överlåtare av ett kreditavtal, dvs. i första hand kreditinstitutet eller kreditgivare alternativt kreditförmedlare av konsumentkrediter har en skyldighet att lämna information om överlåtelse av kreditavtalet. Överlåts kreditavtalet vidare av kreditförvärvaren åvilar skyldigheten denne.

Informationen ska alltså lämnas till låntagaren efter överlåtelsen av kreditavtalet och alltid före första skuldindrivning. En vidare fråga är vad detta betyder. Språkligt skulle termen ”alltid” kunna indikera att kravet skulle kunna innebära information såväl efter överlåtelsen som inför första skuldindrivningen. Med hänsyn till att informationen i grunden avser att överlåtelse har skett, framstår dock en sådan tolkning som långtgående, rimligare är att denna information ska lämnas efter överlåtelse, men samtidigt före första skuldindrivningen.

På engelska har artikeln följande lydelse: ”Member States shall ensure that, after any transfer of a creditor’s rights under a non-performing credit agreement, or of the non-performing credit agreement itself, to a credit purchaser, and always in advance of the first debt collection, but also whenever requested by the borrower...”.

²⁴ Prop. 2009/10:242, s. 76.

Utredningens slutsats är att ursprungslydelsen stöder den senare rimligare tolkningen, hade avsikten varit att information skulle lämnas både efter överlåtelsen och före första skuldindrivning borde formuleringen ”in advance of the debt collection” lagts efter formuleringen ”but also”. I skäl 20 uttrycks kravet också på följande sätt: ”Före den första skuldindrivningen och när låntagarna så begär bör de lämna information till låntagarna om bland annat den överlåtelse som ägt rum...”

Sammantaget bedömer utredningen därför att det är tillräckligt att information om överlåtelse lämnas vid ett tillfälle för varje överlåtelse, som då skulle vara efter överlåtelsen och före första skuldindrivningen. Vidare ska informationen därutöver även lämnas på låntagarens begäran. Med hänsyn till att informationen bl.a. avser att överlåtelse skett, menar utredningen att det inte särskilt behöver anges att det ska vara efter överlåtelsen, eftersom det ligger i sakens natur.

En vidare fråga är vad första skuldindrivning betyder. Som framgått följer av 6 § inkassolagen att rättslig åtgärd inte får vidtas förrän gäldenären tillställts krav. Med rättslig åtgärd avses i första hand ansökan om betalningsföreläggande eller ansökan om stämning, medan inkassoåtgärd är ett krav eller annan påtryckning mot gäldenären att betala sin skuld.

Enligt utredningens uppfattning framstår det som rimligt att med skuldindrivning avses redan krav eller annan påtryckning att betala sin skuld, dvs. motsvarighet till inkassoåtgärd. Skälet är att låntagaren behöver ha information om överlåtelse redan vid uppmaning att betala, eftersom låntagaren annars inte kan veta att betalning sker till rätt person.

De närmare skyldigheterna bör dock med hänsyn till den höga detaljeringsgraden följa av föreskrifter.

6.10 Utredningens överväganden och förslag – rätt att ta emot medel

Utredningens förslag: Kreditförvaltare ska ha rätt att ta emot medel från låntagare om kreditförvaltaren så önskar. Det ska även av förslag till lag följa att betalning från en låntagare till en kreditförvaltare av en kredit ska anses ha skett till kreditförvärvaren.

När kreditförvaltaren mottar en betalning från en låntagare ska låntagaren erhålla ett kvitto i varaktig form av kreditförvaltaren.

Av artikel 6.1.a och b följer att medlemsstaterna ska bestämma om en kreditförvaltare får ta emot medel. Som framgått har den som bedriver inkassoverksamhet möjlighet att ta emot medel från låntagaren för annans räkning i enlighet med kraven i 10 § inkassolagen. Med hänsyn till detta anser utredningen att även den som bedriver verksamhet som kreditförvaltare ha rätt att ta emot medel.

I artikel 6.3 anges att kreditförvaltaren i sin tillståndsansökan ska ange om medel ska tas emot eller inte. Utredningen föreslår därför att det ska följa av ansökan om tillstånd, se vidare avsnitt 8.6.3.

Medel som tas emot ska i enlighet med kraven i artikel 6 hållas avskilda på ett konto i ett kreditinstitut. Detta blir därför en förutsättning för att få ta emot medel. I samband med ansökan om tillstånd får kreditförvaltaren möjlighet att inge bevisning om det, se vidare 8.6.3.

Betalningen som låntagaren gör till kreditförvaltaren är gällande mot kreditförvärvaren och låntagaren ska erhålla ett kvitto. Även detta ska därför följa av förslaget till lag. Kravet för kvitto i direktivet är att det ska överlämnas i pappersform eller i annan varaktig form. Det innefattar enligt utredningen att kvitto kan översändas elektroniskt, varför utredningen menar att det är tillräckligt att det framgår att det ska vara i varaktig form.

För medel som hålls avskilda gäller lagen (1944:181) om redovisningsmedel. I denna anges att den som mottagit medel för annan, med skyldighet att redovisa för dem, för sådant ändamål har inestående på räkning i bank eller annorledes håller avskilt ska vara förbehållet huvudmannen, såvitt beloppet avskilts utan dröjsmål. Samma lag vare i fråga om belopp som avskilts senare, om den redovisningskyldige ej var på obestånd, när beloppet avskildes. Att det ska vara förbehållet huvudmannen betyder att denne är skyddad mot den redovisningsskyldiges borgenärer.²⁵Innebörden är att det i svensk rätt redan finns nationell rätt som skyddar medlen mot kreditförvaltarens borgenärer. Ytterligare lagstiftning utifrån kravet i artikel 6.2.b om att skydda medlen mot kreditförvaltarens borgenärer är därmed inte nödvändig.

²⁵ Torgny Håstad, Sakrätt avseende lös egendom, 6 uppl. 1996 med supplement 2004, s. 156.

6.11 Utredningens överväganden och förslag – klagomål

Utredningens förslag: Låntagare får anföra klagomål till kreditförvaltaren, som ska hantera dem utan kostnad för låntagaren. Klagomålen och åtgärderna ska registreras.

Vidare får låntagare anmäla brister i kreditförvärvares, kreditförvaltares och tillhandahållares handläggning till Finansinspektionen, som ska behandla anmälan skyndsamt. Information om anmälningsförfarandet ska publiceras på myndighetens hemsida.

I artikel 24 anges att medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltarna har effektiva och transparenta förfaranden för hantering av klagomål från låntagare. Hanteringen ska vara kostnadsfri. Klagomålen och åtgärderna som vidtagits ska registreras. Som kommer att framgå närmare av kapitel 9 ska medlemsstaterna fastställa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder om en kreditförvaltare underlåter att registrera och hantera klagomål från låntagare (artikel 23.1.d).

En fråga är vad som innefattas i begreppet klagomål. Begreppet är vanligt förekommande i svensk lagstiftning med EU-rättslig bakgrund. Klagomål är behandlad i en rapport av Finansinspektionen om konsumentskydd.²⁶ I rapporten för Finansinspektionen fram att en konsument som inte är nöjd med den tjänst som hen har köpt eller med ett beslut som ett företag har fattat på ett enkelt sätt ska kunna framföra sitt klagomål och få det prövat av företaget. Det finns också inom det finansiella området bestämmelser och vägledning om klagomålshantering i flera olika lagar, föreskrifter, EU-riktlinjer och allmänna råd. Syftet är att konsumenterna ska kunna vända sig till den klagomålsansvariga om det inte går att reda ut en fråga direkt med den berörda funktionen i företaget. Det är viktigt att informationen om vart konsumenten kan vända sig är tydlig och att det är lätt att kommunicera med företaget om det problem som har uppstått. Klagomålshanteringen fyller enligt inspektionen en dubbel funktion. För det första kan det handla om att konsumenten kan få hjälp i ett enskilt ärende och att det kan leda till ett ändrat

²⁶ Finansinspektionen, Konsumentskyddsrapport 2022, s. 5–6, <https://finansinspektionen.se/contentassets/39e29bdde36b431d876246358a7f985e/konsumentskyddsrapport-2022.pdf>, inhämtat 2022-06-06.

beslut eller en tydligare förklaring till vad företaget har grundat sitt beslut på. För det andra är klagomålen en möjlighet för företagen att upptäcka risker för felhantering och brister i verksamheten som behöver åtgärdas. Innebörden är därmed att klagomål är ett vitt begrepp, det innefattar såväl materiella invändningar som andra klagomål, varför det är naturligt att de hanteras olika. Inspektionen anför också att vissa konsumenter vänder sig till Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Konsumenternas Försäkringsbyrå samt inspektionen själv med klagomål på företag i finansbranschen, vilket ger en bild av var problemen finns inom finanssektorn. De klagomål som var vanligast under 2021 handlade om tillgång till betalkonto, obehöriga transaktioner, investeringsbedrägerier, missnöje med skadereglering samt svårigheter att hantera finansiella tjänster när dessa alltmer och nästan uteslutande blir digitala. Konsumenter skulle också uppge att de har svårt att komma i kontakt med klagomålsansvarig eller överhuvudtaget inte har hänvisats dit. Det skulle enligt inspektionen tyda på att det finns företag som har skäl att se över sina rutiner. Brister i informationen om vem konsumenten kan vända sig till med sitt klagomål ger intrycket av att företaget inte vill hantera klagomål och därmed inte i tillräcklig grad beaktar sin omsorgsplikt.

Innebörden av det anförda är enligt utredningen att klagomål generellt inom finanssektorn ska kunna anföras enkelt och omfatta en mängd olika saker. Det är rimligt att motsvarande bör gälla för klagomål mot kreditförvaltare.

Vidare ska medlemsstaterna även se till att tillsynsmyndigheten inrättar och offentliggör ett förfarande för hantering av klagomål från låntagare som gäller kreditförvärvare, kreditförvaltare och tillhandahållare och ska säkerställa att de behandlas utan dröjsmål.

7 Gränsöverskridande kreditförvaltning

7.1 Inledning

En kreditförvaltare som har fått tillstånd att bedriva verksamhet i hemmedlemsstaten, ska enligt direktivet ha rätt att på grund av samma tillstånd bedriva sin verksamhet i andra medlemsstater, i en s.k. värdmedlemsstat. En förutsättning för att kreditförvaltaren ska få börja tillhandahålla sina tjänster i ett annat land är att ett visst anmälningsförfarande har ägt rum. Detta behandlas i avsnitt 7.2. För tillsynen över de kreditförvaltare som bedriver verksamhet över statsgränserna krävs att de behöriga myndigheterna i berörda medlemsstater samarbetar och utbyter information. Vi återkommer till det i avsnitt 7.3.

7.2 Kreditförvaltares gränsöverskridande verksamhet

7.2.1 Reglerna i direktivet

Verksamhet som kreditförvaltare kräver tillstånd av den behöriga myndigheten i kreditförvaltarens hemmedlemsstat¹ (hemlandet). Enligt utredningens förslag i kapitel 8 ska Finansinspektionen vara behörig myndighet i Sverige.

Av artikel 13.1 i kredithanteringsdirektivet följer att en kreditförvaltare som har fått tillstånd i en medlemsstat, ska ha rätt att tillhandahålla sina tjänster också i övriga medlemsstater. För att på så vis bedriva verksamhet över statsgränserna och tillhandahålla tjänster i en värdmedlemsstat (värdlandet) ska inget ytterligare tillstånd fordras. Det innebär att en kreditförvaltare i typfallet kan välja att bedriva

¹ Definitionen av hemmedlemsstat, se artikel 3.10 i kredithanteringsdirektivet.

den verksamhet som omfattas av tillståndet i hemlandet även i ett eller flera värdländer. Denna rätt har dock vissa begränsningar, på så sätt att kreditförvaltaren är underkastad de begränsningar som kan följa av värdlandets nationella rätt om kreditförvaltare enligt direktivet. Till exempel har en kreditförvaltare med tillstånd att hantera betalningar från låntagare i hemlandet rätt att göra detsamma i värdlandet endast om det är tillåtet enligt den statens nationella rätt.² En kreditförvaltares tillstånd kan på så vis begränsas – men inte utvidgas – av värdlandets nationella rätt.

För genomförandet av artikel 13 i svensk rätt behöver regleras hur en kreditförvaltare som fått sitt tillstånd i Sverige ska gå till väga för att kunna påbörja kreditförvaltningsverksamheten i en annan medlemsstat. Detta behandlas i avsnitt 7.2.2. Det behöver även säkerställas att en kreditförvaltare som fått sitt tillstånd i en annan medlemsstat kan påbörja och bedriva sin verksamhet här. Detta behandlas i avsnitt 7.2.3.

7.2.2 Svenska kreditförvaltares verksamhet utomlands

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in bestämmelser som innebär följande. En svensk kreditförvaltare som avser att driva verksamhet i ett annat EES-land – ett värdland – måste anmäla det till Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Anmälan ska innehålla de uppgifter som anges i lagen och som ska kompletteras av föreskrifter som Finansinspektionen får meddela.

Finansinspektionen ska handlägga en anmälan inom 45 dagar. Handläggningen innebär i huvudsak att inspektionen ska underrätta behöriga myndigheter i värdlandet samt meddela kreditförvaltaren om att så har skett. Om inspektionen inte överlämnar en sådan underrättelse till värdlandet inom tidsfristen, har kreditförvaltaren möjlighet att begära förklaring hos domstol att ärendet onödigt uppehålls, en s.k. dröjsmålstalan.

Kreditförvaltaren får påbörja sin verksamhet i värdlandet när den behöriga myndigheten har bekräftat mottagandet av Finansinspektionens underrättelse, eller när det har gått två månader från dagen för Finansinspektionens underrättelse.

² Se skäl 29 och 34 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

Om någon av de uppgifter som kreditförvaltaren har lämnat till Finansinspektionen vid sin anmälan om gränsöverskridande verksamhet ska ändras, ska kreditförvaltaren skriftligen underätta inspektionen om det innan ändringarna verkställs. För inspektionens handläggning av en ändringsanmälan gäller det samma som vid en ursprunglig anmälan.

Anmälan till Finansinspektionen

Av artikel 13.2–5 framgår förutsättningarna för att en kreditförvaltare ska få börja bedriva sin verksamhet i en annan medlemsstat. Det rör sig om ett slags anmälningsförfarande, där kreditförvaltaren ska lämna vissa uppgifter till den behöriga myndigheten i sitt hemland. Denna myndighet ska sedan vidarebefordra uppgifterna till värdlandet. Det ska finnas en tidsgräns för myndighetens handläggning samt möjlighet att klaga hos domstol om myndigheten inte fullgör vad som ankommer på den. Efter detta anmälningsförfarande ska kreditförvaltaren ha rätt att påbörja sin verksamhet i värdlandet.

För att genomföra artikel 13.2 i svensk rätt behöver de förutsättningar som anges i direktivet framgå genom bestämmelser i den nya lag som utredningen föreslår. Utredningen har i kapitel 8 föreslagit att Finansinspektionen ska vara tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt de nya regler som direktivet föranleder. I linje med det ligger förstås att Finansinspektionen ska vara den behöriga myndighet till vilken kreditförvaltaren ska lämna uppgifter innan den påbörjar sin verksamhet i en annan medlemsstat. I direktivet räknas upp vilka uppgifter som därvid ska lämnas (artikel 13.2 a–h). Det kommer emellertid att kunna variera från fall till annat hur många av de uppgifter som anges i punkten 2, som rent faktiskt kan avkrävas förvaltaren. Vilka uppgifter som blir relevanta i det enskilda fallet beror på hur verksamheten i värdlandet ska bedrivas, men också på värdlandets nationella rätt.

När det gäller formen för verksamheten i värdlandet kan en kreditförvaltare som står i begrepp att bedriva gränsöverskridande verksamhet välja att inrätta en filial i värdlandet och bedriva förvaltarverksamheten från den. En kreditförvaltare kan också välja att bedriva sin verksamhet utomlands utan att inrätta en filial där, och verksamheten i värdlandet bedrivs då från hemlandet. Uppgift om adress till

filial (punkten 2 b) kan förstås bara lämnas om en filial inrättas, liksom uppgifter om en uppdragstagare (tillhandahållare av kreditförvaltning, punkten 2 c) förutsätter att kreditförvaltaren ska anlita en sådan.

Vad gäller uppgifter om hur kreditförvaltaren har anpassat sina interna förfaranden, styrformer och interna kontrollmekanismer för att säkerställa efterlevnad av den lagstiftning som är tillämplig på kreditgivarens rättigheter och på kreditavtalet (punkten 2 e), kommer behovet av att anpassa förvaltarens interna verksamhet att bero på värdlandets lagstiftning. Värdlandets lagstiftning kan vara sådan att kreditförvaltaren behöver anpassa sig till oavsett om den gränsöverskridande verksamheten drivs från en filial eller inte.³ För kravet på att lämna uppgifter om eventuell anpassning har det alltså inte någon betydelse om verksamheten i värdlandet ska drivas från en filial eller inte. Dessutom kan kreditförvaltarens verksamhet vara kompatibel med värdlandets lagstiftning även utan särskild anpassning. Det framstår emellertid som rimligt att begära att kreditförvaltaren i så fall lämnar uppgift om just det till Finansinspektionen; därigenom får en kreditförvaltare som avser att bedriva gränsöverskridande verksamhet incitament att kontrollera om verksamheten behöver anpassas. Om åtgärder behövs, ska uppgift lämnas om de åtgärder som vidtagits. Om åtgärder inte behövs, bör uppgiften till Finansinspektionen bestå av åtminstone ett konstaterande av detta. Motsvarande resonemang gör sig gällande i fråga om hur kreditförvaltaren har anpassat sig till de nationella reglerna för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (punkten 2 f) – det kan skilja sig från land till land om en kreditförvaltare omfattas av regelverket (se om utredningens bedömning av svenska kreditförvaltare i avsnitt 8.6.4).

Det ska alltid krävas att kreditförvaltaren lämnar uppgift om i vilket värdland den avser att tillhandahålla sina tjänster (punkten 2 a). Om kreditförvaltaren känner till att krediten beviljades i ett annat land än hemlandet eller värdlandet, ska den också uppge vilket land det är. Vidare ska anmälan alltid åtföljas av uppgift om att förvaltaren har möjlighet att kommunicera på värdlandets eller kreditavtalets språk (punkten 2 g). Slutligen bör det alltid krävas att uppgift lämnas

³ Av skäl 17 i Kredithanteringsdirektivets ingress framgår att direktivet inte påverkar tillämpningen av nationella regler om införande av ytterligare krav för en kreditförvaltare när det gäller omförhandlingen av villkoren och bestämmelserna i ett kreditavtal.

om huruvida kreditförvaltarens tillstånd omfattar att ta emot och inneha medel från låntagare (punkten 2 h).

I fråga om hur de nya bestämmelserna bör utformas gör utredningen följande överväganden. Vad avser svenska företag inom finanssektorn och deras verksamhet utomlands finns det i gällande rätt exempel på reglering som har utformats med separata paragrafer för det fall verksamheten utomlands ska bedrivas genom filial eller utan att inrätta filial; se om kreditinstitut i 5 kap. 1–4 §§ lagen om bank- och finansieringsrörelse. Det finns även reglering där båda varianterna regleras i samma paragraf. Ett exempel på detta är om svenska kreditförmedlares verksamhet utomlands i 3 kap. 4 § lagen om verksamhet med bostadskrediter, som går tillbaka på Bolånedirektivet. Det direktivet innehöll, på sätt som liknar Kredithanteringsdirektivet, regler som berättigar aktörer med tillstånd i hemlandet att etablera filial eller tillhandahålla tjänster i en annan medlemsstat efter anmälan till behörig myndighet i hemlandet.⁴

För att genomföra artikel 13.2 i svensk rätt behöver det tas in bestämmelser i den nya lagen som reglerar de grundläggande förutsättningarna för att kreditförvaltare ska få bedriva kreditförvaltningsverksamhet i ett annat EES-land. Det framstår som tydligt och ändamålsenligt att – med lagen om verksamhet med bostadskrediter som förlaga – samla förutsättningarna för svenska kreditförvaltares gränsöverskridande verksamhet i en paragraf, oavsett om verksamheten ska drivas genom filial eller ej. Av den nya paragrafen i lagen bör framgå vilka uppgifter som alltid ska lämnas i samband med en anmälan om gränsöverskridande verksamhet. Med hänsyn till att det, som framgått ovan, kan skilja sig från fall till annat vilka av de uppgifter som därutöver anges i direktivet som kan och behöver lämnas, bör lagen i detta avseende kompletteras av ett bemyndigande till Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om anmälningsförfarandet.

⁴ Se artikel 32 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010.

Finansinspektionens handläggning

I artikel 13.3 ges ramarna för handläggningen av en anmälan om gränsöverskridande verksamhet. När Finansinspektionen har tagit emot alla de uppgifter som ska lämnas, ska den inom 45 dagar vidarebefordra uppgifterna till värdlandets behöriga myndigheter. Den tidsfrist som anges i direktivet bör enligt utredningens bedömning förstås enligt sin ordalydelse, nämligen på så vis att fristen börjar löpa den dag då anmälan är fullständig, dvs. när alla uppgifter som behövs har lämnats till inspektionen. Om anmälan behöver kompletteras, börjar inte tidsfristen löpa.

När Finansinspektionen har vidarebefordrat uppgifterna till värdlandet – som i sin tur ska bekräfta mottagandet – ska den underrätta kreditförvaltaren om datumet för den åtgärden och för bekräftelsen. Dessa båda datum har betydelse för kreditförvaltarens rätt att påbörja verksamheten utomlands, vilket utredningen återkommer till nedan. För genomförandet av artikel 13.3 i svensk rätt behöver det tas in bestämmelser i den nya lagen som ålägger Finansinspektionen att vidarebefordra en anmälan jämte uppgifter och reglerar tidsfristen på det sätt som anges i direktivet.

Dröjsmålstalan

Om Finansinspektionen underlåter att vidarebefordra uppgifterna till det andra landet, ska kreditförvaltaren enligt artikel 13.4 vara tillförsäkrad rätt att överklaga hos domstol. I andra lagar på finansmarknadsområdet finns en möjlighet att begära förklaring hos domstol att ett ärende onödigt uppehålls genom att den myndighet som ska pröva ansökan, eller motsvarande, inte meddelar beslut eller på annat sätt underlåter att göra vad som ankommer på den, till exempel som att underrätta en annan myndighet inom en viss tidsfrist (se t.ex. 17 kap. 2 § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 26 kap. 2 § lagen om värdepappersmarknaden). Detta utgör en s.k. dröjsmålstalan. En begäran om sådan förklaring görs hos förvaltningsrätten. Om domstolen lämnar en sådan förklaring, ska det en viss tid därefter – om inte myndigheten dessförinnan har meddelat beslut eller annars gjort vad som ankommer på den – anses som om ansökan har avslagits. I så fall tillämpas allmänna regler om överklagande.

Utredningen har även föreslagit att en sådan lösning ska gälla vid Finansinspektionens underlåtenhet att fatta beslut om tillstånd att vara kreditförvaltare inom angiven tidsfrist (se avsnitt 8.6.3 och artikel 7.5). Det är lämpligt att införa en motsvarande konstruktion för att genomföra artikel 13.4 i svensk rätt. Därför ska det i den nya lagen tas in bestämmelser om rätt till s.k. dröjsmålstalan om Finansinspektionen underlåter att underrätta en behörig myndighet i ett värdland inom viss tidsfrist. Det kan noteras att Finansinspektionens beslut enligt den nya lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Det kan i sammanhanget diskuteras vad som är den avsedda innebörden av begreppet ”underlåter att meddela uppgifterna” i artikel 13.4. Utöver den ovan angivna situationen skulle ett motiverat beslut inom tidsfristen – ett avslag på anmälan – i och för sig kunna kvalificera sig som en underlåtenhet att meddela uppgifterna. I sådant fall skulle det kunna behövas en bestämmelse i svensk rätt med innebörd att Finansinspektionen ska göra en materiell prövning av innehållet i de uppgifter som kreditförvaltaren lämnar till inspektionen i samband med dennes anmälan om avsikt att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Enligt utredningens bedömning är det emellertid inte troligt att artikel 13.4 ska tolkas på det viset. I samma riktning talar den engelska språkversionen av kredithanteringsdirektivet, där den underlåtenhet som ska få överklagas uttrycks som ”fail to communicate”.

Den kontroll som Finansinspektionen ska göra vid en anmälan om gränsöverskridande verksamhet bör alltså vara begränsad till att vara av formell karaktär. Inspektionen ska tillse att kreditförvaltaren lämnar in de uppgifter som ska åtfölja en anmälan. Eftersom tidpunkten för inspektionens vidareförmedling av uppgifterna till en behörig myndighet i värdlandet har rättsverkan i fråga om när verksamheten i värdlandet får börja bedrivas (artikel 13.5) – ska uppgifterna inte vidareförmedlas av inspektionen om de är ofullständiga. Inspektionens formaliakontroll innefattar alltså att inspektionen kan förelägga kreditförvaltaren att komplettera sin anmälan, något som enligt allmänna förvaltningsrättsliga regler kan ske vid äventyr av avvisning. Avvisningsbeslut omfattas förstås av rätten att överklaga Finansinspektionens beslut enligt den nya lagen som stadgas i 8 kap. 1 § i lagförslaget.

Syftet med direktivets regler om gränsöverskridande verksamhet är dock inte att inrätta ett ytterligare eller kompletterande tillstånds-

förfarande. Tvärtom framgår det uttryckligen av artikel 13.1 att medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltare med tillstånd har rätt att tillhandahålla sina tjänster i hela unionen. Rätten att verka över statsgränserna är alltså knuten till det grundläggande tillståndet att vara kreditförvaltare. Om Finansinspektionen skulle göra en materiell prövning av de anmälda uppgifterna i syfte att ta ställning till om det finns förutsättningar att underrätta den behöriga myndigheten i värdlandet, skulle förfarandet närma sig en ytterligare eller kompletterande tillståndsprövning. Detta förefaller mot bakgrund av det nyss anförda vara mindre lämpligt och skulle riskera att strida mot direktivet. Någon bestämmelse med innebörd att Finansinspektionen ska pröva om det finns förutsättningar att underrätta den behöriga myndigheten i det andra landet bör därför inte tas in i den nya lagen.

När verksamheten utomlands får påbörjas

I artikel 13.5 anges när kreditförvaltaren tidigast får börja tillhandahålla sina tjänster i värdlandet. Denna tidpunkt knyter an till antingen när Finansinspektionen har underrättat värdlandet om kreditförvaltarens anmälan om gränsöverskridande verksamhet, eller när myndigheten i det andra landet har bekräftat sitt mottagande av denna. I den nya lagen behöver det därmed tas in bestämmelser som på motsvarande vis klargör från vilken dag den svenska kreditförvaltaren har rätt att börja tillhandahålla sina tjänster i det andra landet. Här kan anmärkas att det kan förväntas att motsvarande reglering av tidpunkten för när den gränsöverskridande verksamheten är tillåten kommer att framgå av värdlandets nationella rätt, i enlighet med direktivet, när det gäller inkommande kreditförvaltare där. Detsamma gäller när Sverige är värdland för inkommande kreditförvaltare, se under avsnitt 7.2.3 nedan.

Ändring av lämnade uppgifter

Om någon av de uppgifter som kreditförvaltaren har lämnat till Finansinspektionen inom ramen för detta anmälningsförfarande ändras, ska kreditförvaltaren anmäla ändringen till Finansinspektionen (artikel 13.6). En bestämmelse med denna innebörd behöver

tas in i den nya lagen. Vid ändring av lämnade uppgifter ska samma förfarande gälla som vid anmälan om gränsöverskridande verksamhet. Det betyder att bestämmelserna om tidsfristerna för inspektionens handläggning, om rätten till dröjsmålstalan och om tidpunkten för när verksamheten utomlands får påbörjas genom att ändringarna där verkställs, ska vara tillämpliga också om kreditförvaltaren ändrar sina lämnade uppgifter.

7.2.3 Utländska kreditförvaltares verksamhet i Sverige

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in bestämmelser som innebär att kreditförvaltare från ett annat EES-land får driva verksamhet i Sverige, utan att det krävs tillstånd av Finansinspektionen. Kreditförvaltaren måste dock ha tillstånd till verksamheten i hemlandet. Innan verksamheten får påbörjas här, ska den utländska kreditförvaltaren ha fullgjort det anmälningsförfarande i hemlandet som ska föreskrivas där enligt kredithanteringsdirektivet.

När Finansinspektionen har bekräftat mottagandet av en underrättelse om gränsöverskridande verksamhet från kreditförvaltarens hemland, eller när det har gått två månader från dagen för den utländska behöriga myndighetens underrättelse till Finansinspektionen, är det tillåtet att påbörja verksamheten i Sverige.

Finansinspektionen ska föra register över utländska kreditförvaltare som driver verksamhet här i landet.

Förfarandet i Sverige när en utländsk kreditförvaltare med hemland inom EES avser att börja tillhandahålla sina tjänster här, blir en spegelbild av det anmälningsförfarande enligt artikel 13 som beskrivits i föregående avsnitt. Det innebär att en utländsk förvaltare med tillstånd i sitt hemland, som har anmält sin avsikt att bedriva verksamhet i Sverige samt lämnat relevanta uppgifter till behörig myndighet i hemlandet, ska ha rätt att börja göra det en viss tid efter att den behöriga myndigheten i det andra landet har vidarebefordrat uppgifterna till Finansinspektionen. Det får alltså inte uppställas något krav på att en utländsk kreditförvaltare ska få ytterligare eller särskilt tillstånd från Finansinspektionen för att ha rätt att tillhandahålla sina tjänster här. I den nya lagen behöver därmed tas in bestämmelser

som medger rätt, under nämnda förutsättningar, för utländska kreditförvaltare från ett land inom EES att verka i Sverige.

Liksom när det gäller svenska kreditförvaltare som ska verka utomlands, kan utländska kreditförvaltare som ska verka i Sverige antingen inrätta en filial här eller erbjuda och tillhandahålla tjänsterna från sitt hemland. På grund av det behövs en följdändring i form av ett tillägg för företag som driver verksamhet med kreditförvaltning i 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. och en bestämmelse i den nya lagen som upplyser om att det för filialer till utländska företag finns tillämpliga bestämmelser även i filiallagen.

Övriga villkor för verksamheten i Sverige

Det s.k. passet för en kreditförvaltare med tillstånd från ett hemland inom EES påverkar inte de begränsningar och krav som uppställs i svensk rätt i enlighet med direktivet (artikel 13.1). Utredningen har i avsnitt 4.7 bedömt att i Sverige ska endast juridiska personer kunna få tillstånd att vara kreditförvaltare. Även om den utländska kreditförvaltarens hemland har utvidgat direktivets tillämpningsområde och medger tillstånd till fysiska personer, kommer det vid gränsöverskridande verksamhet från det landet till Sverige alltid att röra sig om en utländsk juridisk person; fysiska personer omfattas inte av kredithanteringsdirektivets pass för verksamhet i hela unionen, även om hemlandet tillåter dem att vara kreditförvaltare där⁵.

Tillämpningsområdet

Kredithanteringsdirektivet omfattar s.k. nödlidande krediter som har utfärdats av kreditinstitut. Utredningen har föreslagit att tillämpningsområdet för det nya svenska regelverket ska bestämmas i enlighet med direktivet (se avsnitt 4.4 och 4.5). Det kan förekomma att andra medlemsländer vid genomförandet av direktivet väljer att utsträcka direktivets regler till förvärv och förvaltning av krediter som inte är nödlidande, eller som har utfärdats av andra aktörer än kreditinstitut. I ett sådant land kan den utländska förvaltarens tillstånd alltså avse ett utvidgat tillämpningsområde. Förvaltarens rätt att på grund av sitt tillstånd bedriva verksamhet i Sverige, kommer dock

⁵ Se skäl 17 i ingressen till kredithanteringsdirektivet.

att här vara begränsad till den verksamhet som, efter genomförandet av kredithanteringsdirektivet, är tillåten för kreditförvaltare enligt svensk rätt. Att så är fallet bör framgå av den nya lagen.

Medelshantering

Utredningen har föreslagit att det ska vara tillåtet för kreditförvaltare att hantera betalningar från låntagare under förutsättning att tillståndet omfattar detta (se avsnitt 6.9). Det innebär att utländska kreditförvaltare, vars tillstånd från hemlandet omfattar rätt att ta emot och inneha medel, ska få göra detta även i Sverige utan särskilt tillstånd. En kreditförvaltare vars tillstånd inte omfattar medelshantering har dock inte rätt att ägna sig åt det i Sverige. Det förhållandet att kreditförvaltarens verksamhet här måste omfattas av tillståndet i hemlandet, bör framgå av den nya lagen.

Finansinspektionens handläggning

När en utländsk kreditförvaltare vill påbörja sin verksamhet i Sverige, ska som framgått ovan, den behöriga myndigheten i det landet skicka anmälan om det jämte bifogade uppgifter till Finansinspektionen (motsvarande det landets nationella rätt efter införlivandet där av artikel 13.2). Det ankommer då på Finansinspektionen att till den avsändande myndigheten snarast bekräfta mottagandet (enligt artikel 13.3). Det har betydelse för när den utländska kreditförvaltaren ska få påbörja sin verksamhet här och bör därför framgå av den nya lagen.

En särskild fråga som uppkommer är om Finansinspektionen har möjlighet att, innan mottagandet bekräftas, göra någon prövning av de uppgifter som har lämnats över till inspektionen. En prövning skulle kunna avse om alla relevanta uppgifter har inkommit, eller det materiella innehållet i uppgifterna. I kredithanteringsdirektivet är det tydligt att rätten att bedriva gränsöverskridande verksamhet härrör från tillståndet i hemlandet. I linje med det och med strukturen på anmälningsförfarandet ligger att tyngdpunkten i förfarandet är placerad i förvaltarens hemland. Att så är fallet framgår också indirekt av den regel i direktivet som alltid ger förvaltaren rätt att påbörja sin verksamhet i värdlandet när det har gått två månader från hemlandets underrättelse till värdlandet. Finansinspektionen kan

alltså inte hindra en utländsk förvaltare från att börja bedriva verksamhet i Sverige genom att hålla inne med bekräftelsen. I stället måste det förutsättas att den behöriga myndigheten i det andra landet har gjort vad som ankommer på den före det att anmälan om gränsöverskridande verksamhet vidarebefordras till Sverige. Mot bakgrund av det sagda bedömer utredningen att någon bestämmelse om att Finansinspektionen ska göra en prövning av de mottagna uppgifterna innan bekräftelse inte ska införas.

En annan sak är inspektionens möjlighet att agera inom ramen för den tillsyn av kreditförvaltare över statsgränserna som de behöriga myndigheterna i berörda länder ska utöva. Detta behandlas i avsnitt 7.3.

När den utländska verksamheten får påbörjas i Sverige

En utländsk kreditförvaltare ska få påbörja sin verksamhet i Sverige vid den tidpunkt som anges i artikel 13.5. Motsvarande gäller enligt artikel 13.6 om den utländska kreditförvaltaren ska ändra någon av de uppgifter som har lämnats om den gränsöverskridande verksamheten. I den nya lagen behöver därmed tas in bestämmelser för utländska kreditförvaltare som ska verka här i landet. Bestämmelserna speglar det förfarande som gäller för svenska kreditförvaltare som ska verka utomlands (se avsnitt 7.2.2).

Registrering

Finansinspektionen behöver enligt vad som följer av artikel 13.7 föra register över de utländska kreditförvaltare som får verka här. Finansinspektionen ska även föra register över kreditförvaltare med tillstånd i Sverige (se avsnitt 8.6.3). För att en utländsk förvaltare ska tas in i det svenska registret bör den tidpunkt ha infallit som beskrivits ovan. Det är nämnda tidpunkt som, tillsammans med tillståndet i värdlandet, konstituerar rätten för den utländska förvaltaren att verka här. Registreringen av utländska förvaltare bör därför knyta an till samma tidpunkt.

7.2.4 Verksamhet utanför EES

Utredningens bedömning: Den nya lagen bör inte reglera verksamhet med kreditförvaltning i eller från ett land utanför EES.

Kredithanteringsdirektivet reglerar bara verksamhet inom EES. Det är alltså endast avseende dessa länder som det, för att genomföra direktivet, måste tas in bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet i svensk rätt. Direktivet hindrar dock inte att det också tas in bestämmelser i den nya lagen som gäller dels kreditförvaltning här av en aktör med hemland utanför EES, dels förutsättningarna för svenska kreditförvaltare att bedriva verksamhet utanför EES. Sådana bestämmelser förekommer i andra lagar som berör finansmarknaden och regleringen är då sådan att det finns möjlighet för en aktör från ett land utanför EES att ansöka om tillstånd att driva viss verksamhet från filial i Sverige och vice versa (se t.ex. 4 kap. 4 § och 5 kap. 5 § lagen om bank- och finansieringsrörelse samt 3 kap. 5 § och 7 § lagen om verksamhet med bostadskrediter).

Mot denna bakgrund kan systematiska skäl i någon mån sägas tala för att införa en motsvarande svensk reglering för kreditförvaltarverksamhet. Avgörande för bedömningen bör dock vara om sådana bestämmelser kan anses motiverade utifrån kreditförvaltningsverksamheten som sådan. I regeringens direktiv för genomförandet av kredithanteringsdirektivet har understrukits vikten av konsument- och låntagarskyddet. Inriktningen är att detta skydd inte ska försvagas, utan snarare skärpas. Ett välfungerande skydd för konsumenter och låntagare på en gränsöverskridande marknad förutsätter att det kan bedrivas en effektiv tillsyn över aktörerna. Detta ska ske i nära samarbete mellan myndigheterna i kreditförvaltarens hemland respektive värdland på sätt som närmare beskrivs i kredithanteringsdirektivet (se avsnitt 7.3). Motsvarande förutsättningar för ett gränsöverskridande samarbete mellan myndigheter i fråga om tillsyn, utredningar och ingripanden kan inte tas för givna när det gäller länder som inte omfattas av kredithanteringsdirektivet, dvs. länder utanför EES.

Utredningen har inte funnit några sakskäl som trots det ovan anförda skulle tala för att marknaden för kreditförvaltare redan i samband med direktivets genomförande borde utvidgas till att omfatta länder utanför EES. Slutligen kan påpekas att aktörer från ett land utanför EES ändå inte kommer att vara förhindrade att verka

som kreditförvaltare i Sverige: Det finns möjlighet att bilda en svensk juridisk person och genom den få tillstånd att driva kreditförvaltarverksamhet enligt den nya lagen. Sammantaget framstår det som mest lämpligt att begränsa den nya lagen till att gälla för kreditförvaltare inom EES.

7.3 Tillsyn över statsgränserna

7.3.1 Reglerna i direktivet

I artikel 14 finns ramarna för tillsynen över de kreditförvaltare som bedriver gränsöverskridande verksamhet. Tillsynsansvaret är delat eller ska samordnas över statsgränserna och det krävs därför att medlemsländerna inrättar samarbeten mellan sina behöriga myndigheter. För en närmare beskrivning av fördelningen enligt artikel 14 av ansvar och befogenheter mellan myndigheterna i hemlandet och värdlandet, se avsnitt 3.1.4.

7.3.2 Finansinspektionens uppgifter

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in bestämmelser som innebär att Finansinspektionen i sin tillsyn ska samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter i andra länder i den utsträckning som följer av kredithanteringsdirektivet.

I den nya lagen tas också in bestämmelser som reglerar förutsättningarna för Finansinspektionens ingripanden mot gränsöverskridande kreditförvaltare. I en paragraf regleras hur Finansinspektionen ska agera om den underrättas av en utländsk behörig myndighet om att en svensk kreditförvaltare som driver verksamhet utomlands inte följer gällande rätt i det landet. I en annan paragraf regleras vad Finansinspektionen ska och får göra om en utländsk kreditförvaltare som driver verksamhet i Sverige inte följer gällande rätt här.

Finansinspektionen ska enligt utredningens förslag vara tillsynsmyndighet för verksamhet som omfattas av kredithanteringsdirektivet. För att genomföra artikel 14 i svensk rätt behöver den nya lagen innehålla bestämmelser som reglerar inspektionens befogenheter

och skyldigheter kring det samarbete som fordras med myndigheter i andra länder för tillsynen över kreditförvaltare som verkar över statsgränserna. Det behövs också bestämmelser om förutsättningarna för att ingripa mot gränsöverskridande kreditförvaltare. Dessa frågor behandlas i det följande.

Samarbetet mellan behöriga myndigheter i olika EES-länder

Av artikel 14.1 följer att tillsynsmyndigheten i kreditförvaltarens hemland – dvs. landet där förvaltaren har fått sitt tillstånd – är skyldig att utöva tillsyn över förvaltaren också när denne bedriver gränsöverskridande verksamhet. Svenska kreditförvaltare med tillstånd av Finansinspektionen, omfattas av den tillsyn som inspektionen ska utöva här. Några särskilda bestämmelser för att svenska kreditförvaltare som även driver verksamhet i utlandet också ska omfattas av Finansinspektionens tillsyn fordras alltså inte. I artikel 14.2–8 beskrivs vidare det samarbete och informationsutbyte som ska äga rum mellan myndigheterna i hemlandet och värdlandet (och i landet där krediten beviljades). Vad gäller gränsöverskridande samarbete mellan myndigheter, finns det i annan lagstiftning på finansområdet exempel på hur sådant kan regleras genom allmänt hållna bestämmelser, se t.ex. 13 kap. 6 a § lagen om bank- och finansieringsrörelse, 5 kap. 7 § lagen om verksamhet med bostadskrediter samt 23 kap. 5 § lagen om värdepappersmarknaden. Dessa paragrafer är generellt utformade och innebär att Finansinspektionen i sin tillsyn ska samarbeta med och utbyta information med andra medlemsstaters behöriga myndigheter i den utsträckning som följer av ett visst direktiv. Det framstår som lämpligt att genomföra artikel 14.1–8 i direktivet på motsvarande vis i svensk rätt. I den nya lagen bör det därmed tas in en allmänt hållen paragraf som innebär att Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter i andra EES-länder i den utsträckning som följer av kredithanteringsdirektivet.

Utlämnande av uppgifter som omfattas av sekretess

Liksom Finansinspektionen för sin tillsyn över de kreditförvaltare som är verksamma i Sverige har möjlighet att begära information från en utländsk behörig myndighet, kan utländska myndigheter behöva information från Finansinspektionen. Det kan inte uteslutas att uppgifter som ingår i den information som efterfrågas är sekretesskyddade. Om sekretess gäller för en uppgift enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), gäller sekretessen också mot andra myndigheter varför uppgiften som utgångspunkt inte får röjas för dessa (8 kap. 1 §). Det är dock tillåtet att röja uppgifter för vilka det gäller sekretess för en utländsk myndighet under vissa förutsättningar, nämligen om utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning, eller om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten (8 kap. 3 §).

För genomförandet av direktivet måste det säkerställas att Finansinspektionen har rätt att dela med sig av alla de uppgifter som en utländsk behörig myndighet behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Det kan visserligen antas att en prövning av om uppgiften får lämnas ut i enlighet med nyssnämnda bestämmelse inte behöver bli särskilt komplicerad. Det framstår ändå som mest lämpligt om Finansinspektionens utlämnande i dessa fall sker i enlighet med föreskrift i lag. Därmed bör det tas in en bestämmelse i den nya lagen som innebär att Finansinspektionen på begäran av en utländsk behörig myndighet ska lämna den information som myndigheten behöver för sin tillsyn enligt kredithanteringsdirektivet.

När Sverige är värdland

Som framgått ovan ska Finansinspektionen kunna utöva tillsyn över svenska förvaltare som bedriver verksamhet i ett annat land. Därutöver behöver det säkerställas att Sverige tillåter behörig myndighet i en utländsk förvaltares hemland att, när Sverige är värdland, bl.a. utreda förvaltaren här i landet samt tillhandahålla hjälp att genomföra en inspektion på plats av en filial eller av en tillhandahållare av kreditförvaltning här (se artikel 14.2 och 14.5–7). Detta kan visserligen anses omfattas av den generella bestämmelse om samarbete

mellan behöriga myndigheter över statsgränserna som föreslagits ovan. Det bör ändå klargöras i lagen att en behörig myndighet i förvaltarens hemland får närvara vid en inspektion på plats som Finansinspektionen gör på begäran av en sådan myndighet.

Ingripanden

Som ett led i den gränsöverskridande tillsynen ska den behöriga myndigheten i kreditförvaltarens hemland ha befogenhet att ingripa mot sina utgående förvaltare när de driver verksamhet på ett annat lands territorium (artikel 14.2). Även värdlandet ska ha rätt att under vissa förutsättningar ingripa mot en utländsk kreditförvaltare (artikel 14.12). Ett sådant ingripande av värdlandet ska föregås av ett särskilt informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna i värd- respektive hemlandet (artikel 14.9 och 14.11).

För att genomföra direktivet i detta avseende behöver det tas in bestämmelser i den nya lagen som reglerar Finansinspektionens skyldigheter och befogenheter när det gäller ingripanden mot dels svenska kreditförvaltare som driver verksamhet utomlands (när Sverige är hemland), dels utländska förvaltare som driver verksamhet här (när Sverige är värdland). Vilka regler som behövs i respektive fall behandlas nedan.

När Sverige är hemland

Om Finansinspektionen underrättas av en utländsk behörig myndighet i ett annat EES-land om att en svensk kreditförvaltare inte driver sin verksamhet där enligt gällande rätt, ska inspektionen vidta relevanta åtgärder mot förvaltaren samt underrätta den utländska myndigheten om vilka åtgärder som vidtas mot förvaltaren, eller motivera varför åtgärder inte vidtas, inom två månader från att underrättelsen mottogs (se artikel 14.11). Detta ska framgå av den nya lagen.

När Sverige är värdland

Om en utländsk kreditförvaltare från ett annat EES-land driver verksamhet här i landet inte följer de bestämmelser som gäller för verksamheten, ska Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i kreditförvaltarens hemland om det, vidarebefordra den bevisning mot förvaltaren som inspektionen har och begära att den behöriga myndigheten i hemlandet vidtar åtgärder mot förvaltaren (artikel 14.9). Härefter kan förväntas att den utländska myndigheten inom två månader meddelar Finansinspektionen vilka åtgärder som vidtas eller om skälen för att åtgärder inte vidtas; förfarandet i det landet ska vara en spegelbild av det som beskrivits ovan när Sverige är hemland. Oavsett detta får Finansinspektionen vidta åtgärder mot kreditförvaltaren, om överträdelserna fortsätter efter att den utländska behöriga myndigheten har underrättats och de övriga förutsättningar föreligger som anges i artikel 14.12. För genomförandet av direktivet i detta avseende behöver det tas in bestämmelser i den nya lagen varigenom ovanstående framgår.

Om krediten har beviljats i Sverige

När Sverige varken är hemland eller värdland för kreditförvaltaren, kan ändå den kredit som förvaltas någon annanstans ha beviljats här. Om det i ett sådant fall kommer till Finansinspektionens kännedom att den aktuella kreditförvaltaren inte efterlever gällande rätt, följer en skyldighet att underrätta den behöriga myndigheten i kreditförvaltarens hemland om det, vidarebefordra den bevisning mot förvaltaren som inspektionen har och begära att den behöriga myndigheten i hemlandet vidtar åtgärder mot förvaltaren (artikel 14.10). Detta motsvarar underrättelseskyldigheten enligt 14.9, när Sverige är värdland (se ovan), dock med den skillnaden att kreditlandets informationsskyldighet inte är knuten till några särskilda befogenheter för Finansinspektionen att därefter vidta åtgärder mot kreditförvaltaren. Inte heller följer någon skyldighet för kreditförvaltarens hemland att informera Finansinspektionen om vilka åtgärder som eventuellt vidtas mot förvaltaren i det landet.

Enligt utredningens bedömning kan skyldigheten enligt direktivet för ett kreditland att på detta vis informera behöriga myndigheter i andra länder om eventuella överträdelser som kommer till

dess kännedom anses ingå i det allmänna samarbete och informationsutbyte enligt kredithanteringsdirektivet som ska äga rum mellan behöriga myndigheter i olika EES-länder och som stadgas i förslaget till 6 kap. 3 § i den nya lagen. Därmed krävs ingen ytterligare bestämmelse för att genomföra artikel 14.10 i svensk rätt.

8 Tillsyn

8.1 Uppdraget

Av kredithanteringsdirektivet följer att en eller flera myndigheter ska ansvara för olika tillstånds- och tillsynsuppgifter. Av regeringens direktiv följer att en samordning behöver ske med redan befintliga tillstånds- och tillsynsuppgifter enligt gällande lag. Tillsynsansvaret över det område som berörs av direktivet är i dag delat mellan Finansinspektionen, Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) och Konsumentverket. Den tillsyn som Konsumentverket utövar omfattar dock endast konsumentkrediter och omfattar bl.a. inte verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen (1 och 55 §§ konsumentkreditlagen, 2010:1846).¹ Av regeringens direktiv följer att det inte bör vara aktuellt att ge Konsumentverket ett övergripande tillsynsansvar för de nya kraven, eftersom kredithanteringsdirektivet inte inskränker sig till konsumentkrediter.

Det delade tillsynsansvaret mellan Finansinspektionen och IMY över inkassoverksamhet enligt gällande lag har enligt regeringens direktiv ifrågasatts. Det ingår därför även i utredningens uppdrag att överväga om tillsynsansvaret för denna verksamhet kan samlas.

Eftersom gränsdragningen mellan Konsumentverkets och Finansinspektionens ansvar är tydlig och att det inte heller är aktuellt att ge Konsumentverket ett övergripande tillsynsansvar kommer utredningen nedan att fokusera på tillsynsfördelningen mellan Finansinspektionen och IMY.

¹ Med verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen avses dock inte verksamhet som står under Finansinspektionens tillsyn enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter (55 §).

8.2 Gällande tillsynsfördelning

Finansinspektionen ansvarar för tillsynen, regelgivningen och tillståndsprovningen som rör finansiella marknader och specifikt finansiella företag. Det ingår även i inspektionens uppdrag att verka för ett gott konsumentskydd på finansmarknaderna (1 och 2 §§ förordningen {2009:93} med instruktion för Finansinspektionen).

IMY:s uppgift är att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter, att underlätta det fria flödet av sådana uppgifter inom Europeiska unionen (EU) och att verka för att god sed iakttas i kreditupplysnings- och inkassoverksamhet (1 § förordning {2007:975} med instruktion för IMY).

IMY har tillsynsansvaret över inkassolagen. Tillsynen omfattar dock inte inkassoverksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn (13 § inkassolagen). Vidare omfattar tillsynen inte heller advokater, vilket beror på att Advokatväsendet står under tillsyn av advokatsamfundets styrelse och disciplinnämnd (8 kap. 6 § rättegångsbalken).

Lagen gäller inkassoverksamhet, dvs. indrivning av egen eller annans fordran genom krav eller annan inkassoåtgärd (1 § inkassolagen). Sådan verksamhet kan bedrivas av såväl juridisk som fysisk person. Inkassoverksamhet som avser indrivning av fordringar för annan eller fordringar som övertagits för indrivning får endast bedrivas efter tillstånd av IMY. Innebörden är att den som bara driver in fordringar som uppstått i den egna verksamheten, s.k. egeninkasso inte behöver tillstånd och motsvarande gäller för den som driver in fordringar åt bolag som ingår i den egna koncernen, s.k. koncerninkasso.² Vidare behöver företag som står under tillsyn av Finansinspektionen eller advokater inte heller ett sådant tillstånd (2 § inkassolagen).

Finansinspektionens tillsyn regleras i första hand inte i inkassolagen utan i andra lagar beroende på verksamhet. De företag under Finansinspektionen tillsyn, som även bedriver inkassoverksamhet, är i huvudsak kreditinstitut. Deras verksamhet regleras huvudsakligen i LBF eller LVB. I LBF anges att Finansinspektionen har tillsyn över kreditinstitut (13 kap. 2 §) och av 5 kap. 2 § LVB följer att myndigheten har tillsyn över kreditgivare och kreditförmedlare.

² DIFS 2011:1.

Som huvudregel krävs det tillstånd från Finansinspektionen för att få driva bank- och finansieringsrörelse (2 kap. 1 § LBF) och verksamhet enligt LVB (2 kap. 1 § LVB), men det krävs inget särskilt tillstånd av Finansinspektionen för att även bedriva inkassoverksamhet. Tillstånd att bedriva verksamhet enligt LBF ges till svenska aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker och utländska företag (3 kap. 1 § LBF). Ett svenskt aktiebolag, en svensk ekonomisk förening eller ett svenskt försäkringsföretag samt utländska kreditgivare kan få tillstånd av Finansinspektionen att driva verksamhet enligt LVB (2 kap. 1 och 7 §§ LVB).

Kreditinstitut enligt LBF respektive kreditgivare och kreditförmedlare enligt LVB får lämna och förmedla kredit enligt bestämmelser i dessa lagar. I de fall de inte får betalt för sina fodringar finns möjlighet att driva in dem. Av 13 kap. 2 § LBF följer att Finansinspektionens tillsyn bl.a. omfattar att rörelsen drivs enligt lagen och andra författningar som reglerar institutets verksamhet. Motsvarande bestämmelse finns i 5 kap. 2 § LVB. Enligt Finansinspektionen innebär det förhållande att tillsynen omfattar andra författningar som reglerar institutets verksamhet att inkassolagens bestämmelser gäller för kreditinstitut respektive kreditgivare/kreditförmedlare som även bedriver inkassoverksamhet och att inspektionen har möjlighet att utöva tillsyn över att inkassolagens bestämmelser följs.

8.3 Tidigare analyser om tillsynsfördelningen

Tillsynsfördelningen mellan Finansinspektionen och IMY har som påpekats i utredningens direktiv kritiserats såväl av Statskontoret som av en statlig utredning.

Regeringen gav 2019 Statskontoret i uppdrag att genomföra en myndighetsanalys av Datainspektionen, som numera benämns IMY. Uppdraget resulterade i en rapport.³

Statskontoret noterade att myndigheten sedan Dataskyddsförordningen trädde i kraft 2018 genomgått en omställning som medfört nya uppgifter, befogenheter och skyldigheter. Bedömningen i rapporten är att omställningen har gjort det svårare för myndigheten att nå goda resultat inom flera områden. Om specifikt tillsyn av inkassolagen anförs två alternativa förslag. Regeringen kan skärpa

³ Myndighetsanalys av Datainspektionen, 2020:14.

kraven på Datainspektionen om att prioritera uppgifterna enligt inkassolagen och då även ställa tydligare krav på samverkan mellan myndigheterna. Alternativt kan regeringen utreda om det skulle vara mer effektivt och ändamålsenligt att samla allt ansvar över inkassolagen till en myndighet.⁴ Som skäl för bedömningen anförs följande:

Det delade ansvaret försämrar förutsättningarna för att uppnå likvärdighet i rättstillämpningen och att bedriva en effektiv tillsyn. Det kräver vidare att samverkan mellan myndigheterna fungerar. Såväl Datainspektionen som Finansinspektionen bedriver tillsyn över inkasso- och verksamhet i mycket liten omfattning. Datainspektionens tillsyn omfattar cirka 200⁵ företag som har tillstånd att bedriva inkasso- och verksamhet. Under 2019 använde myndigheten drygt två procent av sina resurser för tillsyn av inkasso- och verksamhet och avslutade tre tillsynsärenden. Finansinspektionen har tillsyn över ett tiotal aktörer⁶ som bedriver inkasso- och verksamhet inom ramen för tillståndet att bedriva bank- och finansieringsrörelse samt ytterligare några aktörer med verksamhetstillstånd. Det framkom inte att Finansinspektionen under 2019 hanterat några tillsynsärenden om inkasso.

I rapporten anges att Datainspektionen anser att uppgifterna enligt inkassolagen faller utanför myndighetens kärnuppdrag och att rättstillämpningen skiljer sig åt mellan myndigheterna. Myndigheten har tidigare föreslagit att regeringen ska föra över ansvaret för tillsyn och tillståndsprövning för inkasso till en annan myndighet, i första hand Finansinspektionen.⁷

Det förs vidare fram att Finansinspektionen i sin tur anser att dessa uppgifter avviker från myndighetens huvudsakliga uppdrag och därför är negativ till en överflyttning. Myndigheten menar att en överflyttning skulle göra uppdraget mer diversifierat och kräva en annan typ av kompetens än den som finns. Finansinspektionen bedömer att många av de inkassobolag som står under Datainspektionens tillsynsansvar omfattar mindre verksamheter som inte har någon koppling till finansbranschen. Om det samlade tillsynsansvaret förs över till Finansinspektionen skulle det enligt myndigheten kräva stora resurser och tid för att bygga upp tillräcklig kom-

⁴ Myndighetsanalys av Datainspektionen, 2020:14, s. 7 och s. 92.

⁵ Under 2020 hade 170 aktörer tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten att bedriva inkasso- och verksamhet.

⁶ Under 2020 bedrev åtta företag under Finansinspektionens tillsyn även inkasso- och verksamhet.

⁷ Datainspektionen (2017). Hemställan om ändring av tillstånds- och tillsynsansvaret enligt inkassolagen (1974:182), (dnr. 1863–2017).

petens om den bransch och de bolag som ligger under Datainspektionens tillsynsansvar.⁸

Regeringen gav 2014 en utredning⁹ uppdraget att se över frågor om tillsyn och integritet. Under sitt arbete noterade utredningen även Datainspektionens (numera IMY:s) tillsynsansvar för inkassolagen och att det ansvaret var delat med Finansinspektionen. I sitt betänkande kritiserade utredningen denna ordning utifrån praktiska och principiella problem. Utredningen menade att det kunde vara svårt för enskilda gäldenärer att veta vilken myndighet de kan vända sig till och att de parallella tillsynsuppdragen kan medföra risker för olika bedömningar och praxis på inkassoområdet. Detta skulle kunna leda till att tillsynen blir ineffektiv och oförutsägbar. Vidare påtalades att tillsynsansvaret på inkassoområdet tar sikte på andra frågor än de som IMY annars ansvarar för, vilket innebär att myndighetens resurser i mindre utsträckning kan ägnas åt integritetsskydd vid behandling av personuppgifter. Utredningen bedömde därför att det fanns anledning att se över myndighetens tillsynsansvar enligt inkassolagen, i syfte att renodla och stärka rollen som central tillsynsmyndighet på området för integritetsskydd vid behandling av personuppgifter.¹⁰

8.4 Myndigheternas tillsyn

8.4.1 Finansinspektionen tillsyn

På Finansinspektionens begäran ska kreditinstituten respektive kreditgivare och kreditförmedlare lämna upplysningar om verksamheten till inspektionen, som även har rätt att genomföra undersökningar hos instituten (13 kap. 3 och 4 §§ LBF och 5 kap. 3 och 4 §§ LVB).

I tillsynsverksamheten av LBF ska Finansinspektionen samarbeta och utbyta information bl.a. med andra behöriga myndigheter, med Europeiska bankmyndigheten och andra offentliga organ inom EU och EES (13 kap. 6 a § LBF).

Om ett kreditinstitut åsidosätter sina skyldigheter enligt LBF, andra författningar som reglerar institutets verksamhet, bolagsordningen, stadgar, reglemente eller interna instruktioner ska Finans-

⁸ Myndighetsanalys av Datainspektionen, 2020:14, s. 79–84.

⁹ Utredningen om tillsyn över den personliga integriteten (Ju 2015:02).

¹⁰ SOU 2016:65, Ett samlat ansvar för tillsyn över den personliga integriteten, s. 127, 194 och 199.

inspektionen ingripa. Det kan ske bl.a. genom föreläggande, anmärkning, varning eller återkallelse av tillstånd (15 kap. 1 § LBF). Inspektionen får även meddela sanktionsavgift (15 kap. 7 § LBF) för institutet. Därutöver får inspektionen även ingripa mot någon som ingår i ett kreditinstituts styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem under vissa förutsättningar (15 kap. 1 a § LBF).

Motsvarande reglering finns för kreditgivare, svenska kreditförmedlare och kreditförmedlare från ett land utanför EES i 6 kap. LVB.

Finansinspektionens tillsyn är riskbaserad och det som prioriteras är företeelser som har effekter på det finansiella systemet, konsumenter eller samhällsekonomin. Finansinspektionen beaktar härvid också förekomsten av klagomål.

Den utlåning som Finansinspektionen har tillsyn över uppgår till cirka 7 800 miljarder kronor. Inspektionen uppskattar att mindre än en procent av denna utlåning blir föremål för betalningssvårigheter med möjliga inkassoåtgärder som följd. Med hänsyn till detta och att inspektionen under senare år fått få klagomål om inkassoverksamheten har tillsynen fokuserat på den friska delen av kreditstocken och då t.ex. på kreditgivningsvillkor och inte på inkassoverksamheten.

Finansinspektionen anser fortfarande att en överföring av tillsynsansvaret över den renodlade inkassoverksamheten från IMY till inspektionen vore olämpligt. Inspektionen menar att såväl Statskontoret som den utredning som 2014 såg över frågan hade som utgångspunkt att effektivisera IMY:s verksamhet. Motsvarande argument som förs fram om att renodla IMY:s verksamhet talar emot att överföra tillsynen på Finansinspektionen. För inspektionen är det viktigt att deras tillsyn är begränsad till finansmarknadens tjänster. Om den därutöver skulle ansvara för annan tillsyn skulle det behöva ske på bekostnad på andra viktiga arbetsuppgifter. Det anförs också att en överflyttning skulle kräva ett omfattande arbete för inspektionen, särskilt med hänsyn till att det finns ett uppdämt tillsynsbehov. Det skulle vara nödvändigt att inhämta kunskap om tillsynsobjekten, se över allmänna råd och föreskrifter samt att skapa rutiner för tillstånds- och tillsynsprocessen. Vidare skulle ett problem vara att den tillsyn som Finansinspektionen bedriver är riskbaserad och avgiftsfinansierad samt har näringsrättsliga utgångspunkter medan en tillsyn över inkassolagen kan ha andra förutsättningar. Slutligen skulle en svårighet vara inkassolagens sanktionssystem med i huvud-

sak böter och fängelse är främmande för inspektionen. Det framstår enligt den som olämpligt att enbart förändra tillsynen utan att samtidigt se över sanktionssystemet.

8.4.2 Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn

Myndigheten ansvarar för tillsyn och utfärdar tillstånd för de som bedriver inkassoverksamhet, som inte är kreditinstitut. Den tar också emot klagomål och svarar på frågor om verksamheten. Verksamheten ska bedrivas enligt god inkassosed (4 § inkassolagen). Myndigheten kan inleda tillsyn på grund av klagomål eller annan information om att inkassolagens krav inte uppfylls. Vidare kan tillsyn även bedrivas utan konkret anledning av t.ex. nystartade eller stora inkassoverksamheter. Det förekommer såväl skrivbordstillsyn som platstillsyn. Myndigheten har rätt att ta del av samtliga handlingar om verksamheten och den som bedriver verksamheten ska lämna begärda upplysningar. Den som underlåter att ge tillgång till handlingar eller upplysningar kan föreläggas vid vite att göra så (14 § inkassolagen). Vidare får myndigheten meddela föreskrifter om hur verksamheten ska bedrivas och dessa får förenas med vite. Myndigheten får också återkalla tillstånd (15 § inkassolagen).

År 2021 hade 170 aktörer tillstånd av IMY att bedriva inkassoverksamhet. Det handlar i huvudsak om aktiebolag.¹¹ Trots att det i hög grad är juridiska personer som bedriver verksamhet är den sanktion som föreskrivs i lagen för överträdelse i huvudsak straff, som förstås bara kan ådömas fysiska personer. Det anges att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bedriver inkassoverksamhet utan tillstånd eller bryter mot vissa bestämmelser eller föreskrifter kan dömas till böter eller fängelse i högst ett år (17 § inkassolagen). Därutöver kan skadestånd utgå vid skada till följd av otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd (18 § inkassolagen).

Under åren 2018–2020 låg antalet klagomål runt 270 per år. Antalet inledda tillsynsärenden under samma period låg runt tre per år, vilket är en rejäl minskning sedan 2016 då motsvarande siffra var 33.

¹¹ <https://www.imy.se/verksamhet/inkasso/innehavare-av-inkassotillstand/>, inhämtat 2022-01-21.

8.5 Utredningens förslag

Förslag: Finansinspektionen ska vara tillsynsmyndighet för såväl verksamhet som omfattas av kredithanteringsdirektivet som inkassolagen i dess helhet.

8.5.1 Det delade tillsynsansvaret

Enligt kredithanteringsdirektivet ska en eller flera myndigheter svara för tillsyn- och tillståndsprövningen av tillkommande krav i den nationella lagstiftningen, men det följer också att en myndighet måste ansvara för det internationella informationsutbytet.

En given utgångspunkt är att Finansinspektionen borde vara tillsynsmyndighet för kraven enligt kredithanteringsdirektivet. Direktivets syfte är att skapa ett gemensamt regelverk inom EU för att stärka den finansiella stabiliteten. Dessa uppgifter ligger förstås inom Finansinspektionens tillsyns- och kompetensområde. Därtill kommer att det internationella informationsutbytet är ett centralt krav i kredithanteringsdirektivet. Finansinspektionen är redan behörig myndighet enligt kapitäläckningsdirektivet¹² och tillsynsförordningen¹³ och har ett internationellt kontaktnät med andra tillsynsmyndigheter, som sannolikt också kommer att utses till behöriga myndigheter enligt kredithanteringsdirektivet.

En fråga som uppkommer är då hur IMY:s tillsynsansvar enligt inkassolagen ska förhålla sig till detta. Som framgått av kapitel 4 berör kredithanteringsdirektivet även en mindre del av den inkasso-verksamhet som med nuvarande uppdelning står under IMY:s tillsyn.

Utredningen har i kapitel 4 dragit den slutsatsen att särregler behöver gälla för denna mindre del av inkasso-verksamheten som omfattas av direktivet. Dessa särregler berör flera olika centrala delar av inkassolagen, i form av långtgående krav, annat sanktionssystem och särskilda bestämmelser om att ta emot medel. Vidare har utredningen i kapitel 4 bedömt att den verksamhet som omfattas av kredit-

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG.

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

hanteringsdirektivet ska regleras i en ny lag. För inkassoverksamheten skulle det innebära att den nya lagen även reglerar den del av verksamheten som bedrivs av kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare samt tillhandahållare och att gällande inkassolag som tidigare även fortsättningsvis reglerar den övriga inkassoverksamheten. Det innebär att inkassoverksamhet som bedrivs av aktörer som är kreditförvaltare, kreditförvärvare, dess företrädare eller tillhandahållare av kreditförvaltning ska undantas från inkassolagen och regleras i den nya lagen medan inkassolagen även fortsättningsvis ska gälla för inkassoverksamhet som inte omfattas av direktivet.

Utredningens slutsats om att Finansinspektionen borde vara tillsynsmyndighet för kraven i direktivet innefattar även att IMY inte bör ha ett tillsynsansvar över inkassoverksamhet som berörs av kredithanteringsdirektivet. Skälet är att IMY då skulle behöva göra tillståndsbedömningar och ägna sig åt informationsutbyte i enlighet med direktivet. Vid tillståndsbedömningar ingår som framgått t.ex. att bedöma robusta styrformer och interna kontrollmekanismer utifrån lagstiftning om låntagares och kreditgivares rättigheter, uppgifter som ligger långt ifrån IMY:s kompetensområde och kärnverksamhet. Om samtidigt Finansinspektionen hade ett tillsynsansvar för andra krav enligt direktivet skulle det gränsöverskridande samarbetet i dess helhet, som är en central del av direktivet, behöva utföras av Finansinspektionen. Som framgått är det ett krav i direktivet att en myndighet ansvarar för det gränsöverskridande samarbetet. En sådan ordning framstår enligt utredningens uppfattning varken som lämplig eller effektiv.

En möjlighet skulle vara att Finansinspektionens tillsynsansvar skulle avse kredithanteringsdirektivets krav i dess helhet, alltså även tillsyn av den del av inkassolagen som avser indrivning av nödlidande lån när direktivet ställer krav. En sådan lösning kan med hänsyn till att tillsynsansvaret redan är delat framstå som möjligt.

En sådan lösning skulle dock innehålla flera svårigheter. En skulle vara själva fördelningen. I dag innebär fördelningen att Finansinspektionen har tillsyn över kreditinstitut och några andra liknande institut som även bedriver inkassoverksamhet, medan IMY har tillsyn över övriga bolag som bedriver inkassoverksamhet, dvs. uppdelningen är utifrån vilken verksamhet bolaget driver.

Den del som skulle tillkomma har dock en annan typ av gränsdragning som inte avser vissa bolags verksamhet i dess helhet utan

när ett bolag utövade viss verksamhet. Som framgått ovan och som utvecklats i kapitel 4 ställer kredithanteringsdirektivet i huvudsak krav för inkassoverksamhet av nödlidande krediter som utfärdats av ett kreditinstitut när inkassobolaget förvärvat krediten för att driva in den (bolaget är då kreditförvärvare) eller om bolaget på uppdrag av en kreditförvärvare driver in fordran. Det skulle betyda att när inkassobolag under vissa bestämda förutsättningar driver in nödlidande krediter skulle de behöva stå under Finansinspektionens tillsyn, medan de skulle stå under IMY:s när de drev i andra fordringar. Det skulle kunna leda till gränsdragningsproblem, särskilt med hänsyn till att det är det komplext att analysera när kredithanteringsdirektivet ställer krav för inkassoverksamhet. Definitionen av nödlidande lån är inte heller klar utan kan kräva en bedömning, som framgått är ett lån nödlidande om betalningsdröjsmålet är minst 90 dagar eller att det bedöms som osannolikt att lånet kommer att återbetalas. En sådan lösning framstår som orimlig, eftersom en organisation eller medborgare ska kunna ha en klar bild om vilken myndighet som ansvarar för tillsynen. Det ingår i den offentliga service-skyldigheten att tillhandahålla en sådan klar bild.

Det som vidare talar emot en sådan lösning är att det skulle innebära en fortsatt delad tillsyn över inkassolagen. Som redovisats har påtalats att en delad tillsyn innebär en risk för att tillsynen blir ineffektiv och oförutsägbar. Därutöver har det framkommit att den tillsyn av inkassolagen som bedrivs för närvarande är mycket begränsad, båda myndigheterna prioriterar andra områden. IMY har haft några enstaka tillsynsärenden över inkassolagen under senare år och Finansinspektionen inga.

Alternativet till ett delat tillsynsansvar är förstås att tillsynsansvaret över inkassolagen samlas hos en myndighet. Utredningen har också enligt regeringens direktiv uppdraget att överväga om en sådan samling är möjlig.

Det som då kan komma i fråga är att hela tillsynsansvaret förs över till Finansinspektionen. Den myndigheten har redan tillsynsansvaret över kreditinstitut och liknande institut som bedriver inkassoverksamhet och kommer alltså framöver att även behöva ha tillsyn över den del av inkassoverksamhet som berörs av kredithanteringsdirektivet. Utredningen bedömer som framgått tidigare att IMY inte bör ha tillsynsansvaret över den verksamheten, eftersom den uppgiften ligger utanför myndighetens kompetensområde. Av

samma skäl bör IMY inte ha tillsyn över kreditinstituts inkasso-verksamhet. Ett helhetsansvar för IMY kan därför inte övervägas.

Det ska vidare noteras att Finansinspektionens del av tillsynen som den ansvarar för i dag, dvs. den över kreditinstitutens och liknande instituts inkasso-verksamhet är en mindre andel av inkasso-verksamheten i stort. Den del som kommer att tillkomma är ringa, det är som framgått endast få specifika inkassoärenden som omfattas av kredithanteringsdirektivet. Som framgått ovan har IMY i dag tillsyn över cirka 170 inkassobolag, som bedriver indrivning. Finansinspektionen har för närvarande tillsyn över cirka 8 bolag som bedriver inkasso-verksamhet. Den del av inkasso-verksamheten som berör kredithanteringsdirektivet och som alltså skulle tillkomma är också en liten andel. En uppskattning som redovisats i kapitel 3 och i avsnitt 4.2.2 är att det skulle kunna handla om 10–20 inkassobolag. Som påpekats ovan skulle det inte handla om hela deras verksamhet, utan endast om de under vissa förutsättningar bedriver indrivning av en nödlidande kredit som utfärdats av ett kreditinstitut.

Sammantaget menar utredningen att de redovisade nackdelarna med en delad tillsyn i hög grad talar för att samla tillsynsansvaret hos Finansinspektionen. Med hänsyn till att en mindre andel av inkassobolag för närvarande står under tillsyn av Finansinspektionen och att endast en begränsad andel av vissa inkassobolags verksamhet skulle tillkomma förutsätter dock en överflyttning också att Finansinspektionen är bättre eller i vart fall lika lämpad, att bedriva tillsyn över inkasso-verksamheten i stort i jämförelse med IMY. För att avgöra det krävs en närmare analys över tillsynens syfte.

8.5.2 Tillsynens syfte

Bakgrund

Av 13 § inkassolagen följer att IMY utövar tillsyn över efterlevnaden av lagen. Tillsynens syfte är därmed att se till att lagen följs. För att utvärdera tillsynens syfte krävs därför en analys av lagens syfte.

Inkassolagen trädde i kraft 1975 efter en utredning av Kreditupplysningsutredningen. Den utredningen hade i ett tidigare delbetänkande även lämnat förslag till en kreditupplysningslag. Syftet med inkassolagen var att undanröja riskerna för att gäldenärer utsätts för otillbörliga inkassoåtgärder eller i övrigt tillfogas onödig skada eller

olägenhet genom inkassoverksamhet. Vissa bestämmelser innehåller också skydd för borgenärer.¹⁴ Bakgrunden till regleringen var att det i inkassobranchen förekommit missförhållanden.¹⁵ Diskussionen om hur inkassoverksamhet skulle bedrivas hade samband med den allmänna debatten om skydd för enskilda människors integritet och utvecklingen av datateknik.¹⁶ I propositionen understryks att inkassoverksamheten fyller en nödvändig funktion i det ekonomiska livet utifrån kreditgivningens ökade betydelse. Det skulle vara uppenbart att kreditgivare måste ha effektiva möjligheter att tvinga fram betalning, varför det skulle ligga i sakens natur att gäldenärer kunde behöva utsättas för vissa olägenheter. Samtidigt skulle det även vara uppenbart att vissa begränsningar behövde ställas upp till skydd för gäldenärer. Det krävdes en lämplig avvägning mellan de olika intressen.¹⁷

En central bestämmelse i inkassolagen är 4 § om att inkassoverksamhet ska bedrivas enligt god inkassosed. Det anges särskilt i paragrafen att gäldenären inte ska vållas onödig skada eller olägenhet eller utsätts för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd.

Grundprincipen att inkassoverksamhet ska bedrivas enligt god inkassosed fylls sedan enligt uttalande i specialmotiveringen i propositionen ut med mer konkreta bestämmelser i 5–11 §§. Ytterligare regler för hur sådan verksamhet ska bedrivas för att stå i överensstämmelse med kravet på god inkassosed skulle sedan utbildas i praxis, främst genom tillsynsmyndighetens verksamhet.¹⁸

I 5 § anges bl.a. att krav mot gäldenär ska framställas skriftligt och att kapital, ränta och ersättning för kostnader ska anges separat. Av 6 och 7 §§ följer att rättslig åtgärd som huvudregel inte får vidtas förrän gäldenären tillställts krav enligt 5 §. I 8 § anges att inkassoåtgärd inte bör vidtas om det föreligger sannolika skäl för att fordran inte är lagligt grundad eller annars framstår som obefogad. Av 9 § följer att den betalning som gäldenären erlägger till den som har uppdrag att driva in fordran är gällande mot borgenären. I 10 § finns bestämmelser om hantering av inkasserade medel, i 10 a § om register i inkassoverksamhet och i 11 § om tystnadsplikt i inkassoverksamhet.

¹⁴ Prop. 1974:72 s. 1.

¹⁵ Prop. 1974:72 s. 13.

¹⁶ Prop. 1974:72 s. 64.

¹⁷ Prop. 1974:72 s. 66.

¹⁸ Prop. 1974:72, s. 109.

Skyldigheten om god inkassosed tar enligt propositionen med förslag till lag i första hand sikte på förhållandet mellan den som bedriver inkassoverksamhet och gäldenären, men den omfattar även inkassoföretagets handlande gentemot uppdragsgivaren. Denne bör hållas underrättad och vid behov ska instruktioner inhämtas. Uttryckligt samtycke bör inhämtas från huvudmannen i vissa situationer. Föredragande statsråd ansåg dock inte att det var nödvändigt att lagfästa dessa principer. Däremot ansågs det föreligga skäl för att i lagen ta in bestämmelser om klientmedelsförvaltning och redovisningsskyldighet.¹⁹

Genom inkassolagen fördes som huvudregel in krav om tillstånd för inkassoverksamhet. Kreditupplysningsutredningen föreslog att lagen skulle ställas under tillsyn av ett offentligt organ och då något organ som redan fanns eller var planerat. Två alternativ övervägdes av utredningen. Det ena var att tillsynen skulle utövas av den nämnd som utredningen föreslagit i sitt tidigare delbetänkande och som skulle utöva tillsyn över kreditupplysningsverksamhet. Det andra alternativet var en tillsyn med anknytning till Konsumentombudsmannen. Utredningen föreslog att tillsynen skulle utövas av nämnden, som då skulle få namnet kreditupplysnings- och inkassonämnden. Skälet var det nära sambandet mellan kreditupplysning och inkasso och att inkassolagen inte bara berörde konsumenter utan en bredare krets.²⁰

Förslaget till inkassolag lades alltså fram 1974 i en proposition. Redan tidigare, 1973, hade dock regeringen i en annan proposition behandlat Kreditupplysningsutredningens delbetänkande om förslag till kreditupplysningslag. Den lagen trädde i kraft redan i juli 1974 och var gällande när propositionen till inkassolag utarbetades.²¹ Syftet med lagen om kreditupplysningsverksamhet var i första hand att undanröja riskerna för att kreditupplysningsverksamheten skulle medföra otillbörligt intrång i de kreditsökande personliga integritet. Hänsyn skulle också tas till kreditgivarnas intresse av en effektivt fungerande kreditupplysningsverksamhet. Även för den lagen hade alltså utredningen föreslagit att tillsynen skulle utövas av en nämnd.

Av propositionen med förslag till kreditupplysningsverksamhet framgår dock att flera remissinstanser ifrågasatt om det var nödvändigt att tillskapa en särskild nämnd. I propositionen erinrar det före-

¹⁹ Prop. 1974:72 s. 70.

²⁰ Prop. 1974:42, s. 30 ff.

²¹ Prop. 1974:42, s. 64.

dragande statsrådet om att kreditupplysningsverksamheten redan enligt dåvarande lagstiftning till viss del stod under tillsyn av offentlig myndighet. Sålunda utövade Datainspektionen tillsyn över sådan kreditupplysningsverksamhet som bedrevs med hjälp av ADB, medan bankinstitutens kreditupplysningsverksamhet stod under tillsyn av Bankinspektionen. Statsrådet menade därför att det skulle innebära en klar överorganisation att utöver de då existerande tillsynsorganen inrätta en särskild myndighet som enbart skulle syssla med tillsyn och andra frågor rörande kreditupplysningsverksamheten. Tillsynen över kreditupplysningsverksamheten borde i stället anförtros åt någon redan existerande myndighet. Valet stod mellan Bankinspektionen och Datainspektionen. Bankinspektionen var tidigare central förvaltningsmyndighet under Finansdepartementet med uppgift att svara för tillsynen av banker och andra företag inom kreditmarknaden samt för börshandeln. Den slogs 1991 samman med Försäkringsinspektionen och Finansinspektionen bildades.

Till förmån för Bankinspektionen talade främst att den hade en långvarig erfarenhet av kreditupplysningsfrågor, men samtidigt anfördes att Bankinspektionens tillsynsverksamhet i första hand inte var att beakta integritetsskyddsintressen. Detta var dock Datainspektionens huvuduppgift, varför valet föll på den myndigheten.²²

När valet av tillsynsmyndighet sedan behandlades 1974 i proposition med förslag till inkassolag delade det föredragande statsrådet förslaget om tillsyn av ett offentligt organ. Vidare fördes fram att samma myndighet som hade tillsyn över kreditupplysningsverksamheten även borde utöva tillsyn över inkassolagen. Därefter förs fram att Datainspektionen borde vara tillsynsmyndighet.²³

Utredningens analys

Inkassolagen har flera olika syften och innehåller en avvägning mellan olika intressen. Den innehåller olika skyddsbestämmelser för gäldenärer, men även bestämmelser till skydd för borgenärer. Skyddsbestämmelserna för gäldenärer handlar enligt utredningens bedömning om många olika saker. Som framgår av föregående stycke innefattar bestämmelserna att krav ska framställas skriftligt, och att de

²² Prop. 1973 :155, s. 116 ff.

²³ Prop. 1974:42, s. 95 ff.

olika delbeloppen framgår separat. Vidare ska det föreligga sannolika skäl bl.a. för att fordran är lagligt grundad och betalning kan ske till ombudet med befriande verkan mot borgenären. Dessa bestämmelser saknar enligt utredningens mening samband med personlig integritet. Det finns dock två bestämmelser som siktar på skydd av den personliga integriteten, nämligen bestämmelserna om register och tystnadsplikt.

Sammantaget är det utredningens slutsats att inkassolagen syfte är att skydda både gäldenären och borgenären och att den personliga integriteten är ett av flera skyddsintressen avseende gäldenären.

Samtidigt är det tydligt att lagstiftningen kom till när den personliga integriteten debatterades och framför allt att lagen utreddes och bereddes med samband till, men i tid strax efter lagen om kreditupplysningsverksamhet. Den lagen hade en betydligt starkare koppling till frågan om den personliga integriteten. Valet av tillsynsmyndigheter stod mellan Datainspektionen och Bankinspektionen, men Datainspektionen föreslogs. Valet avgjordes i samband med att lagen om kreditupplysningsverksamhet föreslogs. Som en följd föreslogs sedan senare samma tillsynsmyndighet för lagen om inkassoverksamhet, eftersom det ansågs föreligga ett samband mellan de båda lagarna, trots att inkassolagens inriktning mot personlig integritet är betydligt svagare.

8.5.3 Sammantagen bedömning

Den delade tillsynen över inkassolagen utgör enligt tidigare analyser av Statskontoret och en annan statlig utredning²⁴ ett problem. Regeringen har med hänvisning till dessa analyser gett denna utredning i uppdrag att analysera om det är möjligt att samla tillsynen.

Problemet med den delade tillsynen försvåras ytterligare genom kredithanteringsdirektivets krav. Det är självklart att Finansinspektionen behöver vara tillsynsmyndighet över kredithanteringsdirektivets krav. Det betyder att det inte är möjligt att behålla den gällande tillsynsfördelningen. I stället skulle ytterligare en del av inkassoverksamheten som i dag står under IMY:s tillsyn och som berörs av direktivet behöva föras över till Finansinspektionen. Den gällande tillsynsfördelningen bygger på att bolag som driver viss typ av verk-

²⁴ Utredningen om tillsyn över den personliga integriteten (Ju 2015:02).

samhet i dess helhet står under Finansinspektionens tillsyn. För det som skulle tillkomma handlar dock om att en del av viss verksamhet hos ett bolag skulle behöva stå under Finansinspektionens tillsyn, medan andra delar av samma bolags verksamhet även fortsättningsvis skulle behöva stå kvar under IMY:s tillsyn. Detta riskerar att leda till gränsdragningsproblem, särskilt med hänsyn till att kredithanteringsdirektivets krav är komplicerade att analysera. Att föreslå en ändrad och mer komplicerad tillsynsfördelning när det delade ansvaret redan enligt tidigare analyser utgör ett problem framstår som mindre lämpligt. Det delade ansvaret med tillkommande ny fördelning talar därför även enligt utredningens uppfattning för att i stället söka en lösning med ett samlat tillsynsansvar. En sådan samling skulle endast kunna ske genom att Finansinspektionen fick i uppdrag att utöva tillsyn över inkassolagen i dess helhet.

Samtidigt är dock den del som Finansinspektionen redan har tillsyn över en mindre andel och även det som skulle behöva tillföras är en ringa andel. En förutsättning för en överföring är därför enligt utredningens bedömning att Finansinspektionen är bättre lämpad eller i vart fall lika lämpad som IMY att bedriva tillsyn över inkassolagen i stort. För att utröna det har utredningen analyserat syftet med tillsynen över inkassolagen.

I denna del är det utredningens slutsats att inkassolagens syfte är att skydda både gäldenären och borgenären och att den personliga integriteten är ett av flera skyddsintressen avseende gäldenären. Analysen visar också att vid val av tillsynsmyndighet övervägdes såväl ett tillsynsansvar för Bankinspektionen som Datainspektionen, dvs. Finansinspektionen och IMY. Valet föll på Datainspektionen, men det skedde i samband med förslag till lagstiftning om kreditupplysning, alltså vid ett förslag till lag med en betydligt starkare koppling till den personliga integriteten. Eftersom förslaget om inkassolagen ansågs ha ett samband med lagstiftningen om kreditupplysning fick det dock som följd att IMY även fick det huvudsakliga tillsynsansvaret för inkassolagen.

Det anförda betyder enligt utredningens bedömning att Finansinspektionen är minst lika lämpad att bedriva tillsyn över inkassolagen som IMY. Utredningen menar att inkassolagens frågor i själva verket ligger närmare inspektionens ansvarsområde än IMY:s, vars uppgift det är att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

Utredningens analys visar alltså att inkassolagen är en skyddslagstiftning för såväl gäldenären som borgenären och att skyddet för den personliga integriteten bara är ett av flera skyddsområden. I övrigt handlar det om att fodringar är förfallna, klart definierade och lagligt grundade samt betalning med befriande verkan. Till detta kommer skyddsregler för borgenärer om klientmedelsförvaltning och redovisningsskyldighet. Samtliga dessa frågor skiljer sig i hög grad från IMY:s fokusområde. Den myndighet vars ansvarsområde ligger närmast dessa frågor bör också vara Finansinspektionen.

Slutsatsen kan även illustreras av att det är självklart att Finansinspektionen bör ha tillsyn över kredithanteringsdirektivet samtidigt som direktivets krav har ett nära samband med inkassolagen.

Finansinspektionens uppfattning är att inkasso av kreditinstituts fodringar, som redan står under inspektionens tillsyn och kredithanteringsdirektivets krav har ett nära samband med inspektionens övriga verksamhet, varför det är naturligt att myndigheten har tillsyn över denna verksamhet. Som framgått menar Finansinspektionen dock att den tillsyn över inkassolagen som bedrivs av IMY, saknar koppling till finansmarknaden, varför den skulle vara främmande för inspektionen. Utredningen delar inte denna uppfattning.

Statistik från Svensk Inkasso visar att den totala skulden hos inkassobolagen ökar. Gäldenärernas samlade kapitalskuld uppgick 2021 till 108 miljarder kronor. Skulden har ökat kraftigt, 2008 uppgick den till 44 miljarder kronor. År 2021 var 1,4 miljoner gäldenärer registrerade i inkassobolagens register, varav 95 procent är privatpersoner. Antalet registrerade gäldenärer har ökat med 65 procent sedan 2014.²⁵

Från Svensk Inkasso har anförts att det stora flertalet av de företag som innehar inkassotillstånd bedriver mycket begränsad inkasso-verksamhet. Många av bolagen är snarast att betrakta som juristfirmor där möjligheten att i vissa fall biträda klienter vid indrivning av fordringar utgör endast en av många delar av de tjänster som erbjuds. Verksamheten i sådana företag är i mycket stor utsträckning väsensskild från den verksamhet som Finansinspektionen normalt utöver tillsyn över.

²⁵ Svensk Inkasso, Branschstatistik från Sveriges inkassoföretag 2022, <https://svenskinkasso.se/content/uploads/2022/04/rapport-svensk-inkassofinal.pdf>, inhämtat 2022-07-08.

Utredningen ifrågasätter inte uppgiften att många bolag ägnar sig åt begränsad inkassoverksamhet, men delar inte uppfattningen om att verksamheten är väsensskild från annan verksamhet som Finansinspektionen bedriver tillsyn över. Det finns ett flertal stora bolag som bedriver omfattande inkassoverksamhet med hög omsättning, varför helhetsbilden blir splittrad. Ett exempel är Intrum Sverige AB, som har kontor i 24 länder i Europa,²⁶ har nästan 10 000 anställda och omsätter för närvarande cirka 18 miljarder kronor om året.²⁷

Siffrorna visar enligt vår uppfattning att inkassoverksamhet är en viktig del av finansmarknaden. Här har Finansinspektionen invänt att Intrum Sverige AB hanterar flera av storbankernas kreditinkasso, varför deras verksamhet redan delvis står under inspektionens tillsyn. Inkassoverksamhet har också stor betydelse för konsumenter, varför låntagarskyddet är särskilt relevant. Den bristande tillsynen är därmed inte tillfredställande. Ansvaret för frågorna ligger redan i dag också huvudsakligen hos Finansinspektionen. Genom att flytta tillsynen till Finansinspektionen möjliggörs en förbättrad tillsyn redan genom synergieffekter. Samtidigt instämmer utredningen i Finansinspektionens bedömning om att en förbättrad tillsyn även kan förutsätta utökade resurser. Det gäller särskilt initialt, eftersom Finansinspektionen kommer att behöva utarbeta föreskrifter och allmänna råd.

Sammantaget föreslår utredningen att Finansinspektionen bör ha tillsynsansvaret över såväl kredithanteringsdirektivets krav som inkassolagen i dess helhet.

Med tillsyn avses självständig granskning för att kontrollera om tillsynsobjekt uppfyller krav som följer av lagar och andra bindande föreskrifter. Hur tillsyn bedrivs varierar inom olika områden.²⁸ Det finns olika styrmedel. Kontrollstyrning innebär att granska efterlevnaden, kunskapsstyrning innebär att informera om reglerna genom t.ex. vägledning och med ekonomisk styrning avses att enskilda ges ekonomiska incitament för att följa en viss reglering.²⁹ I grunden har varje myndighet möjlighet att utifrån gällande lagstiftning och andra regleringar möjlighet att själv avgöra hur tillsynen bäst bedrivs på ett effektivt sätt.

Som redan utvecklats i kapitel 4 delar utredningens inspektionens uppfattning om att det finns skäl att se över inkassolagens sanktions-

²⁶ <https://www.intrum.se/kundservice/det-har-ar-intrum/vara-marknader/inhämtat> 2022-07-08.

²⁷ <https://borsdata.se/intrum-justitia/nyckeltal>, inhämtat 2022-07-08.

²⁸ Regeringens skrivelse 2009/10:79 s. 1 och 10.

²⁹ SOU 2020:79, s. 75–76.

system, men eftersom utredningens uppdrag i denna del är begränsat till frågor om tillsyn skulle det behöva ske i särskild ordning. Utredningens förslag om att samla tillsynen hos Finansinspektionen medför ekonomiska konsekvenser som kommer att utvecklas i kapitel 11.

8.6 Genomförande i svensk rätt

8.6.1 Inledning

I artikel 21.3 föreskrivs att medlemsländerna ska utse myndigheter som ska ansvara för uppgifterna i direktivet. Som framgått tidigare i detta kapitel kan det vara en eller flera myndigheter och utredningen föreslår alltså att Finansinspektionen ensam ska vara tillsynsmyndighet för kraven i direktivet. Av artikel 22 följer sedan att dessa myndigheter ska ges de tillsyns- och utredningsbefogenheter som följer av artikeln samt möjlighet att besluta om sanktioner. Det ska åtminstone ska handla om de angivna kraven i artikeln, vilket alltså betyder att medlemsländerna kan ställa högre, men inte lägre krav. Artikel 22 behandlar såväl de formella kraven för tillsyn som materiella krav som det ska utövas tillsyn över, som t.ex. information (22.6) och klagomål från låntagare (22.1.i). Avsnitt 8.6.2 kommer att behandla de formella kraven om tillsyn, medan de materiella bestämmelserna om information och låntagarskydd samt sanktioner behandlas separat i kapitel 5, 6 respektive 9.

Det handlar vidare om tillstånd. I artikel 22.1.a och c anges att myndigheten ska ha befogenhet att bevilja eller neka ett tillstånd enligt artiklarna 5 och 6. Vidare ska myndigheten ha befogenhet att förbjuda någon av kreditförvaltningsverksamheterna. Detta kommer att behandlas i i avsnitt 8.6.3. Myndigheten ska också ha befogenhet att återkalla ett tillstånd enligt artikel 22.1.b. En återkallelse av tillstånd utgör enligt artikel 23.2.a i vissa fall en administrativ sanktion. Återkallelse kommer därför att behandlas i kapitel 9 tillsammans med övriga sanktioner.

Direktivet uppställer vissa förutsättningar för tillstånd. Medlemsstaterna ska också enligt artikel 7.1 i kredithanteringsdirektivet inrätta ett förfarande för ansökan om tillstånd att vara kreditförvaltare. Det analyseras i avsnitt 8.6.4.

Vidare ska myndigheten ha utredningsbefogenheter. Myndigheten ska enligt artikel 22.1.d ha möjlighet att genomföra inspek-

tioner på plats och skrivbordskontroller. Vi redovisar vår analys om det i avsnitt 8.7.5 och 8.7.6.

8.6.2 Tillsyn

Utredningens förslag: I ett förslag till lag förs in en bestämmelse som anger att Finansinspektionen har tillsyn över den verksamhet som bedrivs av kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare och tillhandahållare.

Tillsynen omfattar att verksamheten drivs enligt den lagen och andra författningar som reglerar verksamheten.

Vidare ska Finansinspektionen för verksamhet som bedrivs av kreditförvaltare ha tillsyn över verksamhetens bolagsordning eller stadgar eller reglemente samt andra interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten.

Finansinspektionen har även tillsyn över att kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter uppfyller sina skyldigheter i lagen.

Av en lag bör följa att Finansinspektionen ska utöva tillsyn över den verksamhet som regleras i direktivet. Bestämmelser om tillsyn finns redan i flera lagar inklusive inkassolagen, LBF och LVB. Av inkassolagen följer som huvudregel att IMY utövar tillsyn över lagen, medan bestämmelserna i LBF och LVB innebär att Finansinspektionen har tillsyn över kreditinstituts respektive kreditgivares och kreditförmedlars verksamhet med konsumentkrediter. Tillsynen av verksamheten omfattar sedan att verksamheten bedrivs enligt lagen, andra författningar som reglerar verksamheten, bolagsordning, stadgar eller reglemente samt interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamhet (13 kap. 2 § LBF). Motsvarande bestämmelse finns i 5 kap. 2 § LVB.

Regleringen om interna instruktioner som har sin grund i författningar handlar i LBF om att styrelsen i ett kreditinstitut ska se till att det finns instruktion i den omfattning som behövs för att förpliktelser inte äventyras (6 kap. 5 § LBF). Det handlar t.ex. om an-

svarsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktör enligt aktiebolagslagen (2005:551).³⁰

Den tillsyn som behöver bedrivas enligt direktivet är i första hand att kreditförvaltares och kreditförvärvares verksamhet följer angivna krav. Direktivets definitioner är kopplade till den juridiska eller fysiska personen, avgörande är om personen är att betrakta som kreditförvaltare inte om det handlar om kreditförvaltningsverksamhet. Som framgått är den som handlar på uppdrag av en kreditförvaltare inte kreditförvaltare, trots att denne bedriver kreditförvaltningsverksamhet. På samma sätt är tillsynen definierad i LBF och LBV, det handlar om den verksamhet som bedrivs av kreditinstitut respektive kreditgivare och kreditförmedlare.

Som beskrivits är målsättningen att samtliga bestämmelser med anledning av direktivet ska samlas i ett förslag till ny lag, men det kommer att finnas undantag. När det gäller krav avseende olika företagsformer som kan bli aktuella för kreditförvaltare finns redan reglering om detta i årsredovisningslagen (1995:1554) och 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078). Kraven i artikel 5.1.i i direktivet är att sökanden ska omfattas av nationella krav på rapportering och offentliggörande är därför uppfyllda genom att nämnda bestämmelser är tillämpliga, se vidare avsnitt 8.6.4 nedan. Innebörden är därmed att det inte är tillräckligt att tillsynen omfattar lagen utan det bör vara verksamheten och på samma sätt som i LBF och LVB bör sedan tillsynen omfatta såväl att rörelsen drivs enligt lagen som andra författningar som reglerar verksamheten.

Därutöver behöver tillsynen även omfatta den som på uppdrag av en kreditförvaltare utför kreditförvaltningsverksamhet, tillhandahållare av kreditförvaltning, s.k. utkontraktering (artikel 12). I det fallet behåller i huvudsak kreditförvaltaren ansvaret och utkontrakteringen påverkar inte myndighetens tillsyn av kreditförvaltaren. Samtidigt ska tillsynsmyndigheten även säkerställa att tillhandahållare lämnar uppgifter (artikel 12.4), se vidare kapitel 5. Innebörden blir att tillsynen även behöver omfatta den som på uppdrag av en kreditförvaltare utövar kreditförvaltningsverksamhet, dvs. tillhandahållare.

Även företrädare för kreditförvärvare bör omfattas av tillsyn. Som följer av artikel 19 ska en kreditförvärvare som inte har hemvist eller säte i unionen utse en företrädare, som då blir ansvarig.

³⁰ Prop. 2002/03:139 s. 349.

Slutligen behöver tillsynen även omfatta kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter. Skälet är att myndigheten även ska ha befogenhet att kräva ytterligare information avseende överlåtelsen av en kreditgivares rättigheter enligt det nödlidande kreditavtalet. Detta har sin grund i artikel 15, som ställer krav om att kreditinstitut och motsvarande institut tillhandahåller information om kreditgivarens rättigheter enligt det nödlidande kreditavtalet och att kreditinstitut som överlåter underrättar tillsynsmyndigheten. Till myndigheten ska då information lämnas om kreditförvärvaren och om kreditavtalet. Vidare finns det informationskrav för kreditinstitut och kreditgivare och kreditförmedlare mot låntagare, se vidare kapitel 6. Denna tillsyn är här begränsad till de särskilda informationskyldigheter som finns i denna lag.

Därutöver bör det på samma sätt som i LBF och LVB för kreditförvaltare finnas möjlighet till ytterligare tillsyn. Det handlar i första hand om tillsyn av verksamhetens bolagsordning, stadgar eller reglemente samt en hänvisning till interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten. Skälet är att det är ett krav i direktivet att det dels ska finnas befogenhet att kräva att kreditförvaltare ändrar eller uppdaterar sina interna styrformer och interna kontrollmekanismer i syfte att effektivt säkerställa att låntagarnas rättigheter respekteras i enlighet med den lagstiftning som reglerar kreditavtalet, dels möjlighet att kräva att kreditförvaltare ändrar eller uppdaterar den policy som de har antagit för att säkerställa en rättvis och omsorgsfull behandling av låntagarna samt dels registrering och handläggning av klagomål från låntagare. De materiella bestämmelserna i denna del följer dock som nämnts redan inledningsvis av kapitel 9 och 6.

8.6.3 Formella förutsättningar för tillstånd

Utredningens förslag: Kreditförvaltare får endast bedriva verksamhet efter tillstånd av Finansinspektionen. Tillstånd kan ges till juridisk person, vilket följer redan av att en kreditförvaltare definitionsmässigt är en juridisk person enligt 1 kap. 2 §.

Ansökan om tillstånd ges in till Finansinspektionen.

Av ansökan ska framgå om den innefattar rätt att ta emot medel av låntagaren.

Till en ansökan om tillstånd ska fogas registreringsbevis, bolagsordning eller stadgar eller reglemente samt andra interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten, uppgifter om ägare och om möjlig tillhandahållare samt den skriftliga bevisning som åberopas.

Finansinspektionen ska vid behov senast inom 45 dagar förelägga sökanden att komplettera ansökan. Följs inte föreläggandet får ansökan avvisas.

Närmare bestämmelser om vad en ansökan om tillstånd ska innehålla ges i föreskrifter.

Av artikel 4 följer att kreditförvaltare som har Sverige som sin hemmedlemsstat behöver tillstånd av Finansinspektionen för att kunna bedriva verksamhet i Sverige. För att tillstånd ska beviljas finns det i direktivet såväl formella som materiella krav. De formella kraven ska beskrivas i detta avsnitt och i nästa avsnitt de materiella kraven.

De materiella kraven återfinns i artikel 5 och de formella i artikel 7. Sistnämnda artikel blandar dock de formella och materiella kraven. I artikeln återfinns i punkterna 2.a–c och 2.k formella krav om handlingar som ska ges in om företaget, adress- och identitetsuppgifter och om förekomsten av tillhandahållare, medan övriga krav i artikel 7.2 avser bevisning om att de materiella förutsättningarna är uppfyllda.

I artikel 7.3 och 7.4 ställs vissa tidsfrister upp för handläggningen av en ansökan om tillstånd. Enligt artikel 7.3 ska myndigheten inom 45 arbetsdagar från mottagandet bedöma om en tillståndsansökan behöver kompletteras. Av artikel 7.4 följer att beslut i tillståndsfrågan ska meddelas inom 90 dagar efter att fullständig ansökan eller komplettering kommit in. Av enhetsskäl föreslår utredningen att bedömningen genomgående sker utifrån dagar, inte arbetsdagar i ett fall och dagar i ett annat fall.

Det anförda betyder alltså att ansökan inom denna tid ska bifallas eller avslås. Innebörden av detta är att direktivet i denna del skiljer sig något från svensk rättstradition, eftersom det inte anger en möjlighet till avvisning av ansökan om den inte är fullständig utan enbart bifall eller avslag. Det kan också förklara varför det inte finns en klar distinktion mellan formella och materiella förutsättningar för tillstånd. Om avvisning ska övervägas behöver dock åtskillnaden vara klar, eftersom avvisning bara bör ske om de formella kraven inte är

uppfyllda, medan brister i de materiella kraven ska leda till avslag. Här ska notera att övergripande – om inget annat anges – gäller förvaltningslagen (2017:900), FL, för Finansinspektionens handläggning. Om det av lag om förvärv eller förvaltning av nödlidande kreditavtal skulle följa annat gäller det. Det följer av tolkningsbestämmelsen att *lex specialis* har företräde framför *lex generalis*.

Av 20 § FL följer att myndigheten i första hand vid en ofullständig ansökan ska hjälpa den enskilde till rätta inom ramen för sin allmänna serviceskyldighet enligt 6 § andra stycket. Därefter får en myndighet besluta att förelägga den enskilde att avhjälpa en brist som finns kvar, om bristen medför att framställningen inte kan läggas till grund för en prövning i sak. I föreläggandet ska det anges att följderna av att det inte följs kan bli att framställningen inte tas upp till prövning. Innebörden är alltså att brister i en ansökan enligt svensk rättstradition leder till avvisning.

Utredningen föreslår med hänsyn till ovan anförda att det av förslag till lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal även ska följa att Finansinspektionen om en ansökan inte är fullständig ska förelägga sökanden att komplettera sin ansökan och att ansökan kan avvisas om föreläggandet inte följs.

Av artikel 7.2 a–k följer att till en ansökan om tillstånd ska fogas ett stort antal handlingar som gäller bl.a. sökandens identitet och kriterierna för tillstånd. Listan är mycket detaljerad och motsvarar vad som i svensk rätt normalt brukar regleras på föreskriftsnivå. Sådana föreskrifter bör meddelas av Finansinspektionen. Föreskrifter om vilka uppgifter en ansökan ska innehålla har i tidigare lagstiftningsärenden ansetts utgöra rena verkställighetsföreskrifter varför några bemyndiganden inte behöver ges i lag eftersom regeringen har rätt att meddela verkställighetsföreskrifter direkt med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen. Däremot krävs det förstås att regeringen bemyndigar inspektionen. Som framgått är det ett särskilt krav i artikel 22.1 att tillsynsmyndigheten även ska ha befogenhet att neka sökanden ett tillstånd. Enligt utredningens bedömning ingår det i tillståndsprövningen, varför det inte behöver anges särskilt.

Av artikel 22.1.c följer alltså också att myndigheten ska ha befogenhet att förbjuda någon av kreditförvaltningsverksamheterna. Som framgått kommer en kreditförvaltare behöva ett tillstånd, som vid överträdelser ska kunna återkallas. Eftersom det då blir omöjligt att bedriva kreditförvaltningsverksamhet innebär det i praktiken även

ett förbud. Därtill kommer att utredningen i förslag till ny lag i 7 kap. 14 under vissa förutsättningar får förbjuda kreditförvaltaren att bedriva verksamhet i Sverige. Det framstår därför som överflödigt att särskilt föreslå ett uttryckligt förbud för viss kreditförvaltningsverksamhet.

8.6.4 Materiella tillståndskrav för kreditförvaltare

Utredningens förslag: Följande krav ska gälla för tillstånd att vara kreditförvaltare:

1. Säte eller huvudkontor finns i Sverige,
2. styrelseledamöter, verkställande direktör och ersättare eller motsvarande är lämpliga,
3. ägare med kvalificerat innehav är lämpliga, och
4. det finns styrformer, kontrollmekanismer och interna regler som säkerställer låntagares och kreditgivares rättigheter.

Tillstånd att ta emot medel från en låntagare förutsätter att medlen hålls avskilda hos ett kreditinstitut.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för tillstånd.

Finansinspektionen ska som ett led i lämplighetsprövningen enligt den nya lagen ha rätt att få ut vissa uppgifter ur belastningsregistret och misstankeregistret.

Finansinspektionen ska besluta om tillstånd att bedriva verksamhet för kreditförvaltare och rätt att ta emot medel för den som uppfyller kraven. I annat fall ska ansökan avslås med en motivering.

Beslut ska meddelas inom 90 dagar efter det att fullständig ansökan kommit in till myndigheten.

Som framgått tidigare följer de materiella kraven av artikel 5.

Dessa tillståndskrav är i hög grad mer detaljerade än i motsvarande bestämmelser i svensk lag. Exempelvis innebär de för personer som ska ingå i en styrelse bl.a. att det ska klargöras om personen i fråga är dömd för vissa brott, dennes förhållande till tillsynsmyndig-

heter och om personen är föremål för konkursförfarande. Utredningen föreslår därför att när det gäller dessa personkrav att det av lagen ska följa att de ska vara lämpliga och att lämplighetskravet definieras i föreskrifter.

Enligt artikel 5.1.a krävs för att tillstånd ska beviljas att den sökande är en sådan juridisk person som avses i artikel 54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Med ”juridisk person” avses i den artikeln ett bolag som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen. Med ”bolag” avses bolag enligt civil- eller handelslagstiftning, inbegripet kooperativa sammanslutningar och andra offentligrättsliga eller privaträttsliga juridiska personer, med undantag av sådana som inte drivs i vinstsyfte. Det innebär enligt utredningens bedömning att även ekonomiska föreningar skulle kunna innefattas, även om det i praktiken inte bör förekomma.

Skälet till att sökanden ska ha säte *eller* huvudkontor i Sverige är att detta följer uttryckligen av artikel 5.1.a.

Ett tillstånd förutsätter vidare att verksamhetens ledning uppfyller de krav som följer av artiklarna 5.1 b. Direktivet använder sig av termerna lednings- och förvaltningsorgan. Anpassat till svenska förhållanden innefattar det i huvudsak styrelseledamöter och verkställande direktör samt ersättare för dessa.³¹

Dessa personer ska enligt artikel 5.1.b ha tillräckligt gott anseende; vilket de kan påvisa genom att de inte förekommer i belastningsregistret eller motsvarande för relevanta brott, i synnerhet för brottslighet som rör företag, konkurs, insolvens eller konsumentskydd. Personerna ska ha handlat transparent och samarbetsvilligt mot tillsynsmyndigheter, och som huvudregel inte vara föremål för ett insolvensförfarande eller tidigare varit försatta i konkurs. Det anges som undantag från kravet att rättigheterna återställts. Det skulle kunna vara att konkursen avslutats eller motsvarande. Mindre incidenter ska sakna relevans. Utredningen föreslår att det av lagen ska följa att personerna ska vara lämpliga och att lämplighetsrekvisitet preciseras i föreskrifter.

I fråga om de aktuella personerna förekommer i belastningsregistret eller något annat motsvarande nationellt register, bör Finansinspektionen tillförsäkras rätt att få ut uppgifter ur belastningsregistret om de brott som enligt direktivet är relevanta för lämplighetsprov-

³¹ Prop. 2013/14:228 s. 166 f. och prop. 2014/15:57 s. 39 f.

ningen. Därför är det lämpligt att lägga till den nya lagen om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal i uppräknningen om Finansinspektionens lämplighetsprövning enligt vissa lagar i 16 f § första stycket förordningen (1999:1134) om belastningsregister. Det bör noteras att direktivet även ställer krav på att den som lämplighetsprövas för tillstånd inte är dömd för brott mot den fysiska integriteten (se artikel 5.1 b i). Uppgifter om brott mot liv och hälsa m.m. omfattas inte av den nyssnämnda 16 f §. Det bör säkerställas att även uppgifter om den typen av brott som avses i 3 kap., 4 kap. och 6 kap. brottsbalken (1962:700)³² kan lämnas till Finansinspektionen. Det kan åstadkommas genom att lägga till Finansinspektionens lämplighetsprövning enligt den nya lagen även i 12 § första stycket nämnda förordning. Det resulterar i en viss överlappning mellan rätten och uppgifter enligt 12 § respektive 16 f §, som dock saknar praktisk betydelse.

Finansinspektionen bör i samma syfte ha rätt att få uppgifter ur misstankeregistret, såvitt gäller brott för vilket åtal väckts. Det innebär att den nya lagen bör läggas till i 4 § p. 11 förordningen (1999:1135) om misstankeregister.

Vidare ska lednings- eller förvaltningsorganet enligt artikel 5.1.c som helhet ha tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att kunna bedriva verksamheten på ett kompetent och ansvarsfullt sätt. Utredningen föreslår att det vid bedömningen om styrelseledamöter och VD är lämpliga även bör ingå att de besitter lämplig kunskap och erfarenhet i förhållande till ledningen i stort, varför det sedan skulle bli överflödigt att särskilt reglera ett kunskaps- och erfarenhetskrav för ledningen i dess helhet. I fråga om lämplighetsbedömningen av kvalificerade ägare ska Europeiska bankmyndigheten (EBA) utfärda riktlinjer för att ytterligare precisera dessa krav.

Därutöver gäller enligt artikel 5.1.d att de som innehar kvalificerade innehav enligt artikel 4.1.36 i förordning nr 575/2013 (tillsynsförordningen) har tillräckligt gott anseende. Med kvalificerat innehav avses i den artikeln direkt eller indirekt ägande i ett företag, där innehavet representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller samtliga röster eller möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av detta företag. Detta ska de kunna påvisa genom att uppfylla en del av de krav som innebär att styrelseledamöter eller vd lämplig, de ska på samma sätt som angivits för dem inte förekomma i belastningsregister eller motsvarande för relevant brottslighet och inte heller

³² Brott mot liv och hälsa, brott mot frihet och frid samt sexualbrott.

som huvudregel vara föremål för ett insolvensförfarande eller varit försatt i konkurs.

Den juridiska personen ska enligt artikel 5.1.e ha inrättat robusta styrformer och adekvata interna kontrollmekanismer, inklusive riskhanterings- och redovisningsförfaranden, som säkerställer att låntagares rättigheter respekteras samt att den lagstiftning som reglerar kreditgivarens rättigheter, eller kreditavtalet i sig samt att förordning (EU) 2016/679, efterlevs. Den förordningen är den Allmänna dataskyddsförordningen, som skyddar fysiska personers behandling av personuppgifter.

Vidare ska den juridiska personen enligt artikel 5.1.f ha en lämplig policy som säkerställer efterlevnad av reglerna om skydd för, och en rättvis och omsorgsfull behandling av låntagarna, inklusive att beakta deras ekonomiska situation och i förekommande fall hänvisa dessa till skuldrådgivning eller sociala tjänster. Av 5.1.g följer att den juridiska personen ska ha förfaranden för hantering av låntagares klagomål. Kraven för att skydda låntagare är utvecklade i kapitel 6.

Därutöver ska det för fall nationell rätt kräver det finnas förfaranden för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism. Den juridiska personen ska också omfattas av nationell rätt avseende rapportering och offentliggörande (artikel 5.1.h och 5.1.i).

Krav för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism regleras i svensk rätt i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Den lagen ersatte en tidigare från 2009. Lagstiftningen bygger på flera olika EU-direktiv. Lagändringen 2017 kom till efter det fjärde direktivet.³³ Det hindrar inte att medlemsstaterna antar nationella bestämmelser på områden som inte regleras av direktivet. Det anges särskilt att medlemsstaterna, i enlighet med det riskbaserade förhållningssättet, ska se till att tillämpningsområdet för direktivet helt eller delvis utvidgas till att omfatta yrken och företagskategorier som bedriver verksamhet som med särskilt stor sannolikhet används för penningtvätt eller för finansiering av terrorism (artikel 4).³⁴ De inkassobolag som i dag ägnar sig åt kreditförvaltning i kredithanteringsdirektivets mening omfattas inte

³³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG.

³⁴ Prop. 2016/17:173 s. 174.

av de krav som ställs i, jfr. 1 kap. 2 § i lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. De omfattas inte heller av direktivet om penningtvätt m.m. Som framgått ställer alltså kredit- hanteringsdirektivet i sig inte krav på att en kreditförvaltare ska omfattas utan avgörande är i stället om nationell rätt kräver det. Samtidigt har alltså Sverige möjlighet att utsträcka området, men skälet skulle då vara att verksamheten med särskilt stor sannolikhet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Sådana skäl föreligger enligt utredningens bedömning inte för kreditförvaltares verksamhet. Det kan också noteras att det inom EU pågår förhandlingar om ändringar av regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, som förväntas vara klara under våren 2023. Regeringen har tillsatt en särskild utredare, som ska lämna förslag till de författningsändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till de ändringar i regelverket som blir resultatet av förhandlingarna. En av utredningens frågor är vilka verksamhetsutövare som bör omfattas av det nya regelverket.³⁵ Sammantaget saknas det därmed anledning att föreslå att kreditförvaltares verksamhet ska omfattas av kraven i lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

I svensk rätt finns inga särskilda krav på rapportering eller offentliggörande avseende kreditförvaltning. Dock finns sådana krav avseende de olika företagsformer som kan bli aktuella som kreditförvaltare, se t.ex. årsredovisningslagen (1995:1554) och 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078). Kraven i artikel 5.1.i i direktivet på att sökanden ska omfattas av nationella krav på rapportering och offentliggörande är därför uppfyllda genom att nämnda bestämmelser är tillämpliga på de juridiska personer som kan få tillstånd och behöver inte uttryckligen anges i bestämmelsen om förutsättningar för tillstånd.

Därutöver följer av artikel 22.1.g–i. att tillsynsmyndigheten även ska ha befogenhet att kräva att kreditförvaltare avsätter vd, styrelseledamot eller ersättare om dessa inte är lämpliga, kräva att kreditförvaltare ändrar sina interna styrformer, interna kontrollmekanismer och policy i syfte att stärka låntagarnas rättigheter i enlighet med lag. Policyn ska säkerställa en rättvis och omsorgsfull behandling av låntagarna samt registrering och handläggning av klagomål från låntagare.

Bestämmelsen är ett komplement, detta utgör redan krav för tillstånd som redovisats tidigare i detta avsnitt och de utgör enligt artikel 23 även skäl för avhjälpande åtgärder och sanktioner.

³⁵ Dir. 2022:76.

Om samtliga tillståndskrav är uppfyllda ska Finansinspektionen inom 90 dagar efter det att fullständig ansökan kommit in bevilja tillstånd. Av artikel 17.4 följer att det är ett absolut krav att en ansökan som avslås ska motiveras. Att ett avslagsbeslut som huvudregel ska motiveras följer redan av 32 § FL, men eftersom den bestämmelsen är försedd med undantag föreslår vi en särskild bestämmelse som speglar artikel 17.4.

8.6.5 Register

Utredningens förslag: Finansinspektionen ska föra ett register över kreditförvaltare som har tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare enligt denna lag och över utländska kreditförvaltare från ett land inom EES som bedriver verksamhet här i landet.

Regeringen får meddela föreskrifter om register.

Enligt artikel 9 ska tillsynsmyndigheten föra en förteckning eller ett register över alla kreditförvaltare som har tillstånd att bedriva verksamhet, inklusive förvaltare som bedriver gränsöverskridande verksamhet enligt artikel 13. Registret ska uppdateras regelbundet, bl.a. om tillståndet har återkallats för någon kreditförvaltare, och registret göras tillgängligt på den behöriga myndighetens webbplats. En paragraf med innebörd att Finansinspektionen ska föra ett register över kreditförvaltare ska tas in i den nya lagen. Vidare föreslås ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om registret. Utredningen föreslår också att detta kompletteras med bestämmelser om registerfrågor i den nya förordningen om förvärv och förvaltning av nödlidande krediter.

8.6.6 Överklagande

Utredningens förslag: Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövnings-tillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om ett tillståndsbeslut inte meddelas inom den angivna tidsfristen får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet

onödigt uppehålls. En sådan begäran ska göras hos allmän förvaltningsdomstol och prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Om inspektionen inte inom sex månader från det att en förklaring lämnats meddelat beslut ska ansökan anses ha avslagits.

Ett avslagsbeslut ska vidare enligt artikel 7.5, vara möjligt att överklaga till domstol. Med hänsyn till att utredningen infört en möjlighet till beslut om avvisning bör det även gälla ett sådant beslut. Utredningen föreslår att finansinspektionens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs i kammarrätten.

I artikel 7.5 anges också att sökanden ska ha rätt att klaga hos domstol om den behöriga myndigheten inte fattar beslut inom 90 dagars-fristen. En sådan överklagandekonstruktion är ovanlig i svensk rätt, men det finns en förebild i 17 kap. 2 § LBF. I den paragrafen anges att om tillstånd att driva bankrörelse eller finansieringsrörelse enligt 3 kap. 2 § inte meddelas inom sex månader från det att ansökan gavs in ska sökanden av den myndighet som ska pröva ansökan underrättas om skälen till det. Sökanden får därefter begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls. En sådan begäran ska göras hos allmän förvaltningsdomstol och prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Om myndigheten inte inom sex månader från det att en förklaring lämnats meddelat beslut ska ansökan anses ha avslagits.

Paragrafen har bortsett från förändring i instansordning och språkjustering haft samma lydelse sedan lagen trädde i kraft 2002 och det fanns paragrafer av motsvarande lydelse i tidigare lagstiftning, dvs. 7 kap. 25 § bankrörelselagen (1987:617) och 6 kap. 2 § lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet. Paragrafen kommenteras inte i förslaget till LBF.³⁶ Banklagskommittén³⁷ hade utrett frågorna, men lagförslaget utarbetades i en departementspromemoria. I promemorian hänvisas avseende förslaget till överklagande av överskriden tidsgräns enbart till att det motsvarar innehållet i tidigare lag. Med hänsyn till att en bestämmelse med den konstruktionen varit i kraft under lång tid för tillståndsprocessen om att driva bank- eller finansieringsrörelse trots en översyn av lagstiftningen i stort föreslår utredningen att motsvarande ska gälla om Finansinspektionen över-

³⁶ Prop. 2002/03:139.

³⁷ Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag (SOU 1998:160).

träder den angivna tidsfristen vid ansökan om att bedriva verksamhet som kreditförvaltare. Utredningen föreslår dock en viss förenkling i förhållandet till förebilden genom att möjligheten att begära förklaring inte görs beroende av att myndigheten underrättat sökanden om skälen till att beslut inte meddelats inom tidsfristen, eftersom det enligt utredningens bedömning skulle kunna leda till rättsförkluster för sökanden, se vidare författningskommentaren till paragrafen.

8.6.7 Utredningsbefogenheter

Utredningens förslag: I förslag till lag tas in bestämmelser om att Finansinspektionen får genomföra inspektioner i kreditförvaltarens samt i kreditförvärvarens och företrädares lokaler.

Kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare och tillhandahållare samt deras anställda ska lämna begärda upplysningar och ge tillgång till underlag.

Även kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter och deras anställda ska lämna begärda upplysningar och ge tillgång till underlag.

Av artikel 22.1.d följer att myndigheten ska ha befogenhet att genomföra inspektioner på plats och skrivbordskontroller. En s.k. skrivbords tillsyn innebär att myndigheten utövar tillsyn genom skriftväxling med tillsynsobjektet, genom att t.ex. begära in uppgifter och handlingar. En inspektion är i stället en platstillsyn, där företrädare för tillsynsobjektet behöver lämna upplysningar på plats och även ge tillgång till handlingar.

Förebilder finns i annan lagstiftning. I LBF anges i 13 kap. 3 § bl.a. att kreditinstitut ska lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär. Vidare får Finansinspektionen även begära sådana upplysningar av personer som är anställda. Av 13 kap. 5 och 6 §§ följer att om institutet ingår i en koncern ska även de övriga företagen lämna upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter och om ett företag fått i uppdrag av ett institut att driva någon del av institutets rörelse får inspektionen vid behov genomföra undersökningar hos de företaget och det är skyldig att lämna upplysningar.

Av LBV följer i 5 kap. 3–4 a §§ att kreditgivare och kreditförmedlare ska lämna upplysningar, att Finansinspektionen får genomföra undersökningar hos dem och att Finansinspektionen får förelägga var och en att lämna upplysningar och tillhandahålla handlingar.

I inkassolagens 14 § anges att IMY har rätt att göra inspektion hos den som bedriver inkassoverksamhet och att ta del av samtliga handlingar som rör verksamheten. Den som bedriver verksamheten ska lämna de upplysningar om verksamheten som begärs. Om den som bedriver verksamheten underlåter att ge tillgång till en handling eller att lämna en upplysning får myndigheten förelägga vite.

En jämförelse av de olika lagregleringarna ger vid handen att rätten till inspektion uttryckligen framgår av lagtexten i inkassolagen och LVB, men inte i LBF, däremot tycks det i LBF framgå indirekt genom att det anges att undersökningar får bedrivas hos företag som fått i uppdrag av ett institut. Eftersom rätten till inspektion är ett krav enligt artikel 22.1.d menar utredningen att detta bör anges uttryckligen med inkassolagen och LVB som förebild. Däremot behöver rätten att göra en s.k. skrivbordstillsyn i sig inte regleras särskilt, eftersom det bör omfattas av rätten att bedriva tillsyn.

I artikeln definieras inte hos vem inspektionen bör kunna ske. En utgångspunkt är att en inspektion bör kunna ske i kreditförvaltarens, kreditförvärvarens och företrädares lokaler. Däremot bör det saknas behov av inspektion hos tillhandahållaren, eftersom ansvaret för verksamheten vid utkontraktering kommer att ligga kvar hos kreditförvaltaren. Här är behovet i stället begränsat till att även tillhandahållaren ska kunna lämna uppgifter om utkontrakteringsavtalet och instruktionerna till tillhandahållaren enligt artikel 12.3 och 12.4.

På liknande sätt som i inkassolagen bör det också uttryckligen följa att inspektionen vid sin tillsyn har rätt att ta del av underlag som t.ex. handlingar. Slutligen ska det följa ett krav att lämna begärda upplysningar. I inkassolagen är det begränsat till den som bedriver verksamheten, medan det i LBF även omfattar anställda, andra bolag i koncernen och företag som fått i uppdrag att bedriva att bedriva rörelse. Motsvarande bestämmelse i LBV anger var och en.

För kreditförvaltare, kreditförvärvare och företrädare samt tillhandahållare är det rimligt att upplysningskravet omfattar kreditförvaltaren, kreditförvärvaren, företrädaren och tillhandahållaren samt deras respektive anställda. Det bör föra för långt att även ålägga andra

bolag i samma koncern en upplysningsskyldighet och när det gäller uppdragstagare omfattas i stället särskilt tillhandahållare.

8.6.8 Särskild sanktion för bristande samarbete?

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in en bestämmelse om att Finansinspektion får förelägga kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare och tillhandahållare, kreditinstitut, kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter samt deras anställda att lämna upplysningar och ge tillgång till underlag. Föreläggandet får förenas med vite.

En fråga som uppkommer är om det ska kopplas någon sanktion till den lagreglerade skyldigheten för den som inte samarbetar eller om det är tillräckligt att Finansinspektionen i det fallet kan låta bli att bevilja tillstånd för kreditförvaltning eller återkalla ett tillstånd.

De befogenheter och sanktioner som ska införlivas är minimibefogenheter. Medlemsländerna ska säkerställa att behörig myndighet har tillgång till åtminstone de befogenheter och sanktioner som räknas upp (inledningen till artiklarna 22.1 och 23.1). I varken artikel 21 eller 22 anges som krav att underlåtenhet att samarbeta med tillsynsmyndigheten kan leda till en sanktion.

Som framgått följer dock av inkassolagen att den som underlåter att ge tillgång till en handling eller att lämna en upplysning får föreläggas vid vite. Det handlar om ett s.k. förfarandevite med syfte att möjliggöra t.ex. tillsyn. Motsvarande bestämmelse finns i många andra lagar. Ett föreläggande om vite kan riktas mot såväl fysisk som juridisk person och utdömande av förfarandeviten prövas av den myndighet som förelagt vitet (2 § första stycket och 6 § andra stycket lag [1985:206] om viten).

En slutsats av det anförda är att det skulle vara fullt möjligt att förena inspektionskravet och upplysningsskyldigheten med vite om behov anses föreligga. Samtidigt ska noteras att LBF saknar motsvarande bestämmelse om vite. I stället anges dock att inspektionen ska ingripa om ett kreditinstitut åsidosatt sina skyldigheter enligt bl.a. lagen, vilket då innefattar skyldigheter att samarbeta. Som sanktion finns sanktionsavgifter, men även anmärkning, varning och återkallelse av tillstånd.

Utredningen bedömer att det kan finnas skäl att Finansinspektionen att kunna använda sig av ett vitesföreläggande för att få kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare och tillhandahållare och anställda att snabbt ge tillgång till information och underlag. För den juridiska personen som är verksam som exempelvis kreditförvaltare kan det vara en ändamålsmässig åtgärd i de fallen när t.ex. återkallelse av tillstånd eller sanktionsavgifter utgör för kraftiga sanktioner och för fysiska personer som anställda eller uppdragstagare skulle det vara enda tillgängliga sanktionen.

8.7 Samarbete mellan myndigheter

Utredningens förslag: Förslaget till de allmänt hållna bestämmelserna i den nya lagen om att Finansinspektionen i sin tillsyn ska samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter i andra länder, omfattar även genomförandet av artikel 26.1 och 26.2 i svensk rätt.

Det krävs inga nya bestämmelser i svensk rätt för att genomföra artikel 26.3–26.6.

Medlemsstaterna ska se till att de myndigheter som är behöriga enligt kredithanteringsdirektivet samarbetar med varandra och förser varandra med de upplysningar som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter enligt de nationella bestämmelserna varigenom direktivet genomförs (artikel 26.1 och 26.2). Som framgått är det utredningens förslag att Finansinspektionen är behörig myndighet i Sverige. Det finns därför inget behov av särskilda bestämmelser om samarbete mellan olika svenska myndigheter med anledning av kredithanteringsdirektivet. När det gäller gränsöverskridande samarbete mellan behöriga myndigheter i olika länder – som också avses i artikel 26 – har utredningen föreslagit att det i den nya lagen tas in allmänt hållna bestämmelser som innebär att Finansinspektionen i sin tillsyn ska samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter i andra länder i den utsträckning som följer av kredithanteringsdirektivet. Den föreslagna lösningen omfattar även det samarbete mellan myndigheter som ska kunna ske enligt artikel 26.1 och 26.2.

För att underlätta samarbetet ska medlemsstaterna vidta de administrativa och organisatoriska åtgärder som behövs (artikel 26.5).

Det ligger i sakens natur att Finansinspektionen kommer att vidta de interna åtgärder som behövs för tillämpningen av de nya regler som direktivet föranleder. För att genomföra denna punkt i svensk rätt fordras alltså inga särskilda bestämmelser. Det kan noteras att EBA ska underlätta informationsutbytet och främja samarbetet (artikel 26.6). Det behövs enligt utredningens bedömning inga särskilda bestämmelser för att genomföra artikel 26.5 och 26.6 i svensk rätt.

8.7.1 Sekretess och tystnadsplikt

För de upplysningar som utbyts mellan myndigheter inom ramen för deras samarbete enligt direktivet ska gälla viss sekretess och tystnadsplikt (artikel 26.3 och 26.4). Närmare bestämt ska för informationsutbytet gälla tystnadsplikt enligt artikel 76 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU³⁸, det s.k. MiFID II. Vid genomförandet MiFID II i svensk rätt anförde regeringen att tystnadsplikten enligt artikel 76 motsvaras av 2 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Direktivets regler om sekretess och tystnadsplikt för utbytet av konfidentiell information ansågs tillgodosedda genom befintliga bestämmelser i svensk rätt.³⁹ Utredningen ansluter sig till denna bedömning. Det innebär att det inte krävs några ändringar i svensk rätt för att genomföra artikel 26.3 och 26.4 i kredithanteringsdirektivet.

³⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU.

³⁹ Se prop. 2016/17:162 s. 508 f.

9 Ingripanden och sanktioner

9.1 Inledning

I kredithanteringsdirektivet ställs krav på att medlemsstaterna ska införa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner vid bristande efterlevnad av direktivets regler. I artikel 23 i direktivet anges de situationer som ska aktualisera ingripanden och administrativa sanktioner, De som omfattas av artikel 23 är kreditförvaltare, kreditförvärvare, tillhandahållare, företrädare, kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter.

I följande avsnitt behandlas hur artikel 23 bör genomföras i svensk rätt.

9.2 Bakgrund

Kredithanteringsdirektivets bestämmelser om administrativa sanktioner påminner i stor utsträckning om motsvarande bestämmelser för finansiella företag, se t.ex. sanktionsbestämmelserna för banker, värdepappersbolag och fondbolag. Medlemsstaterna ska enligt direktivet införa bestämmelser om sanktioner mot såväl juridiska personer som fysiska personer.

I direktivet räknas de situationer upp som ska leda till sanktioner; närmare bestämt anges i direktivet att sanktioner ska tillämpas i "åtminstone" dessa situationer. Det är alltså fråga om en minimireglering, vilket innebär att det inte finns något hinder mot att medlemsstaterna utformar sanktionsbestämmelser som omfattar fler situationer.

I sammanhanget bör noteras den option som finns i artikel 23.8, enligt vilken medlemsstaterna får besluta att inte fastställa några regler om administrativa sanktioner för överträdelser som omfattas av nationell straffrätt. Skälet är som utvecklats i avsnitt 4.3 för

inkassolagen artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll om dubbelprövningsförbud. I sådant fall ska medlemsstaterna meddela kommissionen de relevanta straffrättsliga bestämmelserna. Utredningen har inte funnit något skäl som talar för att välja ett sådant genomförande av direktivet; artikel 23.8 bör alltså inte utnyttjas. I stället bör direktivet genomföras med förlaga i befintliga sanktionssystem för finansiella företag i svensk rätt.

I svensk rätt har den aktuella typen av bestämmelser tidigare genomförts genom dels generella bestämmelser om sanktioner mot juridiska personer för överträdelse av gällande regler i allmänhet – utan att man i lagen har pekat ut exakt vilka överträdelse som avses. För fysiska personer har man i senare lagstiftningsärenden valt att – i lagtext precisera vilka överträdelse som kan leda till sanktioner.¹

Vidare har lagstiftaren för fysiska personer också infört ett subjektivt rekvisit; det krävs åtminstone grov vårdslöshet för att sanktioner ska komma i fråga mot dessa. Man har också kvalificerat överträdelse i sig, så att endast allvarliga överträdelse från den juridiska personen ska kunna leda till sanktioner mot fysiska personer. Skälen bakom utformningen av de svenska reglerna har varit att sanktioner mot fysiska personer har ansetts vara av straffrättslig karaktär och att krav på förutsebarhet, och subjektivt rekvisit följer av det. Begränsningen till ”allvarliga överträdelse” har sin grund i att lagstiftaren har ansett att sanktioner i första hand ska riktas mot juridiska personer och mot fysiska personer endast i undantagsfall.² När det gäller den fysiska personkretsen anges i kredithanteringsdirektivet att sanktioner ska kunna tillämpas mot ”medlemmarna i lednings- och förvaltningsorganet och andra personer som enligt nationell rätt är skyldiga till överträdelse” (artikel 23.5). Ordalydelsen är i det närmaste identisk med ordalydelsen i motsvarande direktivbestämmelser för t.ex. banker, värdepappersbolag och fondbolag, och är utformad för att fungera för tillsammans med de olika medlemsstaternas respektive associationsrätt. I svensk rätt har detta bedömts motsvara bolags och föreningars styrelse och verkställande direktör samt ersättare för dessa.³ Det är naturligt att göra samma bedömning vid genomförandet av kredithanteringsdirektivet.

¹ Prop. 2014/15:57 s. 40.

² Prop. 2014/15:57 s. 37 ff.

³ Prop. 2014/15:57 s. 39 f.

Sanktionsbestämmelserna i kredithanteringsdirektivet bör genomföras på samma sätt som motsvarande regler för de finansiella företagen. Det innebär att det i den nya lagen tas in dels generella bestämmelser för sanktioner mot juridiska personer, dels bestämmelser som preciserar vilka överträdelser som kan leda till sanktioner mot fysiska personer. Sanktioner mot fysiska personer bör komma i fråga endast för allvarliga överträdelser från den juridiska personen och om den fysiska personen handlat grovt oaktsamt eller uppsåtligt. De personer som ska kunna komma i fråga för sanktioner bör, liksom för de finansiella företagen, vara styrelseledamöter, verkställande direktör och ersättare för dessa.

I artikel 23 anges att de sanktioner som ska gälla ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. De ska åtminstone avse att överträdelserna avhjälps och inte upprepas. Vidare ska sanktionsavgifter ingå och en kreditförvaltares tillstånd ska kunna återkallas. Enligt utredningens bedömning betyder det att för juridiska personer bör föreläggande att vidta rättelse, verkställighetsförbud, anmärkning, varning, sanktionsavgift och återkallelse av tillstånd föreslås.

För fysiska personer i ledningen för den juridiska personen bör dock endast sanktionsavgift vara tillämplig. Återkallelse av tillstånd är inte möjligt för en fysisk person, eftersom endast kreditförvaltare, behöver tillstånd och en kreditförvaltare ska vara en juridisk person. Vidare menar utredningen att en ledningsperson inte alltid ensam kan tillse att den juridiska personen handlar på visst sätt.

För kredithanteringsdirektivet tillkommer dock att kreditförvärvare, tillhandahållare och företrädare som omfattas av artikel 23 i direktivet kan vara fysiska personer, även om det i praktiken bör vara sällsynt. För dem bör enligt utredningens uppfattning när det gäller sanktionsavgifter gälla samma som för fysiska personer i ledningen för en juridisk person. Det betyder att sanktionsavgifter bara kan aktualiseras i preciserade och allvarliga fall och att det krävs uppsåt eller grov oaktsamhet. Däremot bör dessa fysiska personer även kunna omfattas av sådana sanktioner som t.ex. varning eller verkställighetsförbud, eftersom det är den fysiska personen som utövar verksamheten. Dessa sanktioner ska kunna aktualiseras generellt vid överträdelse av verksamheten och inte bara för särskilt utpekade fall.

9.3 Generell bestämmelse

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in en generell bestämmelse som innebär att Finansinspektionen får ingripa om en kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare, tillhandahållare, kreditinstitut eller kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter har åsidosatt sina skyldigheter enligt samma lag eller andra författningar som reglerar verksamheten.

Därutöver får Finansinspektionen även ingripa om en kreditförvaltare inte har bedrivit verksamheten enligt bolagsordning, stadgar, reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten.

Finansinspektionen får utfärda ett föreläggande om att vidta rättelse eller besluta om verkställighetsförbud, anmärkning eller varning. För kreditförvaltare tillkommer återkallelse av tillstånd.

Är det en juridisk person får Finansinspektionen även besluta om sanktionsavgift.

De sanktioner som får tillämpas är återkallelse av tillstånd att vara kreditförvaltare, föreläggande att vidta rättelse, verkställighetsförbud, anmärkning eller varning. Dessa kan användas mot kreditförvaltare, kreditförvärvare, tillhandahållare, företrädare samt kreditinstitut och kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter utifrån ett generellt krav om att skyldigheter enligt lag har åsidosatts. Det gäller även för fysisk person som är kreditförvärvare, tillhandahållare eller företrädare. För sanktionsavgift utifrån det generella kravet förutsätter det dock att det är en juridisk person. Skälet är att ingripandemöjligheterna förstås speglar den krets och den verksamhet som Finansinspektionen föreslås utöva tillsyn över enligt 6 kap 1 och 2 §§.

9.4 Sanktionsavgifter för fysiska personer

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in bestämmelser om sanktionsavgifter för fysiska personer för vissa preciserade överträdelser som handlat uppsåtligt eller grovt vårdslöst (motsvarande de som anges i artikel 23.1 i kredithanteringsdirektivet). Överträdelsen från den juridiska personen ska vara allvarlig. De personer som ska kunna komma i fråga för sanktionsavgifter ska

vara styrelseledamöter eller verkställande direktör eller ersättare för dessa för en sådan juridisk person som omfattas av möjlighet till ingripanden eller fysiska personer som är kreditförvärvare, tillhandahållare eller företrädare.

Som framgått ska sanktionsavgifter för fysiska personer endast kunna utgå i precist angivna fall. Vidare ska det vara allvarliga överträdelse från den juridiska personen och den fysiska personen ska handlat uppsåtligt eller med grov vårdslöshet. De fysiska personer som avses är dels vissa utpekade personer i den juridiska personens ledning, dels kreditförvärvare, tillhandahållare och företrädare som är fysiska personer.

I artikel 23.1 a–j anges vissa preciserade överträdelse som ska kunna ge sådana fysiska personer sanktionsavgifter, men under förutsättning att överträdelsen är allvarlig och att handlandet varit uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Det handlar om olika preciserade överträdelsen beroende vilken juridisk person som avses.

9.5 Beloppsgränser för juridiska personer

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in bestämmelser om att sanktionsavgifter för juridiska personer som är kreditförvaltare, kreditförvärvare, tillhandahållare företrädare, kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter ska fastställas till högst det högsta av

1. tio procent av företagets omsättning eller, i förkommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår,
2. två gånger den vinst som företaget har gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller
3. ett belopp motsvarande fem miljoner euro.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 euro. Om överträdelsen har skett under företagets första

verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Till skillnad från sanktionsbestämmelserna i de direktiv som rör de finansiella företagen, innehåller kredithanteringsdirektivet inga regler om minimi- eller maxnivåer för sanktionsavgifterna. De omständigheter som räknas upp i artikel 23.4 – som Finansinspektionen ska beakta inför valet av sanktion och nivån på sanktionsavgifterna – är emellertid huvudsakligen desamma som i direktiven för de finansiella företagen. Det handlar om överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet, vilka vinster som företaget kan ha gjort på grund av överträdelsen, vilka förluster som tredje part kan ha orsakats och konsekvenser för systemet (se artikel 23.4 a–h).

I direktiven för de finansiella företagen finns regler om hur sanktionsavgifter ska beräknas. Dessa innebär att sanktionsavgiften ska bestämmas till högst det högsta av beloppet enligt tre olika beräkningsalternativ: tio procent av företagets (eller i förekommande fall koncernens) omsättning, två gånger den vinst som företaget har gjort till följd av överträdelsen eller ett belopp motsvarande fem miljoner euro.⁴ En sådan reglering har flera fördelar. De olika sätten att beräkna avgiften stämmer väl överens med de kriterier som anges i artikel 23.4. Genom en procentsats relaterad till omsättningen tar man hänsyn till den ekonomiska bärkraften (artikel 23.4 c) och en avgift relaterad till den vinst (som även inkluderar sparade kostnader) som har uppnåtts på grund av överträdelsen överensstämmer med artikel 23.4 d. Det finns således en viss vana och praxis för bestämmande av avgifter på detta sätt. Eftersom denna lösning har valts tidigare på det finansiella området får den även anses vara en vedertagen modell för att komma fram till ekonomiska sanktioner på lämplig nivå.

Mot denna bakgrund föreslår utredningen att bestämmelser om beräkningen av sanktionsavgifter för de juridiska personer som omfattas utformas med förebild i motsvarande bestämmelser för finansiella företag som banker, värdepappersbolag och fondbolag.

⁴ 15 kap. 8 § LBF som är det svenska genomförandet av delar av artiklarna 66 och 67 i det s.k. kapitaltäckningsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU).

9.6 Beloppsgränser för fysiska personer

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in bestämmelser om att sanktionsavgifter för styrelseledamöter, verkställande direktör, ersättare för dessa samt för kreditförvärvare, tillhandahållare och företrädare som är fysiska personer fastställas till högst det högsta av

1. fem miljoner euro, eller
2. två gånger den vinst som den fysiska personen har gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Inte heller för fysiska personer finns det i kredithanteringsdirektivet några regler om storleken på sanktionsavgifterna. Liksom för juridiska personer stämmer dock de omständigheter som ska beaktas när storleken på sanktionsavgifterna bestäms, överens med de omständigheter som anges i direktiven för de finansiella företagen.

På samma sätt som för juridiska personer bör därför bestämmelserna om sanktionsavgifter för fysiska personer utformas med förebild i bestämmelserna för fysiska personer i ledningen för finansiella företag. I dessa fall finns ingen omsättning att relatera till, utan de maximala beloppen har i stället bestämts till högst det högsta av fem miljoner euro eller två gånger den vinst som den fysiska personen har gjort till följd av överträdelsen, se t.ex. 15 kap. 8 a § LBF.

9.7 Förfarandet

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in bestämmelser om att sanktioner mot juridiska personer beslutas av Finansinspektionen, medan sanktioner mot fysiska personer beslutas av domstol, dock med möjlighet för Finansinspektionen att utfärda sanktionsföreläggande. Bestämmelserna om förfarandet utformas med förebild i motsvarande bestämmelser för de finansiella företagen.

För de finansiella företagen har reglerna om ingripanden utformats på så sätt att Finansinspektionen beslutar om sanktioner mot företagen medan beslut om sanktioner mot fysiska personer fattas av domstol, dock med möjlighet för Finansinspektionen att utfärda sanktionsföreläggande, som om det godkänns gäller som ett domstolsavgörande.⁵ Skälet till utformningen av bestämmelserna rörande fysiska personer i de finansiella företagens ledning har framför allt varit rättssäkerhetsskäl,⁶ sanktioner har i dessa fall en straffliknande karaktär.⁷ Det har argumenterats för att även sanktioner mot företag har en straffliknande karaktär, och att samma ordning borde gälla för beslut i dessa fall.⁸ Den nya regleringen bör dock överensstämma med hur regleringen för de finansiella företagen är utformad i dag. Reglerna bör därför utformas så att Finansinspektionen beslutar om sanktioner mot juridiska personer medan beslut om sanktioner mot fysiska personer fattas av domstol, men med en möjlighet för Finansinspektionen att utfärda sanktionsföreläggande. Reglerna bör utformas med motsvarande regler för finansiella företag som förebild, se t.ex. 15 kap. 1 § samt 9 a–9 d §§ LBF. Av systemskäl bör det även tas in regler om verkställighet av beslut om sanktionsavgift i den nya lagen, lämpligen med förebild i 15 kap. 11–14 §§ LBF. Av samma skäl bör det tas in en bestämmelse om att Finansinspektionen får förelägga vite i samband med att föreläggande eller förbud meddelas enligt den nya lagen, se motsvarighet i 15 kap. 20 § LBF.

9.8 Omständigheter som ska beaktas vid val av sanktion

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in bestämmelser som anger vilka omständigheter som ska beaktas vid valet av sanktion och vid fastställandet av sanktionsavgiftens storlek för såväl juridiska som fysiska personer.

⁵ 15 kap. 9 a § LBF.

⁶ Prop. 2014/15:57 s. 56 ff.

⁷ Prop. 2014/15:57 s. 42.

⁸ Forsaeus m.fl. Behovet av en reformering av sanktionssystemet för finansiella företag, JT 2017/18, s. 3.

I artikel 23.4 i kredithanteringsdirektivet anges vilka omständigheter som ska beaktas vid valet av sanktion och vid fastställandet av sanktionsavgiftens storlek. Det rör sig dels om omständigheter hänförliga till överträdelsen i sig, som dess svårighetsgrad och varaktighet och vinster och förluster som den kan ha orsakat, dels om omständigheter hänförliga till personen som ekonomisk bärkraft, tidigare överträdelser m.m. Motsvarande regler finns i EU-direktiven för de finansiella företagen och har i de fallen genomförts i svensk rätt genom lagbestämmelser som liksom i direktivet räknar upp samma omständigheter som i direktivet.⁹ På motsvarande sätt bör artikel 23.4 i kredithanteringsdirektivet genomföras.

9.9 Kreditförvaltning utan tillstånd

Utredningens förslag: I den nya lagen tas in bestämmelser som innebär att Finansinspektionen kan ingripa mot en kreditförvaltare som utan tillstånd bedriver kreditförvaltningsverksamhet.

Enligt artikel 4.1 i kredithanteringsdirektivet ska medlemsstaterna kräva att kreditförvaltare har tillstånd innan den inleder sin verksamhet. I det ligger, enligt utredningens bedömning, att medlemsstaterna enligt nämnda artikel också måste kunna förhindra att den som saknar erforderligt tillstånd bedriver kreditförvaltningsverksamhet. Detta bör omfatta såväl kreditförvaltare som borde sökt tillstånd i Sverige och kreditförvaltare som skulle sökt i ett annat EES-land.

På finansmarknadsområdet har detta reglerats i bestämmelser som innebär att Finansinspektionen kan förelägga den som bedriver tillståndspliktig verksamhet utan tillstånd att upphöra med det. I de fall det är osäkert om rörelsen är tillståndspliktig, får inspektionen förelägga den som driver rörelsen att lämna de upplysningar om rörelsen som inspektionen behöver för att bedöma om så är fallet, se t.ex. 15 kap. 18 § LBF och 25 kap. 17 § lagen om värdepappersmarknaden. Om ett sådant föreläggande inte efterlevs kan Finansinspektionen ansöka hos allmän domstol om att företaget ska gå i likvidation, se 15 kap. 19 § LBF. Det framstår som lämpligt att inspektionen får en

⁹ 15 kap. 1 b och 1 c §§ LBF och prop. 2013/14:228 s. 237–242.

sådan befogenhet att ingripa också gentemot kreditförvaltare som bedriver kreditförvaltningsverksamhet utan tillstånd enligt den nya lagen. Bestämmelser motsvarande 15 kap. 18 och 19 §§ LBF bör därmed tas in i den nya lagen.

9.10 Återkallelse av kreditförvaltares tillstånd

Ett tillstånd att vara kreditförvaltare ska kunna återkallas enligt sanktionsbestämmelserna i artikel 23.2, men också på de grunder som anges i artikel 8 (för en beskrivning av dessa grunder hänvisas till avsnitt 3.1.4).

Utredningens förslag: En bestämmelse tas in i den nya lagen som innebär att en kreditförvaltares tillstånd ska återkallas om kreditförvaltaren

- a) inte utnyttjar tillståndet inom ett år från att det beviljats,
- b) fränsäger sig tillståndet,
- c) inte har bedrivit verksamhet som kreditförvaltare under en sammanhängande tid om ett år,
- d) har beviljats tillståndet på grundval av oriktiga uppgifter eller på något annat sätt i strid mot gällande regler,
- e) inte längre uppfyller kraven för tillstånd, eller
- f) begår en allvarlig överträdelse av tillämplig lag eller bolagsordning, stadgar, reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten.

En återkallelse av tillståndet enligt artikel 23.2 a utgör enligt direktivet en administrativ sanktion som påföljd för att en kreditförvaltare inte har efterlevt de olika krav som ställs i direktivet. En återkallelse enligt artikel 8 har en annan karaktär och framstår mer som en korrigerande av att tillståndet aldrig borde ha beviljats, t.ex. för att företaget inte bedriver någon kreditförvaltningsverksamhet (artiklarna 8.1.a och c) eller för att felaktiga uppgifter låg till grund för tillståndet (artikel 8.1.d). Någon glasklar skiljelinje är det dock inte fråga om eftersom en återkallelse enligt artikel 8 också kan bli aktuell om förvaltaren allvarligt överträder tillämpliga regler (artikel 8.1 f).

Liknande bestämmelser om återkallelse, som återfinns parallellt med bestämmelser om återkallelse som administrativ sanktion, finns

i andra direktiv på finansmarknadsområdet.¹⁰ Artiklarna har i svensk rätt genomförts genom, från de övriga sanktionsbestämmelserna, separata paragrafer i lagens kapitel om ingripanden (se 8 kap. 11 § lagen (2010:751) om betaltjänster och 25 kap. 5 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden).

Artikel 8 i kredithanteringsdirektivet bör genomföras på motsvarande sätt, genom en egen paragraf i den nya lagens ingripandekapitel.

I motsvarande bestämmelse i 25 kap. 5 § lagen om värdepappersmarknaden finns även en regel om förfarandet när en återkallelse är aktuell enligt paragrafen i fråga samtidigt som det finns skäl att ingripa mot företaget i fråga av andra skäl. I sådana situationer finns det en risk för att företaget exempelvis förklarar sig avstå från tillståndet, för att undvika ett ingripande baserat på överträdelser av reglerna för verksamheten.¹¹ En liknande bestämmelse bör tas in i den nya lagen.

Om tillståndet återkallas bör Finansinspektionen få bestämma hur avvecklingen av rörelsen ska ske. Detta går inte omedelbart tillbaka på direktivet, men utgör en del i systemet för att återkalla kreditförvaltarens tillstånd och framstår därför som lämpligt av systemskäl. En sådan bestämmelse finns i 4 § LBF och det bör i den nya lagen tas in en motsvarande.

9.11 Kommunikering och överklagande

Av artikel 23.6 i direktivet följer att aktörerna ska få tillfälle att bli hörda innan Finansinspektionen fattar beslut. För att säkerställa att direktivets krav uppfylls på denna punkt bör en bestämmelse med denna innebörd tas in i den nya lagen. Vidare ska det enligt artikel 23.7 i direktivet säkerställas att beslut om sanktioner kan överklagas. Detta omfattas av den bestämmelse om rätt att överklaga beslut enligt den nya lagen, som utredningen har föreslagit. Några ytterligare åtgärder för införlivandet av artikel 23.7 krävs inte.

¹⁰ T.ex. artikel 12 i betaltjänstdirektivet och artikel 8 i MiFID 2.

¹¹ Se prop. 2016/17:162 s. 575 f.

10 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag: Lag och förordning om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal ska träda i kraft den 1 januari 2024. Lagen gäller inte för verksamhet med kreditavtal som överlåtits före ikraftträdandet.

Ändringar i inkassolagen och i inkassoförordningen ska också träda i kraft den 1 januari 2024 och för kreditavtal som överlåtits före ikraftträdandet gäller 1 § inkassolagen i dess äldre lydelse.

Beslut om tillstånd enligt äldre bestämmelser ska gälla även efter ikraftträdandet. För sådan verksamhet som bedrivs av kreditförvaltare gäller dock äldre beslut om tillstånd längst till den 29 juni 2024 eller när tillstånd för kreditförvaltning erhållits, om den tidpunkten infaller tidigare. Ärenden som har inletts hos Integritetsskyddsmyndigheten före ikraftträdandet men ännu inte avgjorts ska överlämnas till Finansinspektionen.

Ändringar i konsumentkreditlagen ska också träda i kraft den 1 januari 2024. Det behövs inga övergångsbestämmelser.

Följdändringar i lag (1992:160) om utländska filialer och i lag (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet träder i kraft 1 januari 2024 och det saknas även här skäl för övergångsbestämmelser.

10.1 Ikraftträdande

Av artikel 32.1 och 32.2 i kredithanteringsdirektivet följer att medlemsstaterna senast den 29 december 2023 ska anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv och att bestämmelserna ska tillämpas från och med den

30 december 2023. Utredningen föreslår med hänsyn till det och svensk lagstiftningstradition att den lag och förordning som ska innehålla direktivets krav träder i kraft den 1 januari 2024. Detsamma gäller ändringarna i konsumentkreditlagen, eftersom de också följer av kredithanteringsdirektivet.

Förslag till ändringar i inkassolagen och i inkassoförordningen utgör följdändringar till förslaget till ny lagstiftning. De förändringar utredningen föreslår i inkassolagen är i huvudsak två. Den första förändringen innebär att den verksamhet som omfattas av kredithanteringsdirektivet, men som även utgör inkassoverksamhet framöver endast regleras i lag och förordning om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal. Det betyder att denna verksamhet behövt undantas från inkassolagen, vilket föreslås framgå av 1 § 3 stycket andra meningen. Den andra förändringen som föreslås i inkassolagen är att Finansinspektionen ska vara tillsynsmyndighet även för verksamhet enligt inkassolagen. Förslaget till dessa ändringar behöver därför träda i kraft samtidigt som den nya lagstiftningen.

10.2 Övergångsbestämmelser

10.2.1 Direktivet tillämpas inte på överlåtelser av kreditavtal före ikraftträdandet

I artikel 2.5 d anges att direktivet inte ska tillämpas på överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller av kreditavtalet i sig som ägt rum före det datum som avses i artikel 32.2 första stycket. Det datumet är datum för ikraftträdande av direktivets krav i nationell rätt, dvs. 30 december 2023 enligt direktivet, men efter anpassning till svenska förhållanden skulle det som anges ovan vara den 1 januari 2024.

En fråga är då vad som i sammanhanget avses med *överlåtelse*. Som framgått tidigare behandlar direktivet i huvudsak kreditförvärvares och kreditförvaltares hantering av nödlidande krediter. Kreditförvaltare handlar på uppdrag av en kreditförvärvare. Krediten måste ha överlåtits från ett kreditinstitut.

Med överlåtelse förstås då den som skett från kreditinstitut till en kreditförvärvare. Samtidigt innebär det att kreditförvärvaren i sin tur kan överlåta krediten till en ny kreditförvärvare. Även den innefattas

av ordalydelsen i artikel 2.2 d, avgörande är att det är en överlåtelse före ikraftträdandet.

Detta behöver anges särskilt i övergångsbestämmelser till ny lag. Det betyder att verksamhet med nödlidande krediter som förvärvats före det lagstiftningen trätt i kraft inte ska omfattas av nationell lagstiftning om direktivets krav. Vidare behöver det även i övergångsbestämmelserna till inkassolagen anges att sådan verksamhet inte utgör sådan verksamhet som genom 1 § tredje stycket andra meningen undantas från inkassolagen för att särskilt regleras i den nya lagen. Innebörden är att inkassoverksamhet med nödlidande krediter som förvärvats av en kreditförvärvare före det att lagen trätt i kraft fortfarande omfattas av inkassolagen.

10.2.2 Gällande tillstånd enligt inkassolagen m.m.

Utredningen har föreslagit att Finansinspektionen ska vara tillsynsmyndighet över inkassolagen och för all verksamhet enligt lagen med undantag av verksamhet som drivs av advokater, vilket bl.a. innebär att inspektionen i stället för som tidigare IMY ska sköta tillståndsprövningen för inkassoverksamhet.

För närvarande löper tillstånden som regel på fem år, även om inkassolagen möjliggör att ett tillstånd löper i tio år. Vidare är det möjligt att återkalla tillstånd enligt 15 §. Utredningen föreslår att redan beslutade tillstånd ska fortsätta att gälla till dess tiden löpt ut, men att även dessa vid behov kan återkallas. Av övergångsbestämmelser bör därför följa att beslut om tillstånd enligt äldre bestämmelser ska gälla även efter ikraftträdandet. Innebörden blir att det inte krävs någon ny ansökan till Finansinspektionen för den som redan har ett tillstånd. För de ansökningar som kommit in till IMY, men där myndigheten ännu inte beslutat bör gälla att IMY överlämnar dessa ärenden till Finansinspektionen när lagändringarna träder i kraft. Från IMY har upplysts att samtliga tillsynsärenden kommer att vara avslutade hos myndigheten vid ikraftträdandet. Däremot kan förstås ett beslut av IMY i ett tillsynsärende enligt 19 § inkassolagen ha överklagats till allmän förvaltningsdomstol. I det fallet är det förstås naturligt att Finansinspektionen efter ikraftträdandet är motpart i domstolen.

Samtidigt behöver dock direktivets krav även i denna del beaktas. I artikel 32.2 andra stycket anges att om det enligt nationell rätt redan bedrivs kreditförvaltningsverksamhet när lagändringarna träder i kraft ska dessa ha rätt att bedriva sådan verksamhet i sin hemmedlemsstat till och med den 29 juni 2024 eller till och med den dag då tillstånd enligt direktivets erhålls, om den dagen infaller tidigare. Det anges också i skäl 24 att innebörden är att det ska finnas en tidsfrist på 6 månader från ikraftträdandet.

Det betyder att de som bedriver inkassoverksamhet med nödlidande krediter som överlåtits från ett kreditinstitut kan fortsätta med det längst till den 29 juni 2024, men om tillstånd för kreditförvaltning beviljats tidigare längst till det datumet. Med uttrycket ”*de som bedriver*” bör avses de som har ett tillstånd. Det betyder att det behöver införas ett undantag i övergångsbestämmelserna för dem som bedriver inkassoverksamhet med nödlidande krediter och som redan har ett tillstånd. De behöver ansöka om ett nytt tillstånd enligt ny lag om kredithantering snart efter det lagen träder i kraft, eftersom de inte kan bedriva inkassoverksamhet med nödlidande krediter enligt tidigare tillstånd efter 29 juni 2024. Skulle tillståndet vara klart tidigare kan de inte bedriva inkassoverksamhet enligt äldre tillstånd från det datumet.

Om Finansinspektionen inte hunnit meddela tillstånd till den 29 juni 2024 betyder det vidare att de fram till dess tillståndet är beslutat inte kan bedriva verksamhet. Som framgår av avsnitt 8.6.3 finns det dock tidsfrister för Finansinspektionens handläggning av tillstånd med innebörd att tillstånd ska meddelas inom 90 dagar från det att en fullständig ansökan kommit in och att sökanden inom 45 dagar ska underrättas om en ansökan behöver kompletteras.

10.2.3 Ändringar i konsumentkreditlagen

Av allmänna principer följer att nya avtalsrättsliga lagregler tillämpas endast på avtal som ingås efter ikraftträdandet. Ny lagstiftning gäller således inte för avtal som har ingåtts före ikraftträdandet, om det inte finns en övergångsbestämmelse som anger något annat. Trots detta kan det i vissa situationer finnas anledning att införa en övergångsbestämmelse för att klargöra att ny lagstiftning inte ska tillämpas på befintliga avtal. Till exempel om det är fråga om att ge äldre bestäm-

melser ett nytt innehåll kan det vara lämpligt att införa en övergångsbestämmelse med innebörden att äldre bestämmelser ska gälla för avtal som har ingåtts före ikraftträdandet. Om det däremot är fråga om att införa nya bestämmelser utan att samtidigt upphäva äldre, bör det sällan finnas ett behov av en sådan övergångsbestämmelse.¹ I en sådan situation finns det nämligen inte några äldre bestämmelser som skulle kunna gälla i stället för dem som införs.

Det är enligt utredningens uppfattning lämpligt att de nya reglerna i konsumentkreditlagen endast gäller för nya avtal och inte ges retroaktiv effekt. Som konstateras ovan kommer denna princip att gälla även utan en övergångsbestämmelse med den innebörden. De bestämmelser som föreslås i konsumentkreditlagen är helt nya. Eftersom det då inte finns några äldre bestämmelser som skulle kunna gälla i stället finns det inte skäl att tydliggöra detta i en övergångsbestämmelse.

¹ Lagrådets yttrande i prop. 1984/85:110 s. 366 f.

11 Konsekvensanalys

11.1 Inledning

En utredning ska beskriva konsekvenserna av sina förslag och kraven är angivna i kommittéförordningen (1998:1474). I förordningens 14 § föreskrivs att om förslagen i ett betänkande påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, regioner, företag eller andra enskilda, ska en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet.

Om förslagen innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt, ska dessa redovisas. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för det allmänna ska utredningen föreslå en finansiering. Vidare ska enligt 15 § i förordningen eventuella konsekvenser för den kommunala självstyrelsen redovisas. Detsamma gäller eventuella konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Därutöver gäller enligt 15 a § i förordningen särskilda krav för förslag till nya eller ändrade regler. För dem ska konsekvenserna även anges på ett sätt som motsvarar kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Av den förordningens 6 § följer att en konsekvensutredning för förslag till nya eller ändrade regler ska innehålla följande:

1. En beskrivning av problemet och vad man vill uppnå,
2. en beskrivning av alternativa lösningar samt effekterna av att en reglering inte föreslås,
3. uppgifter om vem som berörs av regleringen,

4. uppgifter om kostnadsmässiga samt andra konsekvenser regleringen skulle medföra och en jämförelse av konsekvenserna,
5. en bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen (EU), och
6. en bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser.

Av 7 § samma förordning följer att om regleringen kan få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt ska konsekvensutredningen, utöver vad som följer av 6 § och i den omfattning som är möjlig, innehålla en beskrivning av följande:

1. antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen,
2. tidsåtgången regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader,
3. andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den,
4. i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen,
5. hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen, och
6. om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning.

Av utredningens direktiv följer därutöver särskilt att förslag om att samla tillsynen enligt inkassolagen vid en myndighet ska förenas med ett förslag till finansiering.

11.2 Förhållande till EU – rätten och alternativa förslag

Utredningen har två olika uppdrag. Det första är att införliva kredithanteringsdirektivet i nationell rätt. I denna del har utredningen föreslagit att direktivets krav samlas i en lag. Här ingår en tillståndsprovning och tillsyn av Finansinspektionen. En del av denna verksamhet har tidigare fallit under inkassolagen. Som en följd har utredningen i inkassolagen avgränsat inkassoverksamhet som behandlas i inkassolagen från sådan verksamhet som omfattas av denna nya lag. Vidare har utredningen även föreslagit följdändringar i annan lagstiftning.

Därutöver har utredningen även haft i uppdrag att se över inkassolagens tillståndsprovning och tillsynen över lagen. Utredningen har föreslagit att tillståndsprovningen och tillsynen för båda lagarna samlas hos Finansinspektionen.

Sverige är på grund av sitt medlemskap i EU skyldig att införliva kredithanteringsdirektivets krav. Det har därför i denna del inte varit möjligt att lämna ett alternativt förslag. Förslaget överensstämmer därmed med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. När det gäller alternativ till att samla tillsynsansvaret hos Finansinspektionen är de analyserade i avsnitt 8.5.1.

11.3 Ekonomiska konsekvenser för staten och konsekvenser för företagen

11.3.1 Inledning

Utredningens förslag har i första hand ekonomiska konsekvenser för staten. Det handlar då om kostnaden för Finansinspektionens tillståndsprovning och tillsyn över såväl inkassolagen som lagen om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

Konsultbyrå Sweco Aktiebolag (Sweco) har haft utredningens uppdrag att analysera samtliga konsekvenser utredningen ska redovisa enligt vad som anförs under avsnitt 11.1 och särskilt de ekonomiska konsekvenserna för staten. Vidare skulle konsultbyrån inkomma med ett finansieringsförslag för kostnadsökningar för det allmänna. Sweco har kommit in med en beskrivning av Finansinspektionens ökade kostnader som i sin helhet bygger på uppskattningar från

Finansinspektionen. Därutöver har Sweco också ingett en beskrivning av kostnadsminskningen hos IMY, som i sin tur bygger på en uppskattning från IMY. Som framgår av beskrivningen, se *bilaga 5*, bedömer Finansinspektionen att tillståndsprovningen och tillsynen för båda lagarna skulle ge en löpande kostnad på 18,5 miljoner kronor per år. Kostnaden skulle vara jämnt fördelat mellan lagarna, vilket alltså skulle betyda att kostnaden för att bevilja tillstånd och bedriva tillsyn över lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal skulle uppgå till 9,25 miljoner kronor om året och kostnaden för att bevilja tillstånd och bedriva tillsyn över inkassolagen skulle uppgå till motsvarande belopp. Därtill skulle komma initiala engångskostnader på 5,8 miljoner kronor. IMY har i sin tur bedömt att myndighetens kostnadsminskning uppgår till 600 000 kronor om året. Utifrån dessa uppskattningar har därefter Sweco kommit in med ett övergripande förslag om finansiering, se *bilaga 6*.

Sammantaget betyder det anförda att Finansinspektionen för inkassolagen bedömt att myndighetens kostnad skulle vara 15 gånger högre än IMY:s motsvarande kostnad. Med hänsyn till den markanta skillnaden menar utredningen att beräkningarna behöver analyseras och bedömas, vilket kommer att ske nedan. Först därefter kan ett finansieringsförslag utarbetas.

11.3.2 Finansinspektionens avgiftsfinansiering – bakgrund

Finansinspektionen tar ut avgifter för provning av tillstånd och anmälningar. Dessa avgifter ska på några års sikt täcka kostnaderna för myndighetens handläggning av tillståndsprovningen och anmälningshanteringen. Detta regleras i förordningen (2001:911) om avgifter för provning av ärenden hos Finansinspektionen. Av förordningens 4 § framgår att avgift tas ut för provning av ansökan och anmälan enligt ett stort antal olika lagar. Det följer av 1 och 2 §§ att avgifterna ska täcka kostnaderna för provning av ansökningar och anmälningar inom inspektionens ansvarsområde. Förordningen ska tillämpas om inte något annat följer av ett särskilt beslut av regeringen. Storleken av avgifterna enligt förordningen beslutas av regeringen på förslag av Finansinspektionen. Förslag till avgifter ska lämnas varje år den

15 april och den 1 oktober. Inspektionen har lämnat förslag till nya avgifter i en rapport den 27 september 2022.¹

Rapporten utgör underlag för samråd med Ekonomistyrningsverket och branschföreträdare.

Av rapporten följer att förslag till avgiftsklass baseras på antal timmar som prövningen i genomsnitt beräknas ta. Timpriset är 1 300 kronor. Priset täcker även den andel av de indirekta kostnaderna för lokaler, administration och systemstöd som hänför sig till prövningen. Avgiftsklasserna är benämnda A–Ö, samt AA–AG. Avgiftsklassen A motsvarar en handläggningstid på 30 minuter och avgiften är då 700 kronor, avgiftsklassen F motsvarar tiden 7,5 timmar och avgiften är 10 000 kronor. I klassen L är tiden 50 timmar och avgiften 65 000 kronor och i klassen Ö är tiden 4 000 timmar och avgiften 5 200 000 kronor. Den högsta avgiften i klass AG motsvarar 9 000 timmar och en avgift på 11 700 000 kronor.²

Finansinspektionen har ett förvaltningsanslag för bl.a. verksamheterna tillsyn och regelgivning. Inspektionen tar dock också ut årliga avgifter av företag och personer som står under tillsyn av myndigheten enligt förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. De årliga avgifterna ska över tid motsvara merparten av de utgifter som inspektionen redovisar mot förvaltningsanslaget.³ Det finns sju olika avgiftsgrupper enligt förordningen. Till avgiftsgrupp 1 hör bl.a. banker och i 2 återfinns exempelvis försäkringsföretag. Börser hör hemma i grupp 3 och fondförvaltare i 4. Administratörer av referensvärden finns i grupp 5 och vissa statliga myndigheter i grupp 6. Övriga hör till grupp 7. Avgiften för dem som hör till de olika grupperna ska beräknas på olika sätt, men för några i grupp 1 är lägsta avgift 750 000 kronor, medan avgiften i grupp 7 varierar med lägst 1 000 kronor och högst 100 000 kronor. Första året ett företag står under tillsyn av Finansinspektionen ska företaget betala den lägsta avgiften i den klassen.

¹ Finansinspektionen, Avgifter hos Finansinspektionen, 2022-09-27.

² Finansinspektionen, Avgifter hos Finansinspektionen, 2022-09-27, s. 5–6.

³ Finansinspektionen, Avgifter hos Finansinspektionen, 2022-09-27.

11.3.3 Inkassolagen – bakgrund

Inkassolagen är beskriven i avsnitt 3.4.1. Som framgår där reglerar lagen inkassoverksamhet, dvs. indrivning av egen eller annans fordran genom krav eller annan påtryckning. Tillsynen bedrivs alltså i dag av IMY och tillsynens syfte är att lagen efterföljs. För att klarlägga syftet med tillsynen behövs därför en analys av lagen, vilket utredningen genomfört i avsnitt 8.5.2. Som framgår där är det utredningens slutsats att inkassolagen har flera olika syften och innehåller en avvägning mellan olika intressen. Den innehåller olika skyddsbestämmelser för gäldenärer, men även bestämmelser till skydd för borgenärer. Skyddsbestämmelserna för gäldenärer är att inkassoverksamhet ska bedrivas enligt god inkassosed. Innebörden av god inkassosed är de skyddsbestämmelser för gäldenärer som följer av inkassolagen. Genom allmänna råd av IMY har skyddsbestämmelserna preciserats och en omfattande praxis växt fram. Utredningen har utvecklat detta i kapitel 6 och där även framhållit att det ur ett konsumentperspektiv är angeläget att praxis om god inkassosed även framöver kan gälla. Utredningen har därför föreslagit att regeringen och Finansinspektionen bemyndigas att meddela föreskrifter om god inkassosed i inkassolagen. Till utredningen har upplysts att det inletts samråd mellan Finansinspektionen och Svensk Inkasso inför en möjlig förändring av ansvarig myndighet. Det har diskuterats om delar av den praxis som vuxit fram om god inkassosed skulle kunna följa av branschöverenskommelser och att endast de mer centrala delarna skulle kunna preciseras i föreskrifter eller allmänna rekommendationer.

Skyddsbestämmelserna för gäldenärerna är att krav ska framställas skriftligt och att de olika delbeloppen preciseras. Inkassoåtgärd bör inte genomföras om det är sannolikt att fordran inte är lagligt grundat eller framstår som obefogad. Gäldenären ska ha viss tid på sig att betala eller framställa invändningar innan rättsliga åtgärder får vidtas och betalning kan ske till ombudet med befriande verkan mot borgenären. Därutöver finns det bestämmelser som tar sikte på skydd av den personliga integriteten, nämligen bestämmelserna om register och tystnadsplikt.

Skyddsbestämmelserna för borgenären innebär att uppdragsgivaren bör hållas underrättad och vid behov ska instruktioner eller uttryckligt samtycke inhämtas. Detta är dock inte lagfäst, men det

som är uttryckligen reglerat är bestämmelser om klientmedelsförvaltning och redovisningsskyldighet. Här anges det att medel som har inkasserats för annans räkning ska hållas avskilda. De ska också som huvudregel utan dröjsmål sättas in på räkning i bank eller motsvarande. Medel som har inkasserats för annans räkning ska utan dröjsmål redovisas till denne, om inte annat har avtalats.

Den tillsyn som IMY bedriver över inkassolagen är redovisad i avsnitt 8.4.2.

IMY utfärdar även tillstånd för de som bedriver inkassoverksamhet, som inte är kreditinstitut. Kravet för tillstånd av inkassoverksamhet är reglerat i 3 § inkassolagen, varav följer att tillstånd endast får meddelas om verksamheten kan antas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt. Tillstånd för att bedriva inkassoverksamhet löper för närvarande under tid på fem år och omprövas där-efter, även om 3 § ger möjlighet till tillstånd i 10 år. En ansökan om tillstånd är kostnadsfri. För att få tillstånd att bedriva inkassoverksamheten krävs det enligt IMY:S praxis att sökanden har tillräcklig kunskap och är omdömesgill. När det gäller sakkunskap behövs i allmänhet dokumenterade universitets- eller högskolestudier i juridik eller praktisk erfarenhet. I en ansökan till IMY ska sökanden inge en beskrivning av den planerade inkassoverksamhetens omfattning och inriktning, en redogörelse för kravrutiner, en beskrivning av hur grunden för fordran ska kontrolleras samt en redogörelse för hur inkomna medel ska förvaltas och redovisas. Till ansökan ska fogas intyg och betyg som styrker teoretisk utbildning eller praktisk erfarenhet. Vidare ska företagsregistrering, personbevis samt intyg som visar att den som är ansvarig inte är försatt i konkurs eller har näringsförbud. Slutligen ska utdrag över eventuella skulder hos Kronofogdemyndigheten inges. När en ansökan omprövas är förfarandet förenklat.⁴

IMY tar också emot klagomål och svarar på frågor om verksamheten. Under åren 2018–2020 låg antalet klagomål runt 270 per år. Antalet inledda tillsynsärenden under samma period låg runt tre per år, vilket är en kraftig minskning sedan 2016 då motsvarande siffra var 33. Det finns i dag cirka 170 företag som har tillstånd av IMY att bedriva inkassoverksamhet. Det handlar i huvudsak om aktiebolag. En del av dessa bolag är enligt uppgift från Svensk Inkasso små, men

⁴ <https://www.imy.se/verksamhet/utfora-arenden/ansok-om-inkassotillstand/inhämtnat-2022-11-08>.

det finns även ett flertal stora bolag som bedriver inkassoverksamhet, se vidare avsnitt 8.5.3.

11.3.4 Lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal – bakgrund

Förslaget till lagen är nytt och det innebär att det tillkommer nya tillstånds- och tillsynsuppgifter för staten som föreslås ska utföras av Finansinspektionen. Innebörden av lagen är att det genom ett EU-direktiv införs ett omfattande kontrollsystem för främst kreditförvaltare, kreditförvärvare, tillhandahållare och förvärvare. Endast kreditförvaltare behöver tillstånd, men samtliga omfattas av en tillsyn. Därutöver ingår det även tillsyn av kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter i viss begränsad utsträckning.

Utredningen har i avsnitt 3.5 bedömt att det i praktiken kommer att handla om 10–20 större inkassobolag som kommer att bedriva verksamhet som kreditförvaltare. När det gäller tillståndskrav enligt den nya lagen utgår utredningen därför från att det handlar om 10–20 bolag. Eftersom dessa även bedriver verksamhet enligt inkassolagen är de redan prövade enligt den lagen, även om kraven är annorlunda. Rimligen finns det dock möjlighet till vissa synergieffekter.

Tillståndsprovningen för kreditförvaltningen är betydligt mer långtgående än provningen enligt inkassolagen och innefattar bl.a. kontroll över att styrelseledamöter, verkställande direktör och ersättare är lämpliga samt att ägare med kvalificerat innehav är lämpliga. Vidare ska den juridiska personen visa att det har styrformer, kontrollmekanismer och interna regler som säkerställer låntagares och kreditgivares rättigheter. Det tillkommer även krav om registerkontroll, se kapitel 8.

11.3.5 Finansinspektionens uppgifter

Finansinspektionen har bedömt att kostnaden för pröva ansökningar om att bedriva inkassoverksamhet skulle uppgå till 925 000 kronor om året och att tillsynen av inkassolagen skulle kosta 5,5 miljoner kronor per år. Därutöver skulle kostnaden för ingripande och sanktioner uppgå till 925 000 kronor per år. Här avses varning, erinran,

anmärkning samt sanktionsavgifter och straffavgifter. Vidare skulle underhåll av regelutveckling kräva 925 000 kronor per år och underhåll av register 925 000 kronor per år. Enligt utredningens bedömning faller samtliga dessa poster in under tillsyn. Sammantaget skulle därmed Finansinspektionen mena att kostnaden för tillståndsprovningen skulle vara 925 000 kronor och kostnaden för tillsyn 8,3 miljoner kronor om året för inkassolagen.

När det gäller lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal skulle kostnaderna vara samma, dvs. ytterligare 925 000 kronor för tillståndsprovningen enligt den lagen och ytterligare 8,3 miljoner kronor för tillsyn av det regelverket. Delsummorna är nästan identiska med dem avseende tillsyn över inkassolagen. Finansinspektionen menar att 5,5 miljoner kronor skulle avse tillsyn och att det skulle komma 925 000 kronor för ingripande och sanktioner samt motsvarande belopp för regelutveckling. Skillnaden mot inkassolagen skulle vara att underhåll av register skulle kräva cirka 460 000 kronor i stället för 925 000 kronor, men i gengäld skulle det tillkomma cirka 460 000 kronor för internationellt arbete, varför slutbeloppen på 8,3 miljoner kronor för tillsyn skulle vara samma för regelverken.

Till detta skulle komma 5,8 miljoner kronor som ett engångsbelopp för att etablera tillståndsprovningen och tillsyn avseende båda regelverken.

Som framgår närmare av bilaga 5 menar inspektionen att tillsynen ska vara riskbaserad. Processen innebär att varje verksamhetsområde årligen gör en djupgående genomgång av riskerna inom sina respektive ansvarsområden. Alla företag och marknader under inspektionens tillsyn är dock föremål för en löpande tillsyn, som genomförs regelbundet och återkommande. Den löpande tillsynen består dels av en kontinuerlig riskbedömning, dels av en uppföljning av att företag och marknadstransaktioner uppfyller de regler och krav som ställs på dem.

En grundligare tillsyn skulle enligt inspektionen kunna ta formen av fördjupade analyser och undersökningar. Ett exempel kan vara en bred kartläggning om en enskild risk. Ett annat exempel kan vara att bedöma ett enskilt företags interna styrning och kontroll. Undersökningar har som främsta syfte att utreda och bedöma om en eller flera aktörer har brutit i relation till regelverket. Fördjupade analyser skiljer sig från undersökningar på så sätt att de främst syftar till

att skapa ökad förståelse och kunskap hos inspektionen om en specifik frågeställning.

När det särskilt gäller risker för inkassobranchen bedömer Finansinspektionen att få inkassoverksamheter kan hota den finansiella stabiliteten, men att branchen likväl är en del av det finansiella systemet. Den tillsyn som behöver bedrivas skulle vara inriktad mot inte bara konsumentskydd utan även verksamhetens finansiering. Förlustrisker mot andra parter är särskilt riskfyllt, eftersom det här finns spridningsrisker. En relevant jämförelse är den tillsyn som bedrivs för konsumentkreditinstitut.

Sanktion är enligt inspektionen ett samlingsbegrepp för återkallelse av verksamhetstillstånd, varning, erinran eller anmärkning. Finansinspektionen anför att dessa kan kombineras med sanktionsavgifter och straffavgifter och att inspektionen har möjlighet att vidta andra åtgärder än sanktioner om det följer av regelverket eller om myndigheten bedömer det vara mera ändamålsenligt utifrån den identifierade bristen. Ett ingripande kan exempelvis innebära att inspektionen begränsar ett företags möjligheter att förfoga över sina egna tillgångar, se bilaga 5.

11.3.6 Konsekvenser för företagen

Utredningens bedömning: Vid bestämmandet av tillstånds- och tillsynsavgifter för inkassoverksamhet bör hänsyn tas till konsekvenser för företagen.

Som framgått av avsnitt 11.3.2 är Finansinspektionens verksamhet avgiftsfinansierad. Innebörden är att ansökningsavgifter på några års sikt ska täcka kostnaderna för myndighetens handläggning av tillståndsprovningen. Avgifternas storlek styrs av tidsåtgången vid provningen och är som lägst 700 kronor och som högst 11 700 000 kronor. Detta gäller såvida inte regeringen fattar annat särskilt beslut. När det gäller tillsyn ska avgifter över tid motsvara merparten av inspektionens kostnader. De lägsta avgifterna för tillsyn ligger på 1 000 kronor om året.

Detta skulle innebära en stor förändring för dem som bedriver inkassoverksamhet. Såväl ansökningsförfarandet som tillsynsförfarandet har varit kostnadsfritt hos IMY, som har ansvarat för till-

ståndsprovningen och tillsyn av inkassoverksamheten sedan lagens tillkomst 1974.

Det finns alltså cirka 170 aktörer som bedriver inkassoverksamhet och oftast är det fråga om aktiebolag. Enligt Sweco:s bedömning är det i huvudsak små eller medelstora företag med en omsättning i genomsnitt på 35 miljoner kronor och tio anställda. Konsekvenserna för företagen skulle främst kunna handla om avgifter. Sweco anför att små företag eller företag som bedriver mindre inkassoverksamhet skulle påverkas mer än större företag även om avgifterna differentierades. Det skulle kunna innebära att små företag skulle kunna avstå från fortsatt verksamhet och att antalet företag därför skulle kunna minska. Här ska det dock noteras att Sweco utgår från Finansinspektionens förslag på mycket höga avgifter. Därutöver menar Sweco att en utökad tillsyn skulle kunna öka företagens administrativa börda genom att företag i ökad utsträckning skulle behöva komma in med fler uppgifter. Påverkan skulle dock vara liten. Samtidigt bedömer Sweco att en utökad tillsyn skulle ha positiva konsekvenser för konkurrensen, eftersom det kan leda till högre regel efterlevnad och därmed konkurrens på mer likvärdiga villkor, se vidare bilaga 6.

Utredningen delar Swecos uppfattning om att höga avgifter kan få negativa effekter för inkassoverksamheten. En slutsats är därför att hänsyn behöver tas till företagen vid bestämmandet av avgifter.

När det gäller företag som ska bedriva verksamhet enligt lag om förvärv och förvaltning med nödlidande kreditavtal krävs det alltså enbart tillstånd för kreditförvaltare. Den som bedöms komma i fråga som kreditförvaltare är de 10–20 största inkassobolagen, se avsnitt 3.3. Vidare behöver Finansinspektionen ha tillsyn över inte bara kreditförvaltare utan även kreditförvärvare, tillhandahållare eller företrädare. Det är svårt att uppskatta omfattningen av dessa företag eller personer, men eftersom det enbart avser förvärv av nödlidande kreditavtal som beviljats av ett kreditinstitut bedömer utredningen att det rör sig om ett begränsat antal. Därutöver omfattar tillsynen även att kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter uppfyller vissa mycket begränsade uppgifter om nödlidande kreditavtal som överlåtits. Utredningen menar att dessa företags konkurrensförmåga i huvudsak inte bör påverkas av tillsynsavgifter under förutsättning att de inte är mycket höga. Motsvarande bör gälla för ansökningsavgifter för kreditförvaltare.

11.3.7 Utredningens bedömning – inkassolagen

Utredningens förslag: Det införs en avgiftsskyldighet i inkassolagen. Regeringen bemyndigas att meddela forskrifter om avgifter enligt inkassolagen. Tillstånd att bedriva inkassoverksamhet kan löpa i tio år och ansökningsavgiften bör hänföras till avgiftsklass D–E med en möjlig avgift på 4 000–6 500 kronor.

Tillsynsavgiften bör begränsas till 3 000–6 000 kronor om året. Första året ska avgiften vara 1 000 kronor.

Avgifterna bör differentieras.

Avgifterna bör framgå av förordning (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen och i förordning (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens. De ska beredas av Finansinspektionen i samråd med Ekonomistyrningsverket och branschföreträdare i gängse ordning.

Finansinspektionen bedömer alltså att tillståndsprövningen för och tillsynen av inkassolagen skulle ge en kostnad på 9,25 miljoner kronor om året. Av det beloppet skulle en tiondel, eller cirka 925 000 kronor avse tillståndsprövningen. Prövningen skulle enligt inspektionen för enklare ärenden ligga i avgiftsklassen H, eftersom den förväntade prövningstiden per ärende skulle uppgå till minst 17 timmar. Det skulle innebära en avgift för ansökan om tillstånd enligt inkassolagen på 22 000 kronor, men skulle kunna utsträckas till 50 timmar och en avgift på 46 000 kronor, eftersom inkassoverksamhet enligt inspektionens uppfattning bör följa penningtvättregelverket. Finansinspektionen har också anfört att den med stöd av inkassolagen avser att bevilja tillstånd i 10 år och inte som nu för fem år och framgent möjligen även tills vidare. Utredningen utgår då från att tillstånden kommer att löpa i tio år, eftersom det är den längsta inkassolagen möjliggör.

När det vidare gäller tillsyn menar Finansinspektionen, se föregående avsnitt, att tillsynen över inkassolagen skulle uppgå till 8,3 miljoner kronor om året, varav cirka 2,7 miljoner kronor skulle avse sanktioner samt underhåll av regelsystemet och register. De 2,7 miljoner kronorna skulle fördela sig jämt mellan dessa tre poster. Med sanktioner skulle avses varning, erinran, anmärkning, sanktionsavgifter eller straffavgifter. Inspektionen har också anfört att en tillsynsavgift för såväl inkassolagen som lagen om förvärv och förvalt-

ning av nödlidande krediter skulle kunna variera mellan 35 000 kronor och 100 000 kronor om året.

Enligt Finansinspektionen skulle en tillståndsprövning innefatta en prövning av företagets kapital- och finansieringssituation, verksamhetsplan, efterlevnad av penningtvätsregel, ägare och företagsledning. Tillsynen skulle inriktas på konsumentskydd och verksamhetens finansiering. Förlustrisker mot andra parter skulle vara särskilt riskfyllt, eftersom det här finns spridningsrisker. En relevant jämförelse enligt inspektionen är den tillsyn som bedrivs för konsumentkreditinstitut.

Det framstår som om den tillståndsprövningen och tillsynen i hög grad skiljer sig från den som IMY utfört enligt inkassolagen. Som framgår av avsnitt 11.3.3. ovan är prövningen för tillstånd hos IMY begränsad till att sökanden har tillräcklig kunskap och är omdömesgill samt inte försatt i konkurs eller har näringsförbud. Vidare ska skulder hos Kronofogdemyndigheten redovisas. Krav för tillstånd att bedriva inkassoverksamhet är i inkassolagens 3 § också angiven till att tillstånd endast får meddelas om verksamheten kan antas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

När det gäller hur tillståndsprövningen och tillsynen ska bedrivas ankommer den bedömningen på Finansinspektionen, men utgångspunkten är förstås tillämplig lagstiftning. Utredningens förslag för inkassolagen avser överflyttning av tillståndsprövning och tillsyn från IMY till Finansinspektionen, dvs. det föreslås ingen förändring av regelverket för tillståndsprövningen eller tillsynen. Innebörden av det anförda är att tillståndsprövningen och tillsynen endast kan avse inkassolagens krav. Som framgått är lagens syfte att skydda gäldenärer och borgenärer. Det innebär att lagens krav om god inkassosed till skydd för gäldenären behöver följas. Utredningen delar därmed Finansinspektionens uppfattning om att konsumentskyddet är särskilt angeläget. Utredningen menar dock vidare att en prövning av företagets kapital- och finansieringssituation, ägare och ledning samt verksamhetsplan framstår som långtgående utan självklar bäring på kraven i inkassolagen. När det gäller skyddet för borgenärer kräver inkassolagen också att medlen hålls avskilda. Det är självfallet angeläget att verksamhetsutövaren inte är på obestånd, men utredningen bedömer inte att riskerna är så stora att en jämförelse med konsumentkreditinstitut är rättvisande. Det ska också beaktas att även fysiska personer får bedriva inkassoverksamhet.

Vidare har utredningen i avsnitt 8.6.4 dragit slutsatsen att inkassolagen inte omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Därutöver anser utredningen att kostnadsposten för sanktioner bör vara överdimensionerad. Som utredningen utvecklat i avsnitt 4.3 utgörs inkassolagens sanktioner av böter eller fängelse, som endast kan ådömas fysiska personer. Enligt uppgift från IMY och Svensk Inkasso används sanktionen böter och fängelse i praktiken inte. Styrmedel från IMY:s sida är i första hand i stället tillståndsprovningen. Det kan förstås vara en brist i sig, varför utredningen också föreslår att detta utreds i särskild ordning, se avsnitt 4.3.1. Samtidigt möjliggör också inkassolagens 15 § att myndigheten meddelar villkor om hur inkassoverksamheten ska bedrivas och att sådana villkor får förenas med vite samt att tillstånd får återkallas.

I grunden anser utredningen också att de tillkommande kostnadsposterna för sanktioner, underhåll av regelutveckling och underhåll av register inte behöver beräknas särskilt. Skälet är att utredningens bedömning utgår från timpriset på 1 300 kronor. Som framgår av avsnitt 11.3.2 är beloppet beräknat så att det ska täcka inte bara kostnaden för timmar som provningen i genomsnitt beräknas ta utan även andelen av de indirekta kostnaderna för lokaler, administration och systemstöd.

Sammantaget ifrågasätter utredningen att det skulle krävas 17 timmar–50 timmar för att handlägga en ansökan om tillstånd enligt inkassolagen. I stället bedömer utredningen med utgångspunkt från IMY:S tillståndsbedömningen snarare att en avgiftsklass D–E med en tidsåtgång på tre–fem timmar och en avgift på 4 000–6 500 kronor skulle vara mer rättvisande. Avgiften bör differentieras med hänsyn till omfattningen av verksamheten som sökanden avser att bedriva samt om det är ett bolag eller en fysisk person.

Utredningen bedömer därmed utifrån en tillståndsprovning vartionde år av 170 sökanden med en genomsnittlig tidsåtgång på tre–fem timmar att tillståndsprovningen enligt inkassolagen totalt bör uppgå till cirka 100 000 kronor om året. Kostnaden skulle i dess helhet finansieras genom avgifter. Det innebär att avgiften för en ansökan om tillstånd att bedriva inkassoverksamhet skulle uppgå till 4 000–6 500 kronor, beroende på inkassobolagets storlek eller om verksamhetsutövaren är en fysisk person. Avgiften skulle bara behöva betalas vartionde år.

Som framgått har kostnaden för tillståndsprovningen och tillsyn av inkassolagen hos IMY uppgått till 600 000 kronor. Samtidigt har IMY:s tillsynsärenden för inkassolagen minskat kraftigt under senare år. Utredningen har också i avsnitt 8.5.3 anført att genom att flytta tillsynen till Finansinspektionen möjliggörs en förbättrad tillsyn redan genom synergieffekter. Samtidigt instämmer utredningen i Finansinspektionens bedömning om att en förbättrad tillsyn även kan förutsätta utökade resurser, men att det särskilt skulle gälla initialt.

Utredningen bedömer att kostnaden för tillsynen av inkassolagen bör uppgå till drygt en miljon kronor om året. Som framgått har kostnaderna för såväl tillståndsförfarandet som tillsyn hos IMY uppgått till 600 000 kronor, varför drygt en miljon kronor för tillsyn skulle utgöra en fördubbling av kostnaderna jämfört med dagens kostnader. Finansinspektionen uppstår förvaltningsanslag för bl.a. tillsyn, men här gäller att merparten av kostnaden ska motsvaras av avgifter. När det gäller tillsyn av inkassolagen menar utredningen med hänsyn till att ansökan om inkassotillstånd och tillsyn av inkassolagen under lång tid varit kostnadsfritt samt med beaktande av företagets konkurrensförmåga att denna avgift bör sättas så lågt som 3 000–6 000 kronor, där det lägsta beloppet bör avse de mindre bolagen och fysiska personer som utövar inkassoverksamhet. Det skulle ge en kostnads-täckning på cirka 750 000 kronor. Därutöver kan statens besparing av anslag till IMY på 600 000 kronor användas för att täcka övriga kostnader för tillsyn. Enligt utredningens bedömning bör detta även täcka de initiala kostnaderna.

Utifrån det anförda föreslår utredningen att det införs en avgiftsskyldighet i inkassolagen och att regeringen bemyndigas att meddela forskrifter om avgifter i inkassolagen.

Avgifterna bör framgå av förordning (2001:911) om avgifter för provning av ärenden hos Finansinspektionen och i förordning (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens. De ska beredas av Finansinspektionen i samråd med Ekonomistyrningsverket och branschföreträdare i gängse ordning.

11.3.8 Utredningens bedömning – lag om förvärv och förvaltning av nödlidande krediter

Utredningens förslag: Det införs en avgiftsskyldighet i lag om förvärv och förvaltning av nödlidande krediter. Regeringen be- myndigas att meddela forskrifter om avgifter enligt lagen. Till- stånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare bör hänföras till avgiftsklass K-M, vilket betyder en tidsåtgång per tillstånd på 35–70 timmar och en avgift på 46 000–90 000 kronor. Avgifterna bör differentieras inom gruppen.

De bör framgå av förordning (2001:911) om avgifter för pröv- ning av ärenden hos Finansinspektionen och i förordning (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspek- tionens verksamhet. Finansinspektionen bör inför regeringens avgiftsbeslut bereda avgiften i samråd med branschföreträdare och Ekonomistyrningsverket. Detsamma gäller avgift för tillsyn.

Denna lag är ny. Till skillnad från inkassolagen innehåller den lagen som redovisats omfattande krav för tillstånd. Samtidigt beräknas endast 10–20 bolag ansöka om tillstånd som kreditförvaltare. Som framgår av bilaga 5 har Finansinspektionen bedömt att kostnaden för tillståndsprövningen för dessa 10–20 bolag skulle uppgå till samma kostnad som tillståndsprövningen för 170 bolag att bedriva inkasso- verksamhet. Det skulle innebära en kostnad på 925 000 kronor, om året. Inspektionens uppfattning är vidare att kreditförvaltare bör genomgå lägst samma prövning som konsumentkreditinstitut, dvs. en prövning på 50 timmar och avgiftsklass L som har en avgift på 65 000 kronor. Det innefattar en prövning i förhållande till penning- tvättsregelverket. Om tillståndet innefattar gränsöverskridande verk- samhet skulle avgiftsklass M kunna gälla med en prövning på 92 tim- mar och en avgift på 120 000 kronor, se vidare bilaga 6. Som utred- ningen förstår det avses rätteligen avgiftsklass N, eftersom den har en tidsåtgång på 90 timmar och en avgift på 120 000 timmar.

Inledningsvis är det oklart hur länge ett tillstånd för en kreditför- valtare ska gälla. Varken kredithanteringsdirektivet eller förslag till lag om förvärv och förvaltning om nödlidande kreditavtal anger en bestämd tid, men lagen ger möjlighet till att detta ska bestämmas i föreskrifter, dvs. att Finansinspektionen beslutar. Från inspektionen har anförts att andra verksamheter som står under deras tillsyn ges

tillstånd tills vidare. Det betyder att även med en prövning på 90 timmar per tillstånd så skulle samtliga förväntade bolag kunna gå igenom tillståndsprocessen för en kostnad på 2 400 000 kronor, eftersom den beräknade avgiften på 120 000 kronor täcker såväl direkta som indirekta kostnader för myndigheten. Det som sedan skulle tillkomma är nya verksamheter. Beloppet 925 000 kronor per år framstår därmed inte som rimligt.

Vidare menar utredningen att inspektionens uppdelning i två olika avgiftsklasser beroende på om gränsöverskridande verksamhet ingår inte är ändamålsmässig. Som framgår av avsnitt 7.2.1 följer det av artikel 13.1 i kredithanteringsdirektivet att en kreditförvaltare som har fått tillstånd i en medlemsstat, ska ha rätt att tillhandahålla sina tjänster också i övriga medlemsstater. För att på så vis bedriva verksamhet över statsgränserna och tillhandahålla tjänster i en värdmedlemsstat ska inget ytterligare tillstånd fordras. Det innebär att en kreditförvaltare i typfallet kan välja att bedriva den verksamhet som omfattas av tillståndet i hemlandet även i ett eller flera värdländer. Däremot krävs det en anmälan, men utan prövning, se avsnitt 7.2.3. Utredningen utgår därför från en prövning på 90 timmar och en avgift på 120 000 kronor.

Utredningen delar i grunden Finansinspektionens uppfattning om att kreditförvaltning kräver en omfattande tillståndsprövning av långtgående villkor, vilka är beskrivna i avsnitt 8.6.4. Lagstiftningen har i denna del sin grund i bestämmelser i direktivet som är bindande. Att inte införa motsvarande bestämmelser i den nu föreslagna lagen om förvärv och förvaltning skulle innebära ett ofullständigt genomförande av direktivet i Sverige.

Utredningen har i avsnitt 8.6.4 dock dragit slutsatsen att de inkassobolag som i dag ägnar sig åt kreditförvaltning i kredithanteringsdirektivets mening inte omfattas av de krav som ställs i lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. De omfattas inte heller av direktivet om penningtvätt m.m. Kredithanteringsdirektivet i sig ställer inte heller krav på att en kreditförvaltare ska omfattas utan avgörande är i stället om nationell rätt kräver det. Samtidigt har Sverige möjlighet att utsträcka området, men skälet skulle då vara att verksamheten med särskilt stor sannolikhet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Sådana skäl föreligger enligt utredningens bedömning inte för kreditförvaltares verksamhet. Det kan också noteras att det inom EU pågår förhandlingar om ändringar

av regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, som förväntas vara klara under våren 2023. Regeringen har tillsatt en särskild utredare, som ska lämna förslag till de författningsändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till de ändringar i regelverket som blir resultatet av förhandlingarna. En av utredningens frågor är vilka verksamhetsutövare som bör omfattas av det nya regelverket. Sammantaget menar därför utredningen att det saknas anledning att föreslå att kreditförvaltares verksamhet ska omfattas av kraven i lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

En slutsats är därmed att prövningen bör kräva mindre timmar än 90 och att därmed lägre avgiftsklasser skulle kunna gälla, rimligen då avgiftsklass K–M, vilket betyder en tidsåtgång per tillstånd på 35–70 timmar och en avgift på 46 000–90 000 kronor. Avgifterna kan differentieras inom gruppen. Finansinspektionen behöver bereda avgiftsklassen.

Även tillsynsprocessen kommer att behöva vara omfattande. Den kommer utöver kreditförvaltare även avse kreditförvärvare, tillhandahållare och företrädare samt i viss begränsad utsträckning kreditinstitut och kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter. Finansinspektionen har bedömt att tillsynen skulle uppgå till totalt 8,3 miljoner kronor för tillsyn om året. Delsummorna är nästan identiska med tillsyn över inkassolagen. På samma sätt som anförs för inkassolagen menar utredningen att hela beloppet hänför sig till tillsyn och att en utgångspunkt är att inte särskilt behöva beräkna kostnadsposter som registerunderhåll utan att utgå från ett timpris på 1 300 kronor som även täcker indirekta kostnader. Finansinspektionen har som framgått preliminärt bedömt för såväl inkassolagen som lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal att en årlig tillsynsavgift kan variera mellan 35 000–100 000 kronor. Utredningen gör för inkassolagen som redovisats en helt annan bedömning, men har inte motsvarande invändningar för den nya lagen. Däremot behöver tillsynsavgiften närmare klarläggas.

Det bör noteras att det inte behöver föreskrivas några avgifter för att genomföra kredithanteringsdirektivet.

Samtantaget föreslår utredningen att det på samma sätt som för inkassolagen införs en avgiftsskyldighet i lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal. Regeringen bemyndigas att meddela forskrifter om avgifter enligt lagen. Finansinspektionen bör på samma

sätt som för inkassolagen bereda frågan om avgiftsnivåer i samråd med Ekonomistyrningsverket och branschföreträdare i gängse ordning. Föreskrifterna bör framgå av förordning (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen och i förordning (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet.

11.4 Konsekvenser för konsumenter

Utredningen delar Sweco:s uppfattning, se bilaga 6 om att utredningens förslag om att flytta tillsynen över inkassolagen till Finansinspektionen ger möjligheter till en förbättrad tillsyn med ökad regel efterlevnad som följd. Det ger ett utökat skydd för konsumenter.

11.5 Övriga konsekvenser

Utredningen delar Sweco:s bedömning, se bilaga 6, om att utredningens förslag inte påverkar jämställdheten mellan män och kvinnor, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet och möjligheten att nå de integrationspolitiska målen. Inte heller innebär förslagen samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt och förslagen har ingen påverkan på den kommunala självstyrelsen eller på brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet. Det behövs inte heller särskilda hänsyn när det gäller ikraftträdandet och det saknas skäl för särskilda informationsåtgärder.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal

Genom lagen genomförs delvis Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2167 av den 24 november 2021 om kreditförvaltare och kreditförvärvare och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU. Ändringarna av de sistnämnda direktiven genomförs bl.a. genom ändringar i konsumentkredit-lagen.

I 1 kap. finns inledande bestämmelser om bl.a. lagens tillämpningsområde och undantag från tillämpningsområdet. Därefter följer kapitel om bl.a. kreditförvaltare (2 kap.), låntagare (3 kap.) samt kreditinstitut m.m. och kreditförvärvare. (4 kap.). I 5 kap. finns bestämmelser om gränsöverskridande kreditförvaltning. Därefter följer regler om Finansinspektionens tillsyn, platsundersökning, uppgiftsskyldighet och avgifter i 6 kap. Sedan finns det bestämmelser om ingripanden och sanktioner i 7 kap. I det avslutande kapitlet regleras överklagande och s.k. dröjsmålstalan (8 kap.).

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller för kreditförvärvares och kreditförvaltares verksamhet med förvärv eller förvaltning av nödlidande kreditavtal som har beviljats av ett kreditinstitut inom EES.

Vidare omfattas tillhandahållares och företrädares verksamhet med sådana kreditavtal.

För kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter finns det bestämmelser i 3 kap. 2 §, 4 kap. 1, 2, 4 och 5 §§, 6 kap. 1 och 2 §§ samt 7 kap. 1 och 4 §§.

2 § I denna lag avses med

1. **kreditförvärvare:** en fysisk eller juridisk person, med undantag för kreditinstitut, som inom ramen för sin näringsverksamhet förvärvat ett nödlidande kreditavtal,

2. **kreditförvaltare:** en juridisk person, som inom ramen för sin näringsverksamhet inom EES bedriver kreditförvaltning för en kreditförvärvares räkning avseende ett nödlidande kreditavtal med undantag för kreditinstitut, kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter enligt punkt 8 och förvaltnings- eller investeringsbolag enligt punkt 12.

3. **kreditförvaltning:** att vidta en eller flera av följande åtgärder avseende ett kreditavtal:

- a) indrivning av betalningar från en låntagare för en kreditgivare,
- b) omförhandling av villkoren med en låntagare enligt kreditförvärvarens instruktioner,
- c) hantering av en låntagares klagomål mot ett kreditavtal, eller
- d) hantering av information till en låntagare om förändring av ränta, avgift eller förfallen betalning.

4. **företrädare:** en fysisk eller juridisk person med hemvist eller säte inom EES, som företräder en kreditförvärvare från ett tredje land,

5. **tillhandahållare:** en fysisk eller juridisk person som för en kreditförvaltare utför kreditförvaltningsverksamhet.

6. **nödlidande kreditavtal:** ett kreditavtal med ett betalningsdröjsmål på minst 90 dagar eller att det bedöms som osannolikt att kreditavtalet kommer att återbetalas,

7. **kreditinstitut:** bank- eller kreditmarknadsföretag enligt lag (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

8. **kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter:** kreditgivare och kreditförmedlare som har tillstånd av Finansinspektionen att bedriva verksamhet med kreditgivning, kreditförmedling och rådgivning i fråga om krediter till konsumenter,

9. **kredithanteringsdirektivet:** Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/2167 av den 24 november 2021 om kreditförvaltare och kreditförvärvare och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU,

10. **EES:** Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

11. **behörig myndighet:** en utländsk myndighet i ett annat land inom EES, som har utsetts enligt kredithanteringsdirektivet,

12. förvaltnings- och investeringsbolag: förvaltare av alternativa investeringsfonder som har tillstånd i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/010, förvaltningsbolag eller investeringsbolag som har tillstånd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) under förutsättning att investeringsbolaget inte har utsett ett förvaltningsbolag enligt det direktivet för den fond som det förvaltar, och

13. medelstort företag: företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år.

I 1 § anges lagens tillämpningsområde, som regleras i 2.1 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 4.2. Tillämpningsområdet definieras också genom uttryck i lagen som följer av 2 §. Lagen reglerar i huvudsak en kreditförvaltares förvaltning respektive en kreditförvärvares förvärv av nödlidande kreditavtal, dvs. avgörande är innebörden av i första hand kreditförvärvare och kreditförvaltare. Vidare omfattas tillhandahållare och företrädare. Därutöver finns det några bestämmelser som är specifikt angivna och som gäller för kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter.

Även utländska kreditförvaltares verksamhet i Sverige omfattas av bestämmelserna i denna lag i tillämpliga delar. Villkoren för att kreditförvaltare med tillstånd från ett annat land inom EES ska få bedriva verksamhet i Sverige framgår av 5 kap. 4 och 5 §§.

För att lagen ska vara tillämplig krävs det enligt artikel 2.1.b att den aktuella krediten har beviljats av ett kreditinstitut som är etablerat i unionen i enlighet med tillämplig unionsrätt och den nationella lagstiftningen i respektive medlemsstat. Av direktivet framgår dock också att texten har betydelse för EES, eftersom EES införlivar den inre marknadens fyra friheter (fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital) och därtill anknutna politikområden (konkurrens- och transportfrågor, energi och ekonomiskt och monetärt sam-

arbete).¹ Det betyder att tillämpningsområdet behöver utsträckas till nödlidande kreditavtal som har beviljats av ett kreditinstitut inom EES.

Vad som i denna lag avses med kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare, tillhandahållare, kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter framgår av 2 §. Som framgår kan en kreditförvärvare vara såväl en fysisk som en juridisk person, men en kreditförvaltare endast en juridisk person. Överväganden om sistnämnda finns i avsnitt 4.7.

Vidare framgår av 2 § punkt 2 och avsnitt 4.2.1 att ett krav för att betraktas som kreditförvaltare är att kreditförvaltningen sker på uppdrag av en kreditförvärvare (artikel 3.8). Om däremot en kreditförvaltare i sin tur ger annan i uppdrag att utföra kreditförvaltningsverksamhet så blir uppdragstagaren inte att betrakta som kreditförvaltare utan ansvaret kvarstår för uppdragsgivaren och det är den personen som ska ha tillstånd. Detta följer av artikel 12 som avser s.k. utkontraktering och kravet är införlivat i 2 kap. 7 §. En uppdragstagare som för en kreditförvaltare utför kreditförvaltning är alltså inte kreditförvaltare utan tillhandahållare.

Vad som utgör ett nödlidande kreditavtal följer av 2 § punkt 6 och utvecklas i avsnitt 4.2.2. och 4.4. Det ska noteras att det ankommer på var och en som befattar sig med ett nödlidande kreditavtal att göra bedömningen om kreditavtalet är nödlidande eller inte och om det är det följa de särskilda regler som då gäller. Kredithanteringsdirektivet ger inte stöd att denna bedömning görs särskilt av någon och att denna bedömning skulle få rättsverkan.

Verksamhet som inte omfattas av lagen

3 § Lagen gäller med undantag av vad som följer av 1 § tredje stycket inte för verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen enligt annan lagstiftning eller för motsvarande utländsk verksamhet.

Vidare gäller lagen inte heller för Kronofogdemyndighetens och advokaters verksamhet.

Ett kreditinstitut kan inte vara kreditförvärvare, se 2 § punkt 1. För kreditförvaltare gäller ett bredare undantag, utifrån definitionen i

¹ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sv/sheet/169/europeiska-ekonomiska-samarbetsområdet-ees-schweiz-och-norden>, inhämtat 2022-07-04.

samma paragraf punkten 2. Direktivet ska inte tillämpas om kreditförvaltning utförs av ett kreditinstitut, kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter och sådana förvaltnings- och investeringsbolag som följer av definitionen i 2 § punkt 8 och som är verksamma inom EES, se vidare överväganden i avsnitt 4.2.1. och avsnitt 5.2.

Den gemensamma nämnaren för samtliga dessa undantag är att Finansinspektion redan enligt annan lagstiftning bedriver tillsyn över denna verksamhet.

Av paragrafen följer därför att verksamhet som redan står under tillsyn av Finansinspektionen inte ska omfattas av denna lag. Det samma ska gälla för motsvarande utländsk verksamhet, som då kan stå under tillsyn av en behörig myndighet i sitt land, men där Finansinspektionen bedriver tillsyn över verksamheten i Sverige. Ett undantag från detta är att som följer av 1 kap. tredje stycket innehåller lagen även viss reglering för kreditinstitut och kreditgivare/kreditförmedlare av konsumentkrediter som är specifikt angivna.

Kreditinstitut står redan under tillsyn av Finansinspektionen enligt LBF. Här innefattas även de företag som inte själva är kreditinstitut men som ingår i ett kreditinstituts företagsgrupp och står under tillsyn på gruppnivå tillsammans med institutet på det sätt som avses i 1 kap. 8 § första stycket LBF.

Vidare bedriver Finansinspektionen tillsyn över *kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter* enligt konsumentkreditlagen och LVB.

När det gäller *förvaltnings- och investeringsbolag* enligt definitionen i 2 § punkt 8 regleras sådan förvaltning också i särskilda lagar, som Finansinspektionen bedriver tillsyn över. Denna lag gäller därför inte för förvaltning som utförs av företag som har tillstånd enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder, lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter. Däremot omnämns dessa bolag upplysningsvis och motsatsvis i 4 kap. 4 § andra stycket och 5 § 3 stycket. Dessa bolag omfattas dock inte av lagen, det ställs inte som för kreditinstitut och kreditgivare samt kreditförmedlare några krav mot dem och de omfattas därför inte heller av tillsynsbestämmelserna i 6 kap.

Här innefattas även specialföretag för värdepapperisering, vars verksamhet också redan står under Finansinspektionens tillsyn. Av artikel 2.4 följer att direktivet inte ska påverka kraven i nationell rätt

om kreditförvärvaren är ett specialföretag för värdepapperisering. Definitionen finns i artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning EU 2017/42.² En förutsättning är dock att nationell rätt inte påverkar konsumentskyddsnivån som föreskrivs i direktivet och säkerställer att behöriga myndigheter erhåller nödvändiga uppgifter från kreditförvaltarna.

I svensk rätt finns lag (2019:1215) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om värdepapperisering. Av denna följer att Finansinspektionen bedriver tillsyn och har möjlighet till ingripanden för överträdelser samt att sanktionsavgift kan utgå. Med hänsyn härtill anser utredningen att kraven i direktivet inte bör avse specialföretag för värdepapperisering. Även deras verksamhet ska därför undantas från lagen.

Av andra stycket följer att också Kronofogdemyndighetens och advokaters verksamhet undantas från lagen. Av artikel 2.6 följer att medlemsstaterna får undanta förvaltning som utförs av notarier, utmätningsmän och advokater. Med hänsyn till att utmätning i Sverige görs av en myndighet framstår det som självklart. Även advokaters verksamhet bör undantas med hänsyn till att advokatväsendet redan står under tillsyn av advokatsamfundets styrelse och disciplinnämnd. Det följer av 8 kap. 6 § rättegångsbalken.

Annan lagstiftning

4 § För kreditförvärvare och företrädare finns bestämmelser i konsumentkreditlagen (2010:1846) och för filialer till utländska företag finns bestämmelser i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

I paragrafen finns en upplysning om bestämmelser för kreditförvärvare, företrädare och filialer i andra lagar. Övervägandena finns i kapitel 6.

Konsumentkreditlagen gäller kredit som en näringsidkare lämnar eller erbjuder en konsument. I lagens 2 § anges att med en kreditgivare avses den som lämnar krediten eller övertar den ursprungliga

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012 (EUT L 347, 28.12.2017, s. 35).

kreditgivarens fordran. Det betyder att i lagen innefattas även den som övertar den ursprungliga kreditgivarens fordran. Det betyder i sin tur att kreditförvärvare och företrädare för kreditförvärvare i denna lag omfattas av konsumentkreditlagens bestämmelser om det avser en nödlidande konsumentkredit.

2 kap. Kreditförvaltare

Tillstånd

1 § Den som vill bedriva verksamhet som kreditförvaltare ska ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen. Av ansökan ska framgå om tillståndet ska omfatta rätt att ta emot medel av låntagaren.

Av paragrafen följer att det endast är möjligt att bedriva verksamhet som kreditförvaltare efter tillstånd av Finansinspektionen. Paragrafen genomför artikel 4. Överväganden finns i avsnitt 8.6.3.

Av artikel 6.1 följer att medlemsstaterna får välja om en kreditförvaltare får ta emot och inneha medel från låntagaren. Av paragrafen följer att en kreditförvaltare får detta. Innebörden av paragrafen är att en kreditförvaltares tillstånd kan omfatta medelshantering om denne önskar det och i så fall ska det följa av ansökan. De materiella förutsättningarna för medelshantering följer som även övriga materiella krav av 4 §.

2 § Till en ansökan om tillstånd ska fogas

- 1. registreringsbevis,*
- 2. bolagsordning eller stadgar eller reglemente samt andra interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten,*
- 3. uppgifter om ägare,*
- 4. uppgifter om tillhandahållare enligt 7 §, och*
- 5. övriga handlingar som åberopas till stöd för ansökan.*

Paragrafen anger de formella förutsättningarna för tillstånd och genomför artikel 7.2. Överväganden finns i 8.6.3. I artikeln ställs bl.a. krav om bevis på sökandens rättsliga ställning och stiftelseurkund. Med stiftelseurkund avses dokument om bildandet av ett bolag. Sådana dokument ska ges in till Bolagsverket vid ansökan om regi-

strering av bolaget.³ Kraven i 7.2.a får därmed i svensk rätt anses vara uppfyllda av ett registreringsbevis. Övriga formella krav återfinns i 7.2.b och c samt k och motsvaras av punkterna 2–4 i paragrafen. Eftersom kravet för en kreditförvaltare är en juridisk person behöver det inte nödvändigtvis vara ett aktiebolag, även om det bör oftast vara så i praktiken. I punkten 2 anges därför att bolagsordning kan ersättas med motsvarande dokument. Närmare bestämmelser bör följa av föreskrifter. Eftersom det är att betrakta som en verkställighetsföreskrift behövs det inte ett bemyndigande i lag. Däremot finns ett bemyndigande för Finansinspektionen i denna del i förslag till förordning.

Därutöver innehåller dock artikel 7 även krav om bevisning för att de materiella förutsättningarna i artikel 5 är uppfyllda, vilket alltså speglas av paragrafens punkt 5. Bevisningen bör om ansökan även avser medelshantering omfatta stöd för att medlen avses att hållas avskilda.

3 § Om en ansökan inte uppfyller kraven i 2 § eller föreskrifter om dem ska Finansinspektionen senast inom 45 dagar förelägga sökanden att komplettera ansökan. Följs inte föreläggandet får ansökan avvisas.

Paragrafen reglerar möjligheten till avvisning som alltså saknar stöd i en artikel, men som följer av svensk rätt, se överväganden i avsnitt 8.6.3.

4 § En kreditförvaltare ska ges tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare, om:

- 1. säte eller huvudkontor finns i Sverige,*
- 2. styrelseledamöter, verkställande direktör och ersättare är lämpliga,*
- 3. ägare med kvalificerat innehav är lämpliga, och*
- 4. det finns styrformer, kontrollmekanismer och interna regler som säkerställer låntagares och kreditgivares rättigheter.*

Tillstånd att ta emot medel från en låntagare förutsätter att medlen hålls avskilda hos ett kreditinstitut.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för tillstånd.

³ bolagsverket.se/foretag/aktiebolag/startaaktiebolag/stiftelseurkundforaktiebolag.481.html, inhämtat i oktober 2022.

Paragrafen anger de materiella förutsättningarna för tillstånd. Regleringen genomför artiklarna 5 och 7. Överväganden finns i avsnitt 8.6.4. Kraven med hänsyn till sin detaljeringsgrad sammanfattade i övergripande punkter. EBA ska utarbeta riktlinjer avseende lämplighetskrav för företagets ledning och de närmare detaljerna bör följa av föreskrifter. I avsnitt 8.6.4 definieras också kvalificerat innehav.

5 § Finansinspektionen ska besluta om tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare och rätt att ta emot medel för den som uppfyller villkoren enligt 4 § och föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag. I annat fall ska ansökan avslås med en motivering.

Beslut ska meddelas inom 90 dagar efter det att fullständig ansökan kommit in till inspektionen.

Av paragrafen följer att tillstånd ska beviljas om 4 § och föreskrifter med stöd av paragrafen är uppfyllda och i annat fall avslås med en motivering. Beslut ska meddelas inom 90 dagar. Paragrafen genomför artikel 7.4. Överväganden finns i 8.6.3 och 8.6.4.

6 § Finansinspektionen ska föra ett register över kreditförvaltare som har tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare enligt denna lag och över kreditförvaltare med tillstånd från behörig myndighet i annat EES-land som bedriver verksamhet här i landet.

Regeringen får meddela föreskrifter om register.

Paragrafen genomför artikel 9 och 13.7. Övervägandena finns i 7.2.3 och 8.6.3.

Registret ska omfatta dels svenska kreditförvaltare med tillstånd av Finansinspektionen, dels utländska förvaltare med tillstånd från behörig myndighet i ett annat EES-land där den tidpunkt har inträtt som anges i 5 kap. 5 §, se även bestämmelser om registerfrågor i förslag till förordning om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

Tillhandahållare

7 § En kreditförvaltare får ge en tillhandahållare i uppdrag att bedriva kreditförvaltningsverksamhet för kreditförvaltaren. Uppdraget ska lämnas i ett skriftligt avtal och får inte avse hela verksamheten.

I avtalet ska tillhandahållaren åta sig att följa tillämplig lag. Kreditförvaltaren ska underrätta Finansinspektionen och behöriga myndigheter före avtalsslutet.

Avtalet mellan kreditförvaltaren och tillhandahållaren påverkar inte förvaltarens skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller avtalsförhållanden med kreditförvärvaren.

En tillhandahållare får inte ta emot medel från låntagaren.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelse till behöriga myndigheter.

8 § Kreditförvaltaren ska bevara avtalet och instruktioner av betydelse till tillhandahållaren under en tid om tio år.

Paragraferna genomför artikel 12 och överväganden finns i avsnitt 5.5. Som framgår där anges i 12.2 att kreditförvaltaren ska informera tillsynsmyndigheten i hemmedlemsstaten och i tillämpliga fall även myndigheten i värdmedlemsstaten. Det får ankomma på Finansinspektionen att i föreskrifter klargöra i vilka fall underrättelse ska ske även till värdmedlemsstaten.

Det finns vidare en skyldighet att bevara avtalet och relevanta instruktioner.

3 kap. Låntagare

Information

1 § Kommunikationen med låntagare ska vara saklig och informationen tydlig och korrekt. Låntagares integritet ska respekteras och personuppgifter ska skyddas.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) samt i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Paragrafens första stycke genomför artikel 10.1 i kredithanteringsdirektivet och övervägandena finns i avsnitt 6.9. Innebörden är att kravet ska gälla för alla som kommunicerar med låntagaren, dvs. inte bara för kreditförvärvare och kreditförvaltare utan även för företrädare, tillhandahållare, kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter.

Andra stycket avser artikel 25. Det innehåller en upplysning om att EU:s allmänna dataskyddsförordning (GDPR) och det kompletterande svenska regelverket i dataskyddslagen innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter. Förordningen är direkt tillämplig i Sverige. De aktörer som verkar inom tillämpningsområdet för denna lag ska efterleva tillämpliga regler som gäller behandling av och skydd för personuppgifter.

2 § Kreditinstitut, kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter som överlåter ett nödlidande kreditavtal ska informera låntagaren om

- 1. överlåtelsen,*
- 2. kreditförvärvarens eller i förekommande fall företrädarens namn och adress,*
- 3. skuldbeloppet,*
- 4. tillämplig lag,*
- 5. ansvarig myndighet, och*
- 6. i förekommande fall, kreditförvaltarens eller tillhandahållarens namn och adress.*

Informationen ska lämnas före första inkassoåtgärden eller på låntagarens begäran. Den ska vara tydlig och överlämnas i varaktig form.

Motsvarande gäller för en kreditförvärvare eller företrädare som överlåter krediten vidare.

Paragrafen genomför artiklarna 10.2 och 10.3 i kredithanteringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.9. Innebörden av att informationen ska överlämnas i varaktig form är att den kan ges i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form. Det betyder att informationen även kan skickas med e-post. Också en webbplats på internet där informationen lagras kan uppfylla kraven förutsatt att informationen med säkerhet bevaras i ursprungligt skick.

3 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om information enligt 1 och 2 §§.

Låntagarens betalning till kreditförvaltaren

4 § En betalning av låntagaren till kreditförvaltaren är gällande mot kreditförvärvaren. Låntagaren ska erhålla ett kvitto i varaktig form av kreditförvaltaren.

Paragrafen genomför artikel 6.2.a, 6.2.c. och 6.2.d. i kredithanteringsdirektivet. Överväganden finns i avsnitt 6.10. Innebörden av varaktig form framgår av kommentaren till 2 §.

Klagomål och anmälan om brister

5 § Låntagare får anföra klagomål till kreditförvaltaren, som ska handlägga dem utan kostnad för låntagaren. Klagomålen och åtgärderna ska registreras av kreditförvaltaren.

6 § Låntagare får anmäla brister i kreditförvärvares, kreditförvaltares och tillhandahållares handläggning till Finansinspektionen. Anmälan ska behandlas skyndsamt.

Information om anmälningsförfarandet ska publiceras på inspektionens hemsida.

Paragraferna genomför artikel 24 och överväganden redovisas i avsnitt 6.11.

4 kap. Kreditinstitut m.m. och kreditförvärvare

Kreditinstitut m.m.

1 § Kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter ska före en överlåtelse av ett nödlidande kreditavtal lämna en kreditförvärvare nödvändig information om kreditavtalet och säkerhet som ställts för kreditavtalets fullgörande.

2 § Kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter som överlåter ett nödlidande kreditavtal ska informera Finansinspektionen om kreditförvärvarens eller företrädarens

- 1. namn och adress,*
- 2. ledning och ägare, samt*
- 3. nödvändig information om kreditavtalet och säkerhet som ställts för kreditavtalets fullgörande.*

Informationen ska lämnas halvårsvis. Om den avser en kreditförvärvare med hemvist i ett annat EES-land än Sverige ska Finansinspektionen utan dröjsmål lämna informationen samt andra nödvändiga uppgifter till behörig myndighet där.

3 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i information enligt 1–2 §§ och får även om det behövs besluta att informationen i 2 § ska lämnas kvartalsvis.

Paragraferna genomför artikel 15 och övervägandena finns i avsnitt 5.1. Som närmare framgår där är innebörden av nödvändig information i 1 § att den information som lämnas ska med hänsyn till banksekretessen begränsas till sådan som är nödvändig för att förvärvaren ska kunna bedöma värdet av avtalet, vilket är syftet med regleringen. Eftersom förvärvet ännu inte genomförts avses förstås med förvärvare i 1 § även en presumtiv förvärvare.

Banksekretess har även bäring på den information som kreditinstitut ska lämna till Finansinspektionen, se övervägandena i avsnitt 5.1. Även här är informationen därför begränsad till kontaktuppgifter och nödvändig information om kreditavtalet och avtalets säkerhet. Är det fråga om en kreditförvärvare utan hemvist i Sverige ska informationen vidarebefordras tillsammans med annan information till behörig myndighet. Med andra nödvändiga uppgifter avses

här all den information som är nödvändig för att uppfylla uppgifterna i direktivet med hänsyn till banksekretess, jfr artikel 15.4.

Skäl för att besluta att information ska lämnas kvartalsvis kan t.ex. vara ett stort antal överlåtelser har skett under en krisperiod, jfr artikel 15.3 i kredithanteringsdirektivet.

Kreditförvärvare

4 § Kreditförvärvare med säte, hemvist eller huvudkontor i ett EES-land ska utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut eller en kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter för att förvalta nödlidande konsumentkreditavtal.

Andra nödlidande kreditavtal än konsumentkrediter får även förvaltas av kreditförvärvaren eller förvaltnings- eller investeringsbolag.

Paragrafen genom artikel 17.1.a och övervägandena finns i avsnitt 5.2. Som framgår av dessa är innebörden i första stycket att om kreditförvärvaren själv vill förvalta krediten behöver denne ha tillstånd som kreditförvaltare.

Andra stycket är en upplysning för att förtydliga och sammanfatta vad som gäller för andra nödlidande kreditavtal än konsumentkrediter. Det är utöver kreditförvärvaren själv bolag som anges i artikel 2.a. ii. Det är fråga om förvaltare av alternativa investeringsfonder, förvaltningsbolag eller investeringsbolag, men vissa förutsättningar gäller. En definition finns i 1 kap. 2 § punkt 12.

5 § Kreditförvärvare som inte har säte, hemvist eller huvudkontor i ett EES-land ska i ett skriftligt avtal utse en företrädare som har det. Företrädaren ansvarar för kreditförvärvarens skyldigheter enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Företrädaren ska som en kreditförvärvare i 4 § utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut eller en kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter, men då för nödlidande kreditavtal där låntagaren är en fysisk person eller ett företag som inte är större än medelstort.

Andra nödlidande kreditavtal än de som anges i andra stycket får även förvaltas av företrädaren eller förvaltnings- eller investeringsbolag.

Paragrafen genomför artiklarna 17.1.b och 19. Överväganden finns i avsnitt 5.3. Som utvecklas där är kraven för att utse en kreditförvaltare m.m. en vidare grupp av nödlidande krediter jämfört med 4 §. Med fysisk person avses inte bara konsument utan även fysisk person med enskild firma. Vad som utgör ett medelstort företag framgår av definitionen i 1 kap. 2 § punkt 13. På samma sätt som i 4 § andra stycket anges motsatsvis om att krediter som inte är sådana som anges i andra stycket även får förvaltas av företrädaren eller förvaltnings- eller investeringsbolag.

6 § Uppdraget till kreditförvaltaren ska beskrivas i ett kreditförvaltningsavtal.

Beskrivningen ska innehålla uppgifter om ersättning, kreditförvaltarens företrädesrätt mot låntagaren, åtagande att följa tillämplig lag samt krav på en rättvis och omsorgsfull behandling av låntagaren och information till kreditförvärvaren om en tillhandahållare utses.

Kreditförvaltaren ska bevara följande handlingar av betydelse under en tid om tio år:

- 1. Kreditgivarens instruktioner till kreditförvärvaren,*
- 2. kreditförvaltningsavtalet, och*
- 3. kreditförvaltarens skriftväxling med kreditförvärvaren och låntagaren.*

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avtalet.

Paragrafen genomför artikel 11.

I första stycket anges övergripande krav som ska framgå av avtalet och detta ska preciseras i föreskrifter. I artikeln är det ett uttryckt krav att kreditförvaltningsavtalet ska vara skriftligt. Utredningen menar med hänsyn till att det framgår av att uppdraget ska beskrivas i ett avtal och att handlingen ska bevaras att det framgår av sammanhanget.

När det gäller instruktioner enligt andra stycket till kreditförvärvaren och skriftväxling mellan kreditförvaltaren och kreditförvärvaren respektive låntagaren avses instruktioner och skriftväxling som innehåller sakinformation av betydelse. I direktivet uttrycks det genom att relevanta instruktioner eller skriftväxling ska bevaras. Övervägandena är angivna i avsnitt 5.4.

7 § *Kreditförvärvare eller företrädare som utser kreditförvaltare, kreditinstitut, kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter eller förvaltnings- eller investeringsbolag för förvaltning av ett nödlidande kreditavtal ska informera Finansinspektionen om uppdraget och lämna namn och adress till den som utsetts. Informationen ska lämnas senast dagen när uppdraget börjar gälla. Motsvarande gäller för ändring av förvaltare.*

Finansinspektionen ska i förekommande fall utan dröjsmål vidarebefordra informationen till behörig myndighet i det EES-land där krediten beviljades och där förvaltaren har sitt säte eller huvudkontor.

Paragrafen genomför artikel 18 och överväganden finns i avsnitt 5.6.

8 § *Kreditförvärvare eller företrädare som överlåter ett nödlidande kreditavtal ska informera Finansinspektionen om den nye kreditförvärvarens eller företrädarens*

- 1. namn och adress,*
- 2. ledning och ägare, samt*
- 3. nödvändig information om kreditavtalet och säkerhet som ställts för kreditavtalets fullgörande.*

Informationen ska lämnas halvårsvis. Om den avser en kreditförvärvare med hemvist i annat EES-land än Sverige ska Finansinspektionen utan dröjsmål lämna informationen samt andra nödvändiga uppgifter till behörig myndighet där.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om informationens innehåll och får även om det behövs besluta att den ska lämnas kvartalsvis.

Paragrafen genomför artikel 20 och överväganden finns i avsnitt 5.6. Den motsvarar i mycket vad som gäller för kreditinstitut enligt 1–3 §§.

5 kap. Gränsöverskridande kreditförvaltning

Anmälan om gränsöverskridande verksamhet

1 § *En kreditförvaltare med tillstånd enligt denna lag som avser att bedriva verksamhet i ett annat EES-land genom att där inrätta filial eller annars erbjuda och tillhandahålla tjänster, ska anmäla det till Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas.*

Anmälan ska innehålla uppgift om kreditförvaltarens eller företrädarens namn, adress och språkkunskap, om tillståndet omfattar rätt att ta emot medel från låntagare och om de åtgärder som vidtagits för att säkerställa att verksamheten följer tillämplig lag.

Om uppgifterna ändras, ska kreditförvaltaren skriftligen underrätta Finansinspektionen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om uppgifter som en anmälan eller en underrättelse ska innehålla.

Paragrafen genomför artikel 13.2 och 13.6. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.2.

Bestämmelsen i första stycket innebär att en svensk kreditförvaltare som har tillstånd av Finansinspektionen måste genomföra ett visst anmälningsförfarande innan verksamheten påbörjas i ett annat EES-land.

I andra stycket anges vilka uppgifter som en anmälan om gränsöverskridande verksamhet ska innehålla. Beskrivningen av vilka uppgifter som ska krävas är allmänt hållen och ska kompletteras av föreskrifter om vilka uppgifter som ska åtfölja en anmälan om gränsöverskridande verksamhet; ett sådant bemyndigande finns i paragrafens fjärde stycke. Bestämmelsen i tredje stycket avser ändring av de uppgifter som en kreditförvaltare tidigare har lämnat i enlighet med andra stycket. Av 3 § framgår när verksamheten i det andra landet tidigast får påbörjas eller ändringarna verkställas där.

Finansinspektionens handläggning

2 § Finansinspektionen ska inom 45 dagar från det att en fullständig anmälan eller uppgift om ändring enligt 1 § togs emot vidarebefordra den till den behöriga myndigheten i värdlandet. Inspektionen ska samtidigt meddela kreditförvaltaren att en sådan underrättelse har lämnats och snarast om vilken dag värdlandet har bekräftat mottagandet. Om så inte sker, ska Finansinspektionen underrätta sökanden om skälen för detta.

Om kreditförvaltningen ska avse en kredit som har beviljats i ett tredje land, ska Finansinspektionen inom den tid som anges i första stycket underrätta den behöriga myndigheten också i det landet.

Paragrafen genomför artikel 13.3, 13.5 och 13.6 i kredithanteringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.2.

I paragrafens första stycke anges ramarna för Finansinspektionens handläggning av en anmälan om gränsöverskridande verksamhet. Sedan inspektionen tagit emot en fullständig anmälan eller uppgift om ändring ska dessa uppgifter vidarebefordras till den behöriga myndigheten i värdlandet. Med värdland avses här det andra land än Sverige inom EES där kreditförvaltaren har för avsikt, enligt anmälan om gränsöverskridande verksamhet, att tillhandahålla sina tjänster, dvs. där filialen ska inrättas eller verksamheten annars bedrivs. Dagen för inspektionens underrättelse till värdlandet samt dagen för värdlandets bekräftelse har betydelse för vilken tidpunkt kreditförvaltaren får påbörja sin verksamhet i värdlandet, se 3 §. Inspektionen ska därför meddela kreditförvaltaren om de aktuella datumen såsom anges i första stycket. Dagen för värdlandets bekräftelse ska alltså meddelas kreditförvaltaren så snart bekräftelsen har kommit inspektionen tillhanda. Dessutom ska Finansinspektionen, om uppgifterna till värdlandet inte vidarebefordras inom den angivna tidsfristen, underrätta sökanden om skälen till det. Om rätt till s.k. dröjsmålstalan om inspektionen inte fullgör vad som ankommer på den inom tidsfristen, se 8 kap. 3 §.

Av bestämmelsen i paragrafens andra stycke framgår att Finansinspektionen kan behöva underrätta ytterligare andra länder än värdlandet, nämligen om kreditförvaltningen ska avse en kredit som har beviljats i ett s.k. tredje land, dvs. någon annanstans än i förvaltarens hemland eller det tilltänkta värdlandet. Det kan här noteras att om så är fallet ska framgå av kreditförvaltarens anmälan om gränsöverskridande verksamhet (se artikel 13.2 a), något som i sin tur ska följa av Finansinspektionens föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas vid anmälan om gränsöverskridande verksamhet (se avsnitt 7.2.2 och 5 kap. 1 §).

När verksamheten utomlands får påbörjas

3 § Kreditförvaltaren får påbörja eller ändra sin verksamhet i värdlandet tidigast när den behöriga myndigheten där har bekräftat mottagande av Finansinspektionens underrättelse enligt 2 §, eller två månader från dagen för en sådan underrättelse.

Paragrafen genomför artikel 13.5. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.2. I paragrafen anges tidpunkten för när en svensk kreditförvaltare tidigast får påbörja eller ändra sin verksamhet i värdlandet. Bestämmelserna innebär att kreditförvaltaren alltid har rätt att påbörja verksamheten i värdlandet när två månader har förflutit från dagen för Finansinspektionens underrättelse till den behöriga myndigheten i värdlandet. Om den behöriga myndigheten i värdlandet dessförinnan har bekräftat mottagande av underrättelsen, får verksamheten utomlands påbörjas från dagen för bekräftelsen.

Kreditförvaltare med tillstånd från ett annat EES-land

4 § En kreditförvaltare med tillstånd från behörig myndighet i ett annat EES-land får utan tillstånd enligt denna lag driva verksamhet som kreditförvaltare i Sverige genom att antingen inrätta filial här eller genom att från sitt hemland erbjuda och tillhandahålla tjänster.

Verksamheten får endast avse sådan kreditförvaltning som omfattas av tillståndet i hemlandet och denna lag.

Finansinspektionen ska snarast bekräfta mottagandet av uppgifter om en utländsk kreditförvaltares verksamhet i Sverige som vidarebefordrats från en behörig myndighet i kreditförvaltarens hemland.

Paragrafen genomför artikel 13.1, 13.3 och 13.6. Övervägandena har redovisats i avsnitt 7.2.3.

Av paragrafens första stycke framgår att en utländsk kreditförvaltare med hemvist i ett annat EES-land inte behöver tillstånd av Finansinspektionen enligt denna lag (2 kap.) för att driva sin verksamhet här. Detta förutsätter emellertid att den utländska förvaltaren har tillstånd från den behöriga myndigheten i sitt hemland.

Av andra stycket följer att kreditförvaltarens verksamhet i Sverige inte får omfatta mer än vad dess tillstånd i hemlandet gör. För att en utländsk kreditförvaltare ska få ägna sig åt medelshantering i Sverige, som kan vara tillåtet enligt 2 kap. 4 §, måste förvaltarens tillstånd från hemlandet omfatta rätt till detta. I annat fall är det inte tillåtet för den förvaltaren att ägna sig åt medelshantering i Sverige. Vidare ska en utländsk förvaltare alltid följa de regler för kreditförvaltning som föreskrivs i denna lag. Svensk rätt kan på så sätt begränsa den

utländska kreditförvaltarens verksamhet här, jämfört med vad som kan vara tillåtet eller tillståndet omfatta i förvaltarens hemland.

Genom tredje stycket åläggs inspektionen att snarast bekräfta mottagandet av den utländska kreditförvaltarens anmälan jämte uppgifter, eller ändring av dessa, som lämnats till inspektionen av en behörig myndighet i kreditförvaltarens hemland. Bekräftelsen har betydelse för vilken tidpunkt den utländska kreditförvaltaren tidigast får påbörja sin verksamhet eller verkställa ändringarna här, se 5 §.

När verksamheten i Sverige får påbörjas

5 § Verksamheten får påbörjas eller ändringarna verkställas här tidigast när kreditförvaltaren har tagit emot ett meddelande från den behöriga myndigheten i sitt hemland om att Finansinspektionen har bekräftat mottagande av en underrättelse om verksamhet här, eller två månader från dagen för den behöriga myndighetens underrättelse till Finansinspektionen.

Paragrafen genomför artikel 13.1, 13.5 och 13.6. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.3.

I paragrafen anges när en kreditförvaltare med tillstånd från ett annat EES-land tidigast får inleda sin verksamhet i Sverige. Det ska framgå av Finansinspektionens register vilka utländska förvaltare som får bedriva verksamhet i Sverige, se 2 kap. 6 §.

6 kap. Tillsyn och avgifter

Finansinspektionens tillsyn

1 § Finansinspektionen utövar tillsyn över kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare och tillhandahållare. Tillsynen omfattar att verksamheten bedrivs enligt denna lag och andra författningar som reglerar verksamheten.

För verksamhet som bedrivs av kreditförvaltare ska Finansinspektionen också utöva tillsyn över att verksamheten bedrivs enligt bolagsordning eller stadgar eller reglemente samt andra interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten.

Finansinspektionen har även tillsyn över att kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter uppfyller sina skyldigheter enligt 3 kap. 2 § och 4 kap. 1, 2, 4 och 5 §§.

Paragrafen genomför artikel 21 och övervägandena finns i avsnitt 8.6.2. 13 kap. 2 § LBF och 5 kap. 2 § LVB är förebild. Paragrafen är övergripande och anger den tillsyn som Finansinspektionen ska ha enligt direktivet. Tillsynen omfattar kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare och tillhandahållare.

Exempel på andra författningar är föreskrifter som är meddelade med stöd av denna lag och konsumentkreditlagen (2010:1846). EU:s förordningar och andra bindande regler omfattas också av bestämmelsen (jfr prop. 2006/07:115 s. 636 och 2013/14:107 s. 85).

Vidare omfattas kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter för vissa specifikt angivna skyldigheter.

2 § *Finansinspektionen får genomföra inspektioner i kreditförvaltarens samt i kreditförvärvarens och företrädares lokaler.*

Kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare, tillhandahållare, kreditinstitut samt kreditgivare och kreditförmedlare av konsumentkrediter ska lämna de upplysningar och ge tillgång till det underlag som Finansinspektionen begär. Detsamma gäller den som är anställd i en verksamhet som drivs av någon som avses i detta stycke.

Finansinspektion får förelägga de som omfattas av andra stycket att lämna upplysningar och tillhandahålla underlag. Föreläggandet får förenas med vite.

Paragrafen innehåller bestämmelser om platsundersökning och uppgiftsskyldighet. Den genomför artikel 22.1 d. Överväganden finns i kapitel 8.

Paragrafen anger ett antal verktyg som Finansinspektionen har till sitt förfogande när den bedriver tillsyn. Paragrafen gäller oavsett om tillsynen avser att förevarande lag eller andra författningar som reglerar verksamheten följs.

Enligt första stycket får Finansinspektionen – om den anser att det är nödvändigt – genomföra en undersökning på plats i kreditförvaltarens, kreditförvärvarens eller en företrädares lokaler. Finansinspektionen kan på platsen undersöka alla aspekter av verksam-

heten som inspektionen har tillsyn över. Som regel torde det främst vara fråga om att ta del av handlingar och studera rutiner på plats. Även information som lagras i elektronisk form omfattas av bestämmelsen. Det kan finnas situationer då det är mer ändamålsenligt att på plats granska hur IT-systemet fungerar. Rätten att utföra platsundersökningar avser bara kontorslokaler och liknande och omfattar alltså inte undersökningar av privatbostäder.

Av andra stycket framgår att kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare, tillhandahållare samt kreditinstitut, kreditgivare, kreditförmedlare av konsumentkrediter är skyldiga att lämna de upplysningar och ge tillgång till de handlingar som behövs för tillsynen.

Enligt tredje stycket får Finansinspektion förelägga de som omfattas av uppgiftsskyldighet enligt andra stycket att lämna upplysningar och tillhandahålla underlag. Föreläggandet får förenas med vite.

En allmän begränsning vid tillämpningen av paragrafen framgår av 5 § tredje stycket förvaltningslagen (2017:900). Enligt det stycket får en myndighet ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får enligt samma stycke aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och endast vidtas om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot.

Samarbete och utbyte av information

3 § Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter i EES-länderna i den utsträckning som följer av kredithanteringsdirektivet.

Efter begäran från en behörig myndighet ska Finansinspektionen, inom ramen för sin befogenhet, lämna eller kontrollera information som behövs för att den utländska myndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt kredithanteringsdirektivet. Myndigheten får också närvara vid en inspektion som utförs av Finansinspektionen.

Paragrafen går tillbaka på artikel 14.1–8 och 14.10 samt artikel 26.1 och 26.2. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.2.

Enligt första stycket ska Finansinspektionen samarbeta och utbyta information med andra behöriga myndigheter inom ramen för sin tillsynsverksamhet enligt kredithanteringsdirektivet. Med behörig

myndighet avses en utländsk myndighet i ett annat land inom EES, som där har utsetts enligt kredithanteringsdirektivet. Samarbetet ska bedrivas mellan myndigheterna i den utsträckning som behövs för deras respektive tillsyn över kreditförvaltare som bedriver verksamhet över statsgränserna. Finansinspektionen har alltså möjlighet att inhämta upplysningar, begära hjälp att genomföra en inspektion på plats i ett annat land, m.m. från myndigheter i andra länder. Inspektionen ska också bistå en utländsk behörig myndighet på det sätt som följer av kredithanteringsdirektivet.

Av andra stycket framgår att Finansinspektionen på begäran av en utländsk behörig myndighet ska lämna eller kontrollera information som behövs för den myndighetens tillsyn enligt kredithanteringsdirektivet. Av bestämmelsen följer att utlämnande av uppgifter till en sådan myndighet kan ske utan hinder av den sekretess som i vissa fall kan gälla för uppgifterna enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Slutligen framgår att en utländsk behörig myndighet som begärt hjälp av Finansinspektionen med att genomföra en inspektion på plats här i landet av en filial till den utländska kreditförvaltaren eller av en tillhandahållare av kreditförvaltning, får närvara när inspektionen genomförs.

Avgifter till Finansinspektionen

4 § Finansinspektionen får ta ut avgifter för tillsyn och tillståndsprövning enligt denna lag.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens rätt att ta ut avgifter för sin verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

I andra stycket finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om sådana avgifter.

7 kap. Ingripanden

Finansinspektionens ingripanden

1 § Om kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare, tillhandahållare, kreditinstitut eller kreditgivare eller kreditförmedlare av konsumentkrediter har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar som reglerar verksamheten får Finansinspektionen ingripa.

För kreditförvaltare får Finansinspektionen även ingripa om en kreditförvaltare inte har bedrivit verksamheten enligt bolagsordning, stadgar, reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten.

Finansinspektionen får utfärda ett föreläggande att inom en viss tid vidta rättelse eller besluta om verkställighetsförbud, anmärkning eller varning. Är det en juridisk person får Finansinspektionen även besluta om sanktionsavgift.

Paragrafen genomför delar av artikel 23. Övervägandena finns i avsnitt 9.3. Som framgår där har Finansinspektionen rätt att ingripa generellt om regelverket inte följs. För kreditförvaltare krävs även att t.ex. bolagsordningen följs och att Finansinspektionen kan ingripa vid överträdelse.

Paragrafen speglar 6 kap. 1 §.

När det gäller personkretsen i första stycket ska noteras att kreditförvärvare, tillhandahållare, och företrädare även vara en fysisk person.

I tredje stycket anges de ingripanden som Finansinspektionen kan utföra mot den personkrets som omfattas.

Sanktionsavgift utifrån de generella förutsättningar som följer av 1 § får dock endast beslutas om det är en juridisk person. Därutöver följer av 2–6 §§ särskilda förutsättningar för sanktionsavgift mot fysiska personer. Övervägandena finns i avsnitt 9.2 och 9.4.

2 § Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i en kreditförvaltares styrelse eller är dess verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, om kreditförvaltaren

1. inte uppfyller kraven i 2 kap. 4 § första stycket fjärde punkten eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 kap. 4 § tredje stycket,

2. har tillåtit en styrelseledamot, verkställande direktör, eller ersättare för någon av dem, att åta sig uppdraget trots att kraven i 2 kap. 4 § första

stycket andra punkten eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 kap. 4 § tredje stycket inte är uppfyllda,

3. tar emot och innehar medel från låntagare när detta inte är tillåtet eller underlåter att efterleva de krav som ställs i 3 kap. 4 §, eller

4. inte uppfyller kraven i 2 kap. 8 §, 3 kap. 5 §, 4 kap. 6 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av 4 kap. 6 §.

Ett ingripande enligt första stycket får endast ske om kreditförvaltarens överträdelse är allvarlig och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Paragrafen genomför artikel 23.1, såvitt gäller de punkter där som avser kreditförvaltare, och artikel 23.5. Övervägandena finns i kapitel 9. Paragrafen har utformats med 15 kap. 1 a § LBF som förebild. Det ska noteras att det krävs att överträdelsen som utförts av kreditförvaltaren, dvs. den juridiska personen, ska vara allvarlig och innefattas i de specifikt angivna överträdelserna samt att den fysiska personen som exempelvis en styrelseledamot handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

3 § *Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i en kreditförvärvares styrelse eller är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem, om kreditförvärvaren inte uppfyller kraven i 4 kap. 4, 5, 7 eller 8 §§.*

Ett ingripande enligt första stycket får endast ske om kreditförvärvarens överträdelse är allvarlig och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Detsamma gäller för en kreditförvärvare som är en fysisk person.

Paragrafen genomför artikel 23.1, såvitt gäller de punkter där som avser kreditförvärvare, och artikel 23.5. Övervägandena finns i avsnitt 9.4. Paragrafen har utformats med 15 kap. 1 a § LBF som förebild och är uppbyggd på samma sätt som 3 §.

Av tredje stycket följer att ett ingripande med sanktionsavgift även kan ske mot kreditförvärvare som är fysisk person under motsvarande förutsättningar som följer av första och andra stycket. Innebörden är att om sanktionsavgift kan utgå för en fysisk person som är kreditförvärvare endast om det avser en sådan specifikt angiven överträdelse, den är allvarlig och kreditförvärvaren handlat uppsåtligt eller grovt vårdslöst.

4 § Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i ett kreditinstituts, en kreditgivares eller en kreditförmedlares av konsumentkrediter styrelse eller är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem, om kreditinstitutet, kreditgivaren eller kreditförmedlaren inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 eller 2 §§ eller föreskrifter som meddelats med stöd av 4 kap. 3 §.

Ett ingripande enligt första stycket får endast ske om kreditinstitutets, respektive kreditgivarens eller kreditförmedlarens överträdelse är allvarlig och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Paragrafen genomför artikel 23.1 h och 23.5. Övervägandena finns i avsnitt 9.4. Paragrafen har utformats med 15 kap. 1 a § LBF som förebild. Den är uppbyggd på samma sätt som 2 och 3 §§, men saknar motsvarigheten till 3 § tredje stycket, eftersom kreditinstitut m.m. inte kan vara en fysisk person.

5 § Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i en tillhandahållares styrelse eller är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem om tillhandahållaren begår en allvarlig överträdelse av tillämplig lag och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Detsamma gäller för en tillhandahållare som är en fysisk person.

Paragrafen genomför artikel 23.1. a och 23.5. Övervägandena finns i avsnitt 9.4. Paragrafen har utformats med 15 kap. 1 § a LBF som förebild.

6 § Finansinspektionen får ingripa med sanktionsavgift mot den som ingår i en företrädares styrelse eller är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem om företrädaren inte uppfyller kraven i 4 kap. 5, 7 eller 8 §§, överträdelsen är allvarlig och personen handlat uppsåtligt eller grovt oaktsamt.

Detsamma gäller för en företrädare som är en fysisk person.

Paragrafen genomför artikel 23.1.c och f och 23.5. Paragrafen har utformats med 15 kap. 1 § a LBF som förebild.

7 § Innan sanktion enligt detta kapitel beslutas, ska Finansinspektionen bereda personen tillfälle att yttra sig.

Paragrafen genomför artikel 23.6. I artikeln hänvisas enbart till kreditförvaltare, kreditförvärvare och företrädare, men utredningen menar förstås att samtliga berörda personer, såväl juridiska som fysiska personer innefattas. Övervägandena finns i kapitel 9. Bestämmelsen innebär att innan Finansinspektionen beslutar om sanktion enligt detta kapitel, ska inspektionen ge den aktör som är tilltänkt föremål för sanktionen möjlighet att yttra sig över de förhållanden som enligt inspektionen motiverar ingripandet. Detta kan ske genom att inspektionen skickar en skrivelse till den som berörs med möjlighet att yttra sig inom viss tid som är skälig för att bemöta övervägandet. De aktörer som omfattas av paragrafen är de som anges i 1–6 §§.

8 § Vid val av sanktion ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått.

Särskild hänsyn ska tas till överträdelsens art och inträffade eller potentiella effekter på det finansiella systemet, skador som uppstått och graden av ansvar.

Finansinspektionen får avstå från ett ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om den juridiska personen vidtagit rättelse eller om den fysiska personen har verkat för rättelse, eller om annan myndighet har vidtagit åtgärder som bedöms tillräckliga.

Paragrafen genomför artikel 23.4 a, b, e och h. Övervägandena finns i kapitel 9. Paragrafen har utformats med 15 kap. 1 b§ LBF som förebild.

9 § Utöver det som anges i 8 § ska i försvårande riktning beaktas om personen tidigare har begått en överträdelse. Vid denna bedömning bör särskild vikt fästas vid om överträdelserna är likartade och den tid som har gått mellan dem.

I förmildrande riktning ska beaktas om personen har underlättat Finansinspektionens utredning eller avbrutit eller försökt avbryta överträdelsen genast efter det att den uppmärksammats av Finansinspektionen.

Paragrafen genomför artikel 23.4 g (första stycket) och 23.4 f (andra stycket). Övervägandena finns i kapitel 9. Paragrafen har utformats med 15 kap. 1 c § LBF som förebild.

10 § Om någon som ingår i en kreditförvaltares styrelse, är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dem inte uppfyller de krav för tillstånd som anges i 2 kap. 4 § första stycket andra punkten eller föreskrifter meddelade med stöd av 2 kap. 4 § tredje stycket, får Finansinspektionen förelägga kreditförvaltaren att vidta rättelse inom högst tre månader. Följs inte föreläggandet får Finansinspektionen återkalla kreditförvaltarens tillstånd.

I stället för att återkalla tillståndet, får Finansinspektionen utse en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess kreditförvaltaren utsett en ny styrelseledamot, verkställande direktör eller ersättare.

Paragrafen genomför artikel 22.1 g, 23.1 i och 23.2. Den har utformats med 15 kap. 2 § LBF som förebild.

Av paragrafen framgår att Finansinspektionen kan återkalla en kreditförvaltares tillstånd om en styrelseledamot, den verkställande direktören eller ersättaren inte uppfyller de föreskrivna kraven på lämplighet m.m. För att återkallelse ska komma i fråga måste inspektionen alltid först ha gett förvaltaren möjlighet att byta ut personen i fråga. Som alternativ till att återkalla tillståndet kan inspektionen besluta att en viss person inte får vara styrelseledamot eller verkställande direktör eller ersättare och i dess ställe förordna en ersättare.

11 § Finansinspektionen får återkalla tillståndet för en kreditförvaltare med tillstånd enligt denna lag, om

1. tillståndet erhållits genom falska uppgifter eller på annat otillbörligt sätt,

2. verksamheten inte har påbörjats inom ett år efter det att tillstånd beviljats,

3. kreditförvaltaren förklarar sig avstå från tillståndet,

4. kreditförvaltaren har under en sammanhängande tid av ett år inte bedrivit verksamhet,

5. kraven för tillstånd är inte längre uppfyllda, eller

6. kreditförvaltaren har begått en allvarlig överträdelse av tillämplig lag eller bolagsordning, stadgar, reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i författningar som reglerar verksamheten.

Återkallas tillståndet ska Finansinspektionen i förekommande fall omgående underrätta behörig myndighet i det EES-land krediten beviljades och behörig myndighet i värdlandet.

Paragrafen genomför artikel 8 och 23.2.a. Övervägandena finns i avsnitt 9.10.

I paragrafens första stycke räknas upp de fall i vilka en kreditförvaltares tillstånd får återkallas av Finansinspektionen.

Paragrafens andra stycke innehåller en skyldighet för Finansinspektionen att omgående underrätta dels myndigheten där krediten beviljades, dels för fall kreditförvaltaren bedrivit gränsöverskridande verksamhet, myndigheten i värdlandet.

12 § Om tillståndet för en kreditförvaltare med tillstånd enligt denna lag återkallas får Finansinspektionen bestämma hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta verksamheten.

Paragrafen går tillbaka på artikel 23.2. Övervägandena finns i avsnitt 9.10.

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 4 § LBF och innebär att Finansinspektionen i samband med ett beslut om att återkalla tillståndet kan bestämma hur avvecklingen ska ske.

Ingripanden efter underrättelse

13 § Om en behörig myndighet i ett annat EES-land underrättar Finansinspektionen om att en kreditförvaltare med tillstånd enligt denna lag har överträtt föreskrifter för verksamheten, ska Finansinspektionen inom två månader från underrättelsen pröva om det finns skäl för åtgärd enligt 1, 2, 7–9 samt 11 och 12 §§.

Finansinspektionen ska inom samma tid underrätta den behöriga myndigheten om vilka åtgärder som vidtagits. Har inga åtgärder vidtagits ska skälen för det anges.

Paragrafen genomför artikel 14.11 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.2.

Paragrafens första stycke innebär att om Finansinspektionen underrättas av en utländsk behörig myndighet om att en kreditförvaltare med tillstånd i Sverige, som bedriver verksamhet med kreditförvaltning i ett annat EES-land, har överträtt föreskrifter för verksamheten, ska

Finansinspektionen inom viss tid ingripa och vidta åtgärd mot kreditförvaltaren enligt de bestämmelser i detta kapitel som gäller för kreditförvaltare och som paragrafen hänvisar till.

Av andra stycket framgår att inspektionen samtidigt med att den därefter vidtar åtgärd ska underrätta den behöriga myndigheten, dvs. den som varskott inspektionen, om vilka åtgärder som vidtagits eller om skälen för fall att åtgärder inte vidtagits.

Ingripanden mot kreditförvaltare med tillstånd från annan myndighet

14 § Om det finns skäl att anta att en kreditförvaltare med tillstånd från behörig myndighet från annat EES-land åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen, ska Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten och begära åtgärder.

Om kreditförvaltaren efter en underrättelse enligt första stycket inte vidtar rättelse, eller om det behövs ett omedelbart ingripande för skydd av låntagare, får Finansinspektionen förelägga kreditförvaltaren att fullgöra sina skyldigheter eller förbjuda kreditförvaltaren att fortsätta verksamheten i Sverige.

Finansinspektionen ska informera den behöriga myndigheten om beslut enligt andra stycket.

Paragrafen genomför artikel 14.9, 14.11 och 14.12 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.2.

Av första stycket framgår att Finansinspektionen ska underrätta den utländska behöriga myndigheten och begära att den vidtar åtgärder, om det finns skäl att anta att en utländsk kreditförvaltare som bedriver verksamhet med kreditförvaltning här i landet åsidosätter sina skyldigheter enligt denna lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

Enligt andra stycket har Finansinspektionen befogenhet att, under vissa förutsättningar, ingripa mot en utländsk kreditförvaltare här i landet.

Av tredje stycket följer att om Finansinspektionen meddelar förelägganden eller förbud mot den utländska förvaltaren enligt andra stycket, ska inspektionen informera den behöriga myndigheten i kreditförvaltarens hemland om dessa.

Ingripanden mot kreditförvaltare utan tillstånd

15 § Om någon bedriver verksamhet som kreditförvaltare enligt denna lag utan tillstånd får Finansinspektionen förelägga denne att upphöra med verksamheten. Om tillstånd skulle ha sökts i Sverige får Finansinspektionen även informera om 16 §.

Finansinspektionen får förelägga den som driver verksamheten att lämna de upplysningar som inspektionen behöver för att bedöma om lagen är tillämplig för viss verksamhet.

Finansinspektionen får även besluta om sanktionsavgift.

Om tillstånd skulle ha sökts i ett annat EES-land får ett föreläggande enligt denna paragraf riktas mot såväl kreditförvaltaren som den som företräder förvaltaren i Sverige.

Paragrafen går tillbaka på artikel 4.1. Övervägandena finns i kapitel 9. Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 18 § LBF.

Berättigad att driva kreditförvaltningsverksamhet i Sverige är dels kreditförvaltare med tillstånd enligt denna lag, dels de kreditförvaltare med tillstånd från ett annat EES-land som har genomfört det förfarande som föreskrivits innan dess verksamheten här får påbörjas.

En aktör, som inte uppfyller dessa grundkriterier men ändå driver verksamhet med kreditförvaltning i Sverige kan bli föremål för ingripande enligt bestämmelserna i paragrafen. Möjligheten för inspektionen att ansöka om likvidation om föreläggandet inte efterlevs omfattar endast svenska bolag.

16 § Om ett föreläggande enligt 15 § första stycket inte följs ska allmän domstol, efter ansökan av Finansinspektionen, besluta om likvidation. I dessa fall tillämpas bestämmelserna i 25 kap. 10, 25, 28–44, 46 och 47 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 17 kap. 17–19, 23–42, 44 och 45 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Beslut om likvidation ska dock inte meddelas om det under ärendets handläggning visas att verksamheten har upphört.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

Paragrafen går tillbaka på artikel 4.1. Övervägandena finns i kapitel 9. Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 19 § LBF.

Sanktionsavgift

17 § *Sanktionsavgiften för en juridisk person ska fastställas till högst det högsta av*

1. tio procent av företagets omsättning eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå närmast föregående räkenskapsår,

2. två gånger den vinst som företaget gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller

3. ett belopp motsvarande fem miljoner euro.

Sanktionsavgiften får inte bestämmas till ett lägre belopp än 5 000 euro.

Om överträdelsen har skett under första verksamhetsåret eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får den uppskattas.

Paragrafen genomför artikel 23.4 c och d. Övervägandena finns i avsnitt 9.5. Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 8 § LBF.

Första stycket innebär att sanktionsavgiften för de juridiska personer som omfattas av 1 § ska fastställas till maximalt det belopp som i det enskilda fallet är högst av de belopp som anges i punkterna 1–3.

Av andra stycket framgår att beloppet inte får understiga 5 000 kronor.

18 § *Sanktionsavgiften för en fysisk person ska fastställas till högst det högsta av*

1. ett belopp motsvarande fem miljoner euro, eller

2. två gånger den vinst som den fysiska personen gjort till följd av regelöverträdelsen, om beloppet går att fastställa.

Paragrafen genomför artikel 23.4 c och d. Övervägandena finns i avsnitt 9.6. Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 8 a § LBF.

Första stycket innebär att sanktionsavgiften för en fysisk person, dvs. de fysiska personer som omfattas av 2–6 §§, ska fastställas till maximalt det belopp som i det enskilda fallet är högst av de belopp som anges i punkterna 1 och 2. Frågor om sådana ingripanden mot fysiska personer ska enligt 20 § tas upp av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande.

19 § När sanktionsavgiftens storlek fastställs, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 8 och 9 §§ samt till personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som personen gjort till följd av regelöverträdelsen.

Paragrafen genomför artikel 23.4. Övervägandena finns i avsnitt 9.8. Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 9 § lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Med begreppet vinst avses i paragrafen även förluster som undvikits till följd av regelöverträdelsen. Med begreppet person avses i paragrafen både de juridiska och fysiska personer som kan bli föremål för sanktionsavgift enligt denna lag.

Sanktionsföreläggande

20 § Sanktionsavgifter mot fysiska personer handläggs av Finansinspektionen genom sanktionsföreläggande och innebär att den fysiska personen föreläggs att inom en viss tid godkänna en sanktionsavgift.

När föreläggandet har godkänts, gäller det som ett domstolsavgörande som fått laga kraft. Ett godkännande som görs efter den tid som angetts i föreläggandet är utan verkan.

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 9 a § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

I paragrafen anges hur ett ingripande mot en fysisk person för de överträdelser som preciseras i 2–6 §§ ska ske.

21 § Ett sanktionsföreläggande ska innehålla uppgift om

- 1. den fysiska person som föreläggandet avser,*
- 2. överträdelsen och omständigheterna till grund för överträdelsen,*
- 3. tillämplig lag, och,*
- 4. sanktionsavgiften.*

Föreläggandet ska också innehålla en upplysning om att ansökan om sanktionsavgift kan komma att ges in till domstol, om föreläggandet inte godkänns i tid.

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 9 b § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

22 § Om ett sanktionsföreläggande inte har godkänts i tid, får Finansinspektionen ansöka hos domstol om att sanktionsavgift ska beslutas. En sådan ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt som är behörig att pröva ett överklagande av Finansinspektionens beslut om ingripande mot den juridiska personen för samma överträdelse.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 9 c § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

I paragrafen åsyftas med den juridiska personen för vilken den fysiska personen ingår i ledningen, dvs. någon av de som omfattas av 1 §.

23 § En överträdelse för en fysisk person är preskriberad om inte sanktionsföreläggandet har delgetts personen två år efter det överträdelsen ägt rum.

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 9 d § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift

24 § Sanktionsavgiften ska betalas till Finansinspektionen inom trettio dagar efter det att sanktionsföreläggandet godkänts eller den längre tid som anges i föreläggandet.

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 11 § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

25 § Finansinspektionens beslut att påföra sanktionsavgift får verkställas utan föregående dom eller utslag om avgiften inte har betalats inom den tid som anges i 24 §.

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 12 § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

26 § Om sanktionsavgiften inte betalas inom den tid som anges i 24 §, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning.

Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 13 § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

27 § En sanktionsavgift preskriberas om verkställighet inte har skett inom fem år från det att sanktionsföreläggandet godkändes

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 14 § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

28 § Sanktionsavgiften tillfaller staten.

Vite

29 § Föreläggande eller förbud enligt detta kapitel får förenas med vite.

Paragrafen har utformats med förebild i 15 kap. 20 § LBF. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.

8 kap. Överklagande

1 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2 § Om Finansinspektionen inte meddelat beslut i ett ärende om tillstånd inom tidsfristen som anges i 2 kap. 5 § får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls. En sådan begäran ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om inspektionen inte inom tre månader från det att en sådan förklaring lämnats av domstol meddelat beslut ska ansökan anses ha avslagits.

Paragraferna genomför artikel 7.5 och 23.7 i kredithanteringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.6.6. Innebörden i 1 § är att Finansinspektionens beslut ska kunna överklagas. Det innefattar då såväl avslagsbeslut som avvísingsbeslut.

I 2 § regleras möjlighet till s.k. dröjsmålstalan, dvs. medlemsstaterna ska säkerställa inte bara att det är möjligt att överklaga beslut till domstol utan även rätt att överklaga i de fall Finansinspektionen inte har fattat beslut inom de tidsfrister som anges för att ge tillstånd. Innebörden blir att om Finansinspektionen inte meddelar beslut inom 90 dagars-fristen kan sökanden begära förklaring hos domstol om att ärendet onödigt uppehålls. Efter en sådan förklaring av domstol behöver myndigheten fatta beslut inom viss tid, om så inte sker anses ansökan ha avslagits. Denna tid bör inte vara längre än den ursprungliga tidsfristen.

17 kap. 2 § LBF utgör förebild för regleringen om dröjsmålstalan. I den paragrafen anges dock också till skillnad mot ovan att sökanden av myndigheten ska underrättas om skälen för att beslut inte meddelats i tid och att sökanden först därefter får begära förklaring. I denna paragraf är det förhållande att myndighetens meddelar skälet för dröjsmålet inte avgörande utan att det är tillräckligt att beslut inte meddelats inom den angivna tiden, vilket också är tillräckligt enligt direktivet. Det skulle kunna leda till rättsförlust för sökanden om Finansinspektionen varken meddelade beslut inom den angivna tiden och inte heller skälen för det om det skulle kunna utgöra hinder för sökanden att begära en förklaring.

Däremot ska Finansinspektionen om beslut inte meddelas inom den angivna tidsfristen meddela sökanden om skälen, vilket följer av 2 kap. 5 §. Skillnaden mot bestämmelsen i LBF är alltså bara att skälen saknar koppling till rätten att begära förklaring om beslut inte meddelas i rätt tid.

3 § Om Finansinspektionen inte lämnar över en underrättelse som avses i 5 kap. 3 § första stycket till behörig myndighet inom den tidsfrist som föreskrivs där, får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls. En sådan begäran ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningsstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om inspektionen inte inom tre månader från det att en sådan förklaring har lämnats av domstol lämnat över en underrättelse, ska begäran anses ha avslagits.

Paragrafen genomför artikel 13.4 i direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.2 och i 8.6.6. Se även kommentaren till 2 §.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.
2. Lagen gäller inte verksamhet med kreditavtal som överlåtits före ikraftträdandet.

Enligt första punkten träder den nya lagen i kraft den 1 januari 2024 (jfr artikel 32 i kredithanteringsdirektivet).

Av andra punkten framgår att reglerna i den nya lagen inte gäller verksamhet med kreditavtal som har överlåtits före ikraftträdandet. Den nya lagen gäller alltså bara verksamhet med kreditavtal som har överlåtits den 1 januari 2024 eller senare. Överväganden om ikraftträdande och behovet av övergångsbestämmelser finns i kapitel 10.

12.2 Förslaget till lag om ändring i inkassolagen (1974: 182)

1 § Denna lag gäller indrivning av egen eller annans fordran genom krav eller annan inkassoåtgärd (inkassoverksamhet). Med inkassoåtgärd förstås åtgärd som innebär annan påtryckning på galdenären än angivande av tid för betalning eller uppgift om att fordringen, om den inte betalas, kommer att överlämnas till någon annan för inkasso.

Beträffande enskilda personers indrivning av egna eller närståendes fordringar och dödsboms indrivning av egna fordringar tillämpas lagen endast om fordringen har uppkommit i näringsverksamhet eller har övertagits för indrivning. Som närstående till en indrivare anses den som är gift med indrivaren eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till indrivaren eller är besvägrad med honom eller henne i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon samt den som på annat sätt står indrivaren personligen särskilt nära.

Lagen gäller *inte* Kronofogdemyndighetens verksamhet. *Den omfattar inte heller kreditförvaltares, kreditförvärvares, företrädares och tillhandahållares verksamhet enligt lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Överväganden finns i avsnitt 4.2–4.3. I tredje stycket har lagts till ytterligare undantag från tillämpningsområdet. Det nya undantaget avser den verksamhet som bedrivs av kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare och tillhandahållare enligt lagen om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal. Sådan verksamhet regleras nu i stället i den nya lagen och definieras även i den. Vidare har i tredje stycket första meningen genomförts en språklig justering genom att ej ersatts med inte.

2 § Inkassoverksamhet som avser indrivning av fordringar för någon annans räkning eller fordringar som har övertagits för indrivning, får bedrivas endast efter tillstånd av *Finansinspektionen*

Om inkassoverksamheten utgör ett underordnat led i en annan verksamhet och inte någon av verksamheterna utgör näringsverksamhet, eller om inkassoverksamheten bedrivs av ett företag för ett annat företag inom samma koncern, behövs tillstånd endast ifall då inkassoverksamheten avser fordringar som tillkommer eller har övertagits från någon som inte utan tillstånd enligt denna lag hade kunnat driva in fordringarna.

Tillstånd behövs inte för inkassoverksamhet som bedrivs *av advokater, kreditinstitut eller företag som kan jämföras med kreditinstitut*.

Paragrafen reglerar tillstånd för viss inkassoverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5. Tillsynen över såväl inkassolagen överförs till Finansinspektionen som då även förstås ansvarar för tillståndsprövningen. Finansinspektionen ska även ha tillsyn över den nya lagen om nödlidande kreditavtal.

Enligt gällande rätt har Finansinspektionen redan för närvarande tillsyn över inkassoverksamhet som bedrivs av kreditinstitut och vissa motsvarande institut. De behöver inte tillstånd för att bedriva inkassoverksamhet enligt inkassolagen. Dessa verksamheter regleras i huvudsak i LBF, men inkassoverksamheten omfattas även av inkassolagens bestämmelser. Lagändringen är motiverad av att dessa företag inte heller i framtiden ska behöva tillstånd för att bedriva inkassoverksamhet, men att de inte längre kan definieras som företag under Finansinspektionens tillsyn.

3 § Tillstånd får meddelas endast om verksamheten kan antas bli bedriven på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt.

Tillstånd får meddelas för en tid av högst tio år i sänder. Tillståndet får förenas med *villkor* om hur verksamheten *ska* bedrivas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet.

Paragrafen innehåller regler om bl.a. förutsättningarna för att meddela ett tillstånd för inkassoverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 6.8. I paragrafen har vidare föreskrift ersatts av villkor. Som framgår närmare av övervägandena ska föreskrift enbart används när det är fråga om normgivning. Vidare har en språkjustering genomförts genom att skall ersatts med ska.

4 § Inkassoverksamhet *ska* bedrivas enligt god inkassosed. Därvid *ska* iakttagas att gäldenär *inte* vållas onödig skada eller olägenhet eller utsättes för otillbörlig påtryckning eller annan otillbörlig inkassoåtgärd.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om god inkassosed.

Paragrafen innehåller bestämmelse om god inkassosed. Andra stycket är nytt och genom det förs det in ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om god inkassosed. Överväganden finns i avsnitt 6.8. Därutöver föreslås några smärre språkjusteringar.

10 a § Register som avser gäldenärer och som används i tillståndspliktig inkassoverksamhet får överlåtas eller upplåtas till någon annan endast efter medgivande av *Finansinspektionen*.

Den som upphör med tillståndspliktig inkassoverksamhet eller som avser att flytta en sådan verksamhet till ett annat land eller att kassera ett register som avser gäldenärer och som används i sådan verksamhet ska anmäla detta till *Finansinspektionen*. *Inspektionen* beslutar i sådana fall hur register som berörs av åtgärden ska hanteras.

I paragrafen ersätts Integritetsskyddsmyndigheten med *Finansinspektionen*.

13 § *Finansinspektionen* utövar tillsyn över att denna lag följs. *Inspektionens* tillsyn omfattar dock inte verksamhet som bedrivs av advokater.

Tillsynen ska utövas så, att den inte vållar större kostnader eller olägenheter än som är nödvändigt.

Paragrafen anger att *Finansinspektionen* är tillsynsmyndigheten över denna lag. Övervägandena finns i kapitel 8.

I första styckets första mening är Integritetsskyddsmyndigheten ersatt av *Finansinspektionen*. Som en följd behöver det inte längre i andra meningen samma stycke anges ett undantag för företag under *Finansinspektionens* tillsyn. Däremot behöver undantaget för advokater kvarstå. Enligt gällande rätt står de inte under tillsyn av vare sig Integritetsskyddsmyndigheten eller *Finansinspektionen*, vilket ska fortsätta att gälla, eftersom advokatväsendet står under tillsyn av advokatsamfundets styrelse och disciplinnämnd enligt 8 kap. 6 § rättegångsbalken.

Därutöver föreslås en språkjustering.

14 § *Finansinspektionen* har rätt att göra inspektion hos den som bedriver inkassoverksamhet och att ta del av samtliga handlingar som rör verksamheten.

Den som bedriver verksamheten ska lämna de upplysningar om verksamheten som *Finansinspektionen* begär för sin tillsyn.

Om den som bedriver verksamheten underlåter att ge tillgång till en handling eller att lämna en upplysning i fall som avses i denna paragraf, får *inspektionen* förelägga vite.

15 § Om *Finansinspektionens* tillsyn föranleder det, kan *inspektionen* meddela villkor om hur inkassoverksamheten ska bedrivas och om skyldighet att anmäla ändring av förhållanden som har haft betydelse för tillståndet att bedriva inkassoverksamheten. Villkor om hur inkassoverksamheten ska bedrivas får förenas med vite.

Om den som har fått tillstånd att bedriva inkassoverksamhet åsidosätter någon bestämmelse i denna lag eller villkor som har meddelats med stöd av lagen och inte vidtar rättelse, eller om förutsättningarna för tillståndet i övrigt inte längre är uppfyllda, får *Finansinspektionen* återkalla tillståndet.

I paragraferna har Integritetsskyddsmyndigheten ersatts med Finansinspektionen. Vidare har föreskrifter i 15 § ersatts med villkor, se kommentar till 3 § och överväganden i avsnitt 6.8.

16 § *Finansinspektionen får ta ut avgifter för tillsyn och tillståndsprovning enligt denna lag.*

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter.

Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.7. Syftet med paragrafen är att möjliggöra för Finansinspektionen att ta ut avgifter för såväl tillståndsprovningen att bedriva inkassoverksamheten som avgifter för att bedriva tillsyn av den.

19 § *Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Justitiekanslern får föra talan för att ta till vara allmänna intressen.*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av beslut om föreläggande av vite.

I paragrafen har Integritetsskyddsmyndigheten ersatts med Finansinspektionen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

2. För kreditavtal som överlätits före ikraftträdandet gäller 1 § i den äldre lydelsen.

3. Tillstånd som beslutats enligt äldre bestämmelser gäller fortfarande. För verksamhet som bedrivs av kreditförvaltare gäller dock tidigare beslut om tillstånd längst till och med den 29 juni 2024 eller när tillstånd för kreditförvaltning beslutats, om den tidpunkten infaller tidigare.

4. Ansökningar om tillstånd som har gjorts hos Integritetsskyddsmyndigheten före ikraftträdandet men ännu inte avgjorts ska överlämnas till Finansinspektionen.

Överväganden om ikraftträdande och övergångsbestämmelser följer av kapitel 10.

12.3 Förslaget till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)

Ändring av kreditavtalet

16 a § Kreditavtalet får ändras endast om det har avtalats och under de förutsättningar som anges i 5 §.

Kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ändring i kreditavtalet innan den börjar gälla. Underrättelsen ska innehålla information om

- 1. ändringarna och, i förekommande fall, att konsumentens samtycke till ändringarna krävs,*
- 2. när ändringarna börjar gälla, och*
- 3. möjligheterna att lämna klagomål till tillsynsmyndigheten avseende ändringarna.*

Särskilda bestämmelser om ändring av ränta och avgifter finns i 17–19 §§.

Paragrafen, som är ny, innehåller regler om bl.a. vilken information som konsumenten ska ges vid en ändring av kreditavtalet. Paragrafen genomför artiklarna 27.1 och 28.1 i kredithanteringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.1.

I *första stycket* tydliggörs att det är en förutsättning att parterna har avtalat om en ändring av kreditavtalet för att en sådan ändring ska kunna ske. En grundläggande förutsättning som framgår av bestämmelsen är att avtalsändringen inte får stå i strid med tvingande regler i förevarande lag (se 5 §). Därutöver gäller även allmänna avtalsrättsliga regler om ogiltigförklaring och jämkning av avtal.

I *andra stycket* finns regler om att kreditgivaren ska underrätta konsumenten om en ändring i kreditavtalet innan den börjar gälla. Det finns även regler om vilken information som kreditgivaren ska ge konsumenten innan en ändring i kreditavtalet börjar gälla.

Enligt *punkten 1* ska konsumenten få information om ändringarna och, i förekommande fall, att konsumentens samtycke till ändringarna krävs. För att bestämmelsen ska vara tillämplig krävs inte att ändringarna har initierats av kreditgivaren. De kan även vara en följd av ny lagstiftning. Den information som lämnas om ändringarna ska vara tydlig och lättförståelig. Samtliga ändringar ska framgå av informationen.

Av *punkten 2* framgår att konsumenten även ska få information om när ändringarna börjar att gälla.

I *punkten 3* anges att konsumenten även ska få information om möjligheterna att framställa klagomål till behörig tillsynsmyndighet avseende ändringarna. Informationen ska innehålla praktiska instruktioner om hur kunden kan gå till väga för att framföra klagomål. Av informationen ska tillsynsmyndighetens kontaktuppgifter – namn, postadress och e-postadress – framgå.

I *tredje stycket* finns en upplysning att särskilda bestämmelser rörande ränta och avgifter finns i 17–19 §§. I den mån en ändring i kreditavtalet avser ränta eller avgifter tillämpas alltså bestämmelserna i de paragraferna i stället för förevarande paragraf.

Rutiner och riktlinjer för betalningsanstånd och andra åtgärder vid betalningsförsummelse

20 d § En kreditgivare ska ha rutiner och riktlinjer för att, innan det görs en ansökan om verkställighet som har sin grund i en förfallen avbetalning enligt kreditavtalet, överväga

- 1. om konsumenten ska ges skäligt anstånd med avbetalningen,*
- 2. om krediten helt eller delvis kan avbetalas med medel som konsumenten får genom att ingå en ny kredit, eller*
- 3. om en ändring ska göras i kreditavtalet för att underlätta konsumentens möjligheter att avbetala enligt avtalet.*

Vid övervägandena ska kreditgivaren beakta konsumentens personliga omständigheter och återbetalningsförmåga.

Paragrafen, som är ny, föreskriver att en kreditgivare ska ha rutiner och riktlinjer för att överväga att ge konsumenten betalningsanstånd eller vidta vissa andra åtgärder innan kreditgivaren ansöker om verkställighet. Paragrafen genomför dels delvis artikel 27.2, dels artikel 28.2 i kredithanteringsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.2.

Enligt *första stycket* ska en kreditgivare ha rutiner och riktlinjer för att överväga vissa i punkterna 1–3 angivna åtgärder innan det görs en ansökan om verkställighet som har sin grund i en förfallen avbetalning enligt kreditavtalet.

Rutinerna och riktlinjerna ska innebära att kreditgivaren överväger åtgärderna innan en ansökan till Kronofogdemyndigheten eller verkställande myndighet eller domstol i annat land görs.

Rutinerna och riktlinjerna ska ha den inriktningen att kreditgivaren när han eller hon bedömer att det är lämpligt ska göra sitt

yttersta för att vidta någon av åtgärderna. Rutinerna och riktlinjerna bör utgå från EBA:s riktlinjer av den 19 augusti 2015 om försenad betalning och utmätning och EBA:s riktlinjer av den 31 oktober 2018 om hantering av nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd och om ECB:s riktlinjer till bankerna om nödlidande lån av mars 2017 (se skäl 56).

Av *punkten 1* framgår att kreditgivaren ska ha rutiner och riktlinjer för att överväga om konsumenten ska ges skäligt anstånd med avbetalningen.

Enligt *punkten 2* ska kreditgivaren även ha rutiner och riktlinjer för att överväga om krediten helt eller delvis kan avbetalas med medel som konsumenten får genom att ta en ny kredit, så kallad refinansiering av ett kreditavtal.

Vidare följer av *punkten 3* att kreditgivaren även ska ha rutiner och riktlinjer för ändringar som kan göras i kreditavtalet för att underlätta konsumentens möjligheter att avbeta enligt avtalet. Sådana ändringar kan exempelvis bestå i förlängning av kreditavtalets löptid, ändring av typen av kreditavtal, ändring av räntan, ändring av delbetalningar och valutaomräkningar.

I *andra stycket* anges att kreditgivaren vid övervägandena enligt rutinerna och riktlinjerna ska ta hänsyn till konsumentens personliga förhållanden och återbetalningsförmåga. Detta gäller särskilt om kreditavtalet är säkrat genom en bostadsfastighet som är konsumentens huvudsakliga bostad. Exempel på omständigheter som kan vara aktuella att beakta för kreditgivaren är varför svårigheterna att betala har uppstått och hur länge svårigheterna kan tänkas kvarstå. (Se skäl 56.)

12.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer

3 § Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,
5. för börser och clearingorganisationer 12 kap. 9 § och 19 kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden,
6. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–7, 10 och 11 §§ lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
7. för utgivare av elektroniska pengar 3 kap. 26–28 §§ lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
8. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,
9. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster,
10. för utländska AIF-förvaltare 5 kap. lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
11. för företag som driver verksamhet med konsumentkrediter 2 och 8 §§ lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,
12. för företag som driver verksamhet med bostadskrediter 2 kap. 7 § och 3 kap. 6 och 7 §§ lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter, *och*
13. *för utländska kreditförvaltare 5 kap. 4 och 5 §§ lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024

Paragrafen har ändrats på så sätt att en ny punkt 13 har lagts till. Därigenom upplyses om att det i lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal finns särskilda bestämmelser om rätt för utländska kreditförvaltare att bedriva verksamhet i Sverige.

12.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet

2 § En fysisk eller juridisk person som avser att ägna sig åt valutaväxling i väsentlig omfattning eller annan finansiell verksamhet ska ansöka om registrering hos Finansinspektionen. Ansökan behöver inte göras av

1. företag som avses i 1 kap. 2 § första stycket 1–3, 6, 8, 9 och 11–13 lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,

2. fysiska eller juridiska personer som bedriver försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, och

3. kreditförvärvare som avses i 1 kap. 2 § lagen (2023:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

Finansinspektionen ska registrera personer som kommit in med ansökan, om

1. det finns skäl att anta att verksamheten kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen, och

2. kravet på ägare och ledning i 3 § första stycket är uppfyllt.

Den som har blivit införd i registret ska tas bort ur registret när ett beslut om föreläggande enligt 7, 9 eller 11 § att upphöra med verksamheten har fått laga kraft. Ett finansiellt institut ska också tas bort ur registret om det anmäler att det inte längre ägnar sig åt verksamhet som omfattas av lagen eller om det på något annat sätt framgår att registreringsplikt inte längre gäller.

Paragrafens första stycke har ändrats på så sätt att kreditförvärvare enligt lagen (2024:xx) om förvärv och förvaltning av nödlidande krediter har lagts till i uppräknningen av vilka personer som är undantagna från registreringsplikten. Övervägandena har redovisats i avsnitt 5.7.

Genom tillägget klargörs att verksamhet med förvärv av krediter enligt nämnda lag inte ska betraktas som en sådan ”annan finansiell verksamhet” som fordrar registrering hos Finansinspektionen. Sådana kreditförvärvare behöver alltså inte ansöka om registrering enligt förevarande paragraf.

Kommittédirektiv 2021:48

Genomförande av ett kommande EU-direktiv med regler om hantering och köp av krediter

Beslut vid regeringssammanträde den 23 juni 2021

Sammanfattning

En särskild utredare ska ta ställning till hur ett kommande EU-direktiv med regler för verksamhet med hantering och köp av krediter som har lämnats av kreditinstitut ska genomföras i Sverige. Utredarens övergripande uppdrag är att ta ställning till vilka författningsändringar som behövs med anledning av direktivet och lämna de författningsförslag och förslag på andra åtgärder som direktivet ger anledning till.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2022.

EU-direktivet

Förhandlingarna

Förhandlingar om ett nytt EU-direktiv om hantering och köp av krediter är i ett slutskede och direktivet förväntas kunna antas inom kort. Direktivet inför ett regelverk för verksamhet med hantering och köp av krediter som har lämnats av ett kreditinstitut (i det följande banker, om inget annat anges). För närvarande pågår trilogförhandlingar mellan Europeiska unionens råd, Europaparlamentet och Europeiska kommissionen.

Medlemsstaterna ska ha genomfört direktivet senast två år efter direktivets ikraftträdande.

Bakgrunden till direktivet

Till följd av den finansiella och ekonomiska kris som tog sin början under 2008 har banksektorerna i flera av EU:s medlemsstater, framför allt i Syd- och Östeuropa, under en längre tid haft problem med en hög andel nödlidande lån. Med nödlidande lån (eng. non-performing loans) avses något förenklat lån som låntagaren inte klarar av att betala i tid. Problemen med nödlidande lån har bl.a. lett till kapitalförluster och risker för den finansiella stabiliteten. När bankerna överbelastas med nödlidande lån, minskar deras möjligheter att bevilja nya krediter, vilket i förlängningen kan hämma den ekonomiska tillväxten. I vissa medlemsstater har problemen med nödlidande lån lett till en utdragen lågkonjunktur.

Rådet och kommissionen antog 2017 en handlingsplan för att komma till rätta med problemen med nödlidande lån. Utifrån den har bl.a. Europeiska bankmyndigheten (EBA) tagit fram detaljerade riktlinjer för bankernas låneutgivning samt deras övervakning och interna styrning av lån. Riktlinjerna tar särskilt upp frågor om bedömningen av låntagares finansiella ställning och återbetalningsförmåga. Utifrån handlingsplanen föreslog kommissionen 2018 även ett paket med åtgärder. Det handlade bl.a. om ändrade kapitaltäckningsregler och principer för att etablera tillgångsförvaltningsföretag som kan användas vid krishanteringen av en bank som har en stor andel nödlidande lån. Som en del av åtgärds paketet mot nödlidande lån har kommissionen dessutom lämnat direktivförslaget om hantering eller köp av krediter (se KOM[2018] 135 slutlig).

Sverige är en av de medlemsstater inom EU som har lägst andel nödlidande lån i banksektorn. Direktivet är därmed främst av betydelse för de medlemsstater som har en högre andel nödlidande lån. Samtidigt går det inte att bortse från att de europeiska banksystemen är sammanlänkade och att problem kan sprida sig till andra medlemsstater. Även Sverige kan alltså dra nytta av bra regler på området.

Reglerna om hantering och köp av krediter

Genom direktivet, som innehåller regler om hantering och köp av krediter, kommer det att finnas ett gemensamt regelverk för försäljning av bankers fordringar och för hur lånen ska hanteras efter en försäljning. Regelverket syftar ytterst till att minska andelen nöd-

lidande lån i banksektorn. Det ska även skapa en effektiv och ändamålsenlig hantering av bankkrediter i EU med ett högt skydd för låntagarna. Banker ska ta ansvar för sin kreditgivning och de lån som de har beviljat. Handel med förfallna fordringar kan emellertid fylla en sund ”städfunktion”. Om en bank har höga nivåer av nödlidande lån minskar dess förmåga att bevilja nya lån. Att sälja nödlidande lån kan frigöra kapital för ny utlåning samtidigt som lånen tas om hand av en annan aktör. Sådana överlåtelser får dock inte medföra att skyddet för låntagare försämras.

Direktivet förväntas innehålla bestämmelser om vad som gäller för det fall en bank önskar avyttra nödlidande lån. För att öka transparensen och möjliggöra övervakning av hur nödlidande lån säljs införs krav på att bankerna ska tillhandahålla tillsynsmyndigheten information om de nödlidande lån som säljs. Kraven möjliggör en harmoniserad och mer effektiv övervakning av överföringen av kreditavtal inom Europeiska unionen.

Direktivet kommer att ställa krav på den som hanterar nödlidande lån. Det kan vara fråga om att viss information ska lämnas till låntagaren eller om hur bevakning eller indrivning av fordringar ska gå till. Till skillnad från vad som gäller för köp av krediter krävs det tillstånd för att driva verksamhet med kredithantering. I direktivet anges vilka krav som ska vara uppfyllda för att tillstånd ska beviljas. Det handlar exempelvis om att verksamhetsutövaren ska ha tillräcklig kunskap och tillämpa goda rutiner, bl.a. i fråga om låntagarskydd. Vidare förutses att direktivet kommer att innehålla bestämmelser som innebär att en kreditköpare och en kredithanterare måste reglera sina mellanhavanden på ett sätt som innebär att de båda åtar sig att upprätthålla ett gott skydd för konsumenter och andra låntagare. Om en kredithanterare i sin tur uppdrar åt någon annan att utföra någon del av sin verksamhet, kvarstår ansvaret för verksamheten fullt ut hos kredithanteraren. Direktivet kommer dessutom att ge rätt för auktoriserade kredithanterare att erbjuda kredithanteringstjänster inom hela EU. Tillsynsmyndigheter ska samarbeta vid gränsöverskridande kredithanteringsverksamhet i syfte att säkerställa en effektiv tillsyn även i sådana fall.

Slutligen förväntas direktivet innehålla regler om att en konsuments rättigheter inte får försämrats vid en försäljning av en kredit. Skyddet för konsumenters och andra låntagares rättigheter betonas även på flera andra sätt i direktivet. Som framgått är det t.ex. ett

villkor för att beviljas tillstånd för kredithanteringsverksamhet att kredithanteraren har tillräckliga rutiner för att säkerställa låntagares rättigheter. Det är dessutom så att medlemsstaterna har stor frihet att själva bestämma vilka materiella regler som ska gälla, t.ex. vid inkassoverksamhet.

Nuvarande regler

Bankers och andra kreditinstituts verksamhet regleras i första hand i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. I lagen finns det regler om uppgiftsskyldighet, tillståndsplikt och tillsyn. Lagen innehåller även vissa bestämmelser om vad som gäller om en bank vill uppdra åt någon annan att utföra någon av de tjänster som banken har rätt att tillhandahålla. Finansinspektionen utövar tillsyn enligt lagen.

I konsumentkreditlagen (2010:1846) finns bestämmelser om krediter som en näringsidkare lämnar eller erbjuder konsumenter. De rättigheter som följer av lagen gäller i förhållande till såväl den som lämnar en kredit som den som övertar den. Lagen, som i huvudsak är civilrättslig, innehåller regler om konsumentens rättigheter vid överlåtelse av kreditfordran. Exempelvis gäller att om kreditgivaren har överlåtit sina rättigheter enligt kreditavtalet, får konsumenten mot den nya kreditgivaren göra samma invändningar som han eller hon vid överlåtelser kunde göra mot överlåtaren. Konsumentverket utövar tillsyn enligt lagen. Men verkets tillsyn omfattar inte – med vissa undantag – verksamhet som står under tillsyn av t.ex. Finansinspektionen.

Regler om indrivning av fordringar genom krav eller annan inkassoåtgärd finns i inkassolagen (1974:182). I lagen finns föreskrifter om skyldigheten att bedriva inkassoverksamhet enligt god inkassosed, hantering av inkasserade medel, tillstånd och tillsyn. Inkassolagen gäller vid indrivning av både egen och annans fordran. Tillstånd enligt lagen krävs dock endast för inkassoverksamhet som sker för annans räkning eller för indrivning av fordringar som har övertagits för indrivning. Kravet på tillstånd gäller inte för inkassoverksamhet som bedrivs av företag som står under Finansinspektionens tillsyn eller av advokater. Integritetsskyddsmyndigheten utövar tillsyn enligt inkassolagen. Liksom vad som gäller i fråga om tillstånd, omfattar

Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn inte advokater eller verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen.

Utredningsuppdraget

Utgångspunkter för uppdraget

En särskild utredare ska ta ställning till hur det kommande direktivet medregler om hantering och köp av krediter ska genomföras i Sverige. I uppdraget ingår att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktivet och överväga vilka författningsändringar som behövs med anledning av direktivet. Utredaren ska lämna de författningsförslag och förslag på andra åtgärder som direktivet ger anledning till. Utredaren är oförhindrad att överväga andra närliggande frågor. Regeringen återkommer i det följande till vissa frågor som ska uppmärksammas särskilt.

Ett EU-direktiv är bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås, men medlemsstaterna får bestämma de närmare formerna för hur detta ska ske. Sverige har alltså vid genomförandet av direktivet ett visst utrymme att anpassa reglerna till svensk rätt i övrigt. Vid utformningen av förslagen bör utredaren ansluta till den systematik och terminologi som används i svensk rätt. Samtidigt bör det även beaktas att det är en fördel om det lätt går att överblicka hur direktivet har genomförts i svensk rätt. Liksom vid all lagstiftning bör enkelhet, överskådlighet och konsekvens eftersträvas.

Direktivet innehåller ett visst mått av flexibilitet genom att flera av bestämmelserna är frivilliga att genomföra eller ger medlemsstaterna möjlighet att välja mellan olika angivna lösningar. Det finns också en möjlighet för medlemsstaterna att utsträcka tillämpningsområdet för direktivet. Det finns alltså utrymme att välja hur det nationella regelverket som genomför direktivet ska utformas. Utredaren bör i den utsträckning det behövs belysa olika alternativ för att genomföra direktivet och redovisa för- och nackdelar med dem. I det fall utredaren bedömer att det finns anledning att gå längre än vad direktivet föreskriver ska detta motiveras med en analys som tar hänsyn till EU-rätten.

Utredaren ska se till att bestämmelserna och begreppen i direktivet förklaras och tydliggörs samtidigt som den EU-gemensamma

uppfattningen om direktivets innebörd beaktas. Några sådana centrala begrepp är nödlidande lån, kreditköpare och kredithanterare.

Reglerna om hantering och köp av krediter

Direktivet reglerar hantering och köp av nödlidande lån som ursprungligen lämnats av en bank. Vad som utgör ett nödlidande lån definieras genom en hänvisning till en annan unionsrättsakt.

Det kan inte uteslutas att det kan uppstå praktiska problem med att endast tillämpa direktivets regelverk på nödlidande lån som lämnats av en bank. När krediter överlåts sker det nämligen ofta genom överlåtelse av fordringsstockar. Dessa stockar kan innehålla både lån som låntagaren betalar enligt avtalet och nödlidande lån. Det är också tänkbart att låntagaren reglerar utestående belopp enligt ett nödlidande lån och att krediten upphör att vara nödlidande. Kreditens karaktär kan alltså variera över tid. Lånestockarna kan vidare innehålla krediter lämnade av både banker och andra aktörer. Det finns därför skäl att särskilt analysera de valmöjligheter direktivet erbjuder, t.ex. när det gäller möjligheten för medlemsstaterna att utsträcka tillämpningsområdet – helt eller delvis – till alla krediter.

Det sägs uttryckligen i direktivet att det inte påverkar nationella regler till skydd för konsumenter och andra låntagare. Vid genomförandet av direktivet bör inriktningen vara att konsument- och låntagarskyddet inte ska försvagas, om det inte finns mycket starka skäl för det. Mer näraliggande är att låntagarskyddet skärps i förhållande till vad som gäller i dag. Vid bedömningen av i vilken utsträckning låntagarskyddet ska skärpas genom de valmöjligheter direktivet erbjuder ska utredaren särskilt överväga behovet av ett ökat låntagarskydd, proportionaliteten i de föreslagna åtgärderna och eventuella kostnader för de berörda aktörerna.

Det ställs vidare upp krav på att en kredithanterare ska vara auktoriserad av en behörig myndighet i kredithanterarens hemland. En kredithanterare kan med stöd av en sådan auktorisation erbjuda kredithanteringstjänster inom hela EU. Direktivet föreskriver också att såväl kreditköpare som kredithanterare ska stå under tillsyn av nationella myndigheter. En tillsynsmyndighet ska kunna ingripa mot överträdelser av nationella regler som genomför direktivet. Det

behövs därför en eller flera myndigheter som ansvarar för de olika tillstånds- och tillsynsuppgifter som föreskrivs i direktivet.

Finansinspektionen ansvarar i dag för tillsynen, regelgivningen och tillståndsprövningen som rör finansiella marknader och finansiella företag. Finansinspektionen har tillstånds- och tillsynsansvar enligt bl.a. lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter och lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter. I lagen (1996:1006) om valuta- växling och annan finansiell verksamhet finns regler som innebär att finansiella institut som t.ex. förvärvar fordringar i finansieringssyfte måste registrera sig hos Finansinspektionen. Konsumentverket utövar tillsyn över att bl.a. konsumentkreditlagen följs. Till skillnad från direktivet gäller konsumentkreditlagen emellertid bara för konsumentkrediter. Konsumentverkets tillsyn omfattar inte heller – med vissa undantag – verksamhet med konsumentkrediter i den utsträckning det är fråga om en verksamhet som står under tillsyn av Finansinspektionen. Integritetsskyddsmyndigheten utövar tillsyn enligt inkassolagen. Myndighetens tillsyn omfattar dock inte verksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn eller av advokater.

Det finns alltså i vart fall tre myndigheter som i dag har ett särskilt tillsynsansvar beträffande frågor av relevans för direktivet. Utredaren ska analysera vilken eller vilka myndigheter som ska utöva tillsyn enligt det nya regelverket och lämna förslag om den saken. Mot bakgrund av att direktivets bestämmelser om hantering och köp av krediter inte inskränker sig till konsumentkrediter, bör det emellertid inte bli aktuellt att ge Konsumentverket något övergripande tillsynsansvar. Utredaren ska redovisa för- och nackdelar med olika alternativ vid valet av tillsynsmyndighet.

Den nuvarande ordningen innebär att tillsynen över inkassoföretag i praktiken är uppdelad mellan olika myndigheter. Denna ordning har ifrågasatts i betänkandet Ett samlat ansvar för tillsyn över den personliga integriteten (SOU 2016:65) och Statskontorets rapport Myndighetsanalys av Datainspektionen (2020:14). Det finns därför anledning att även överväga om tillsynsansvaret enligt inkassolagen ska samlas hos en enda myndighet och i så fall lämna de förslag som behövs för att genomföra en sådan förändring. Av betydelse för dessa överväganden är myndigheternas nuvarande ansvarsområden och kompetens. Det är angeläget att den nya ordningen är kostnadseffektiv och skapar goda förutsättningar för samarbete med andra

svenska och utländska myndigheter. Det ska också finnas överväganden om hur eventuella intressekonflikter ska kunna hanteras. Utredaren ska presentera en konsekvensanalys för de olika alternativ som övervägts och redovisa för- och nackdelar med olika alternativ. Om det lämnas ett förslag om ändrat tillsynsansvar enligt inkassolagen och förslaget inte är nödvändigt för att genomföra direktivet, bör förslaget utformas så att det är möjligt att ändra tillsynsansvaret för inkassoverksamhet separat och vid en annan tidpunkt än övriga förslag.

Slutligen bör utredaren beakta att utformningen av direktivets regler om hantering och köp av krediter i viss utsträckning bygger på tidigare unionsrättsakter inom finansmarknadsområdet. Detta gäller inte minst direktivets krav på mekanismer för tillsyn samt krav på åtgärder för ansvarsutkrävande. Liknande regler har genomförts i svensk rätt bl.a. i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution och lagen om verksamhet med bostadskrediter. Det kan antas att det kommer att underlätta för den myndighet som utses att utöva tillsyn enligt det nya regelverket om reglerna följer principerna för och utformningen av det nuvarande näringsrättsliga systemet på finansmarknadsområdet. Detta gäller i synnerhet om det föreslås att Finansinspektionen ska få en central roll som tillsynsmyndighet. Som ett led i arbetet med att utforma de nya bestämmelserna ska utredaren även analysera hur dessa bestämmelser förhåller sig till exempelvis befintlig inkassolagstiftning. Det kan t.ex. bli aktuellt att helt eller delvis inarbeta befintliga inkassoregler i en ny lagstiftning om kreditköp och kredithantering eller att inarbeta de nya reglerna i befintlig lagstiftning.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska bedöma och beskriva förslagets ekonomiska konsekvenser och konsekvenser i övrigt för enskilda, företag och det allmänna. Utredaren ska beräkna påverkan på statens totala inkomster och utgifter, samt hur enskilda myndigheter påverkas i detta avseende. Om förslag som lämnas innebär att enskilda myndigheters kostnader ökar, eller att förslagen innebär offentligfinansiella kostnader, ska förslag till finansiering lämnas. Det innebär bl.a. att förslag om att samla tillsynen enligt inkassolagen vid en myndighet ska förenas

med ett förslag till finansiering. Förslagen ska även i övrigt redovisas enligt vad som anges i kommittéförordningen (1998:1474). Viktiga ställningstaganden som har gjorts vid utformningen av förslagen ska beskrivas, exempelvis alternativa lösningar som har övervägts och skälen till att de har valts bort. Det ska också anges om de förslag som lämnas går längre än vad direktivet kräver.

Utredaren ska vidare redovisa om förslagen har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska följa genomförandet i andra nordiska stater och i övriga stater som utredaren bedömer vara av intresse.

Utredaren ska i den utsträckning det är lämpligt inhämta synpunkter från berörda myndigheter, organisationer och företag.

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår i Regeringskansliet.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2022.

(Justitiedepartementet)

Kommittédirektiv 2022:14

Tilläggsdirektiv till Utredningen om hantering och köp av vissa krediter (Ju 2021:07)

Beslut vid regeringssammanträde den 17 mars 2022

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 23 juni 2021 kommittédirektiven Genomförande av ett kommande EU-direktiv med regler om hantering och köp av krediter (dir. 2021:48). Utredningen har antagit namnet Utredningen om hantering och köp av vissa krediter. Uppdraget skulle redovisas senast den 1 september 2022.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 1 november 2022.

(Justitiedepartementet)

Kommittédirektiv 2022:52

Tilläggsdirektiv till Utredningen om hantering och köp av vissa krediter (Ju 2021:07)

Beslut vid regeringssammanträde den 7 juni 2022

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 23 juni 2021 kommittédirektiven Genomförande av ett kommande EU-direktiv med regler om hantering och köp av krediter (dir. 2021:48). Utredningen har antagit namnet Utredningen om hantering och köp av vissa krediter. Regeringen beslutade därefter den 17 mars 2022 om tilläggsdirektiv som innebar att utredningstiden förlängdes med två månader till den 1 november 2022.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 9 januari 2023.

(Justitiedepartementet)

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2021/2167

av den 24 november 2021

om kreditförvaltare och kreditförvärvare och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 53 och artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska centralbankens yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Upprättandet av en övergripande strategi för att hantera problematiken kring nödlidande lån är en prioritering för unionen. Samtidigt som det främst är kreditinstitutens och medlemsstaternas ansvar att hantera nödlidande lån finns det också en tydlig unionsdimension när det gäller behovet att minska nuvarande volymer av nödlidande lån samt förhindra en alltför stor ackumulering av nödlidande lån i framtiden. Med tanke på de nära kopplingarna mellan banksystemen och de finansiella systemen i hela unionen där kreditinstitut bedriver verksamhet inom flera jurisdiktioner och medlemsstater finns det stor risk för spridningseffekter mellan medlemsstaterna och unionen i stort, både när det gäller ekonomisk tillväxt och finansiell stabilitet.
- (2) Ett integrerat finansiellt system kommer att ge den ekonomiska och monetära unionen förbättrad motståndskraft genom att underlätta privat riskdelning över gränserna, och samtidigt minska behovet av offentlig riskdelning. För att dessa mål ska kunna uppnås bör unionen fullborda bankunionen och ytterligare utveckla en kapitalmarknadsunion. Att ta itu med stora volymer av nödlidande lån och en eventuell framtida ackumulering av dem är avgörande för att stärka bankunionen eftersom det är nödvändigt för att säkerställa konkurrens inom banksektorn, bevara den finansiella stabiliteten och främja utlåning för att skapa arbetstillfällen och tillväxt inom unionen.

⁽¹⁾ EUT C 444, 10.12.2018, s. 15.

⁽²⁾ EUT C 367, 10.10.2018, s. 43.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 19 oktober 2021 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 9 november 2021.

- (3) I sina slutsatser av den 11 juli 2017 om handlingsplan för hantering av nödlidande lån i Europa (nedan kallad *handlingsplanen*) uppmanade rådet olika institutioner att vidta lämpliga åtgärder för att fortsätta arbetet med att minska det stora antalet nödlidande lån i unionen och förhindra en möjlig ackumulering av dem i framtiden. I handlingsplanen fastställs ett övergripande tillvägagångssätt med fokus på en kombination av kompletterande politiska åtgärder inom fyra områden: i) tillsyn av banker och reglering, ii) en reform av ramverken för rekonstruktion, insolvens och skuldindrivning, iii) utveckling av sekundärmarknader för problemtillgångar och iv) främjande av omstrukturering av banksystemet. Åtgärder inom dessa områden ska vidtas på nationell nivå och på unionsnivå om så är lämpligt. Kommissionen gav uttryck för en liknande avsikt i sitt meddelande av den 11 oktober 2017 om fullbordande av bankunionen, där ett omfattande paket efterlystes för att ta itu med problemet med nödlidande lån inom unionen.
- (4) Detta direktiv, tillsammans med andra åtgärder som kommissionen har lagt fram, samt de åtgärder som vidtagits av Europeiska centralbanken (ECB) i samband med banktillsynen inom ramen för den gemensamma tillsynsmekanismen och av Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten) (EBA), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010^(*), kommer att skapa en lämplig miljö för kreditinstitut att hantera nödlidande lån i sina balansräkningar och minska risken för ackumulering av nödlidande lån i framtiden.
- (5) Vid utvecklingen av makrotillsynsmetoder för att förhindra uppkomsten av systemomfattande risker i samband med nödlidande lån måste Europeiska systemrisknämnden, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1092/2010^(*), när så är lämpligt utfärda makrotillsynsvarningar och makrotillsynsrekommendationer avseende sekundärmarknaden för nödlidande lån.
- (6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/630^(*) införde nya regler i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013, som kräver att kreditinstituten avsätter tillräckliga resurser när nya lån blir nödlidande, vilket bör skapa lämpliga incitament för att hantera nödlidande lån i ett tidigt skede och bör förhindra en alltför stor ackumulering av dem. När lån blir nödlidande skulle effektivare verkställighetsmekanismer för säkrade lån göra det möjligt för kreditinstitut att tillämpa en helhetsstrategi för att ta nödlidande lån i anspråk förutsatt att det finns kraftfulla och effektiva skyddsåtgärder för låntagare. Skulle volymerna av nödlidande lån bli för stora bör dock kreditinstituten kunna sälja dem till andra aktörer på en effektiv, konkurrenskraftig och transparent sekundärmarknad. Behöriga myndigheter för kreditinstituten vägleder dem avseende detta på grundval av deras befintliga bankspecifika befogenheter enligt andra pelaren i förordning (EU) nr 575/2013^(*). Om nödlidande lån blir ett betydande och omfattande problem kan medlemsstaterna inrätta nationella tillgångsförvaltningsbolag eller vidta andra alternativa åtgärder inom ramen för de nuvarande reglerna för statligt stöd och resolution av banker.
- (7) Detta direktiv bör göra det möjligt för kreditinstituten att bättre hantera lån som blir nödlidande genom att förbättra förutsättningarna att sälja krediten till tredje parter. När kreditinstitut drabbas av en stor ökning av nödlidande lån och saknar personal eller expertis för att förvalta dem korrekt bör de antingen kunna utkontraktera förvaltningen av dessa lån på en specialiserad kreditförvaltare eller överlåta kreditavtalet till en kreditförvärvare som har den riskbenägenhet och expertis som krävs för att förvalta det.
- (8) Även om begreppen *lån* och *banker* ofta nämns i den offentliga debatten i vissa medlemsstater används nedan termerna *kredit* eller *kreditavtal* och *kreditinstitut*. Detta direktiv omfattar dessutom både en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal och det nödlidande kreditavtalet i sig.

^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 12).

^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1092/2010 av den 24 november 2010 om makrotillsyn av det finansiella systemet på EU-nivå och om inrättande av en europeisk systemrisknämnd (EUT L 331, 15.12.2010, s. 1).

^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/630 av den 17 april 2019 om ändring av förordning (EU) nr 575/2013 vad gäller minsta förlusttäckning för nödlidande exponeringar (EUT L 111, 25.4.2019, s. 4).

^(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).

- (9) Detta direktiv bör främja utvecklingen av sekundärmarknader för nödlidande lån i unionen genom att undanröja hinder och fastställa skyddsåtgärder för kreditinstitutens överlåtelser av nödlidande lån till kreditförvärvare, samtidigt som låntagarnas rättigheter värnas. Varje åtgärd som vidtas bör harmonisera auktorisationskraven för kreditförvärtare. Genom detta direktiv bör det därför inrättas en unionsomfattande ram för både förvärvare och förvärtare av nödlidande kreditavtal som har utfärdats av kreditinstitut, varvid kreditförvärtarna bör erhålla sin auktorisering från, och omfattas av tillsyn av, medlemsstaternas behöriga myndigheter.
- (10) I nuläget kan kreditförvärvare och kreditförvärtare inte dra nytta av den inre marknaden till följd av hinder som orsakas av skillnader i nationella ordningar eftersom det saknas ett för ändamålet avsett och sammanhängande regelverk och tillsynssystem. För närvarande finns det inga gemensamma unionsstandarder för reglering av kreditförvärtare. Framför allt har det inte införts några gemensamma standarder för att reglera skuldindrivning. Medlemsstaterna har mycket olika regler för hur kreditförvärvare kan erhålla kreditavtal från kreditinstitut. Kreditförvärtare som köper krediter som utfärdats av kreditinstitut regleras inte i vissa medlemsstater medan de i andra medlemsstater omfattas av olika krav, ibland även av ett krav på att erhålla auktorisation som om de vore kreditinstitut. Dessa skillnader mellan de rättsliga kraven har medfört betydande hinder för lagliga gränsöverskridande förvärv av krediter i unionen främst genom ökade efterlevnadskostnader vid förvärv av kreditportföljer. Resultatet är att kreditförvärvare bedriver verksamhet i ett begränsat antal medlemsstater, vilket har lett till svag konkurrens på den inre marknaden eftersom antalet intresserade kreditförvärvare fortfarande är lågt. Detta har i sin tur lett till en ineffektiv sekundärmarknad för nödlidande lån. Dessutom är volymerna på de huvudsakligen nationella marknaderna för nödlidande lån oftast små.
- (11) Det begränsade deltagandet av kreditförvärvare har resulterat i låg efterfrågan, svag konkurrens och låga köpkurser för kreditavtalsportföljer på sekundärmarknaderna, vilket avskräcker kreditinstituten från att sälja nödlidande kreditavtal. Det finns alltså en tydlig unionsdimension vad gäller utvecklingen av marknader för krediter som beviljas av kreditinstitut och som säljs till kreditförvärvare. Å ena sidan bör det vara möjligt för kreditinstituten att sälja nödlidande kreditavtal på unionsnivå på effektiva, konkurrenskraftiga och transparenta sekundärmarknader. Å andra sidan gör fullbordandet av bankunionen och kapitalmarknadsunionen det nödvändigt att agera för att förhindra ackumulering av nödlidande kreditavtal i kreditinstitutens balansräkningar så att de kan fortsätta att utföra sin uppgift att finansiera ekonomin. Därför omfattar detta direktiv kreditförvärvare som agerar inom ramen för sin handels-, närings-, eller yrkesverksamhet när de förvärvat ett kreditavtal endast om det kreditavtalet är ett nödlidande kreditavtal.
- (12) Nödlidande krediter som ursprungligen beviljats av ett kreditinstitut kan upphöra att vara nödlidande under kreditförvaltningsprocessens gång. I det fallet bör kreditförvärtarna ha möjlighet att fortsätta att bedriva sin verksamhet på basis av sin auktorisation som kreditförvärtare i enlighet med detta direktiv.
- (13) Vissa medlemsstater reglerar kreditförvaltningsverksamhet, men i varierande utsträckning. För det första har bara vissa medlemsstater reglerat denna verksamhet, och de som har gjort det definierar den på mycket olika sätt. De ökade regelefterlevnadskostnaderna utgör ett hinder för utvecklingen av expansionsstrategier genom sekundär etablering eller tillhandahållande av gränsöverskridande tjänster. För det andra kräver ett betydande antal medlemsstater auktorisation för viss verksamhet som dessa kreditförvärtare utför. Denna auktorisation ställer olika krav och ger inte möjlighet till gränsöverskridande utvidgning av verksamheten. Även detta utgör ett hinder för tillhandahållandet av gränsöverskridande tjänster. I vissa fall krävs slutligen lokal etablering enligt lag, vilket hindrar utövatandet av friheten att tillhandahålla gränsöverskridande tjänster.
- (14) Medan kreditförvärtare kan erbjuda sina tjänster till kreditinstitut och kreditförvärvare som inte är kreditinstitut, är en konkurrenskraftig och integrerad marknad för kreditförvärtare kopplad till utvecklingen av en konkurrenskraftig och integrerad marknad för kreditförvärvare. Kreditförvärvare beslutar ofta att utkontraktera kreditförvaltningsverksamhet till andra enheter, eftersom de saknar kapacitet att själva förvalta krediter, och kan därför vara ovilliga att förvärva krediter från kreditinstitut om de inte kan utkontraktera vissa verksamheter.
- (15) Avsaknaden av konkurrenstryck på marknaden för förvärv av krediter och för kreditförvaltningsverksamhet resulterar i att kreditförvaltningsfirmor debiterar kreditförvärvare höga avgifter för sina tjänster och leder till låga priser på sekundärmarknaderna för krediter. Detta minskar incitamenten för kreditinstitut att minska sina nivåer av nödlidande lån.

- (16) Därför krävs åtgärder på unionsnivå för att hantera kreditförvärvares och kreditförvaltares ställning i förhållande till nödlidande krediter som ursprungligen beviljats av kreditinstitut. Detta direktiv påverkar dock inte tillämpningen av reglerna i unionsrätten och nationell rätt om kreditgivning, inbegripet i fall då kreditförvaltare kan anses bedriva kreditförmedling. Detta direktiv påverkar inte heller tillämpningen av nationella regler om införande av ytterligare krav för en kreditförvärvare eller en kreditförvaltare när det gäller omförhandlingen av villkoren och bestämmelserna i ett kreditavtal.
- (17) Det står medlemsstaterna fritt att reglera kreditförvaltningsverksamhet som inte omfattas av detta direktivs tillämpningsområde, såsom tjänster som erbjuds för kreditavtal som utfärdats av andra institut än kreditinstitut eller kreditförvaltningsverksamhet som utförs av fysiska personer, inbegripet genom att införa krav som är likvärdiga med vad som föreskrivs i detta direktiv. Dessa enheter och fysiska personer skulle dock inte kunna använda sig av en eventuell passordning för sådana tjänster i andra medlemsstater.
- (18) Detta direktiv bör inte påverka begränsningar enligt nationell rätt som rör överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller en överlåtelse av det nödlidande kreditavtalet i sig som inte avslutats i enlighet med nationell civilrätt så att alla de belopp som ska betalas enligt kreditavtalet omedelbart förfaller till betalning, när detta krävs för överlåtelse till en enhet utanför banksystemet. Detta innebär att det med hänsyn till nationella regler kommer att finnas medlemsstater där icke-reglerade kreditgivares förvärv av nödlidande kreditavtal som inte förfallit, som varit förfallna mindre än 90 dagar eller som inte avslutats i enlighet med nationell civilrätt även i fortsättningen kommer att vara begränsad. Det står medlemsstaterna fritt att reglera överlåtelse av kreditavtal som inte avser nödlidande lån, inbegripet genom att införa krav som är likvärdiga med vad som föreskrivs enligt detta direktiv.
- (19) Detta direktiv bör inte påverka unionsrätten om civilrättsligt samarbete, i synnerhet bestämmelserna om den tillämpliga rätten för avtalsförpliktelser och behörighet, inbegripet tillämpningen av dessa akter och bestämmelser i enskilda fall enligt Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 593/2008⁽⁹⁾ och (EU) nr 1215/2012⁽¹⁰⁾. Alla kreditgivare och personer som företräder dem är skyldiga att respektera unionsrätten i sina kontakter med konsumenter och nationella myndigheter för att säkerställa att konsumenternas rättigheter skyddas.
- (20) Kreditförvaltare och kreditförvärvare bör alltid handla i god anda, behandla låntagarna rättvist och respektera deras personliga integritet. De bör inte trakassera låntagarna eller ge dem vilsedande information. Före den första skuldindrivningen och när låntagarna så begär bör de lämna information till låntagarna om bland annat den överlåtelse som ägt rum, identiteten på och kontaktuppgifter till kreditförvärvaren och kreditförvaltaren, om en sådan har utsetts, samt information om de belopp som låntagaren ska betala och en förklaring om att all relevant unionsrätt och nationell rätt fortfarande är tillämplig.
- (21) Detta direktiv minskar dessutom inte tillämpningsområdet för unionens konsumentskyddsregler och i den mån kreditförvärvare betraktas som kreditgivare i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG⁽¹¹⁾ och 2014/17/EU⁽¹²⁾ bör de omfattas av de särskilda skyldigheter som anges i artikel 20 i direktiv 2008/48/EG respektive artikel 35 i direktiv 2014/17/EU. Dessutom påverkar detta direktiv inte tillämpningen av det konsumentkydd som garanteras genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG⁽¹³⁾, vilket förbjuder otillbörliga affärsmetoder, inbegripet metoder i samband med verkställigheten av ett avtal där konsumenten blir

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) (EUT L 177, 4.7.2008, s. 6).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66).

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (EUT L 60, 28.2.2014, s. 34).

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG, 98/27/EG och 2002/65/EG samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2006/2004 (direktiv om otillbörliga affärsmetoder) (EUT L 149, 11.6.2005, s. 22).

vilsledd angående sina rättigheter eller skyldigheter eller utsätts för trakasserier, tvång eller otillbörlig påverkan, inbegripet i fråga om tidpunkt, plats, art eller varaktighet i samband med verkställighetsåtgärder, i form av användning av hotfullt eller kränkande språk eller beteende eller hot om vidtagande av åtgärder som inte lagligen kan genomföras.

- (22) I artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna säkerställs rätten till en rättvis och offentlig rättegång inför en oavhängig och opartisk domstol och möjligheten att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företrädas av en jurist. Detta kan vara av särskild betydelse för en fullständig och heltäckande förståelse för alla sakfrågor och rättsliga argument i ärendet och för att säkerställa en grundlig förberedelse av domstolsrepresentationen i tvisten. Läntagare som saknar tillräckliga medel bör kunna få rätts hjälp, om detta är nödvändigt för att säkerställa en effektiv tillgång till rättslig prövning och på de villkor som fastställs i tillämplig nationell rätt.
- (23) Unionens kreditinstitut bedriver kreditförvaltningsverksamhet som en del av den normala verksamheten. De har samma skyldigheter avseende kreditavtal som de själva har utfärdat och kreditavtal som de har köpt från ett annat kreditinstitut. Eftersom de redan regleras och står under tillsyn, skulle tillämpning av detta direktiv på deras kreditförvaltnings eller kreditköpsverksamhet innebära en onödig dubblering av auktorisations- och efterlevnads-kostnaderna, och de omfattas därför inte av detta direktiv. Kreditinstitutens utkontraktering av kreditförvaltningsverksamhet, avseende både icke-nödlidande och nödlidande kreditavtal, till kreditförvaltare eller andra tredje parter, faller också utanför tillämpningsområdet för detta direktiv, eftersom kreditinstituten redan måste följa de tillämpliga reglerna för utkontraktering. Kreditgivare som inte är kreditinstitut men som ändå står under tillsyn av en behörig myndighet i en medlemsstat i enlighet med direktiv 2008/48/EG eller direktiv 2014/17/EU och som bedriver kreditförvaltningsverksamhet avseende krediter som beviljas konsumenter som en del av den normala verksamheten omfattas inte heller av detta direktiv när de i den medlemsstaten utför kreditförvaltningsverksamhet. Dessutom bör förvaltare av alternativa investeringsfonder, förvaltningsbolag och investeringsbolag (förutsatt att ett investeringsbolag inte har utsett ett förvaltningsbolag) som är auktoriserade eller registrerade enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG⁽¹⁾ eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU⁽²⁾ inte heller omfattas av detta direktivs tillämpningsområde. Slutligen finns det vissa yrkesgrupper som bedriver sidoverksamheter som liknar kreditförvaltningsverksamhet som en del av sitt yrke, nämligen notarier, advokater och utmätningsmän som utövar sin yrkesverksamhet enligt nationell rätt, och som verkställer bindande åtgärder, och därför bör medlemsstaterna kunna undanta dessa yrkesgrupper från tillämpningen av detta direktiv.
- (24) För att göra det möjligt för befintliga kreditförvärvare och kreditförvaltare att anpassa sig till kraven i de nationella bestämmelserna varigenom detta direktiv införlivas, och särskilt för att möjliggöra för kreditförvaltare att bli auktoriserade, tillåter detta direktiv enheter som för närvarande tillhandahåller kreditförvaltningsverksamhet enligt nationell rätt att fortsätta med detta i sin hemmedlemsstat under sex månader efter det att tidsfristen för införlivande av detta direktiv har löpt ut. Efter utgången av den sexmånadersperioden bör endast kreditförvaltare som är auktoriserade enligt nationell rätt varigenom detta direktiv införlivas tillåtas att bedriva verksamhet på marknaden.
- (25) Medlemsstater som redan tillämpar likvärdiga eller strängare regler än vad som fastställs i detta direktiv för kreditförvaltningsverksamhet bör i sin nationella rätt varigenom detta direktiv införlivas kunna möjliggöra för befintliga enheter som tillhandahåller kreditförvaltningsverksamhet att automatiskt erkännas som auktoriserade kreditförvaltare.
- (26) Auktorisationen av en kreditförvaltare för att tillhandahålla kreditförvaltningsverksamhet i hela unionen bör omfattas av enhetliga och harmoniserade villkor som bör tillämpas på ett proportionellt sätt av de behöriga myndigheterna.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

- (27) För att undvika en försämring av skyddet för låntagare och för att främja förtroendet bör det i villkoren för att bevilja och behålla en auktorisation som kreditförvaltare säkerställas att personer som har ett kvalificerat innehav i kreditförvaltaren och medlemmarna av dess ledning eller administrativa organ inte finns i belastningsregistret i fråga om brott med anknytning till bland annat egendomsbrott, brott i samband med finansiell verksamhet, penningtvätt, bedrägeri eller brott mot den fysiska integriteten och inte är föremål för ett insolvensförfarande eller tidigare har förklarats i konkurs, såvida de inte har förklarats återställda i enlighet med nationell rätt. Efterlevnaden av kravet på att medlemmar i kreditförvaltares lednings- eller förvaltningsorgan ska ha handlat på ett transparent, öppet och samarbetsvilligt sätt i sina tidigare affärsförbindelser med tillsyns- och regleringsmyndigheter bör bedömas på grundval av den information som den behöriga myndigheten har tillgång till eller kännedom om vid den tidpunkt då auktorisationen beviljas. Om ingen information finns tillgänglig, eller om det saknas kännedom om information, eller om det inte finns någon tidigare samverkan med tillsyns- och regleringsmyndigheterna vid den tidpunkten, anses kravet vara uppfyllt.
- (28) Medlemsstaterna bör säkerställa att en kreditförvaltares ledningsorgan i sin helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att kunna bedriva verksamhet på ett kompetent och ansvarsfullt sätt med avseende på den verksamhet som ska utföras. Det är upp till varje medlemsstat att fastställa kraven avseende gott anseende, tillräckliga kunskaper och erfarenheter, men dessa krav bör inte försämma den fria rörligheten för auktoriserade kreditförvaltare inom unionen. EBA bör i det syftet utarbeta riktlinjer för att minska risken för skilda tolkningar av kraven på tillräckliga kunskaper och erfarenheter. För att säkerställa överensstämmelse med reglerna om låntagarskydd och reglerna om skydd av personuppgifter bör lämpliga styrformer och interna kontrollmekanismer, liksom lämpliga förfaranden för registrering och hantering av klagomål, inrättas och vara föremål för tillsyn. Kreditförvaltarna bör dessutom ha infört lämpliga förfaranden för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, om kreditförvaltare i de nationella bestämmelser varigenom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849⁽¹⁵⁾ införlivats har utsetts till ansvariga enheter för att förebygga och bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom bör kreditförvaltarna vara skyldiga att agera rättvist och med vederbörlig hänsyn till låntagares ekonomiska situation. Om det på nationell nivå finns skuldrådgivningstjänster som underlättar skuldåterbetalning, bör kreditförvaltare överväga att hänvisa låntagare till sådana tjänster.
- (29) Medlemsstaterna bör i sin nationella rätt varigenom detta direktiv införlivas fastställa huruvida kreditförvaltare inom deras territorium tillåts ta emot och inneha medel från låntagare när de utför kreditförvaltningsverksamhet. I de fall där mottagande och innehav av medel från låntagare är tillåtet i en medlemsstat och kreditförvaltare avser att göra detta som en del av sin affärsmodell bör ytterligare krav gälla för dessa kreditförvaltare, för att hantera de risker som kan uppstå i händelse av insolvens, nämligen innehav av separata konton och medel, samt vid skuldavskrivning för låntagaren. Om en kreditförvaltares hemmedlemsstat förbjuder kreditförvaltare att ta emot och inneha medel från låntagare, kan en kreditförvaltare inte göra detta, varken i sin hemmedlemsstat eller i någon värdmedlemsstat, även om en värdmedlemsstat tillåter mottagande och innehav av medel, eftersom kreditförvaltaren inte har auktoriserats för detta ändamål av sin hemmedlemsstat. Om en hemmedlemsstat däremot tillåter kreditförvaltare att ta emot och inneha medel från låntagare i sin nationella rätt införlivar relevanta krav, bör en kreditförvaltare kunna ta emot och inneha medel från låntagare i sin hemmedlemsstat och i varje värdmedlemsstat som också tillåter mottagande och innehav av medel från låntagare.
- (30) För att undvika långdragna förfaranden och osäkerhet är det nödvändigt att fastställa krav avseende den information som sökande för auktorisering som kreditförvaltare måste lägga fram, samt rimliga tidsfrister för att utfärda en auktorisation och villkoren för att återkalla den. När de behöriga myndigheterna återkallar en auktorisation för en kreditförvaltare som tillhandahåller kreditförvaltningsverksamhet i andra medlemsstater bör de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten och även i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten, underrättas. Det bör också inrättas ett uppdaterat offentligt register eller en förteckning i hemmedlemsstaten och värdmedlemsstaten som ska vara allmänt tillgänglig på de behöriga myndigheternas webbplats för att säkerställa transparens när det gäller antalet auktoriserade kreditförvaltare och deras identitet.

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (EUT L 141, 5.6.2015, s. 73).

- (31) Avtalsförhållandet mellan kreditförvaltaren och kreditförvärvaren och kreditförvaltarens skyldigheter gentemot kreditförvärvaren bör inte ändras genom utkontrakteringen av kreditförvaltarens verksamhet till tillhandahållare av kreditförvaltning. Kreditförvaltningsavtal bör anses vara för att se till att utkontrakteringen av deras kreditförvaltningsverksamhet till tillhandahållare av kreditförvaltning inte leder till otillbörliga operativa risker eller till att tillhandahållaren av kreditförvaltning inte följer samtliga rättsliga krav i unionsrätten eller nationell rätt, och inte heller begränsar en rättslig myndighets förmåga att utöva sina skyldigheter och skydda låntagarnas rättigheter.
- (32) När en kreditförvärvare överläter förvaltningen och verkställigheten av ett kreditavtal till en kreditförvaltare, delegerar kreditförvärvaren sina rättigheter och skyldigheter samt den direkta kontakten med låntagaren till kreditförvaltaren men förblir ytterst ansvarig. Därför bör förhållandet mellan kreditförvärvaren och kreditförvaltaren fastställas tydligt i ett skriftligt kreditförvaltningsavtal och det bör vara möjligt för de behöriga myndigheterna att kontrollera hur ett sådant förhållande har bestämts. Dessutom bör kreditförvaltningsavtalen agera rättvist och med vederbörlig hänsyn till låntagarnas ekonomiska situation. I den mån en kreditförvärvare inte själv sköter förvaltningen av de förvärvade kreditavtalen bör medlemsstaterna kunna föreskriva att kreditförvaltaren och kreditförvärvaren måste komma överens i kreditförvaltningsavtalet om att kreditförvaltaren ska underrätta kreditförvärvaren innan kreditförvaltningsverksamhet utkontrakteras.
- (33) För att säkerställa kreditförvaltningsavtalens rätt att bedriva gränsöverskridande verksamhet och för att tillhandahålla tillsyn över dem inrättas genom detta direktiv ett förfarande för att en auktoriserad kreditförvaltare ska ha rätt att bedriva gränsöverskridande verksamheter. Kommunikationen mellan de behöriga myndigheterna i hem- och värdmedlemsstaterna samt med kreditförvaltaren bör ske inom rimliga tidsfrister. De behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades bör också få information om gränsöverskridande verksamhet från de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten.
- (34) En kreditförvaltare som bedriver verksamhet i en värdmedlemsstat bör omfattas av de restriktioner och krav som fastställs i värdmedlemsstatens nationella rätt i enlighet med detta direktiv, inbegripet, i tillämpliga fall, förbudet mot att ta emot och inneha medel från låntagare som inte är kopplade till andra auktorisationskrav för kreditförvaltare. Om det enligt de nationella bestämmelser i en värdmedlemsstat varigenom detta direktiv införlivas inför ytterligare krav för auktorisation som kreditförvaltare bör sådana ytterligare krav inte tillämpas på kreditförvaltare som utför gränsöverskridande kreditförvaltningsverksamhet i den värdmedlemsstaten.
- (35) För att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig tillsyn över gränsöverskridande kreditförvaltare bör det inrättas ett särskilt ramverk för samarbete mellan de behöriga myndigheterna i hem- och värdmedlemsstaterna och, när så är lämpligt, de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades. Det ramverket bör möjliggöra informationsutbyte, samtidigt som konfidentialiteten, tystnadsplikten och skyddet av enskilda och företags rättigheter bevaras, inspektioner på plats och på distans, tillhandahållandet av bistånd samt anmälan av resultaten av kontroller och inspektioner och eventuella åtgärder som vidtas.
- (36) En viktig förutsättning för att kreditförvärvare och kreditförvaltare ska kunna ta på sig rollen bör vara att de har möjlighet att få tillgång till all relevant information och medlemsstaterna bör säkerställa att detta är möjligt, samtidigt som unionens dataskyddsregler och de nationella dataskyddsreglerna iaktas. I det sammanhanget är det viktigt att kreditinstituten tillhandahåller detaljerad information till presumtiva kreditförvärvare så att de kan göra en egen bedömning av värdet av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller av det nödlidande kreditavtalet i sig. Kreditinstituten bör tillhandahålla den informationen endast en gång under processen, antingen under den inledande fasen eller efterföljande faser, men under alla omständigheter innan överlättelseavtalet ingås. Den skyldigheten att tillhandahålla information är nödvändig och motiverad för att presumtiva kreditförvärvare ska kunna göra välgrundade val innan de ingår en transaktion, och det är därför legitimt för kreditinstituten att dela låntagarnas personuppgifter med presumtiva kreditförvärvare. Sådan information bör strikt begränsas till vad som är nödvändigt för att presumtiva kreditförvärvare ska kunna bedöma värdet av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal, eller av det nödlidande kreditavtalet i sig, och sannolikheten för att få ersättning för avtalets värde. Medlemsstater bör se till att tillhandahållandet av information till presumtiva kreditförvärvare och den efterföljande användningen av denna information överensstämmer med unionens relevanta dataskyddsramverk.

- (37) Om ett kreditinstitut överlåter nödlidande kreditavtal bör det vara skyldigt att två gånger per år informera sin behöriga myndighet och värdepappersstatens behöriga myndigheter om åtminstone det sammanlagda utestående saldot för de överlåtna kreditportföljerna, samt antalet lån som ingår och storleken på dessa och huruvida överlåtelserna omfattar kreditavtal som ingåtts med konsumenter. För varje kreditportfölj som överlåts i en enda transaktion bör informationen inbegripa kreditförvärvarens identifieringskod för juridisk person (LEI-kod), eller i tillämpliga fall dess företrädares LEI-kod, eller, när denna inte är tillgänglig, kreditförvärvarens identitet och adress och, i förekommande fall, adress och identitet för dess företrädare i unionen. De behöriga myndigheterna bör kunna kräva att informationen i stället tillhandahålls kvartalsvis när de anser det nödvändigt, även på grund av det stora antalet transaktioner under en krisperiod. De behöriga myndigheterna i värdepappersstaten bör vara skyldiga att överföra dessa uppgifter till de myndigheter som är behöriga att utöva tillsyn över kreditförvärvaren. Sådana transparenskrav möjliggör en harmoniserad och effektiv övervakning av överlåtelser av kreditavtal inom unionen. I syfte att uppfylla proportionalitetsprincipen bör de behöriga myndigheterna, för att undvika dubbelarbete, beakta den information som de redan har tillgång till på andra sätt, särskilt när det gäller kreditinstitut. Medlemsstaterna bör säkerställa att kraven på anmälan till de behöriga myndigheterna avseende en kreditportfölj förblir kreditförvärvarens ansvar efter det att denna portfölj har överlåts till en kreditförvärvare.
- (38) I handlingsplanen erkändes det att kreditinstitutens datainfrastruktur skulle stärkas genom enhetliga och standardiserade data för nödlidande kreditavtal. EBA har utvecklat datamallar som ger information om kreditexponeringar utanför handelslagret och gör det möjligt för potentiella förvärvare att utvärdera kreditavtalens värde och genomföra en due diligence-granskning. Att tillämpa sådana mallar på kreditavtal skulle å ena sidan minska det asymmetriska informationsförhållandet mellan potentiella förvärvare och säljare av kreditavtal och därmed bidra till utvecklingen av en fungerande sekundärmarknad i unionen. Å andra sidan kan sådana datamallar, om de är alltför detaljerade, skapa en alltför stor börda för kreditinstituten utan någon märkbar vinst i fråga om information. EBA bör därför göra en översyn av datamallarna, i syfte att vidareutveckla dem så att de blir tekniska genomförandestandarder för kreditinstituten. Kreditinstituten bör vara skyldiga att använda datamallarna för överlåtelser av nödlidande kreditavtal, inklusive överlåtelser till andra kreditinstitut. Den skyldigheten bör endast tillämpas på överlåtelser av nödlidande kreditavtal och omfattar inte komplexa transaktioner där nödlidande kreditavtal ingår som en del av en sådan transaktion, inbegripet försäljning av filialer, försäljning av affärsområden eller försäljning av kunders portföljer som inte är begränsade till nödlidande kreditavtal och överlåtelser som en del av en pågående omstrukturering av det säljande kreditinstitutet inom ramen för insolvens-, resolutions- eller likvidationsförfaranden. För att proportionalitetsprincipen ska uppfyllas bör dessa informationskrav tillämpas på kreditinstituten på ett proportionellt sätt med hänsyn till krediternas art och storlek. Samtidigt bör kreditinstitutens skyldighet att följa datamodeller ta hänsyn till datumet för ingåendet av de nödlidande kreditavtalen. Andra säljare av kreditavtal bör kunna använda dessa standarder för att underlätta värderingen av de kreditavtal som saluförs. När det gäller värdepapperseringstransaktioner bör dessutom, om obligatoriska mallar avseende transparens föreskrivs, all dubbelrapportering till följd av detta direktiv undvikas.
- (39) Kommissionen bör ges befogenhet att anta tekniska standarder för genomförande som utvecklats av EBA för att specificera de mallar som kreditinstituten ska använda för att tillhandahålla den information som krävs enligt detta direktiv. Kommissionen bör anta dessa tekniska standarder för genomförande genom genomförandeakter enligt artikel 291 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1093/2010.
- (40) Eftersom kreditförvärvarna inte skapar nya krediter utan i stället och som föreskrivs i detta direktiv endast köper befintliga nödlidande kreditavtal på egen risk orsakar de inte tillsynsproblem och deras potentiella bidrag till systemrisken är försumbar. Det är därför inte berättigat att kräva att kreditförvärvare ska ansöka om auktorisation, men det är dock viktigt att unionens regler och de nationella reglerna för konsumentskydd fortsätter att tillämpas och att låntagarnas rättigheter även i fortsättningen är de som följer av det ursprungliga kreditavtalet.
- (41) Kreditförvärvare från tredjeländer skulle kunna göra det svårare för unionens låntagare att åberopa sina rättigheter enligt unionsrätten och för de nationella myndigheterna att övervaka verkställigheten av nödlidande kreditavtal. Kreditinstitut skulle även kunna avskräckas från att överlåta sådana nödlidande kreditavtal till förvärvare från tredjeländer på grund av ansänderisken. I den mån som företrädaren för en kreditförvärvare från tredjeländ av krediter som beviljats fysiska personer, inbegripet konsumenter och egenföretagare, eller av krediter som beviljats

mikroföretag och små och medelstora företag, inte är ett kreditinstitut eller ett annat institut än kreditinstitut som står under tillsyn av en behörig myndighet i en medlemsstat i enlighet med direktiv 2008/48/EG eller direktiv 2014/17/EU, eller en kreditförvaltare som auktoriserats i unionen, bör företrädaren utse en sådan enhet för att säkerställa att samma standarder avseende låntagarnas rättigheter bibehålls efter att det nödlidande kreditavtalet överläts.

- (42) För att bättre säkerställa att samma standarder avseende konsumenters rättigheter bibehålls efter att ett nödlidande kreditavtal överläts bör dessutom en kreditförvärvare som har hemvist i unionen, eller har sitt säte eller, om kreditförvärvaren enligt nationell rätt inte har något säte, sitt huvudkontor, i unionen också vara skyldiga att utse ett kreditinstitut eller ett annat institut än kreditinstitut som står under tillsyn av en behörig myndighet i en medlemsstat i enlighet med direktiv 2008/48/EG eller direktiv 2014/17/EU, eller en kreditförvaltare, för att utföra kreditförvaltningsverksamhet med avseende på nödlidande kreditavtal som ingåtts med konsumenter.
- (43) Värmedlemsstaterna bör kunna utvidga skyldigheten att utse en kreditförvaltare i förhållande till andra kreditavtal. Om överlåtelser av en kreditportfölj omfattar både kreditavtal med konsumenter, andra fysiska personer eller små och medelstora företag för vilka det krävs att ett kreditinstitut eller ett annat institut än ett kreditinstitut som står under tillsyn av en behörig myndighet i en medlemsstat i enlighet med direktiv 2008/48/EG eller direktiv 2014/17/EU eller en kreditförvaltare utses, och samtidigt även omfattar andra kreditavtal för vilka detta inte krävs, bör kreditförvärvaren eller, i tillämpliga fall, dennes företrädare, uppfylla denna skyldighet att utse ett kreditinstitut, ett annat institut eller en kreditförvaltare, när det gäller kreditavtal med konsumenter, andra fysiska personer eller små och medelstora företag. Kreditförvaltaren och kreditförvärvaren bör följa tillämplig unionsrätt och nationell rätt, och de nationella myndigheterna i de enskilda medlemsstaterna bör ges nödvändiga befogenheter att effektivt övervaka deras verksamhet.
- (44) När en kreditförvärvare, eller dennes företrädare som utsetts i enlighet med detta direktiv, är skyldig att utse en kreditförvaltare, ett kreditinstitut eller ett annat institut än kreditinstitut som står under tillsyn av en behörig myndighet i en medlemsstat i enlighet med direktiv 2008/48/EG eller direktiv 2014/17/EU, och väljer att själv förvalta och verkställa de rättigheter och skyldigheter som rör en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller det nödlidande kreditavtalet i sig, är kreditförvärvaren, eller dennes företrädare som utsetts i enlighet med detta direktiv, att betrakta som en kreditförvaltare och bör därför auktoriserats enligt detta direktiv.
- (45) Kreditförvärvare som använder kreditförvaltare, kreditinstitut eller andra institut än kreditinstitut som står under tillsyn av en behörig myndighet i en medlemsstat i enlighet med direktiv 2008/48/EG eller direktiv 2014/17/EU bör informera de behöriga myndigheterna i sin hemmedlemsstat om detta så att de relevanta behöriga myndigheterna kan utöva sina tillsynsbefogenheter i förhållande till hur kreditförvaltaren, kreditinstitutet eller det andra institutet som står under tillsyn av en behörig myndighet i en medlemsstat i enlighet med direktiv 2008/48/EG eller direktiv 2014/17/EU behandlar låntagaren. Kreditförvärvare bör också i god tid informera de behöriga myndigheter som ansvarar för tillsynen över dem om de anlitar en annan kreditförvaltare, ett annat kreditinstitut eller ett annat institut än kreditinstitut som står under tillsyn av en behörig myndighet i en medlemsstat i enlighet med direktiv 2008/48/EG eller direktiv 2014/17/EU.
- (46) Kreditförvärvare som direkt verkställer det kreditavtal som förvärvats bör göra det i enlighet med den lag som är tillämplig på kreditavtalet, inbegripet de konsumentskyddsregler som gäller för låntagaren. Nationella regler, särskilt beträffande verkställighet av avtal, konsumentskydd och straffrätt fortsätter att tillämpas och de behöriga myndigheterna bör säkerställa att kreditförvärvarna följer dessa regler på medlemsstaternas territorium.
- (47) För att underlätta verkställigheten av de skyldigheter som fastställs i detta direktiv, bör det i nationell rätt varigenom detta direktiv införlivas föreskrivas att när ett avtal om överlåtelse av ett kreditavtal ingås och en kreditförvärvare inte har hemvist i unionen, eller har sitt säte eller, om kreditförvärvaren enligt nationell rätt inte har något säte, sitt huvudkontor i unionen, utser kreditförvärvaren från tredjeland en företrädare som har hemvist i unionen, eller har sitt säte eller, om kreditförvärvaren enligt nationell rätt inte har något säte, sitt huvudkontor i unionen och som har

i uppdrag att bli kontaktad av de behöriga myndigheterna utöver eller i stället för kreditförvärvaren. Den företrädaren ansvarar för de skyldigheter som åläggs kreditförvärvare genom detta direktiv utan att det påverkar de skyldigheter som ålagts kreditförvalterna. Kreditförvärvare som överlåter nödlidande kreditavtal bör, två gånger per år och på aggregerad nivå, informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om åtminstone det sammanlagda utestående saldot för de överlåtna kreditportföljerna, samt antalet krediter som ingår och storleken på dessa och huruvida det omfattar avtal som ingåtts med konsumenter. För varje kreditportfölj som överlåts i en enda transaktion bör informationen inbegripa kreditförvärvarens identifieringskod för juridisk person (LEI-kod), eller i tillämpliga fall identifieringskoden för dess företrädare i unionen, eller, när denna inte är tillgänglig, kreditförvärvarens identitet och adress och, i förekommande fall, adress och identitet för dess företrädare i unionen. De behöriga myndigheterna bör kunna kräva att informationen i stället tillhandahålls kvartalsvis när de anser det nödvändigt, även på grund av det stora antalet transaktioner under en krisperiod.

- (48) För närvarande har olika myndigheter ansvar för auktorisation av och tillsyn över kreditförvaltare och kreditförvärvare i medlemsstaterna, och det är därför viktigt att medlemsstaterna förtydligar rollen för dessa myndigheter och tilldelar tillräckliga befogenheter, särskilt eftersom de skulle kunna behöva utöva tillsyn över enheter som tillhandahåller tjänster i andra medlemsstater. För att säkerställa en effektiv och proportionerlig tillsyn i hela unionen bör medlemsstaterna bevilja de behöriga myndigheterna nödvändiga befogenheter för att utföra sitt uppdrag enligt detta direktiv, inbegripet behörighet att få tillgång till nödvändig information, utreda eventuella överträdelse av detta direktiv, hantera låntagarnas klagomål och ålägga administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder, inbegripet återkallelse av auktorisationen. När sådana administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder tillämpas bör medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna tillämpar dem på ett proportionerligt sätt och motiverar sina beslut samt att dessa beslut bör bli föremål för rättslig prövning även i ärenden där de behöriga myndigheterna inte agerar inom de angivna tidsfristerna.
- (49) Bestämmelserna om överträdelse av detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas rätt att ingripa i fall av överträdelse av nationell rätt, rörande till exempel konsumentskydd, låntagares rättigheter eller brottslig verksamhet. I sådana fall är det de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten och i den medlemsstat där krediten beviljades som är behöriga att avgöra om nationell rätt har överträtts och därmed begränsas inte deras befogenheter genom detta direktiv.
- (50) Eftersom de sekundära kreditmarknadernas prestation i stor utsträckning kommer att vara beroende av de involverade enheternas goda rykte bör kreditförvaltarna inrätta en effektiv mekanism för att behandla låntagares klagomål. Medlemsstaterna bör säkerställa att de myndigheter som är behöriga att utöva tillsyn över kreditförvärvare och kreditförvaltare har effektiva och tillgängliga förfaranden för att hantera låntagares klagomål.
- (51) Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/679⁽⁶⁾ och (EU) 2018/1725⁽⁷⁾ tillämpas på behandling av personuppgifter vid tillämpningen av detta direktiv. Särskilt när personuppgifter behandlas med avseende på det här direktivet bör det exakta syftet anges, relevant rättslig grund åberopas, relevanta säkerhetskrav i förordning (EU) 2016/679 följas och principerna om nödvändighet, proportionalitet, ändamålsbegränsning, och transparens och proportionerlig lagringstid för uppgifter tillämpas. För dessa ändamål är en uppförandekod för hela branschen, i enlighet med artikel 40 i förordning (EU) 2016/679, att föredra. Dessutom bör inbyggt skydd av personuppgifter och dataskydd som standard ingå i alla databehandlingssystem som utvecklas och används inom ramen för detta direktiv. Likaså bör det administrativa samarbetet och ömsesidiga biståndet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter vara förenligt med de regler om skydd av personuppgifter som fastställs i förordning (EU) 2016/679 och följa de nationella regler om skydd av personuppgifter varigenom unionsrätten genomförs.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (52) För att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå fastställs i unionsrätten och i nationell rätt ett antal rättigheter och skyddsåtgärder med anknytning till kreditavtal som beviljats en konsument. Dessa rättigheter och skyddsåtgärder är i synnerhet tillämpliga på förhandlingar om och ingående av kreditavtal, på användning av otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter enligt direktiv 2005/29/EG och på kreditavtalets prestationer eller avsaknad av prestationer. Detta är särskilt fallet när det gäller långsiktiga konsumentkreditavtal som omfattas av direktiv 2014/17/EU med avseende på konsumenternas rätt att helt eller delvis fullgöra sina skyldigheter enligt ett kreditavtal innan det kreditavtalet löper ut eller att i tillämpliga fall bli informerade genom det standardiserade EU-faktabladet om en eventuell överlåtelse av kreditavtalet till en kreditförvärvare. Låntagarens rättigheter bör inte heller ändras om överlåtenheten av kreditavtalet mellan ett kreditinstitut och en kreditförvärvare sker i form av att avtalet förnyas. Som en allmän princip bör det säkerställas att låntagare inte får sämre villkor till följd av överlåtenheten av deras kreditavtal från ett kreditinstitut till en kreditförvärvare. Detta direktiv bör inte hindra medlemsstaterna från att tillämpa strängare bestämmelser för att skydda låntagare.
- (53) Utan att det påverkar andra skyldigheter enligt direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU, och i syfte att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå, bör dessa direktiv ändras för att säkerställa att konsumenten i god tid och innan villkoren i kreditavtalet eventuellt ändras får en tydlig och fullständig förteckning över alla sådana ändringar, tidsplanen för genomförandet av dem och nödvändiga uppgifter samt namnet på och adressen till den myndighet där konsumenten kan lämna in ett klagomål.
- (54) Information om ändring av bestämmelserna och villkoren i ett kreditavtal enligt direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU som införs genom ändringarna i det här direktivet bör inte påverka konsumenträttigheter som fastställs i direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU, inbegripet rätten till information.
- (55) Den vikt som läggs av unionslagstiftaren vid det konsumentskydd som anges i rådets direktiv 93/13/EEG⁽¹⁵⁾ och i direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU innebär att en överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller kreditavtalet i sig till en kreditförvärvare inte på något sätt bör påverka den skyddsnivå som beviljas konsumenterna genom unionsrätten. Kreditförvärvare och kreditförvaltare bör därför följa den unionsrätt och nationella rätt som är tillämplig på det ursprungliga kreditavtalet och låntagaren bör behålla samma skyddsnivå som tillhandahålls enligt tillämplig unionsrätt och nationell rätt eller som avgörs enligt unionens eller nationella lagvalsregler. Medlemsstaterna bör se till att inga andra kostnader avseende överlåtenheten av kreditavtalet än de som redan ingår i det kreditavtalet debiteras låntagaren. När det gäller avgifter som påförs konsumenter i händelse av betalningsförsummelse bör ändringar införas av direktiv 2008/48/EG som ålägger medlemsstaterna att följa samma regler som i direktiv 2014/17/EU om fastställande av tak för avgifter och sanktioner.
- (56) När det gäller konsumenter bör direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU ändras genom detta direktiv så att det fastställs att medlemsstaterna bör kräva att kreditgivare har adekvata riktlinjer och förfaranden så att de, när så är lämpligt, gör sitt yttersta för att medge skäliga anstånd innan utmättningsförfaranden inleds. Hänsyn bör tas till EBA:s riktlinjer av den 19 augusti 2015 om försenad betalning och utmätning och EBA:s riktlinjer av den 31 oktober 2018 om hantering av nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd och om ECB:s riktlinjer till bankerna om nödlidande lån av mars 2017. Vid beslut om vilka anståndsåtgärder som ska vidtas bör kreditgivarna ta hänsyn till konsumentens personliga omständigheter, intressen, rättigheter och återbetalningsförmåga, särskilt om kreditavtalet är säkrat genom en bostadsfastighet som är konsumentens huvudsakliga bostad. Anståndsåtgärder bör kunna bestå av vissa eftergifter till konsumenten, såsom en fullständig eller partiell refinansiering av ett kreditavtal eller en ändring av dess befintliga villkor, såsom förlängning av dess löptid, ändring av typen av kreditavtal, uppskjutande av betalningen av hela eller delar av återbetalningsbeloppet för en viss period, ändring av räntesatsen, erbjudande om ett betalningsuppskov, partiell återbetalning, valutaomräkning och partiell skuldavskrivning och skuldkonsolidering. Medlemsstaterna bör ha infört lämpliga anståndsåtgärder på nationell nivå. Förteckningen över anståndsåtgärder i detta direktiv, som ändringar av direktiven 2008/48/EG och 2014/17/EU, är inte uttömmande, och därför står det medlemsstaterna fritt att föreskriva ytterligare åtgärder. På samma sätt står det medlemsstaterna fritt att inte föreskriva en särskild åtgärd om så föreskrivs på nationell nivå, så länge som ett rimligt antal åtgärder fortfarande är tillgängliga. Om det efter utmättningsförfaranden kvarstår skulder bör medlemsstaterna säkerställa levnadsvillkor som uppfyller vissa minimikrav samt införa åtgärder för att underlätta återbetalning samtidigt som långsiktig överskuldssättning undviks. Åtminstone i fall där det pris som

⁽¹⁵⁾ Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 21.4.1993, s. 29).

erhålls för bostadsfastigheten påverkar det belopp som konsumenten är skyldig bör medlemsstaterna uppmana kreditgivare att vidta rimliga åtgärder för att få bästa möjliga pris för den utmäta bostadsfastigheten mot bakgrund av marknadsförhållandena. Medlemsstaterna bör inte hindra parterna i ett kreditavtal från att uttryckligen komma överens om att överlåtelsen av säkerheten till kreditgivaren är tillräcklig för att återbetala krediten, särskilt när krediten är säkrad genom låntagarens huvudsakliga bostad.

- (57) För att säkerställa att konsumentskyddsnivån inte påverkas i händelse av en överlåtelse till en tredje part av kreditgivarens rättigheter enligt ett hypotekslåneavtal eller av kreditavtalet i sig, bör direktiv 2014/17/EU ändras för att fastställa att vid en överlåtelse av krediter som omfattas av direktivet ska konsumenten ha rätt att göra gällande samma invändningar gentemot kreditförvärvaren som konsumenten hade haft gentemot den ursprungliga kreditgivaren och att bli informerad om överlåtelsen.
- (58) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument⁽¹⁾, har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är motiverat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Unionslagstiftaren anser att det är motiverat att sådana dokument översänds avseende detta direktiv.
- (59) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42.1 i förordning (EU) 2018/1725 och avgav ett yttrande den 24 januari 2019.
- (60) Kommissionen bör se över hur effektivt detta direktiv fungerar allteftersom framsteg görs i fråga om upprättandet av en inre sekundärmarknad för nödlidande kreditavtal med ett starkt konsumentskydd. Kommissionen har goda förutsättningar att analysera specifika gränsöverskridande frågor som inte kan identifieras eller hanteras på ett korrekt sätt av enskilda medlemsstater, såsom risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan uppstå i samband med kreditförvaltningsverksamhet och kreditförvärvares verksamhet och samarbetet mellan behöriga myndigheter från olika medlemsstater. Det är därför lämpligt att kommissionen i sin översyn av detta direktiv även bör inkludera en ingående bedömning av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i samband med den verksamhet som kreditförvaltare och kreditförvärvare bedriver och av det administrativa samarbetet mellan behöriga myndigheter.
- (61) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att stärka utvecklingen av sekundärmarknader för nödlidande lån i unionen och samtidigt ytterligare förstärka skyddet av låntagare, i synnerhet konsumenter, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av dess omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, får unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

I detta direktiv fastställs ett gemensamt ramverk för och krav avseende följande:

- a) Kreditförvaltare som agerar för en kreditförvärvares räkning avseende en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller avseende det nödlidande kreditavtalet i sig, som utfärdats av ett kreditinstitut som är etablerat i unionen.

⁽¹⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

- b) Kreditförvärvare av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller det nödlidande kreditavtalet i sig som utfärdats av ett kreditinstitut som är etablerat i unionen.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på följande:
 - a) Kreditförvaltare som agerar på uppdrag av en kreditförvärvare avseende en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller det nödlidande kreditavtalet i sig, som utfärdats av ett kreditinstitut som är etablerat i unionen i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt.
 - b) Kreditförvärvare som förvärvat en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller det nödlidande kreditavtalet i sig, som utfärdats av ett kreditinstitut som är etablerat i unionen i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt.
2. När det gäller kreditavtal som omfattas av tillämpningsområdet för detta direktiv ska detta direktiv inte påverka vare sig avtalsrättsliga eller civilrättsliga principer enligt nationell rätt i fråga om överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller av kreditavtalet i sig, och inte heller det skydd som beviljas konsumenter eller låntagare, särskilt enligt förordningarna (EG) nr 593/2008 och (EU) nr 1215/2012, direktiven 93/13/EEG, 2008/48/EG, 2014/17/EU samt de nationella bestämmelser varigenom dessa direktiv införlivas eller andra relevanta bestämmelser i unionsrätten och nationell rätt om konsumentskydd och låntagarrättigheter.
3. Detta direktiv ska inte påverka begränsningar som påförs i medlemsstaternas nationella rätt avseende överlåtelser av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller det nödlidande kreditavtalet i sig, som inte förfallit, som varit förfallet mindre än 90 dagar eller som inte avslutats i enlighet med nationell civilrätt.
4. Detta direktiv ska inte påverka kraven i medlemsstaternas nationella rätt avseende förvaltningen av en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller av kreditavtalet i sig, om kreditförvärvaren är ett specialföretag för värdepapperisering enligt definitionen i artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 ⁽²⁰⁾, så länge sådan nationell rätt
 - a) inte påverkar den konsumentskyddsnivå som föreskrivs i detta direktiv,
 - b) säkerställer att de behöriga myndigheterna erhåller nödvändiga uppgifter från kreditförvaltarna.
5. Detta direktiv ska inte tillämpas på följande:
 - a) Förvaltning av en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller av kreditavtalet i sig som utförs av
 - i) ett kreditinstitut som är etablerat i unionen,
 - ii) en förvaltare av alternativa investeringsfonder som är auktoriserad eller registrerad i enlighet med direktiv 2011/61/EU eller ett förvaltningsbolag eller ett investeringsbolag som auktoriserats i enlighet med direktiv 2009/65/EG, förutsatt att investeringsbolaget inte har utsett ett förvaltningsbolag enligt det direktivet för den fond som det förvaltar,
 - iii) ett annat institut än ett kreditinstitut som står under tillsyn av en behörig myndighet i en medlemsstat i enlighet med artikel 20 i direktiv 2008/48/EG eller artikel 35 i direktiv 2014/17/EU när det bedriver verksamhet i den medlemsstaten.

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2402 av den 12 december 2017 om ett allmänt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering samt om ändring av direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG och 2011/61/EU och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 648/2012 (EUT L 347, 28.12.2017, s. 35).

- b) Förvaltning av en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller av kreditavtalet i sig som inte utfärdats av ett kreditinstitut som är etablerat i unionen, utom i de fall kreditgivarens rättigheter enligt kreditavtalet eller kreditavtalet i sig ersätts av ett kreditavtal som utfärdats av ett sådant kreditinstitut.
- c) Förvärv av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller av det nödlidande kreditavtalet i sig av ett kreditinstitut som är etablerat i unionen.
- d) Överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller av kreditavtalet i sig som ägt rum före det datum som avses i artikel 32.2 första stycket.
6. Medlemsstaterna får från tillämpningen av detta direktiv undanta förvaltningen av en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller av kreditavtalet i sig som utförs av notarier och utmätningsmän enligt definitionen i nationell rätt, eller advokater enligt definitionen i artikel 1.2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/5/EG⁽¹⁾, när dessa utövar kreditförvaltningsverksamhet som en del av sin yrkesverksamhet.

Artikel 3

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *kreditinstitut*: ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i förordning (EU) nr 575/2013.
2. *kreditgivare*: ett kreditinstitut som har utfärdat en kredit, eller en kreditförvärvare.
3. *låntagare*: en fysisk eller juridisk person, som har ingått ett kreditavtal med ett kreditinstitut, inbegripet den till vilken rätten har övergått.
4. *kreditavtal*: ett avtal såsom det ursprungligen utfärdats, ändrats eller ersatts, varigenom ett kreditinstitut beviljar en kredit i form av ett betalningsanslående, ett lån eller någon annan liknande finansieringsform.
5. *kreditförvaltningsavtal*: ett skriftligt avtal som ingåtts mellan en kreditförvärvare och en kreditförvaltare avseende den verksamhet som ska utföras av kreditförvaltaren för kreditförvärvarens räkning.
6. *kreditförvärvare*: en fysisk eller juridisk person, som inte är ett kreditinstitut, som förvärvar en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller det nödlidande kreditavtalet i sig inom ramen för sin handels-, närings- eller yrkesverksamhet, i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell rätt.
7. *tillhandahållare av kreditförvaltning*: en tredje part som används av en kreditförvaltare för att utföra någon av kreditförvaltningsverksamheterna.
8. *kreditförvaltare*: en juridisk person som inom ramen för sin affärsverksamhet förvaltar och verkställer rättigheter och skyldigheter med avseende på en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller med avseende på det nödlidande kreditavtalet i sig för en kreditförvärvarens räkning, och som utför åtminstone en eller flera kreditförvaltningsverksamheter.
9. *kreditförvaltningsverksamhet*: en eller flera av följande verksamheter:
 - a) insamling eller indrivning från låntagaren i enlighet med nationell rätt av betalningar med avseende på en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller avseende kreditavtalet i sig,
 - b) omförhandling med låntagaren, i enlighet med nationell rätt, av de villkor och bestämmelser som rör kreditgivarens rättigheter enligt ett kreditavtal eller av kreditavtalet i sig i enlighet med de instruktioner som lämnats av kreditförvärvaren, såvida kreditförvaltaren inte är en kreditförmedlare enligt definitionen i artikel 3 f i direktiv 2008/48/EG eller artikel 4.5 i direktiv 2014/17/EU,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/5/EG av den 16 februari 1998 om underlättande av stadigvarande utövande av advokatyrket i en annan medlemsstat än den i vilken auktorisationen erhöles (EGT L 77, 14.3.1998, s. 36).

- c) hantering av klagomål avseende en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller avseende kreditavtalet i sig.
- d) information till låntagaren om ändringar av räntor eller avgifter eller om förfallna betalningar avseende en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller avseende kreditavtalet i sig.
10. *hemmedlemsstat*: när det gäller en kreditförvaltare, den medlemsstat där dess säte är beläget eller, om kreditförvaltaren enligt nationell rätt inte har något säte, den medlemsstat där dess huvudkontor är beläget eller, när det gäller en kreditförvärvare, den medlemsstat där kreditförvärvaren eller dess företrädare har hemvist eller har sitt säte eller, om kreditförvärvaren enligt nationell rätt inte har något säte, den medlemsstat där dess huvudkontor är beläget.
11. *värmedlemsstat*: en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten, där en kreditförvaltare har etablerat en filial, eller där kreditförvaltaren utför kreditförvaltningsverksamhet, och under alla omständigheter, där låntagaren har hemvist eller har sitt säte eller, om denne enligt nationell rätt inte har något säte, den medlemsstat där dess huvudkontor är beläget.
12. *konsument*: en fysisk person som i de kreditavtal som omfattas av detta direktiv agerar för ändamål som faller utanför dennes handels-, närings- eller yrkesverksamhet.
13. *nödlidande kreditavtal*: ett kreditavtal som klassificeras som en nödlidande exponering i enlighet med artikel 47a i förordning (EU) nr 575/2013.

AVDELNING II

KREDITFÖRVALTARE

KAPITEL I

Auktorisation av kreditförvaltare

Artikel 4

Allmänna krav

1. Medlemsstaterna ska kräva att en kreditförvaltare erhåller auktorisation i en hemmedlemsstat innan den inleder sin verksamhet inom medlemsstatens territorium i enlighet med de krav som fastställs i de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas.
2. Medlemsstaterna ska ge befogenhet att bevilja en sådan auktorisation som avses i punkt 1 i denna artikel till de behöriga myndigheter som utsetts enligt artikel 21.3.

Artikel 5

Krav för beviljande av auktorisation

1. Utan att det påverkar artikel 6 ska medlemsstaterna fastställa följande krav för beviljande av en sådan auktorisation som avses i artikel 4.1:
 - a) Sökanden är en sådan juridisk person som avses i artikel 54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och har sitt säte eller, om sökanden enligt nationell rätt inte har något säte, sitt huvudkontor, i den medlemsstat där sökanden ansöker om auktorisation.
 - b) Medlemmarna i sökandens lednings- eller förvaltningsorgan har tillräckligt gott anseende, vilket de kan påvisa genom att uppfylla följande krav:
 - i) De förekommer inte i belastningsregistret eller i något annat motsvarande nationellt register för relevanta brott, i synnerhet de med anknytning till egendom, finansiella tjänster och verksamheter, penningtvätt, ocker, bedrägeri, skattebrott, brott mot tystnadsplikten eller brott mot den fysiska integriteten, samt andra brott enligt lagstiftning som rör företag, konkurs, insolvens eller konsumentskydd.

- ii) De kumulativa effekterna av mindre incidenter inverkar inte på deras goda anseende.
 - iii) De har alltid handlat på ett transparent, öppet och samarbetsvilligt sätt i sina tidigare affärsförbindelser med tillsyns- och regleringsmyndigheter.
 - iv) De är inte föremål för något pågående insolvensförfarande eller har tidigare försatts i konkurs, såvida inte rättigheterna återställts i enlighet med nationell rätt.
- c) Sökandens lednings- eller förvaltningsorgan som helhet har tillräckliga kunskaper och erfarenheter för att kunna bedriva sin verksamhet på ett kompetent och ansvarsfullt sätt.
- d) De personer som har kvalificerade innehav hos sökanden, i den mening som avses i artikel 4.1.36 i förordning (EU) nr 575/2013, har tillräckligt gott anseende vilket de kan påvisa genom att uppfylla de krav som fastställs i leden b i och iv i denna punkt.
- e) Sökanden har inrättat robusta styrformer och adekvata interna kontrollmekanismer, inklusive riskhanterings- och redovisningsförfaranden, som säkerställer att låntagarens rättigheter respekteras och att den lagstiftning som reglerar en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller kreditavtalet i sig samt förordning (EU) 2016/679 efterlevs.
- f) Sökanden tillämpar en lämplig policy som säkerställer efterlevnad av regler om skydd för låntagarna och en rättvis och omsorgsfull behandling av dem, inbegripet genom att beakta deras ekonomiska situation och att dessa låntagare vid behov hänvisas till skuldrådgivning eller sociala tjänster.
- g) Sökanden har adekvata och särskilda interna förfaranden som säkerställer att låntagares klagomål registreras och handläggs.
- h) Sökanden har infört adekvata förfaranden för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, om kreditförvaltare i de nationella bestämmelser varigenom direktiv (EU) 2015/849 införlivas utsetts till ansvariga enheter för att förebygga och bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.
- i) Sökanden omfattas enligt tillämplig nationell rätt av krav avseende rapportering och offentliggörande.
2. EBA ska, efter samråd med berörda intressenter och med beaktande av alla berörda intressen, utfärda riktlinjer i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) nr 1093/2010 med avseende på de krav som anges i punkt 1 c i den här artikeln.
3. Hemmedlemsstatens behöriga myndigheter ska vägra att utfärda en sådan auktorisation som avses i artikel 4.1 om sökanden inte uppfyller de krav som anges i punkt 1 i den här artikeln och, i förekommande fall, i artikel 6.2 a.

Artikel 6

Rätt att inneha medel

1. Medlemsstaterna ska fastställa huruvida kreditförvaltare, när de utför kreditförvaltningsverksamhet på deras territorium antingen,
- a) får ta emot och inneha medel från låntagare för att överföra dessa medel till kreditförvärvare, eller
 - b) inte får ta emot och inneha medel från låntagare.

2. I de fall där kreditförvaltaren får ta emot och inneha medel från låntagare enligt punkt 1 a ska medlemsstaterna
- uppställa, utöver de krav för beviljande av tillstånd som anges i artikel 5.1, ett krav på att sökanden har ett separat konto i ett kreditinstitut till vilket alla medel som mottagits från låntagare ska insättas och behållas fram till dess att de överförs till respektive kreditförvärvare, på de villkor som överenskommit med kreditförvärvaren,
 - säkerställa att dessa medel skyddas i enlighet med nationell rätt till förmån för kreditförvärvaren mot krav från kreditförvaltarnas övriga borgenärer, särskilt i händelse av insolvens,
 - fastställa att när en låntagare gör en betalning till en kreditförvaltaren för att helt eller delvis återbetala de belopp som avser en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal, eller det nödlidande kreditavtalet i sig, ska den betalningen anses ha betalats till kreditförvärvaren,
 - kräva att en kreditförvaltaren lämnar ett kvitto eller betalningsbevis till låntagaren, i pappersform eller på något annat varaktigt medium, när kreditförvaltaren mottar medel från låntagaren, med bekräftelse av de mottagna beloppen.
3. Om en kreditförvaltaren inte avser att ta emot och inneha medel från låntagare som en del av sin affärsmodell ska kreditförvaltaren ange detta i sin ansökan om auktorisation enligt artikel 4.1. I sådana fall ska de krav som uppställts i enlighet med punkt 2 a i den här artikeln inte tillämpas.

Artikel 7

Förfarande för auktorisation av kreditförvaltaren

- Medlemsstaterna ska fastställa ett förfarande för auktorisation av kreditförvaltaren som gör det möjligt för en sökande att lämna in en ansökan och lämna alla uppgifter som är nödvändiga för att hemmedlemsstatens behöriga myndighet ska kunna kontrollera att sökanden har uppfyllt alla villkor som fastställs i de nationella bestämmelser varigenom artikel 5.1 och, i förekommande fall, artikel 6.2 a införlivas.
- En ansökan om auktorisation av kreditförvaltaren, som avses i punkt 1, ska åtföljas av följande:
 - Bevis på sökandens rättsliga ställning och en kopia av stiftelseurkunden och bolagsordningen.
 - Adress till sökandens huvudkontor eller säte.
 - Identiteten på medlemmarna i sökandens lednings- eller förvaltningsorgan och de personer som har kvalificerade innehav i enlighet med artikel 4.1.36 i förordning (EU) nr 575/2013.
 - Bevis på att sökanden uppfyller villkoren i artikel 5.1 b och c.
 - Bevis på att de personer som har kvalificerade innehav i den mening som avses i artikel 4.1.36, i förordning (EU) nr 575/2013 uppfyller de villkor som fastställs i artikel 5.1 d i detta direktiv.
 - Bevis på de styrformer och interna kontrollmekanismer som avses i artikel 5.1 e.
 - Bevis på den policy som avses i artikel 5.1 f.
 - Bevis på de interna förfaranden som avses i artikel 5.1 g.
 - Bevis på de förfaranden som avses i artikel 5.1 h.
 - I förekommande fall, bevis på att det finns ett separat konto i ett kreditinstitut enligt artikel 6.2 a.
 - Eventuella utkontrakteringsavtal, som avses i artikel 12.1.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna i en hemmedlemsstat, inom 45 arbetsdagar från mottagandet av ansökan om auktorisation, bedömer om ansökan är fullständig.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter, inom 90 dagar efter mottagandet av en fullständig ansökan eller, om ansökan anses vara ofullständig, av den information som krävs, underrättar sökanden om huruvida auktorisation beviljats eller nekats samt, anger skälen varför auktorisation har nekats.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att en sökande har rätt att överklaga inför domstol antingen om hemmedlemsstatens behöriga myndigheter beslutar att avslå en ansökan om auktorisation enligt artikel 5.3 eller om inget beslut har fattats av de behöriga myndigheterna avseende ansökan inom den tidsfrist som fastställs i punkt 4 i den här artikeln.

Artikel 8

Upphävande av auktorisation

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter har de tillsyns- och utredningsbefogenheter samt befogenheter att ålägga sanktioner som krävs i enlighet med artikel 22 för att återkalla en auktorisation som beviljats en kreditförvaltare om något av följande är tillämpligt på en sådan kreditförvaltare:
 - a) Inte utnyttjar auktorisationen inom tolv månader efter det att den beviljades.
 - b) Uttryckligen avstår från auktorisationen.
 - c) Har upphört att bedriva verksamhet som kreditförvaltare i mer än tolv månader.
 - d) Har erhållit auktorisationen på grundval av oriktiga uppgifter eller på något annat sätt i strid mot gällande regler.
 - e) Inte längre uppfyller kraven för beviljande av auktorisation som kreditförvaltare i artikel 5.1 och, i förekommande fall, i artikel 6.2 a.
 - f) Begår en allvarlig överträdelse av tillämpliga regler, inbegripet de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas, eller av andra konsumentskyddsregler, inbegripet tillämpliga regler i värdmedlemsstaten och i den medlemsstat där krediten beviljades.
2. När en auktorisation återkallas i enlighet med punkt 1 i denna artikel ska medlemsstaterna säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter omedelbart underrättar de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten om kreditförvaltaren tillhandahåller tjänster enligt artikel 13, och även de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten.

Artikel 9

Förteckning eller register över auktoriserade kreditförvaltare

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna inrättar och upprätthåller åtminstone en förteckning, eller om det anses mer lämpligt, ett nationellt register över alla kreditförvaltare som är auktoriserade att tillhandahålla tjänster inom deras territorium, inbegripet kreditförvaltare som tillhandahåller tjänster enligt artikel 13 i detta direktiv.

EBA ska utarbeta riktlinjer i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) nr 1093/2010 för att inrätta och upprätthålla sådana förteckningar eller register och specificera de typer av information som ingår i dem för att garantera lika spelregler i hela unionen och transparens för kreditförvärvare och låntagare.
2. Den förteckning eller det register som avses i punkt 1 ska göras tillgängligt för allmänheten på de behöriga myndigheternas webbplats och uppdateras regelbundet.

3. Om en auktorisation har återkallats enligt artikel 8 ska de behöriga myndigheterna utan dröjsmål uppdatera den förteckning eller det register som avses i artikel 1 i den här artikeln.

Artikel 10

Kontakter med låntagare, uppgifter om överlåtelse och efterföljande kommunikation

1. Medlemsstaterna ska kräva att kreditförvärvare och kreditförvaltare i sina kontakter med låntagare
 - a) handlar i god tro, rättvist och professionellt,
 - b) tillhandahåller information som inte är vilsedande, otydlig eller felaktig,
 - c) respekterar och skyddar låntagarnas personuppgifter och integritet,
 - d) kommunicerar med låntagarna på ett sätt som inte utgör trakasserier, tvång eller otillbörlig påverkan.
2. Medlemsstaterna ska se till att kreditförvärvaren, eller den enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii eller kreditförvaltaren, om en sådan utsetts att utföra kreditförvaltningsverksamhet, efter varje överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal, eller av det nödlidande kreditavtalet i sig, till en kreditförvärvare, och alltid före den första skuldindrivningen, men även på begäran av låntagaren, sänder låntagaren ett meddelande i pappersform eller via något annat varaktigt medium, med åtminstone följande:
 - a) Information om den överlåtelse som ägt rum, inklusive datum för överlåtelsen.
 - b) Kreditförvärvarens identitet och kontaktuppgifter.
 - c) Identiteten på och kontaktuppgifterna till kreditförvaltaren eller den enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii, om en sådan utsetts.
 - d) Om en kreditförvaltare utsetts, bevis för auktorisation av kreditförvaltaren som beviljats enligt artikel 7.
 - e) I förekommande fall, identiteten på och kontaktuppgifterna till tillhandahållaren av kreditförvaltning.
 - f) Presentation på ett framträdande sätt av en kontaktpunkt från vilken information vid behov kan erhållas hos kreditförvärvaren, eller hos den enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii eller hos kreditförvaltaren, om en sådan utsetts att utföra kreditförvaltningsverksamhet, och i förekommande fall hos tillhandahållaren av kreditförvaltning.
 - g) Information om de belopp som låntagaren är skyldig vid tidpunkten för meddelandet, med uppgift om vad som ska betalas som kapital, ränta, avgifter och andra tillåtna pålagor.
 - h) En förklaring om att all relevant unionsrätt och nationell rätt, i synnerhet rörande verkställighet av avtal, konsumentskydd, låntagares rättigheter och straffrätt, fortsätter att vara tillämplig.
 - i) Namn på samt adress och kontaktuppgifter till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där låntagaren har hemvist eller har sitt säte eller, om låntagaren enligt nationell rätt inte har något säte, den medlemsstat där dess huvudkontor är beläget och där låntagaren kan lämna in ett klagomål.

Det meddelande som föreskrivs i första stycket ska vara skrivet på ett språk som är klart och begripligt för allmänheten.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvärvaren, eller den enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii eller kreditförvaltaren, om en sådan utsetts att utföra kreditförvaltningsverksamhet, under alla efterföljande kontakter med låntagaren inkluderar den information som anges i punkt 2 f i den här artikeln, förutom när det rör sig om det första meddelandet efter det att en ny kreditförvaltare har utsetts, i vilket fall den information som anges i punkt 2 c och d i den här artikeln också ska inkluderas.
4. Punkterna 2 och 3 ska inte påverka tillämpningen av eventuella ytterligare krav på kommunikation som föreskrivs i annan tillämplig unionsrätt eller nationell rätt.

Artikel 11

Avtalsförhållandet mellan en kreditförvaltare och en kreditförvärvare

1. Om en kreditförvärvare inte själv utför kreditförvaltningsverksamhet ska medlemsstaterna säkerställa att en utsedd kreditförvaltare tillhandahåller sina tjänster avseende förvaltning och verkställighet av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller av det nödlidande kreditavtalet i sig på grundval av ett kreditförvaltningsavtal med kreditförvärvaren.
2. Det kreditförvaltningsavtal som avses i punkt 1 ska innehålla följande:
 - a) En detaljerad beskrivning av den kreditförvaltningsverksamhet som ska utföras av kreditförvaltaren.
 - b) Ersättningsnivån för kreditförvaltaren eller hur ersättningen ska beräknas.
 - c) Uppgifter om i vilken utsträckning kreditförvaltaren kan företräda kreditförvärvaren i förhållande till låntagaren.
 - d) Ett åtagande från parterna att följa den unionsrätt och nationella rätt som är tillämplig på en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller på kreditavtalet i sig, inbegripet vad gäller konsument- och dataskydd.
 - e) En klausul med krav på en rättvis och omsorgsfull behandling av låntagarna.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att det kreditförvaltningsavtal som avses i punkt 1 innehåller ett krav på att kreditförvaltaren underrättar kreditförvärvaren innan någon del av dess kreditförvaltningsverksamhet utkontrakteras.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltaren dokumenterar och behåller följande uppgifter i minst fem år från och med dagen då det kreditförvaltningsavtal som avses i punkt 1 upphör att gälla eller under den tillämpliga lagstadgade preskriptionstiden i hemmedlemsstaten, i båda fallen dock högst 10 år:
 - a) Relevant korrespondens med både kreditförvärvaren och låntagaren, på de villkor som föreskrivs i tillämplig nationell rätt.
 - b) Relevanta instruktioner som mottagits av kreditförvärvaren avseende kreditgivares rättigheter enligt varje nödlidande kreditavtal, eller avseende det nödlidande kreditavtalet i sig, som kreditförvaltaren förvaltar och verkställer på kreditförvärvarens vägnar, enligt de villkor som föreskrivs i tillämplig nationell rätt.
 - c) Kreditförvaltningsavtalet.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltaren på begäran tillhandahåller de behöriga myndigheterna de uppgifter som avses i punkt 4.

Artikel 12

Utkontraktering som utförs av en kreditförvaltare

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att när en kreditförvaltare använder en tillhandahållare av kreditförvaltning för att utföra någon av kreditförvaltningsverksamheterna förblir kreditförvaltaren fullt ansvarig för efterlevnaden av alla skyldigheter enligt de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas. Utkontraktering av denna kreditförvaltningsverksamhet ska omfattas av följande villkor:
 - a) Ingående av ett skriftligt utkontrakteringsavtal mellan kreditförvaltaren och tillhandahållaren av kreditförvaltning enligt vilket tillhandahållaren av kreditförvaltning är skyldig att följa tillämplig lagstiftning, inbegripet nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas, och relevant unionsrätt eller nationell rätt som är tillämplig på en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller på kreditavtalet i sig.
 - b) Det är förbjudet att samtidigt utkontraktera all kreditförvaltningsverksamhet till en tillhandahållare av kreditförvaltning.
 - c) Avtalsförhållandet mellan kreditförvaltaren och kreditförvärvaren och kreditförvaltarens skyldigheter gentemot kreditförvärvaren eller låntagarna ändras inte genom utkontrakteringsavtalet med tillhandahållaren av kreditförvaltning.

- d) En kreditförvaltares efterlevnad av kraven i sin auktorisation enligt artikel 5.1 påverkas inte av en utkontraktering av viss kreditförvaltningsverksamhet.
- e) Utkontraktering till tillhandahållaren av kreditförvaltning hindrar inte de behöriga myndigheternas tillsyn över en kreditförvaltare i enlighet med artiklarna 14 och 21.
- f) Kreditförvaltaren har direkt tillgång till alla relevanta uppgifter om den kreditförvaltningsverksamhet som utkontrakterats till tillhandahållaren av kreditförvaltning.
- g) Efter det att utkontrakteringsavtalet upphört att gälla har kreditförvaltaren den sakkunskap och de resurser som krävs för att kunna tillhandahålla den kreditförvaltningsverksamhet som utkontrakterats.

Utkontraktering av kreditförvaltningsverksamhet får inte ske på ett sådant sätt att kvaliteten på kreditförvaltarens internkontroll eller sundheten eller kontinuiteten i kreditförvaltningsverksamheten försämras.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltaren informerar de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten och, i tillämpliga fall, värdmedlemsstaten, innan kreditförvaltningsverksamhet utkontrakteras i enlighet med punkt 1.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltaren dokumenterar och behåller uppgifter om de relevanta instruktioner som getts till tillhandahållaren av kreditförvaltning, i enlighet med de villkor som fastställs i tillämplig nationell rätt, liksom det utkontrakteringsavtal som avses i punkt 1, för en period om minst fem år från och med dagen då utkontrakteringsavtalet upphör att gälla, eller för den tillämpliga lagstadgade preskriptionstiden i medlemsstaten, i båda fallen dock högst tio år.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltaren och tillhandahållaren av kreditförvaltning på begäran tillhandahåller de behöriga myndigheterna de uppgifter som avses i punkt 3.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillhandahållare av kreditförvaltning inte tillåts ta emot och inneha medel från låntagare.

KAPITEL II

Gränsöverskridande kreditförvaltningsverksamhet

Artikel 13

Frihet att tillhandahålla kreditförvaltningsverksamhet i en värdmedlemsstat

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att en kreditförvaltare som har erhållit en auktorisation i enlighet med artikel 4.1 i en hemmedlemsstat har rätt att i unionen tillhandahålla de tjänster som omfattas av denna auktorisation, utan att detta påverkar de begränsningar och krav som fastställs i värdmedlemsstatens nationella rätt i enlighet med detta direktiv – inbegripet i tillämpliga fall, ett förbud mot att ta emot och inneha medel från låntagare – och som inte är kopplade till andra auktorisationskrav för kreditförvaltare, eller de som fastställts för omförhandling av villkor och bestämmelser som rör en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller av kreditavtalet i sig.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att om en kreditförvaltare som har erhållit en auktorisation i enlighet med artikel 4.1 i en hemmedlemsstat avser att tillhandahålla tjänster i en värdmedlemsstat, ska den meddela följande uppgifter till hemmedlemsstatens behöriga myndighet:
 - a) Den värdmedlemsstat där kreditförvaltaren avser att tillhandahålla tjänster och, om kreditförvaltaren redan känner till denna information, den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten.
 - b) I tillämpliga fall, adressen till kreditförvaltarens filial som etablerats i värdmedlemsstaten.
 - c) I tillämpliga fall, identiteten på och adressen till tillhandahållaren av kreditförvaltning i värdmedlemsstaten.

- d) Identiteten på de personer som är ansvariga för kreditförvaltningsverksamheten i värdmedlemsstaten.
- e) I tillämpliga fall, uppgifter om de åtgärder som vidtagits för att anpassa kreditförvaltarens interna förfaranden, styrformer och interna kontrollmekanismer för att säkerställa att den lagstiftning som är tillämplig på en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller kreditavtalet i sig följs.
- f) En beskrivning av det förfarande som fastställts för efterlevnaden av reglerna om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, och genom vilket kreditförvaltare enligt den nationella rätt i värdmedlemsstaten varigenom direktiv (EU) 2015/849 införlivas har utsetts som ansvariga enheter för att förebygga och bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.
- g) Att kreditförvaltaren har möjlighet att kommunicera på värdmedlemsstatens språk eller på kreditavtalets språk.
- h) Huruvida kreditförvaltaren är auktoriserad i sin hemmedlemsstat att ta emot och inneha medel från låntagare.
3. Hemmedlemsstatens behöriga myndigheter ska inom 45 dagar efter att ha mottagit alla de uppgifter som avses i punkt 2 vidarebefordra dessa uppgifter till värdmedlemsstatens behöriga myndigheter, som utan dröjsmål ska bekräfta att de mottagits. Hemmedlemsstatens behöriga myndigheter ska därefter informera kreditförvaltaren om vilken dag informationen lämnades till värdmedlemsstatens behöriga myndigheter och vilken dag dessa behöriga myndigheter bekräftar mottagandet av informationen. Hemmedlemsstatens behöriga myndigheter ska också vidarebefordra all information som avses i punkt 2 till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att en kreditförvaltare har rätt att överklaga inför domstol om hemmedlemsstatens behöriga myndigheter underlåter att meddela de uppgifter som avses i punkt 2.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltaren har möjlighet att börja tillhandahålla tjänster i värdmedlemsstaten från och med den tidigaste av följande tidpunkter:
- a) Mottagande av ett meddelande från de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten som bekräftar mottagande av det meddelande som avses i punkt 3.
- b) I avsaknad av ett mottagande av ett meddelande som avses i led a i denna punkt, efter utgången av två månader från den dag då alla de uppgifter som avses i punkt 2 har överlämnats till värdmedlemsstatens behöriga myndigheter.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att en kreditförvaltare underrättar hemmedlemsstatens behöriga myndigheter om alla senare ändringar av de uppgifter som ska lämnas i enlighet med punkt 2. I sådana fall ska medlemsstaterna säkerställa att det förfarande som anges i punkterna 3, 4 och 5 följs.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att värdmedlemsstatens behöriga myndigheter, i den förteckning eller det register som avses i artikel 9, registrerar de kreditförvaltare som är auktoriserade att tillhandahålla kreditförvaltningsverksamhet inom deras territorium och uppgifter om hemmedlemsstaten.

Artikel 14

Övervakning av kreditförvaltare som tillhandahåller gränsöverskridande tjänster

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter granskar och utvärderar den kontinuerliga efterlevnaden av kraven i detta direktiv avseende en kreditförvaltare som utför kreditförvaltningsverksamhet i en värdmedlemsstat.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten har befogenhet att med hänsyn till kraven i detta direktiv övervaka, utreda och ålägga administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder avseende kreditförvaltare när dessa utför kreditförvaltningsverksamhet i en värdmedlemsstat.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter underrättar värdmedlemsstatens behöriga myndigheter och, när så är lämpligt, de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten, om de åtgärder som vidtagits i förhållande till kreditförvaltaren.
4. Medlemsstaterna ska, när en kreditförvaltare utför kreditförvaltningsverksamhet i en värdmedlemsstat, säkerställa att hemmedlemsstatens och värdmedlemsstatens behöriga myndigheter och, när så är lämpligt, de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten, samarbetar nära vid utförandet av sina uppgifter och åligganden, i synnerhet när de utför kontroller, utredningar och inspektioner på plats.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter, vid utövandet av sina uppgifter och åligganden i enlighet med detta direktiv, begär hjälp av värdmedlemsstatens behöriga myndigheter med att genomföra en inspektion på plats av en filial som är etablerad i eller av en tillhandahållare av kreditförvaltning som utsetts i en värdmedlemsstat. Inspektion på plats av en filial eller av en tillhandahållare av kreditförvaltning ska utföras i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där inspektionen genomförs.
6. Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att värdmedlemsstatens behöriga myndigheter har rätt att besluta om vilka åtgärder som är mest lämpliga att vidta i varje enskilt fall för att uppfylla en begäran om hjälp från hemmedlemsstatens behöriga myndigheter.
7. När värdmedlemsstatens behöriga myndigheter beslutar att genomföra inspektioner på plats på hemmedlemsstatens behöriga myndigheters vägnar, ska de utan dröjsmål underrätta hemmedlemsstatens behöriga myndigheter om resultaten av inspektionerna.
8. Värdmedlemsstatens behöriga myndigheter får på eget initiativ genomföra kontroller, inspektioner och utredningar när det gäller kreditförvaltningsverksamhet som tillhandahålls inom deras territorium av en kreditförvaltare som auktoriserats i en hemmedlemsstat. Värdmedlemsstatens behöriga myndigheter ska utan dröjsmål tillhandahålla hemmedlemsstatens behöriga myndigheter resultaten av dessa kontroller, inspektioner och utredningar.
9. Medlemsstaterna ska säkerställa att värdmedlemsstatens behöriga myndigheter, när dessa har bevisning för att en kreditförvaltare som bedriver kreditförvaltningsverksamhet inom värdmedlemsstatens territorium som föreskrivs i artikel 13 överträder tillämpliga regler, inbegripet skyldigheter som följer av de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas, överlämnar denna bevisning till hemmedlemsstatens behöriga myndigheter och begär att de vidtar lämpliga åtgärder, utan att detta påverkar de tillsyns- och utredningsbefogenheter och befogenheter att ålägga sanktioner avseende kreditförvaltaren enligt nationell rätt som värdmedlemsstatens behöriga myndigheter har, särskilt de som är tillämpliga på krediten eller kreditavtalet.
10. Medlemsstaterna ska säkerställa att om de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten, har bevisning för att en kreditförvaltare överträder de skyldigheter som föreskrivs i detta direktiv eller i de nationella regler som är tillämpliga på krediten eller kreditavtalet, ska de vidarebefordra denna bevisning till hemmedlemsstatens behöriga myndigheter och begära att de vidtar lämpliga åtgärder, utan att detta påverkar tillsyns- och utredningsbefogenheterna och befogenheterna att ålägga sanktioner på hos de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten.
11. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter meddelar detaljer om eventuella administrativa förfaranden eller andra förfaranden som inlets avseende den bevisning som tillhandahållits av värdmedlemsstaten, eller om eventuella administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder som vidtagits mot kreditförvaltaren eller ett motiverat beslut om varför inga åtgärder vidtagits, till den värdmedlemsstatens behöriga myndigheter som hänvisade till bevisningen senast två månader från datumet för den begäran som avses i punkt 9. När ett förfarande har inlets ska hemmedlemsstatens behöriga myndigheter regelbundet informera värdmedlemsstatens behöriga myndigheter om dess status.

12. Om en kreditförvaltare fortsätter att överträda tillämpliga regler, inbegripet sina skyldigheter enligt detta direktiv, ska medlemsstaterna, efter att de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten har underrättat hemmedlemsstaten om detta, säkerställa att värdmedlemsstatens behöriga myndigheter har rätt att ålägga lämpliga administrativa sanktioner och vidta avhjälpande åtgärder för att säkerställa efterlevnad av detta direktiv när något av följande gäller:

- a) Kreditförvaltaren har inte vidtagit några adekvata och effektiva åtgärder för att korrigera denna överträdelse inom rimlig tid, eller
- b) i brådskande fall, när omedelbara åtgärder krävs för att avvärja ett allvarligt hot mot låntagarnas kollektiva intressen.

Värdmedlemsstatens behöriga myndigheter får besluta om de administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder som avses i första stycket utan hinder av eventuella administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder som redan påförts av hemmedlemsstatens behöriga myndigheter.

Dessutom får värdmedlemsstatens behöriga myndigheter förbjuda ytterligare verksamhet för en kreditförvaltare som överträder tillämpliga regler, inbegripet sina skyldigheter enligt detta direktiv till dess att ett adekvat beslut fattas av hemmedlemsstatens behöriga myndighet eller till dess att kreditförvaltaren vidtar åtgärder för att avhjälpa överträdelsen.

AVDELNING III

KREDITFÖRVÄRARE

Artikel 15

Rätt till information om en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller om det nödlidande kreditavtalet i sig

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett kreditinstitut tillhandahåller en presumtiv kreditförvärvare nödvändig information om en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller om det nödlidande kreditavtalet i sig och, i tillämpliga fall, om säkerheten, för att den presumtiva kreditförvärvaren, innan ett avtal om överlåtelse av den kreditgivares rättigheter enligt det nödlidande kreditavtalet eller det nödlidande kreditavtalet i sig ingås, ska kunna göra sin egen bedömning av värdet av kreditgivares rättigheter enligt det nödlidande kreditavtalet eller av det nödlidande kreditavtalet i sig och sannolikheten för att få ersättning enligt avtalets värde, samtidigt som skyddet av den information som tillhandahålls av kreditinstitutet och affärsuppgifternas konfidentialitet säkerställs.

2. Medlemsstaterna ska på halvårsbasis kräva att kreditinstitut som överlåter en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller det nödlidande kreditavtalet i sig till en kreditförvärvare underrättar de behöriga myndigheter i värdmedlemsstaten som utsetts i enlighet med artikel 21.3 i detta direktiv och de behöriga myndigheter som avses i artikel 4.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU⁽²⁾ om åtminstone följande:

- a) Kreditförvärvarens identifieringskod för juridisk person (LEI-kod) eller, i tillämpliga fall, LEI-koden för kreditförvärvarens företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, eller när en sådan identifieringskod inte finns,
 - i) identiteten på kreditförvärvaren eller på medlemmarna i kreditförvärvarens lednings- eller förvaltningsorgan och på de personer som har kvalificerade innehav i kreditförvärvaren i den mening som avses i artikel 4.1.36 i förordning (EU) nr 575/2013, och
 - ii) kreditförvärvarens adress eller, i tillämpliga fall, adressen till kreditförvärvarens företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).

- b) Det sammanlagda utestående saldot för kreditgivarens rättigheter enligt de nödlidande kreditavtalen eller för de nödlidande kreditavtal som överlätits.
- c) Antalet av och storleken på kreditgivarens rättigheter enligt de nödlidande kreditavtalen eller av de nödlidande kreditavtal som överlätits.
- d) Huruvida överlåtelsen omfattar kreditgivarens rättigheter enligt de nödlidande kreditavtalen eller de nödlidande kreditavtalen i sig som ingåtts med konsumenter och, i tillämpliga fall, de typer av tillgångar som utgör säkerhet för de nödlidande kreditavtalen.
3. De behöriga myndigheter som avses i punkt 2 får kräva att kreditinstitut lämnar den information som avses i den punkten kvartalsvis närhelst de anser det nödvändigt, bland annat för att bättre kunna övervaka ett stort antal överlåtelser som kan äga rum under en krisperiod.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att värmedlemsstatens behöriga myndigheter utan dröjsmål meddelar den information som avses i punkterna 2 och 3 samt all annan information som de anser vara nödvändig för att utföra sina uppgifter och åligganden i enlighet med detta direktiv till de behöriga myndigheterna i kreditförvärvarens hemmedlemsstat.
5. Punkterna 1–4 ska tillämpas i enlighet med förordningarna (EU) 2016/679 och (EU) 2018/1725.

Artikel 16

Tekniska genomförandestandarder för datamallar

1. EBA ska utarbeta förslag till tekniska genomförandestandarder för att närmare ange de mallar som ska användas av kreditinstitut för tillhandahållande av den information som avses i artikel 15.1, i syfte att ge detaljerad information om sina kreditexponeringar utanför handelslagret till kreditförvärvare att användas för analys, finansiell due diligence-granskning och värdering av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller av det nödlidande kreditavtalet i sig.
2. EBA ska i det förslag till tekniska genomförandestandarder som avses i punkt 1 i denna artikel specificera datafälten, inklusive vilka datafält som är obligatoriska, och behandlingen av konfidentiella uppgifter enligt artikel 15.1.
3. Förslagen till tekniska genomförandestandarder ska stå i proportion till arten och storleken på krediterna och kreditportföljerna.
4. Vid utarbetandet av de förslag till tekniska genomförandestandarder som avses i punkt 1 ska EBA beakta samtliga följande
- a) befintlig marknadspraxis för datadelning mellan köpare och säljare,
 - b) återkoppling från användare av deras erfarenheter av att använda EBA:s befintliga mallar för transaktioner med nödlidande lån,
 - c) befintliga liknande krav på medlemsstatsnivå,
 - d) vikten av att minimera bearbetningskostnaderna för kreditinstitut och kreditförvärvare.
5. EBA ska lämna det förslag till tekniska genomförandestandarder som avses i punkt 1 till kommissionen senast den 29 september 2022.
6. Kommissionen ska ges befogenhet att anta de tekniska genomförandestandarder som avses i punkt 1 i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) nr 1093/2010.

7. Datamallarna ska användas för transaktioner som avser krediter som lämnats den 1 juli 2018 eller senare och som blir nödlidande efter den 28 december 2021. För krediter som beviljats mellan den 1 juli 2018 och dagen för ikraftträdandet av de tekniska genomförandestandarder som avses i punkt 1 ska kreditinstituten fylla i datamallen med den information som de redan har tillgång till.

8. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditinstitut också tillämpar de tekniska genomförandestandarder som avses i punkt 6 för överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller av det nödlidande kreditavtalet i sig till andra kreditinstitut. Datamallarna ska användas av kreditinstitut för att tillhandahålla information mellan kreditinstitut i fall där det endast sker en överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller av det nödlidande kreditavtalet i sig.

Artikel 17

Kreditförvärvarnas skyldigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa följande:

- a) En kreditförvärvare som har hemvist i unionen eller har sitt säte eller, om kreditförvärvaren enligt nationell rätt inte har något säte, sitt huvudkontor i unionen ska utse en sådan enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii eller en kreditförvaltare, att utföra kreditförvaltningsverksamhet med avseende på en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal, eller det nödlidande kreditavtalet i sig, som ingåtts med konsumenter.
- b) Om en kreditförvärvare inte har hemvist i unionen eller har sitt säte eller, om kreditförvärvaren enligt nationell rätt inte har något säte, sitt huvudkontor i unionen ska dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19.1 utse en sådan enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii, eller en kreditförvaltare, utom i de fall där företrädaren själv är en sådan enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii, eller en kreditförvaltare, för att utföra kreditförvaltningsverksamhet med avseende på en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal, eller det nödlidande kreditavtalet i sig, som ingås med
 - i) fysiska personer, inklusive konsumenter och egenföretagare,
 - ii) mikroföretag samt små och medelstora företag enligt definitionen i artikel 2 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG⁽²⁾.

Värdmedlemsstater får utvidga kravet i första stycket till att omfatta andra kreditavtal.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att en kreditförvärvare inte är föremål för några ytterligare administrativa krav avseende förvärv av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller det nödlidande kreditavtalet i sig än vad som föreskrivs i de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas, eller i bestämmelser enligt tillämplig konsumentskydds rätt, avtalsrätt, civilrätt eller straffrätt. Medlemsstaterna ska säkerställa att relevant unionsrätt och nationell rätt, i synnerhet rörande verkställighet av avtal, konsumentskydd, låntagares rättigheter, kreditgivning, banksekretessregler och straffrätt, fortsätter att vara tillämplig på kreditförvärvaren när kreditgivares rättigheter enligt kreditavtalet eller kreditavtalet i sig överläts till kreditförvärvaren. Den skyddsnivå som konsumenter och andra låntagare säkras enligt unionsrätten och nationell rätt, samt enligt insolvensregler, ska inte påverkas av att kreditgivares rättigheter enligt kreditavtalet eller kreditavtalet i sig överläts till kreditförvärvaren, samtidigt som tillämpningen av nationella och internationella regler avseende skuldebrev och växlar inte ska påverkas.

3. Detta direktiv påverkar inte nationella befogenheter i fråga om kreditregister, inbegripet befogenheten att kräva information från kreditförvärvare avseende en kreditgivares rättigheter enligt ett kreditavtal eller avseende kreditavtalet i sig och dess prestation.

4. Medlemsstaterna får tillåta att kreditförvärvare anlitar fysiska personer för förvaltningen av de kreditavtal som de har förvärvat. Dessa fysiska personer ska omfattas av en nationell reglerings- och tillsynsordning och ska inte åtnjuta den frihet att utföra kreditförvaltningsverksamhet i en annan medlemsstat som föreskrivs i detta direktiv.

⁽²⁾ Kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att den utsedde kreditförvaltaren, eller enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii, på kreditförvärvarens vägnar uppfyller de skyldigheter som ålagts kreditförvärvaren enligt punkt 2 i den här artikeln och artiklarna 18 och 20. Om ingen kreditförvaltare eller sådan enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii utses ska kreditförvärvaren eller dess företrädare fortsätta att omfattas av dessa skyldigheter.

Medlemsstaterna får kräva att den utsedde kreditförvaltaren, eller enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii, på kreditförvärvarens vägnar uppfyller de skyldigheter som ålagts kreditförvärvaren i enlighet med nationell rätt, inbegripet med avseende på punkt 3 i den här artikeln.

Artikel 18

Användning av kreditförvaltare eller andra enheter

1. Om kreditförvärvaren eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, utser en sådan enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii, eller en kreditförvaltare, för att utföra kreditförvaltningsverksamhet med avseende på de överlåtna kreditgivarrättigheterna enligt ett nödlidande kreditavtal, eller det nödlidande kreditavtalet i sig, ska medlemsstaterna kräva att kreditförvärvaren eller dess företrädare underrättar de behöriga myndigheterna i sin hemmedlemsstat om identiteten på och adressen till den enhet som avses i artikel 2.5 a i eller iii eller kreditförvaltaren senast den dag då kreditförvaltningsverksamheten inleds.

2. Om kreditförvärvaren eller, i tillämpliga fall, den företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19 utser en annan enhet än den som anmälts enligt punkt 1 i den här artikeln, ska den underrätta de behöriga myndigheterna i sin hemmedlemsstat om detta senast den dag då denna ändring äger rum och ange identiteten på och adressen till den nya enhet som den har utsett för att utföra kreditförvaltningsverksamhet med avseende på de överlåtna kreditgivarrättigheterna enligt ett nödlidande kreditavtal eller det nödlidande kreditavtalet i sig.

3. Medlemsstaterna ska kräva att de behöriga myndigheterna i kreditförvärvarens hemmedlemsstat utan onödigt dröjsmål överför den information som mottagits i enlighet med punkterna 1 och 2 till värdmedlemsstatens behöriga myndigheter, till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades och till de behöriga myndigheterna i den nya kreditförvaltarens hemmedlemsstat.

Artikel 19

Företrädare för kreditförvärvare från ett tredjeland

1. Medlemsstaterna ska föreskriva att när en överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal, eller av det nödlidande kreditavtalet i sig, äger rum ska en kreditförvärvare som inte har hemvist i unionen eller har sitt säte eller, om kreditförvärvaren enligt nationell rätt inte har något säte, sitt huvudkontor i unionen skriftligen utse en företrädare som har hemvist i unionen eller har sitt säte eller, om kreditförvärvaren enligt nationell rätt inte har något säte, sitt huvudkontor i unionen.

2. Den företrädare som avses i punkt 1 ska kontaktas, utöver eller i stället för kreditförvärvaren, av de behöriga myndigheterna i detta direktiv och ska vara fullt ansvarig för den kontinuerliga efterlevnaden av de skyldigheter som ålagts kreditförvärvaren enligt de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas.

Artikel 20

Överlåtelse av en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal eller av det nödlidande kreditavtalet i sig av en kreditförvärvare och underrättelse till de behöriga myndigheterna

1. Medlemsstaterna ska kräva att en kreditförvärvare eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, som överlåter en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal, eller det nödlidande kreditavtalet i sig, på halvårsbasis underrättar sin hemmedlemsstats behöriga myndigheter om den nya kreditförvärvarens identifieringskod för juridisk person (LEI-kod) och, i tillämpliga fall, LEI-koden för dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, eller när en sådan identifieringskod inte finns, om

- a) identiteten på den nya kreditförvärvaren eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, på medlemmarna i den nya kreditförvärvarens eller dess företrädares lednings- eller förvaltningsorgan och på de personer som har kvalificerade innehav i den nya kreditförvärvaren eller dess företrädare i den mening som avses i artikel 4.1.36 i förordning (EU) nr 575/2013, och
- b) den nya kreditförvärvarens adress eller, i tillämpliga fall, adressen till kreditförvärvarens företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19.

Dessutom ska kreditförvärvaren eller dess företrädare underrätta sin hemmedlemsstats behöriga myndigheter om åtminstone följande:

- a) Det sammanlagda utestående saldot för kreditgivares rättigheter enligt de nödlidande kreditavtalen eller för de nödlidande kreditavtal som överlåtit.
- b) Antalet av och storleken på kreditgivares rättigheter enligt de nödlidande kreditavtalen eller av de nödlidande kreditavtal som överlåtit.
- c) Huruvida överlåtelsen omfattar en kreditgivares rättigheter enligt ett nödlidande kreditavtal, eller ett nödlidande kreditavtal i sig, som ingåtts med konsumenter och, i förekommande fall, de typer av tillgångar som utgör säkerhet för det nödlidande kreditavtalet.

2. De behöriga myndigheter som avses i punkt 1 får kräva att kreditförvärvare eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, lämnar den information som avses i den punkten kvartalsvis närhelst dessa behöriga myndigheter anser det nödvändigt, bland annat för att bättre kunna övervaka ett stort antal överlåtelser som skulle kunna äga rum under en krisperiod.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheter som avses i punkterna 1 och 2 utan onödigt dröjsmål överför den information som mottagits i enlighet med dessa punkter till värdmedlemsstatens behöriga myndigheter och till de behöriga myndigheterna i den nya kreditförvärvarens hemmedlemsstat.

AVDELNING IV

TILLSYN

Artikel 21

De behöriga myndigheternas tillsyn

1. Medlemsstaterna ska fortlöpande säkerställa att kreditförvaltare och, i förekommande fall, tillhandahållare av kreditförvaltning till vilka kreditförvaltningsverksamhet har utkontrakterats i enlighet med artikel 12, uppfyller de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas och säkerställa att denna verksamhet är föremål för adekvat övervakning som utförs av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten i syfte att bedöma sådan efterlevnad.

2. Hemmedlemsstaten för en kreditförvärvare eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, ska säkerställa att de behöriga myndigheter som avses i punkt 1 i den här artikeln ansvarar för övervakningen av de skyldigheter som fastställs i artikel 10 och artiklarna 17–20 avseende kreditförvärvaren eller, i förekommande fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19.

3. Medlemsstaterna ska utse de behöriga myndigheter som är ansvariga för att utföra de uppgifter och åligganden som föreskrivs i de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas.

4. Om en medlemsstat utser fler än en behörig myndighet enligt punkt 3 ska den fastställa deras respektive uppgifter och utse en av dem till en gemensam kontaktpunkt för alla nödvändiga informationsutbyten och kontakter med hemmedlemsstaters eller värdmedlemsstaters behöriga myndigheter.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att lämpliga åtgärder vidtas så att de behöriga myndigheter som utsetts enligt punkt 3 i denna artikel, från kreditförvärvare eller deras företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, kreditförvaltare, tillhandahållare av kreditförvaltning till vilka en kreditförvaltare utkontrakterat kreditförvaltningsverksamhet i enlighet med artikel 12, låntagare och andra personer eller offentliga myndigheter, kan erhålla den information som krävs för att utföra följande:

- a) Bedöma den kontinuerliga efterlevnaden av de krav som fastställs i de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas.
 - b) Utredda eventuella överträdelser av dessa krav.
 - c) Ålägga administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder i enlighet med de nationella bestämmelser varigenom artikel 23 införlivas.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheter som utsetts enligt punkt 3 har den expertis, de resurser, den operativa kapacitet och de befogenheter som krävs för att utföra sina uppgifter och åligganden enligt detta direktiv.

Artikel 22

De behöriga myndigheternas tillsynsroll och tillsynsbefogenheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter, som utsetts enligt artikel 21.3, ges alla de tillsyns- och utredningsbefogenheter samt befogenheter att ålägga sanktioner som krävs för att utföra sina uppgifter och åligganden enligt detta direktiv, inbegripet åtminstone följande:

- a) Befogenhet att bevilja eller neka en auktorisation enligt artiklarna 5 och 6.
- b) Befogenhet att återkalla en auktorisation enligt artikel 8.
- c) Befogenhet att förbjuda någon av kreditförvaltningsverksamheterna.
- d) Befogenhet att genomföra inspektioner på plats och skrivbordskontroller.
- e) Befogenhet att ålägga administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder i enlighet med de nationella bestämmelser varigenom artikel 23 införlivas.
- f) Befogenhet att se över utkontrakteringsavtal som ingåtts mellan kreditförvaltare och tillhandahållare av kreditförvaltning i enlighet med artikel 12.1.
- g) Befogenhet att kräva att kreditförvaltare avsätter medlemmar i sina lednings- eller förvaltningsorgan om dessa inte uppfyller kraven i artikel 5.1 b.
- h) Befogenhet att kräva att kreditförvaltare ändrar eller uppdaterar sina interna styrformer och interna kontrollmekanismer i syfte att effektivt säkerställa att låntagarnas rättigheter respekteras i enlighet med den lagstiftning som reglerar kreditavtalet.

- i) Befogenhet att kräva att kreditförvaltare ändrar eller uppdaterar den policy som de har antagit för att säkerställa en rättvis och omsorgsfull behandling av låntagarna samt registrering och handläggning av klagomål från låntagare.
 - j) Befogenhet att kräva ytterligare information avseende överlåtelsen av en kreditgivares rättigheter enligt det nödlidande kreditavtalet eller av det nödlidande kreditavtalet i sig.
2. Medlemsstaterna ska se till att de behöriga myndigheter i värdmedlemsstaten som utsetts enligt artikel 21.3 och i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten, ges alla de befogenheter som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter och åligganden som fastställs i detta direktiv.
 3. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter genom tillämpning av en riskbaserad strategi utvärderar hur en kreditförvaltare uppfyller kraven i artikel 5.1 e–h.
 4. Medlemsstaterna ska fastställa omfattningen av den utvärdering som avses i punkt 3, med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos den berörda kreditförvaltarens verksamhet.
 5. Hemmedlemsstatens behöriga myndigheter ska underrätta de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten, eller i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten, om resultaten av den utvärdering som avses i punkt 3, på begäran av en av dessa behöriga myndigheter, eller om hemmedlemsstatens behöriga myndigheter anser det lämpligt. Uppgifterna om eventuella administrativa sanktioner eller avhjälpande åtgärder som vidtagits ska alltid översändas av hemmedlemsstatens behöriga myndigheter till värdmedlemsstaternas behöriga myndigheter och, när så är lämpligt, till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten.
 6. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens och värdmedlemsstatens behöriga myndigheter, och de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där krediten beviljades, om denna inte är värdmedlemsstaten eller hemmedlemsstaten, vid utförandet av den utvärdering som avses i punkt 3 utbyter all information som är nödvändig för att de ska kunna utföra sina respektive uppgifter och åligganden som fastställs i detta direktiv.
 7. Medlemsstaterna ska säkerställa att hemmedlemsstatens behöriga myndigheter kan kräva att en kreditförvaltare, en tillhandahållare av kreditförvaltning eller en kreditförvärvare eller dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19 som inte uppfyller kraven i de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas, på ett tidigt stadium vidtar alla åtgärder som krävs för att följa dessa bestämmelser.

Artikel 23

Administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder

1. Medlemsstaterna ska, utan att deras rätt att fastställa straffrättsliga påföljder påverkas, fastställa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder som tillämpas i åtminstone följande situationer:
 - a) En kreditförvaltare underlåter att efterleva de krav som fastställs i de nationella bestämmelser varigenom artikel 11 i detta direktiv införlivas, eller ingår ett utkontrakteringsavtal i strid med de nationella bestämmelser varigenom artikel 12 införlivas, eller den tillhandahållare av kreditförvaltning till vilken kreditförvaltningsverksamhet har utkontrakterats begär en allvarlig överträdelse av de tillämpliga rättsliga bestämmelserna, inbegripet de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas.
 - b) En kreditförvaltares styrformer och interna kontrollmekanismer enligt artikel 5.1 e säkerställer inte att låntagarnas rättigheter respekteras och att bestämmelserna om skydd av personuppgifter efterlevs.
 - c) En kreditförvaltares policy är otillräcklig vad gäller en korrekt behandling av låntagare som anges i artikel 5.1 f.
 - d) En kreditförvaltares interna förfaranden enligt artikel 5.1 g innebär att klagomål från låntagare inte kan registreras och handläggas enligt de skyldigheter som fastställs i de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas.

- e) En kreditförvärvare eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, underlåter att lämna den information som föreskrivs i de nationella bestämmelser varigenom artiklarna 18 och 20 införlivas.
 - f) En kreditförvärvare eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, underlåter att följa det krav som föreskrivs i de nationella bestämmelser varigenom artikel 17 införlivas.
 - g) En kreditförvärvare underlåter att efterleva det krav som föreskrivs i de nationella bestämmelser varigenom artikel 19 införlivas.
 - h) Ett kreditinstitut underlåter att tillhandahålla den information som anges i de nationella bestämmelser varigenom artikel 15 införlivas.
 - i) En kreditförvaltare tillåter en eller flera personer som inte uppfyller kraven enligt artikel 5.1 b att bli eller fortsätta som medlemmar i dess lednings- eller förvaltningsorgan.
 - j) En kreditförvaltare underlåter att efterleva de krav som fastställs i de nationella bestämmelser varigenom artikel 24 införlivas.
 - k) En kreditförvärvare eller, i tillämpliga fall, kreditförvaltare eller någon av de enheter som omnämns i artikel 2.5 a i eller iii underlåter att efterleva de nationella bestämmelser varigenom artikel 10 införlivas.
 - l) En kreditförvaltare tar emot och innehar medel från låntagare när detta inte är tillåtet i en medlemsstat i enlighet med artikel 6.1 b.
 - m) En kreditförvaltare underlåter att efterleva de krav som fastställs i de nationella bestämmelser varigenom artikel 6.2 införlivas.
2. De administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder som avses i punkt 1 ska vara effektiva, proportionella och avskräckande och ska omfatta åtminstone följande:
- a) Återkallande av en auktorisation att bedriva verksamhet som kreditförvaltare.
 - b) Ett beslut enligt vilket kreditförvaltaren eller kreditförvärvaren eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19 ska avhjälpas överträdelsen och upphöra med sitt agerande och inte upprepa det.
 - c) Administrativa sanktionsavgifter.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder genomförs på ett verkningsfullt sätt.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna, när de fastställer typen av administrativa sanktioner eller andra administrativa åtgärder och beloppet för de administrativa sanktionsavgifterna, beaktar relevanta omständigheter, inbegripet följande:
- a) Överträdelsens svårighetsgrad och varaktighet.
 - b) Graden av ansvar hos den kreditförvaltare eller kreditförvärvare eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, som är ansvarig för överträdelsen.
 - c) Den ekonomiska bärkraften hos den kreditförvaltare eller kreditförvärvare som är ansvarig för överträdelsen, inbegripet med hänvisning till total omsättning för en juridisk person eller årsinkomst för en fysisk person.
 - d) Storleken på de vinster som gjorts eller på de förluster som undvikits genom överträdelsen till förmån för den kreditförvaltare eller kreditförvärvare eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, som är ansvarig för överträdelsen, i den mån dessa vinster eller förluster kan fastställas.
 - e) De förluster som tredje parter orsakats genom överträdelsen, i den mån dessa förluster kan fastställas.
 - f) Graden av samarbete med de behöriga myndigheterna som utövas av den kreditförvaltare eller kreditförvärvare som är ansvarig för överträdelsen.
 - g) Tidigare överträdelser som gjorts av den kreditförvaltare eller kreditförvärvare eller, i tillämpliga fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, som är ansvarig för överträdelsen.
 - h) Överträdelsens faktiska eller eventuella konsekvenser för systemet.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna kan tillämpa de administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder som anges i punkt 2 på medlemmarna i lednings- eller förvaltningsorganet och andra fysiska personer som enligt nationell rätt är skyldiga till överträdelsen.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att de innan de behöriga myndigheterna fattar beslut om att ålägga de administrativa sanktioner eller avhjälpande åtgärder som avses i punkt 2 i denna artikel, ger den berörda kreditförvaltaren, kreditförvärvaren eller, i förekommande fall, dess företrädare som utsetts i enlighet med artikel 19, tillfälle att bli hörda.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla beslut genom vilka de administrativa sanktioner eller avhjälpande åtgärder som avses i punkt 2 påförs är motiverade på lämpligt sätt och kan överklagas.
8. Medlemsstaterna får besluta att inte fastställa några regler om administrativa sanktioner för överträdelser som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt deras nationella rätt. I det fallet ska medlemsstaterna meddela kommissionen de relevanta straffrättsliga bestämmelserna.

AVDELNING V

SKYDDSÅTGÄRDER OCH SAMARBETSSKYLDIGHET

Artikel 24

Klagomål

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltarna inrättar och upprätthåller effektiva och transparenta förfaranden för hantering av klagomål från låntagare.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att kreditförvaltarnas behandling av klagomål från låntagare är kostnadsfri och att kreditförvaltarna registrerar klagomålen och åtgärderna som vidtagits för att hantera dem.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna inrättar och offentliggör ett förfarande för hantering av klagomål från låntagare som gäller kreditförvärvare, kreditförvaltare och tillhandahållare av kreditförvaltning och ska säkerställa att de behandlas utan dröjsmål vid mottagandet.

Artikel 25

Skydd av personuppgifter

Behandling av personuppgifter inom ramen för detta direktiv ska genomföras i enlighet med förordningarna (EU) 2016/679 och (EU) 2018/1725.

Artikel 26

Samarbete mellan behöriga myndigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheter som avses i artiklarna 8, 13, 14, 15, 18, 20 och 22 samarbetar med varandra när det krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter och åligganden i enlighet med de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas. Dessa behöriga myndigheter ska också samordna sina insatser för att undvika eventuellt dubbelarbete och överlappningar när de tillämpar tillsynsbefogenheter och administrativa sanktioner och avhjälpande åtgärder på gränsöverskridande ärenden.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna på begäran och utan onödigt dröjsmål förser varandra med de upplysningar som krävs för att de ska kunna utföra sina uppgifter och åligganden enligt de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheter som tar emot konfidentiella upplysningar vid utförandet av sina uppgifter och åligganden enligt detta direktiv endast använder dessa upplysningar vid fullgörandet av sina uppgifter och åligganden enligt de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas. För utbytet av information mellan behöriga myndigheter ska tystnadsplikt gälla enligt artikel 76 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU⁽²⁾.
4. Medlemsstaterna ska föreskriva att alla personer som arbetar eller som har arbetat för behöriga myndigheter samt revisorer och experter som är verksamma för behöriga myndigheters räkning ska omfattas av kravet på tystnadsplikt.
5. Medlemsstaterna ska vidta de administrativa och organisatoriska åtgärder som behövs för att underlätta det samarbete som föreskrivs i denna artikel.
6. EBA ska underlätta informationsutbytet mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna och främja samarbetet mellan dem.

AVDELNING VI

ÄNDRINGAR

Artikel 27

Ändringar av direktiv 2008/48/EG

Direktiv 2008/48/EG ska ändras på följande sätt:

1. Följande artikel ska införas:

"Artikel 11a

Information om ändring av bestämmelserna och villkoren i ett kreditavtal

Utän att det påverkar andra skyldigheter som föreskrivs i detta direktiv ska medlemsstaterna säkerställa att kreditgivaren, innan bestämmelserna och villkoren i ett kreditavtal ändras, lämnar följande information till konsumenten:

- a) En tydlig beskrivning av de föreslagna ändringarna och, i tillämpliga fall, av behovet av konsumentens samtycke, eller av de ändringar som införts genom lagstiftning.
- b) Tidsplanen för genomförandet av de ändringar som avses i led a.
- c) De möjligheter att inlämna klagomål som konsumenten har tillgång till avseende de ändringar som avses i led a.
- d) Tidsfristen för inlämning av sådana klagomål.
- e) Namnet på och adressen till den behöriga myndighet till vilken konsumenten kan inlämna det klagomålet."

2. Följande artikel ska införas:

"Artikel 16a

Försenad betalning och verkställighet

1. Medlemsstaterna ska kräva att kreditgivare har adekvata riktlinjer och förfaranden så att de när så är lämpligt gör sitt yttersta för att medge skäliga anstånd innan verkställighetsförfaranden inleds. Sådana anståndsåtgärder ska bland annat beakta konsumentens omständigheter och får bland annat bestå av följande:

- a) Total eller partiell refinansiering av ett kreditavtal.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

- b) Ändring av de gällande bestämmelserna och villkoren i ett kreditavtal, vilket till exempel får ske genom
- i) förlängning av kreditavtalets löptid,
 - ii) ändring av typen av kreditavtal,
 - iii) betalningsansånd för samtliga eller vissa delbetalningar under en period,
 - iv) ändring av räntesatsen,
 - v) erbjudande om betalningsuppskov,
 - vi) delbetalningar,
 - vii) valutaomräkningar,
 - viii) partiell skuldavskrivning och skuldkonsolidering.
2. Förteckningen över potentiella anståndsåtgärder i punkt 1 b påverkar inte tillämpningen av regler i nationell rätt och kräver inte att medlemsstaterna föreskriver alla dessa åtgärder i sin nationella rätt.
3. I fall där kreditgivaren har rätt att fastställa och påföra konsumenten avgifter på grund av betalningsförsummelsen kan medlemsstaterna bestämma att dessa avgifter inte får vara högre än vad som är nödvändigt för att ersätta kreditgivaren för de kostnader som denne ådragit sig till följd av betalningsförsummelsen.
4. Medlemsstaterna får tillåta kreditgivare att påföra konsumenten ytterligare avgifter i händelse av betalningsförsummelse. I sådana fall ska medlemsstaterna fastställa ett tak för sådana avgifter."
3. Artikel 22.1 ska ersättas med följande:
- "1. I den mån detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser får medlemsstaterna inte behålla eller införa andra bestämmelser i sin nationella rätt som skiljer sig från vad som fastställs i detta direktiv. Artikel 16a.3 och 16a.4 ska dock inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa strängare bestämmelser för att skydda konsumenterna."

Artikel 28

Ändringar av direktiv 2014/17/EU

Direktiv 2014/17/EU ska ändras på följande sätt:

1. Följande artikel ska införas:

"Artikel 27a

Information om ändring av bestämmelserna och villkoren i ett kreditavtal

Utän att det påverkar andra skyldigheter som föreskrivs i detta direktiv ska medlemsstaterna säkerställa att kreditgivaren, innan bestämmelserna och villkoren i ett kreditavtal ändras, lämnar följande information till konsumenten:

- a) En tydlig beskrivning av de föreslagna ändringarna och, i tillämpliga fall, av behovet av konsumentens samtycke, eller av de ändringar som införts genom lagstiftning.
- b) Tidsplanen för genomförandet av de ändringar som avses i led a.
- c) De möjligheter att inlämna klagomål som konsumenten har tillgång till avseende de ändringar som avses i led a.
- d) Tidsfristen för inlämning av sådana klagomål.
- e) Namnet på och adressen till den behöriga myndighet till vilken konsumenten kan inlämna klagomål."

2. Artikel 28 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska kräva att kreditgivare har adekvata riktlinjer och förfaranden så att de när så är lämpligt gör sitt yttersta för att medge skäliga anstånd innan utmätningsförfaranden inleds. Sådana anståndsåtgärder ska bland annat beakta konsumentens omständigheter och får bland annat bestå av följande:

- a) Total eller partiell refinansiering av ett kreditavtal.
- b) Ändring av de gällande bestämmelserna och villkoren i ett kreditavtal, vilket till exempel får ske genom
 - i) förlängning av kreditavtalets löptid,
 - ii) ändring av typen av kreditavtal,
 - iii) betalningsanstånd för samtliga eller vissa delbetalningar under en period,
 - iv) ändring av räntesatsen,
 - v) erbjudande om betalningsuppskov,
 - vi) delbetalningar,
 - vii) valutaomräkningar,
 - viii) partiell skuldavskrivning och skuldkonsolidering."

b) Följande punkt ska införas:

"1a. Förteckningen över de potentiella anståndsåtgärder som anges i punkt 1 b påverkar inte tillämpningen av regler i nationell rätt och kräver inte att medlemsstaterna föreskriver alla dessa åtgärder i sin nationella rätt."

3. Följande artikel ska införas:

"Artikel 28a

Överlåtelse av kreditgivarens rättigheter eller kreditavtalet i sig

1. Om kreditgivarens rättigheter enligt ett kreditavtal eller kreditavtalet i sig överläts till en tredje part ska konsumenten ha rätt att göra gällande samma invändningar gentemot den nya fordringsägaren som konsumenten kunde ha gjort gentemot den ursprungliga kreditgivaren, inklusive kvittningsrätt när detta medges i den berörda medlemsstaten.

2. Konsumenten ska underrättas om den överlåtelse som avses i punkt 1, såvida inte den ursprungliga kreditgivaren i överenskommelse med den nya fordringsägaren fortfarande handhar krediten gentemot konsumenten."

AVDELNING VII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 29

Kommitté

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽²⁵⁾.

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

Artikel 30

Utvärdering

1. Senast den 29 december 2026 ska kommissionen genomföra en utvärdering av detta direktiv och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Utvärderingen ska innehålla minst följande uppgifter:

- a) Antalet auktoriserade kreditförvaltare i unionen och antalet kreditförvaltare som tillhandahåller sina tjänster i en värdmedlemsstat.
- b) Antalet kreditgivarrättigheter enligt nödlidande kreditavtal eller antalet nödlidande kreditavtal som förvärvats från kreditinstitut av kreditförvärvare som har hemvist eller har sitt säte eller, om kreditförvärvaren enligt nationell rätt inte har något säte, sitt huvudkontor i samma medlemsstat som kreditinstitutet, eller i en annan medlemsstat än kreditinstitutet eller utanför unionen.
- c) En bedömning av den befintliga risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förknippad med den verksamhet som kreditförvaltarna och kreditförvärvarna bedriver.
- d) En bedömning av samarbetet mellan behöriga myndigheter enligt artikel 26.

2. Om det i utvärderingen konstateras att det finns väsentliga problem med detta direktivs funktion ska det i rapporten beskrivas hur kommissionen avser att åtgärda de konstaterade problemen, inbegripet steg och tidsplan för en eventuell översyn.

Artikel 31

Översynsklausul

Utan att det påverkar Europaparlamentets och rådets lagstiftningsbefogenheter ska kommissionen senast den 29 december 2023 för Europaparlamentet och rådet lägga fram en rapport som omfattar följande aspekter:

- a) Regelverkets ändamålsenlighet när det gäller ett eventuellt införande av tak för avgifter till följd av betalningsförsummelse som hänför sig till kreditavtal som ingåtts med
 - i) fysiska personer för ändamål som rör dessa fysiska personers närings-, företags- eller yrkesverksamhet,
 - ii) små och medelstora företag enligt definitionen i artikel 2 i bilagan till rekommendation 2003/361/EG,
 - iii) låntagare, förutsatt att krediten garanteras av en fysisk person eller är säkrad genom tillgångar eller egendom som tillhör denna fysiska person.
- b) Relevanta aspekter, inbegripet eventuella anståndsåtgärder, avseende kreditavtal som ingåtts med
 - i) fysiska personer för ändamål som rör dessa fysiska personers närings-, företags- eller yrkesverksamhet,
 - ii) små och medelstora företag enligt definitionen i artikel 2 i bilagan till rekommendation 2003/361/EG,
 - iii) låntagare, förutsatt att krediten garanteras av en fysisk person eller är säkrad genom tillgångar eller egendom som tillhör denna fysiska person.
- c) Behovet av och möjligheten att utarbeta tekniska genomförandestandarder eller tillsynsstandarder eller andra lämpliga sätt att införa gemensamma rapporteringsformat för kommunikation med låntagare enligt artikel 10.2 och när det gäller anståndsåtgärder.

Den rapport som avses i första stycket ska när så är lämpligt åtföljas av ett lagstiftningsförslag.

*Artikel 32***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska senast den 29 december 2023 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om texten till dessa bestämmelser.
2. De ska tillämpa de bestämmelser som avses i punkt 1 från och med den 30 december 2023.

Genom undantag från första stycket ska enheter som i enlighet med nationell rätt redan bedriver kreditförvaltningsverksamhet den 30 december 2023 ha rätt att fortsätta att bedriva denna kreditförvaltningsverksamhet i sin hemmedlemsstat till och med den 29 juni 2024 eller till och med den dag då de erhåller auktorisation i enlighet med detta direktiv, beroende på vilken dag som infaller först.

Medlemsstater som redan har system som är likvärdiga med eller striktare än de som fastställs i detta direktiv för kreditförvaltningsverksamhet får tillåta att enheter som redan bedriver kreditförvaltningsverksamhet enligt dessa system den 30 december 2023 automatiskt, i de nationella bestämmelser varigenom detta direktiv införlivas, erkänns som auktoriserade kreditförvaltare.

3. När en medlemsstat antar de bestämmelser som avses i punkt 1 ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.
4. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 33***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 34***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 24 november 2021.

På Europaparlamentets vägnar
D.M. SASSOLI
Ordförande

På rådets vägnar
A. LOGAR
Ordförande

Ekonomiska konsekvenser rörande Utredningen om hantering och köp av vissa krediter (Ju 2021:07) Uppdraget

Uppdraget är att analysera de ekonomiska konsekvenserna för staten kring konsekvenserna av föreslagna förändringar inom Utredningen om hantering och köp av vissa krediter (Ju 2021:07). I uppdraget ingår att beräkna de ökade kostnaderna för Finansinspektionen och de minskade för Integritetsskyddsmyndigheten.

Sweco har tagit kontakt med såväl Finansinspektionen, nedan benämnt FI, som Integritetsskyddsmyndigheten, nedan benämnt IMY.

Syftet med kontakterna har varit att besvara följande ekonomiska påverkan:

- Ökade kostnader avseende FI bestående av:
 - o Långsiktig påverkan
 - o Kostnader av engångskaraktär
 - o Eventuella tekniska investeringar
- Minskade kostnader avseende Integritetsskyddsmyndigheten
 - o Långsiktig påverkan
 - o Eventuella kostnader av engångskaraktär

1 Sammanfattning

Utredningens förslag innebär att såväl tillsynsansvaret för en stor del av inkassoverksamheten förs över från IMY till FI samt att FI även får tillsyn över ny verksamhet.

Givet utredningens förslag samt inhämtande av ekonomiska konsekvenser uppskattar Sweco en ökad årlig kostnad om ca 17,9 Msek. Kostnaden för FI bedöms till ca 18,5 Msek per år och IMY kan minska sina kostnader med 0,6 Msek löpande per år. Till detta kommer initiala kostnader på cirka 5,8 Msek för att etablera verksamheten hos FI.

I särskilt PM beskrivs hur kostnaderna kan komma att finansieras.

2 Löpande kostnadsuppskattning FI

I tabell nedan ges en uppskattning av övergripande behov för det uppdrag som föreslås FI i Utredning om hantering och köp av vissa krediter (JU 32021:07). I tabellen är verksamheterna uppdelade. Kredithanterarna är färre men mer internationaliserade och har tillstånd om att bedriva verksamhet inom hela EU-området, vilket innebär att det kommer att bedrivas både hem- och värmlandstillsyn. Inkassobolagen är mindre, agerar bara nationellt, men är väsentligt fler till antalet. FI delar upp dem för att påvisa att de kan komma att hanteras på olika sätt av olika områden inom FI.

Sweco
Pelle Nilsson
pelle.nilsson@sweco.se
Mobil +46 703696868

Box 340 44
SE 100 26 Stockholm
Sweden
Telefon +46 (0) 8 695 60 00
www.sweco.se

Sweco AB
RegNo 556542-9841
Styrelsens säte Stockholm



Tabellen avser utökade behov för att hantera de nya funktionerna löpande år för år, inklusive löpande kostnader av IT-karaktär. Kostnader av engångskaraktär i en uppstartsfas redovisas under respektive rubrik nedan.

I tabellen anges uppskattad tidsåtgång uttryckt i FTE (Full Time Employee). Kostnaden för 1 FTE approximeras till ca 1.852.000 kr/år.

Område	Kredithanterare	Inkassobolag
Ansökan och tillståndsgivning	0,5	0,5
Tillsyn	3	3
Ingripande och sanktioner	0,5	0,5
Regelutveckling (underhåll)	0,5	0,5
Rapportering, register (underhåll)	0,25	0,5
Internationellt arbete	0,25	0
Summa FTE	5	5

2.1 Ansökan och tillståndsgivning

I en tillståndsansökan går FI bland annat igenom företagets kapital- och finansieringssituation, verksamhetsplan, efterlevnad av penningtvätsregelverk, ägare och företagsledning. Under företagets löpande verksamhet kan ytterligare tillstånd behövas från FI. FI bedömer att kraven kan komma att skilja mellan kreditförvaltare och inkassobolag.

Inkassotillståndet kan innebära en prövning av enklare karaktär. FI:s uppfattning är att de som sysslar med inkassoverksamhet även ska följa penningtvätsregelverket och därmed blir prövningen mer extensiv. För en fysiker som antas ha lägre komplexitet är tidsåtgången snarlik men avgiftsuttagen bör skiljas åt, med lägre avgift för fysikern.

Vad gäller kreditförvaltare bör prövningen som lägst göras likartad den som FI gör för konsumentkreditinstitut. Det innefattar även en prövning i förhållande till penningtvättregelverket som de rimligen borde omfattas av. För betalningsinstitut som också ges möjlighet till gränsöverskridande verksamhet krävs en djupare prövning. Prövningen av Kreditförvaltare kommer ha motsvarande omfattning.

Kreditförvaltare som bedriver omfattande internationell verksamhet, kan behöva omfattas av en individuellt prövad tillsynsavgift, i likhet med kreditinstitut (banker och kreditmarknadsbolag).

2.2 Tillsyn

Det är FI:s riskanalys som ligger till grund för de grundläggande prioriteringarna i den riskbaserade tillsynen. I denna riskanalys ingår två aktiviteter, riskidentifiering och riskklassificering. Processen för riskidentifiering utgår från risker och företeelser, till skillnad från riskklassificeringen som utgår från enskilda företag. Processen innebär att varje verksamhetsområde årligen gör en djupgående genomgång av riskerna inom sina respektive ansvarsområden. Riskklassificeringen handlar om att rangordna finansiella företag utifrån deras betydelse för det finansiella systemet, marknader och konsumenter. Riskklassificeringen styr omfattningen av de tillsynsinsatser som FI sätter in mot olika företag. Detta är en process som sker med olika frekvens på verksamhetsområdena och beroende på typ av företag.



FI bedömer att kreditförvaltarna till skillnad från Inkassobolagen består av företag som är i behov av riskklassificering eftersom dessa, till exempel Intrum, innebär högre komplexitet samtidigt som de är branschledande. Komplexiteten drivs av att de är större, har mer diversifierade verksamheter och omfattande rapportering samt att de får verka gränsöverskridande.

Alla företag och marknader under FI:s tillsyn är föremål för en löpande tillsyn, som genomförs regelbundet och återkommande. Den löpande tillsynen består dels av en kontinuerlig riskbedömning, dels av en uppföljning av att företag och marknadstransaktioner uppfyller de regler och krav som ställs på dem.

Basen utgörs av den analys som FI gör utifrån den löpande inrapporteringen som följer av lagar och föreskrifter, samt all annan relevant information som finns tillgänglig. Den löpande tillsynen består också av alla de kontakter som FI kontinuerligt har med företag och andra aktörer, och där de får en mängd information om utvecklingen av risker och förändringar inom företag, marknader och produkter.

En grundligare tillsyn tar formen av fördjupade analyser och undersökningar, som är de olika verktyg FI använder för att djupare analysera och utreda ett företag, ett område eller en viss aktivitet för att hitta information som normalt sett inte kommer fram i den löpande tillsynen eller i inrapporteringen. Ett exempel kan vara en bred kartläggning om en enskild risk. Ett annat exempel kan vara att bedöma ett enskilt företags interna styrning och kontroll.

Undersökningar har som främsta syfte att utreda och bedöma om en eller flera aktörer har brutit i relation till regelverket. Fördjupade analyser skiljer sig från undersökningar på så sätt att de främst syftar till att skapa ökad förståelse och kunskap hos FI om en specifik frågeställning.

Alla aktörer under FI:s tillsyn är – eller kan bli – föremål för samtliga tre former av tillsynsaktiviteter, och alla dessa typer av insatser är nödvändiga inslag i tillsynsverksamheten.

2.3 Ingripande och sanktioner

Sanktion är ett samlingsbegrepp för återkallelse av verksamhetstillstånd, varning, erinran eller anmärkning. Dessa kan kombineras med sanktionsavgifter och straffavgifter. FI har möjlighet att vidta andra åtgärder än sanktioner om det följer av regelverket eller om FI bedömer det vara mer ändamålsenligt kopplat till den identifierade bristen. Ett ingripande kan exempelvis innebära att FI begränsar ett företags möjligheter att förfoga över sina egna tillgångar.

3 Områden där kostnader och behov av engångskostnad identifierats.

Dessa områden är svåruppskattade varför fokus läggs på att beskriva i vilka sammanhang behov och kostnader kan komma att uppstå. Respektive område redovisas nedan.

3.1 Ansökningar och tillstånd

Vad gäller ansökningar och tillstånd behöver klargöras vilka övergångsbestämmelser som ska gälla. Om FI får fortsätta pågående inkassobolagsärenden kommer dessa tillståndsprövningar kunna ha en väldigt kort återstående tid innan beslut måste vara fattat. I detta ligger också att



nuvarande lagstiftning bara ger stöd för tidsbegränsade tillstånd vilket betyder att samtliga cirka 200 tillstånd kommer att förfalla för ny prövning inom 5 år. Det blir mycket resurskrävande om många tillstånd behöver prövas under uppstartsfasen.

Detsamma gäller i huvudsak även för den nya tillsynskategorin kredithanterare. Samtliga institut, 10-20 (utredningens uppskattning), som vill bedriva denna typ av verksamhet behöver få sina tillstånd prövade direkt.

Uppskattad kostnad för detta förutsatt att FI får alla ärenden från IMY per årsskiftet samt att ca 10 kredithanterare ansöker om tillstånd är 1,8 Msek (direkta och indirekta kostnader).

3.2 Tillsyn

Kostnader för tillsyn avgörs av vilken strategi för onboarding av ca 200 tillsynsobjekt som FI ges möjlighet att tillämpa. Samtliga behöver presenteras för en tillsynsansvarig och samtliga behöver förstå vilken förväntansbild de kan ha på FI, samt omvänt vad FI kan ställa för krav. Eftersom inkassobolagen i dagsläget inte omfattas av periodisk rapportering eller löpande uppföljning bedöms en fungerande onboarding väsentligt och en eller flera uppföljningsprocesser måste etableras hos FI.

Uppskattad engångskostnad 0,6 Msek.

3.3 Ingridande och sanktioner

Eventuella engångskostnader kommer delvis vara beroende av vilka typer av tillsynsärenden som övertas från IMY, samt eventuella brister i dessa. Vi förutsätter att det inte kommer att finnas några pågående ärenden från IMY.

3.4 Rapportering och register (infrastruktur)

När det gäller implementering av ny lagstiftning med krav på rapportering och register råder stor osäkerhet kring kostnadsprognoser (IT-investeringsbehov). Samma sak gäller den verksamhet som föreslås övertas från IMY, inkassobolag som i dagsläget inte omfattas av några krav på periodisk/löpande rapportering. Detta behöver omhändertas eftersom det omfattar alla övriga institut under FI:s tillsyn.

Ansökan- och tillståndprocessen ska också integreras i Finansinspektionens tillstånd- och ärendehanteringssystem. Varje ny tillståndstyp ökar komplexiteten i systemet och därmed behov för anpassningar och underhåll. Kostnaden för det har vi låtit ingå som engångspost.

FI har idag systemstöd för att ta emot rapportering enligt föreliggande krav i exempelvis tillsynsförordningen. Om detta system, FIDAC, även kan hantera nya krav blir prognososäkerheten väsentligt lägre.

Preliminär kostnad för IT-utveckling 2,5 Msek.

3.5 Regelverksutveckling

FI ges i utredningen omfattande mandat att föreskriva nya regler för kredithanterare. Samtidigt är det utredningens uppfattning att den vägledning (Allmänna råd/god inkassosed) som redan givits ut av IMY ska omhändertas, uppdateras och implementeras av FI. En vägledning som i dagsläget inte följer de mallar eller föreskriftsregler som FI tillämpar.



Innan ett företag lämnar in en ansökan eller anmälan är det viktigt att de kan ta del av de regler som gäller för det ansöker avser. Finansinspektionen behöver därför beskriva ansökans- och tillståndsprocessen i föreskrifter, vägledningsdokument och på myndighetens webbplats. Dessa beskrivningar behöver underhållas och löpande uppdateras.

Preliminär kostnad 1,5 Msek.

3.6 Internationellt arbete

Uppstarten bör kunna hanteras inom ramen för det löpande tillsynsarbetet varför internationellt arbete inte bedöms föranleda extra kostnader av engångskaraktär.

4 Potentiell besparing hos IMY

IMY har redovisat specificerade kostnader rörande den hantering de har idag med anledning av arbetsuppgifter som enligt utredningen ska flyttas från IMY till FI. Kostnaderna är nedbrutna på respektive medarbetare. Det är tydligt att det är flera medarbetare som bidragit till leveransen men haft arbetsuppgifterna tillsammans med andra uppgifter vilket gör att summan av tid har varit blygsam.

De största posterna rör klagomål, förfrågan och tillstånd rörande inkassolagen.

Den siffra som IMY uppger att de belastats med för de delar som ska flyttas till FI är ca 0,6 Msek.

1. Förslagets konsekvenser

1.1 Finansiering av förslagen

Som följd av utredningens förslag, samt inhämtande av ekonomiska konsekvenser från Finansinspektionen och IMY, uppskattas en ökad årlig kostnad om cirka 17,9 miljoner kronor. Kostnaden för Finansinspektionen bedöms till ca 18,5 miljoner per år och IMY beräknas kunna minska sina kostnader med 0,6 miljoner löpande per år. Till detta kommer initiala kostnader på cirka 5,8 miljoner för att etablera verksamheten hos Finansinspektionen.

Utredningen instämmer i Finansinspektionens bedömning om att en förbättrad tillsyn även kan förutsätta ökade kostnader. Det finns två alternativ till finansiering av utredningens förslag.

1.1.1 Anslagsfinansiering

Idag tar IMY inte ut någon avgift för att finansiera tillsynen av inkassoföretagen. Om ingen avgift ska tas ut fortsättningsvis, för varken tillsynen av inkassoverksamhet eller för verksamhet som faller under det nya kredithanteringsdirektivet, så behöver den utökade tillsynen anslagsfinansieras.

Den årliga minskade kostnaden för IMY bedöms till 0,6 miljoner kronor.

IMY		Mnkr årligen
Minskat anslag för tillsyn av inkassoverksamhet (flyttas över till Finansinspektionen)	UO 1, anslag 6:3	-0,6

Den löpande årliga kostnaden för Finansinspektionen bedöms till 18,5 miljoner kronor. Det avser kostnader för ansökan och tillståndsgivning, tillsyn, ingripande och sanktioner, regelutveckling (underhåll), rapportering och registerföring (underhåll) samt internationellt arbete. Den största kostnadsposten avser tillsyn. Till detta tillkommer en årlig engångskostnad i början, vilket beräknas motsvara 5,8 miljoner kronor. Den initiala kostnaden beror på att många tillstånd kan behöva prövas under uppstartsfasen, behov av att etablera nya tillsynsprocesser, infrastruktur för rapportering och register samt regelverksutveckling.

Finansinspektionen		Mnkr år 1	Mnkr år 2 och framåt
Ökat anslag för tillsyn av verksamhet som omfattas av kredithanteringsdirektivet och inkassolagen	UO 2, anslag 1:11	24,3	18,5

1.1.2 Avgiftsfinansiering

Idag tar IMY inte ut någon avgift för att finansiera tillsynen av inkassoföretagen. Tillsynen i sin helhet har därmed finansierats av myndighetens anslag. Den årliga minskade kostnaden för IMY bedöms till 0,6 miljoner kronor.



2022-11-08

IMY	Mnkr årligen
Minskad anslag för tillsyn av inkassoverksamhet (flyttas över till Finansinspektionen)	UO 1, anslag 6:3 -0,6

Den nya lagstiftningen om kredithantering kan finansieras med avgifter. Det vore möjligt att i samband med att Finansinspektionen tar över tillsynen från IMY att även föreskriva en avgiftsskyldighet enligt inkassolagen.

Finansinspektionens preliminära bedömning är att kreditförvaltare bör ha en prövning som lägst göras likartad den som myndigheten gör för konsumentkreditinstitut, omfattning cirka 50 timmar, dvs. avgiftsklass L (65 000 kronor). Det innefattar även en prövning i förhållande till penningtvättregelverket. För betalningsinstitut som också ges möjlighet till gränsöverskridande verksamhet gäller avgiftsklass M. Prövningen av Kreditförvaltare kan behöva ha samma omfattning, alltså 92 timmar (120 000 kronor). Inkassotillståndet kan innebära en prövning av enklare karaktär. Möjligen som lägst avgiftsklass H motsvarande 17 timmar (22 000 kronor). Finansinspektionens preliminära bedömning är att de som sysslar med inkassoverksamhet även ska följa penningtvättregelverket och därmed blir prövningen större, upptill 50 timmar, och avgiften kan då behöva vara 46 000 kronor (klass K).

Till detta tillkommer även möjlighet att ta ut en årlig tillsynsavgift. Tillsynen och särskilt tillsynsavgift kan tas ut med stöd av särskilt bemyndigande. Tillsynsavgiften tas ut årsvis och prövas i regel två gånger per år med avseende på vad som är en lämplig nivå. Tillsynsavgiften baseras bland annat på en riskanalys av institutstypen och de tillsynsaktiviteter respektive typ kan bli föremål för. Finansinspektionens preliminära bedömning är att några institut kommer vara mindre och några väsentligt större, därför bedöms tillsynsavgiften kunna uppgå till ett intervall mellan 35 000–100 000 kronor. Den högre siffran baseras också på att myndigheten haft kostnader på 77 000 – 114 000 kronor årligen för likvärdiga institutstyper under de senaste åren.

Det finns ingen exakt uppgift om företagens storlek. Om avgiften ska vara anpassad efter vilken lagstiftning som ligger till grund för tillståndsprövning och tillsynsavgifter, samt baserat på en grov uppskattning av företagens storlek och komplexitet, så skulle de årliga intäkterna kunna se ut enligt tabellen nedan. Fördelningen mellan avgift för tillståndsprövning och årlig tillsyn kan behöva justeras beroende på tillståndstidens längd. Korta tillstånd innebär att tillståndsprövningen i praktiken blir en form av löpande tillsynsaktivitet.

Avgiftsområde	Typ av företag	Avgift (kronor)	Antal (givet tillfälliga tillstånd på fem år)	Intäkt (mnkr)
Tillståndsprövning inkasso och kredithantering	Små företag	46 000	30	1,4
	Medelstora företag	65 000	5	0,3
	Stora företag	120 000	2	0,2
Delsumma				1,9
Årlig tillsyn inkasso och kredithantering	Små företag	35 000	160	5,6
	Medelstora företag	50 000	30	1,5
	Stora företag	100 000	10	1,0
Delsumma				8,1
Totalsumma				10,0

Givet antagandena och beräkningarna ovan kan Finansinspektionen möjligtvis finansiera mer än hälften av de årliga löpande kostnaderna med avgifter. De kvarvarande kostnaderna skulle behöva finansieras med anslag enligt nedan.

2022-11-08

Finansinspektionen		Mnkr år 1	Mnkr år 2 och framåt
Ökat anslag för tillsyn av verksamhet som omfattas av kredithanteringsdirektivet och inkassolagen	UO 2, anslag 1:11	14,3	8,5

1.2 Konsekvenser för företagen

Konsekvenserna för företagen, kreditgivare och kreditförvaltare samt aktörer som bedriver inkassoverksamhet, avser dels påverkan på företagens administration, dels eventuell avgiftsfinansiering vid tillståndsprövning och tillsyn.

1.2.1 Beskrivning av branschen och berörda företag

Idag har IMY tillsynsansvaret över inkassolagen (1974:182). År 2021 hade 170 aktörer tillstånd av IMY att bedriva inkassoverksamhet. Det handlar i huvudsak om aktiebolag.¹ Tillsynen omfattar inte inkassoverksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn (13 § inkassolagen). Vidare omfattar tillsynen inte heller advokater, vilket beror på att Advokatväsendet står under tillsyn av advokatsamfundets styrelse och disciplinnämnd (8 kap. 6 § rättegångsbalken).

Finansinspektionens tillsyn regleras i första hand inte i inkassolagen utan i andra lagar beroende på verksamhet. De företag under Finansinspektionens tillsyn, som även bedriver inkassoverksamhet, är i huvudsak kreditinstitut. Finansinspektionen har tillsyn över ett tiotal aktörer² som bedriver inkassoverksamhet inom ramen för tillståndet att bedriva bank- och finansieringsrörelse samt ytterligare några aktörer med verksamhetstillstånd. Den del av inkassoverksamheten som berör kredithanteringsdirektivet och som alltså skulle tillkomma bedöms vara liten till andelen. Utredningen uppskattar att det skulle kunna handla om 10–20 inkassobolag.

Totalt handlar det alltså om upp emot 200 företag som idag har tillstånd från IMY eller Finansinspektionen, eller kommer ha tillstånd i enlighet med kredithanteringsdirektivet, som kan komma att påverkas av utredningens förslag. Till detta kan även tillkomma fler företag som idag bedriver inkassoverksamhet utan tillstånd, i huvudsak advokater eller anställda på advokatbyråer som inte behöver ha IMY:s tillstånd för att driva in fordringar. Det saknas dock uppgift om hur många företag som bedriver inkassoverksamhet utan tillstånd.

Från Svensk inkasso har anförts att det stora flertalet av de företag som innehar inkassotillstånd bedriver mycket begränsad inkassoverksamhet. Många av bolagen är snarast att betrakta som juristfirmor där möjligheten att i vissa fall biträda klienter vid indrivning av fordringar utgör endast en av många delar av de tjänster som erbjuds.

De ordinarie medlemmarna i Svensk Inkasso avser 25 företag som bedriver yrkesmässig inkassoverksamhet och som har tillstånd att bedriva verksamheten från IMY eller Finansinspektionen.³ Mer än en tredjedel av dessa företag är små

¹ <https://www.imy.se/verksamhet/inkasso/innehavare-av-inkassotillstand/>, inhämtat 2022-01-21.

² Under 2020 bedrev åtta företag under Finansinspektionens tillsyn även inkassoverksamhet.

³ <https://svenskininkasso.se/medlemsforteckning/>, inhämtat 2022-11-09



2022-11-08

företag, ungefär en femtedel medelstora företag och knappt hälften stora företag. Ungefär 4 av 5 företag har inkasso- och kreditupplysningsverksamhet som sitt huvudsakliga verksamhetsområde. Bland medlemmarna förekommer även företag som i huvudsak sysslar med bland annat finansförmedling och kreditgivning.⁴

År 2020 fanns det 172 inkasso- och kreditupplysningsföretag enligt SCB:s företagsstatistik. Alla dessa företag bedriver inte nödvändigtvis inkassoverksamhet, samtidigt som det finns företag inom andra branschsegment som också bedriver inkassoverksamhet, men gruppen ger ändå en viss bild av företagets sammansättning och ekonomi. Företagen hade en nettoomsättning på i genomsnitt 35 miljoner kronor, genomsnittliga tillgångar på knappt 500 miljoner kronor och ungefär 10 anställda i genomsnitt. Med andra ord tyder mycket på att företagen i huvudsak är små eller medelstora till storlek. Nettoomsättningen har ökat med 80 procent och tillgångarna med 160 procent i branschen under perioden 2010-2020, men antalet företag har minskat något (från 192 år 2010 till 172 år 2020).⁵

Att definiera inkassoföretagens storlek efter antal anställda är begränsat eftersom företagen ofta har stor omsättning och stora tillgångar per anställd. Om företagen/arbetsställena trots det skulle definieras efter antal anställda är majoriteten, 92,5 procent, små i storlek (färre än 50 anställda). De medelstora företagen (minst 50 men mindre än 250 anställda) motsvarar knappt 7 procent av företagen medan de stora företagen (250 eller fler anställda) motsvarar knappt 1 procent av företagen.⁶

Statistik från Svensk inkasso visar att den totala skulden hos inkassobolagen ökar. Gäldenärernas samlade kapitalskuld uppgick 2021 till 108 miljarder kronor. Skulden har ökat kraftigt, 2008 uppgick den till 44 miljarder kronor. År 2021 var 1,4 miljoner gäldenärer registrerade i inkassobolagens register, varav 95 procent är privatpersoner. Antalet registrerade gäldenärer har ökat med 65 procent sedan 2014.⁷

1.2.2 Kostnader för företagen

Kostnaderna för företagen som följd av utredningens förslag bedöms i huvudsak bestå av två delar – administrativa kostnader och kostnader för eventuella avgifter.

1.2.2.1 Ekonomiska konsekvenser av en avgiftsfinansiering

Enligt nu gällande rätt tar IMY inte ut någon avgift för ansökningar om inkassotillstånd. Inte heller tar myndigheten ut några årliga avgifter från aktörerna för att finansiera sin tillsynsverksamhet. Utredningen har föreslagit att Finansinspektionen, i stället för IMY, ska vara tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt inkassolagen. Det vore möjligt att i samband med det föreskriva en avgiftsskyldighet enligt inkassolagen. Detta kommer i så fall få direkta ekonomiska konsekvenser för företagen. Hur stor konsekvensen blir beror dels

⁴ Baseras på egen genomgång av medlemsföretagens omsättning, tillgångar och branschcoder. Småföretag avser här företag vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år. Medelstora företag avser här företag vars omsättning inte överstiger 50 miljoner euro per år och har en balansomslutning som inte överstiger 43 miljoner euro per år.

⁵ SCB, Företagsenhet - Basfakta företag enligt Företagens ekonomi efter näringsgren SNI 2007. År 2000 – 2020. Avser bransch 82.91 inkasso- och kreditupplysningsföretag.

⁶ SCB/Raps-RIS, Centrala företags och arbetsställeregistret (CFAR), Antal arbetsställen efter antal anställda. Avser bransch 82.91 inkasso- och kreditupplysningsföretag år 2021.

⁷ Svensk Inkasso, Branschstatistik från Sveriges inkassoföretag 2022, <https://svenskinkasso.se/content/uploads/2022/04/rapport-svensk-inkassofinal.pdf>, inhämtat 2022-07-08.

på hur avgiften är differentierad beroende på exempelvis företagets storlek, dels hur stor andel av myndighetens kostnader som ska finansieras med avgift respektive anslag.

2022-11-08

Det samma gäller den nya lagstiftningen om kredithantering. Även här finns det en möjlighet för Finansinspektionen att ta ut en avgift för att finansiera arbetet med tillståndsansökningar och löpande tillsyn.

Hur avgiften kan komma att bli beror delvis på hur omfattande prövningen beräknas bli för inkassotillståndet. Som det är idag är befintliga inkassotillstånd tillfälliga, i praxis ges tillstånd på fem år. Korta tillstånd innebär, enligt bedömning från Finansinspektionen, att tillståndsprövningen i praktiken blir någon form av löpande tillsynsaktivitet. Beroende på tillståndens längd kan avgifter behöva skiftas mellan tillstånd och tillsyn. Svårigheten att bedöma lämplig omfattning på prövningen för olika typer av företag, i kombination med tillståndens längd, medför att beräknade kostnader i vår konsekvensanalys blir högst osäkra. De ekonomiska konsekvenserna bör tolkas som exempel på hur utfallet kan komma att bli.

Finansinspektionens preliminära bedömning är att kreditförvaltare bör ha en prövning som längst göras likartad den som myndigheten gör för konsumentkreditinstitut, avgiftsklass L (65 000 kronor). Det innefattar även en prövning i förhållande till penningtvättregelverket. För betalningsinstitut som också ges möjlighet till gränsoverskridande verksamhet gäller avgiftsklass M. Prövningen av Kreditförvaltare kan behöva ha samma omfattning som för betalningsinstitut som också ges möjlighet till gränsoverskridande verksamhet, vilket avser avgiftsklass M (120 000 kronor). Inkassotillståndet kan innebära en prövning av enklare karaktär. Möjligen som längst avgiftsklass H (22 000 kronor).

Finansinspektionens preliminära bedömning är att de som sysslar med inkassoverksamhet även ska följa penningtvättregelverket och därmed blir prövningen större och avgiften kan då behöva vara 46 000 kronor (klass K). Eftersom tillstånden i dag är tillfälliga kan det innebära att företagen behöver betala avgiften så ofta som vart femte år i samband med en ny tillståndsprövning.

Till detta tillkommer eventuell även en tillsynsavgift. Tillsynsavgiften kan tas ut årsvis och prövas i regel två gånger per år med avseende på vad som är en lämplig nivå. Finansinspektionens preliminära bedömning är att några institut kommer vara mindre och några väsentligt större, därför bedöms tillsynsavgiften kunna uppgå till ett intervall mellan 35 000–100 000 kronor.

Med beaktande att avgiften för tillstånd kan betalas vart femte år i samband med en ny tillståndsprövning och att det kan tillkomma en årlig avgift för tillsynen så kan den genomsnittliga årliga kostnaden för företagen landa på mellan 44 000 kronor – 124 000 kronor. Eftersom de flesta företag avser företag som bedriver inkassoverksamhet, och i huvudsak är små till storlek, så bedöms de flesta få en årlig kostnad på 44 000 kronor givet de avgiftsnivåer som antagits ovan.

1.2.2.2 Företagens administrativa kostnader

Företagens administrativa kostnader bedöms påverkas i begränsad omfattning. Redan idag behöver företag ansöka om tillstånd hos IMY för att bedriva inkassoverksamhet. Det finns även företag under Finansinspektionens tillsyn som även bedriver inkassoverksamhet. Som huvudregel krävs det tillstånd från Finansinspektionen för att få driva bank- och finansieringsrörelse (2 kap. 1 § LBF) och verksamhet enligt LVB (2 kap. 1 § LVB), men det krävs inget särskilt tillstånd av Finansinspektionen för att även bedriva inkassoverksamhet.

Enligt utredningens förslag ska kreditförvaltare endast få bedriva verksamhet efter tillstånd av Finansinspektionen. Närmare bestämmelser om vad en ansökan om tillstånd ska innehålla ges i föreskrifter. Kreditförvaltare, kreditförvärvare, företrädare för kreditförvärvare och tillhandahållare av kreditförvaltningsverksamhet samt deras anställda ska lämna begärda upplysningar och ge tillgång till underlag. Även kreditinstitut och dess anställda ska lämna begärda upplysningar enligt direktivet och ge tillgång till underlag, vilket inte behöver regleras särskilt, eftersom det redan följer av LBF. Närmare bestämmelser om vad en ansökan om tillstånd ska innehålla ges i föreskrifter. Hur stor arbetsinsatsen kommer vara för kreditförvaltare i samband med tillståndsprövningen beror således i hög grad på hur föreskrifterna kommer utformas. Den sammantagna konsekvenserna för företagen bedöms dock som ringa i sammanhanget jämfört med hur situationen är idag. Det beror bland annat på att inkassoverksamhet som bedrivs av aktörer som är kreditförvaltare, kreditförvärvare, dess företrädare eller tillhandahållare av kreditförvaltning ska undantas från inkassolagen och regleras i den nya lagen. Många av företagen behöver redan ansöka om tillstånd idag, men behöver söka ett annat tillstånd i enlighet med kredithanteringsdirektivet.

Inkassoföretagens tillståndsansökningar kan möjligtvis bli mer omfattande som följd av att Finansinspektionen tar över ansvaret för tillsynen. De eventuella ökade administrativa kostnaderna bedöms dock vara begränsade.

Tillsynen bedöms bli mer omfattande som följd av förslaget att Finansinspektionen ska vara tillsynsmyndighet för såväl verksamhet som omfattas av kredithanteringsdirektivet som inkassolagen i dess helhet. Tillsynen som bedrivits av IMY har varit begränsad i sin omfattning. En ökad tillsyn kan innebära att företag kan behöva inkomma med fler uppgifter och underlag idag i samband med tillsynsaktiviteter. Det kan exempelvis handla om löpande inrapporteringen som följer av lagar och föreskrifter. Den administrativa bördan kommer troligtvis bli större för företagen, men omfattningen bedöms som liten.

Idag omfattar inte tillsynen advokater, vilket beror på att Advokatväsendet står under tillsyn av advokatsamfundets styrelse och disciplinnämnd (8 kap. 6 § rättegångsbalken). Om även denna verksamhet ska omfattas av tillsynen och kräva tillstånd för sin inkassoverksamhet så kommer det innebära ökade administrativa kostnader jämfört med idag.

1.2.3 Förslagets konkurrenspåverkan med särskild hänsyn till små företag

Det som bedöms ha störst konkurrenspåverkan är om Finansinspektionen kommer finansiera tillståndsprövningar med avgifter och delvis även tillsynen med tillsynsavgifter. Även om avgifterna blir differentierade efter företagens storlek så finns det risk för att mindre företag, eller företag där inkassoverksamheten står för en mindre del av verksamhet, påverkas i högre utsträckning än större företag och därmed förlorar konkurrensfördelar. Även inom gruppen små företag finns det en variation i hur stor inkassoverksamheten är inom företaget. Det kan innebära att vissa företag som idag bedriver inkassoverksamhet väljer att inte söka tillstånd framöver. Antalet företag som bedriver inkassoverksamhet kan troligtvis minska om det kommer krävas avgifter för både tillståndsansökningar och årliga tillsynsavgifter.

Om det även skulle krävas tillstånd för advokater att bedriva inkassoverksamhet så kan det innebära att många mindre juristfirmor inte bedömer att det är lönsamt att bedriva verksamhet om det skulle krävas inbetalning av avgifter vid tillståndsansökan och för årlig tillsyn.

Det är i huvudsak en eventuell avgiftsfinansiering som bedöms kunna ha en negativ konkurrenspåverkan för små företag eller företag där inkassoverksamheten enbart är en mindre del av verksamheten. I övrigt bedöms utredningens förslag kunna ha positiva konsekvenser för konkurrensen som följd av utökad och bättre tillsyn. Det bör medföra högre regelefterlevnad och konkurrens på mer likvärdiga villkor.

1.2.4 Hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Företagen bedöms inte påverkas i några andra avseende än vad som beskrivits ovan.

1.3 Konsekvenser för konsumenter och hushåll

Konsekvenserna för konsumenter och hushåll bedöms som positiva som följd av utredningens förslag att Finansinspektionen ska vara tillsynsmyndighet för såväl verksamhet som omfattas av kredithanteringsdirektivet som inkassolagen i dess helhet.

Utredningens slutsats är att inkassolagen syfte är att skydda både gäldenären och borgenären och att den personliga integriteten är ett av flera skyddsintressen avseende gäldenären. Inkassoverksamhet har stor betydelse för konsumenter, varför låntagarskyddet är särskilt relevant.

Genom att flytta tillsynen till Finansinspektionen möjliggörs en förbättrad tillsyn redan genom synergieffekter. Tillsynen bedöms även bli mer omfattande som följd av förslaget. Detta medför sammantaget att utredningens förslag bör leda till högre regelefterlevnad och därför även utökad skydd för konsumenterna.

1.4 Övriga konsekvenser

1.4.1 Konsekvenser för jämställdhet mellan män och kvinnor

Utredningens förslag bedöms inte påverka jämställdheten mellan män och kvinnor.

1.4.2 Konsekvenser för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet

Utredningens förslag bedöms inte påverka sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet.

1.4.3 Konsekvenser för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen

Utredningens förslag bedöms inte påverka möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Jämförelsetabell

Artikel i kredithanteringsdirektivet (EU) 2021/2167	Svensk rätt
1	–
2.1	1. kap. 1–3 §§
2.2.	1 kap. 3 §
2.3	1 kap. 1 och 2 §§
2.4	1 kap. 3 §
2.5	1 kap. 1 och 2 §§ och övergångsbestämmelser.
2.6	1 kap. 3 §
3	1 kap. 3 §
4	2 kap. 1 §
5	2 kap. 4 och 5 §§
6.1	2 kap. 1 §
6.2	2 kap. 4 § och 3 kap. 4 §
6.3	2 kap. 1 §
7.1	2 kap. 1 §
7.2	2 kap. 2 och 4 §§
7.3	2 kap. 3 §
7.4	2 kap. 4 §
7.5	8 kap. 1 och 2 §§
8	9 kap. 11 §
9	2 kap. 6 § och 4–10 §§ förslag till förordning om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal
10.1	3 kap. 1 st.
10.2 och 10.3	3 kap. 2 §

Artikel i kredithanteringsdirektivet (EU) 2021/2167	Svensk rätt
11.1 och 11.2	2 kap. 1 § och 4 kap. 6 §
11.3	4 kap. 6 §
12	2 kap. 7 § och 6 kap. 1 och 3 §§
13.1	5 kap. 4 och 5 §§
13.2	5 kap. 1 §
13.3	5 kap. 2 och 4 §§
13.4	8 kap. 3 §
13.5	5 kap. 2, 3 och 5 §§
13.6	5 kap. 1, 2, 4 och 5 §§
13.7	2 kap. 5 och 6 §§ och 9 § förslag till förordning om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal
14.1–8	6 kap. 3 §
14.9	7 kap. 14 §
14.10	6 kap. 3 §
14.11	7 kap. 14 §
14.12	7 kap. 15 §
15	4 kap. 1–3 §§
16	–
17.1	4 kap. 4 och 5 §§
17.2–5	–
18	4 kap. 7 §
19	4 kap. 5 §
20	4 kap. 8 §
21	6 kap. 1 och 2 §§
22.1–4	2 kap. 1 §, 7 kap. 13 §, 6 kap. 2 § och kap. 7
22.5 och 6	6 kap. 3 §
22.7	Kapitel 7
23.1	7 kap. 1 §
23.2	7 kap. 1 och 11 §§
23.3	Kapitel 7
23.4.a,b,e och h	7 kap. 8 §
23.4.c och d	7 kap. 17 §
23.4.f och g	7 kap. 8 §
23.5.	7 kap. 10–6 §§
23.6	7 kap. 7 §
23.7	7 kap. 22 § och 8 kap. 1 §
23.8	–

Artikel i kredithanteringsdirektivet (EU) 2021/2167	Svensk rätt
24	3 kap. 5 och 6 §§
25	3 kap. 1 § 2 st.
26.1–2	6 kap. 3 §
26.3–4	2 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)
26.5–6	–
27.1	16 a § förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)
27.2	20 d § förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)
27.3	–
27.4	–
28.1	16 a § förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)
28.2	20 d § förslag till lag om ändring i konsumentkreditlagen (2010:1846)
28.3-	–
29	–
30	–
31	–
32.1	Övergångsbestämmelser punkt 1
32.2	Övergångsbestämmelser punkt 1 och 2 och övergångsbestämmelser punkt 3 till förslag till lag om ändring i inkassolagen (1974:182)
32.3	–
32.4	–
33	–
34	–

Anmärkning:

Om ingen annan lag anges avses förslag till lag om förvärv och förvaltning av nödlidande kreditavtal.

Statens offentliga utredningar 2023

Kronologisk förteckning

1. Skärpta straff för flerfaldig brottslighet. Ju.
2. En inre marknad för digitala tjänster – ansvarsfördelning mellan myndigheter. Fi.
3. Nya regler om nödlidande kreditavtal och inkassoverksamhet. Ju.

Statens offentliga utredningar 2023

Systematisk förteckning

Finansdepartementet

En inre marknad för digitala tjänster
– ansvarsfördelning mellan myndig-
heter. [2]

Justitiedepartementet

Skärpta straff för flerfaldig brottslighet. [1]
Nya regler om nödlidande kreditavtal och
inkassoverksamhet. [3]